Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU • Miercuri, 2 iulie 2003 • Nr. 2217 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

UN ALT EL ÎNSUȘI

Fiecare trebuie să-l considere pe aproapele său ca pe „un alt el însuși" și să țină seama de existența sa și de mijloacele ce îi sunt necesare pentru a duce o viață demnă. „Postul care îmi place – zice Domnul – este acesta: Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărâmați jugul lor. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăpostește în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și tămăduirea ta se va grăbi. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta slava lui Dumnezeu. Atunci vei striga și Domnul te va auzi; la strigătul tău El va zice: Iată-Mă!" (Isaia 58, 6-9). Precum Domnul este bun, tot astfel și noi trebuie să fim buni. Ca și samariteanul milostiv, să știm să venim în ajutorul fraților care sunt nenorociți. Apostolul Ioan ne spune: „Iar cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima față de el, cum rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu? Fiii mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu fapta și cu adevărul" (I Ioan III, 17-18). Sfinții Părinți ai Bisericii ne învață că trebuie să-i ajutăm pe cei săraci nu numai din ceea ce avem noi în plus. Fiecare, după posibilitățile sale, trebuie să împartă și să întrebuințeze cu adevărat bunurile sale, procurând mai întâi de toate oamenilor și popoarelor mijloacele ce le vor permite să se ajute singuri și apoi să se dezvolte.

Conf. univ. dr. Octavian POP

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Joi, 10 iulie 2003 • Nr. 2224 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

PLANUL LUI DUMNEZEU

Planul lui Dumnezeu este adaptat din prima clipă omului real, așa cum va exista el în mod practic de-a lungul epocilor, în libertatea sa totdeauna fragilă și păcătoasă. Dar, dacă vrea, omul va fi mereu câștigat de un har reparator până la filiația dumnezeiască. Dumnezeu a prevăzut păcatul comis în mod liber de către om. Tot El a permis jocul libertății umane. Urându-l cu totul în mod infinit, Dumnezeu a lăsat să se producă păcatul, fără să-l împiedice, și a făcut din aceasta ocazia unei mai mari țîșniri a milei dumnezeiești. Dacă El a permis ca păcatul și tot cortegiul de necazuri să intre în viața lumii, a făcut-o pentru că este capabil să tragă din rău un bine mai mare și să restabilească omenirea într-un mod mai minunat încă de la începuturi. Necazurile care rezultă din păcat au fost pentru Dumnezeu o ocazie de a se angaja și mai mult în opera Sa și de a răspândi într-un mod mai uimitor bogățiile infinite ale iubirii și milei Sale. În scrisoarea către Romani, Sf. Ap. Pavel spune: „Dumnezeu pe toți i-a închis în neascultare, ca față de toți să-și arate milostivirea" (Romani XI, 32). Adam nu a murit în păcatul său, ci a trăit ca să dea naștere urmașilor și aceasta pentru că Dumnezeu nu a permis o catastrofă, decât și-a dorit mântuirea, ce revarsă haruri.

Conf. univ. dr. Octavian POP

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU

Luni, 14 iulie 2003 • Nr. 2227 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

LUMEA RĂSCUMPĂRATĂ ȘI UNITĂ ÎN HRISTOS

Consiliere spirituală

Faza originară, urmată de păcat și consecințele acestuia, nu conține întreaga operă a lui Dumnezeu. Starea originară tulburată de păcat nu a fost un eveniment neprevăzut de Dumnezeu. Dumnezeu nu a fost surprins de dezastru. El nu a fost neprevăzător și nu a cunoscut deziluzii. Dumnezeu înțelege creația sa într-un act veșnic, cu toate legăturile sale. Dumnezeu are în fața sa creația, cuprinsă în timp, ca o panoramă unică. Ochii lui Dumnezeu văd începuturile, mediile și sfârșiturile, adăugind timpurile care sunt încă. Dumnezeu înțelege că totul se acordă și dacă există și rău, îl consideră în relația sa cu întregul. Ca să apreciem mai bine Planul lui Dumnezeu, se cuvine să întrebăm Revelația în unitatea sa de ansamblu. Faza originară a fost o etapă provizorie. Istoria originilor noastre are pentru noi o valoare didactică. Ea ne arată ce vrea Dumnezeu de la noi. E o pedagogie a faptelor, învățându-ne care e singurul rău pentru om, răul păcatului, precum și unicul său bine, harul sfinților ce ne fac să trăim în intimitatea lui Dumnezeu. Acesta ne face să înțelegem mai bine și stricta solidaritate a neamului omenesc, și unitatea frățească a tuturor oamenilor. Dar, în prevederea dumnezeiască, starea primară dotată cu favoruri originare, era o fază de așteptare și de pregătire pentru ceea ce va urma. Privațiunea ajutoarelor dumnezeiești naturale a fost făcută în vederea unei mai bune înlocuiri, în dependența harurilor dumnezeiești ale lui Hristos Domnul.

Conf. univ. dr. Octavian Pop

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU
Joi, 17 iulie 2003 • Nr. 2230 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

DRAGOSTEA CORDIALĂ

Viața se întreține prin comunicarea ființelor între ele. Tot astfel este și cu dragostea. Ca ea să fie cordială este nevoie de legături, de anumite contacte și întâlniri frățești, de schimburi mutuale. În raporturile cu aproapele, dragostea trebuie să se exprime cu amabilitate, printr-o atitudine obișnuită de bunăvoință, de blândețe, de respect, de simpatie, de răbdare și iertare. Dragostea trebuie să se manifeste prin bunătate, disponibilitate, bună primire și ospitalitate. Iubirea Domnului față de oameni constă în-a-i face fericiți. La fel și dragostea noastră trebuie să tindă a-i face fericiți. Poate exista multă dragoste într-o privire, într-un surâs, într-un salut, într-o vorbă de amiciție și de bine. Poate exista multă dragoste tăcând și știind să asculți pe cineva care simte nevoia să se destăinuie. Dacă uneori, pentru binele aproapelui, trebuie să dai dovadă de fermitate, acest lucru trebuie făcut cu dragoste. A iubi înseamnă a fi întotdeauna în slujba altora, în măsura în care Domnul o inspiră. A fi la dispoziția altora înseamnă a te uita pe tine însuți și a-ți îndrepta cu sensibilitate „antenele" spre apelurile altuia. „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos" (Galateni VI, 2)

Conf. univ. dr. Octavian Pop

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU

Marți, 22 iulie 2003 • Nr. 2234 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

LINIȘTIREA FURTUNII PE MARE

Împrejurările în care a avut loc această minune sunt următoarele: Mântuitorul se îmbarca împreună cu ucenicii Săi într-o corabie pentru a trece pe celălalt mal al lacului Ghenizaret, care era mai puțin populat. Se retrage acolo, pentru a se reculege în singurătate și pentru a se odihni. Firea Sa omenească își spune cuvântul și astfel El adoarme în corabie. Se ivește o furtună mare pe lac, de altfel obișnuită pentru acea zonă. Valurile amenințau corabia să o scufunde. Ucenicii, temându-se, au trezit pe Domnul zicând: „Mântuiește-ne, Doamne, că pierim!", dar Mântuitorul îi dojenește pentru că se temeau când erau cu El. După aceea Mântuitorul ceartă valurile și vântul și readuce liniștea pe acel lac. Liniștirea mării are loc imediat după intervenția Domnului. Minunea este săvârșită pentru martorii oculari, care se întrebau: „Cine este Acesta de care și marea ascultă?" Această scenă a fost deseori folosită pentru comparație. Corabia este Biserica Creștină care luptă din răsputeri pentru salvarea ei, cu Mântuitorul la cârmă, fiind locuită din toate părțile. Dar este condusă cu înțelepciune și putere de Fiul lui Dumnezeu, de Apostoli, ucenici și urmașii lor. Ea nu poate fi înfrântă, oricât de mare ar fi fost încercarea și lovitura în ea.

Conf. univ. dr. Octavian POP

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Joi, 24 iulie 2003 • Nr. 2236 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

VINDECAREA SOACREI LUI PETRU

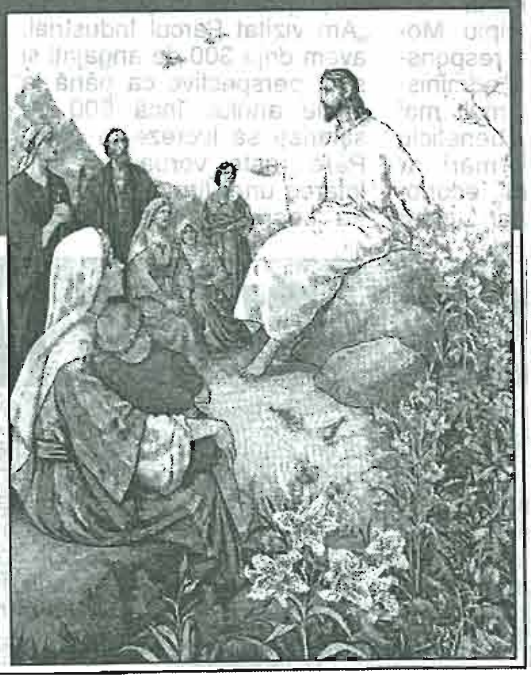

După ce și-a recrutat câțiva ucenici dintre pescari, într-o sâmbătă ieșind din Sinagogă, Mântuitorul s-a îndreptat spre casa lui Petru. Era însoțit de Petru, Andrei, Iacob și Ioan. Acolo au găsit pe soacra lui Petru, bolnavă de friguri. Sfântul Evanghelist Luca spune că ucenicii l-au rugat pe Domnul s-o vindece. Ascultând rugăciunea lor, Mântuitorul s-a apropiat de patul bolnavei, iar ea, bucurându-se, s-a sculat și slujea Lui. Că este vorba de o minune reiese din efectul rezultat asupra poporului din Capernaum. Deși era zi de Sabat, la casa lui Petru a fost un adevărat pelerinaj. Mulți bolnavi au fost vindecați printr-o simplă atingere sau prin cuvântul lui Hristos Domnul. Minunea are loc în zi de sabat nu întâmplător, ci cu un scop anume. În ziua de sabat evreii erau obligați să nu presteze nici un serviciu, să nu muncească și nici să străbată o distanță prea mare. Mântuitorul săvârșește minunea tocmai pentru a arăta că legea lui Moise, legea Vechiului Testament, este înlocuită cu legea Noului Testament, cea a lui Hristos și că această lege nouă are ca zi de odihnă ziua de Duminică și nu Sâmbăta, cum era în legea veche.

Conf. univ. dr. Octavian POP

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU

Luni, 28 iulie 2003 • Nr. 2239 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

EXERCITAREA DRAGOSTEI FRĂȚEȘTI

CONSILIERI SPIRITUALA

Numeroase sunt activitățile în care se poate exercita dragostea. În îndeplinirea datoriilor sale, în munca depusă în slujba altora, omul are multiple ocazii să exercite dragostea frățească. Aceasta se poate manifesta și în alte activități, cum ar fi: ameliorarea condițiilor de viață a celor săraci, întărirea și ajutorarea tuturor celor care suferă din cauza lipsei de hrană și de apă, de îmbrăcăminte, de locuințe, de medicamente, de muncă, de instruire, vizitarea bolnavilor și handicapaților, îngrijirea și slujirea lor; ajutorarea văduvelor și orfanilor, a copiilor părăsiți, a bătrânilor, a celor din închisori, a persoanelor încercate; primirea și ajutorarea emigranților străini; educarea copiilor și a tinerilor prin intermediul școlilor; ajutorarea familiilor și îmbunătățirea ordinei temporale.

Conf.univ.dr. Octavian POP

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent ● Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Marți, 29 iulie 2003 ● Nr. 2240 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) ● 16 pagini - 5000 lei

CONSILIERE SPIRITUALĂ

ÎNTÂIETATEA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU

Fiind din nou împreună, apostolii au început să discute între ei cine va fi mai mare în Împărăția lui Dumnezeu. Ideea că aceasta va fi asemenea celor pământești nu-i putea părăsi, întrucât din toate câte a anunțat Mântuitorul, întemeierea acestei împărății o vedeau foarte aproape. Își puneau întrebarea: care dintre ei va ocupa locurile de conducere? Cu toții râvneau la ele, considerându-se colaboratori ai viitoarei Împărății. Discuția lor a fost provocată probabil de către Domnul, cu ocazia învierii fiicei lui Iov și cu ocazia schimbării la față de pe Muntele Taborului. Legați prin secretul impus lor de Domnul, de a nu spune nimănui cele ce au văzut pe munte, cei 3 apostoli vor fi avut o ținută rezervată față de ceilalți. Aceștia vor fi crezut că Mântuitorul i-a ales deja pe ei trei pentru a le încredința demnitățile cele mai înalte în Împărăția Sa. În cele din urmă, ucenicii se adresează Domnului pentru a le da un răspuns definitiv în această privință. Așadar, cine este mai mare în Împărăția Cerurilor? Iar Domul a mustrat cugetele lor semețe, chemându-i la smerenie. Astfel de cugete nu numai că nu pot aduce întâietate în Împărăția Sa, dar le pot fi chiar fatale, excluzându-i dintre membrii acestora. Pentru a exemplifica cele spuse, le pune înainte un copil al cărui suflet curat trebuie să le fie exemplu.

Conf.univ.dr Octavian Pop

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Joi, 31 iulie 2003 • Nr. 2242 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

SMINTIREA CELOR MICI

CONSILIERE SPIRITUALĂ

Mântuitorul vorbește despre răsplata pe care o vor primi cei care vor avea tangențe cu un copil și cu cel care se smerește ca un prunc. Cel care îl va primi după cuviință, va căpăta plata celui ce primește pe Hristos, iar cel ce va ademeni la păcat, va fi aspru pedepsit. Într-adevăr, spune Mântuitorul, în situația actuală, ca urmare a păcatului strămoșesc, ispita venită de la diavol sau din natura umană pervertită este o necesitate fatală în toate acestea, revine o mare răspundere celui care ispitește, pentru că deseori ispita duce la păcat. Mântuitorul recomandă atitudinea rezervată și evitarea ispititorilor. Aceștia trebuie evitați chiar când sunt prieteni intimi sau rude apropiate. Prin parabola cu oaia pierdută continuă ideea precedentă, referitoare la atitudinea pe care trebuie să o aibă cineva față de cei smeriți, de cei care, prin felul lor de a fi, se aseamănă copiilor.

conf. univ. dr. Octavian POP

LEGEA şi VIAŢA

lulie 2003

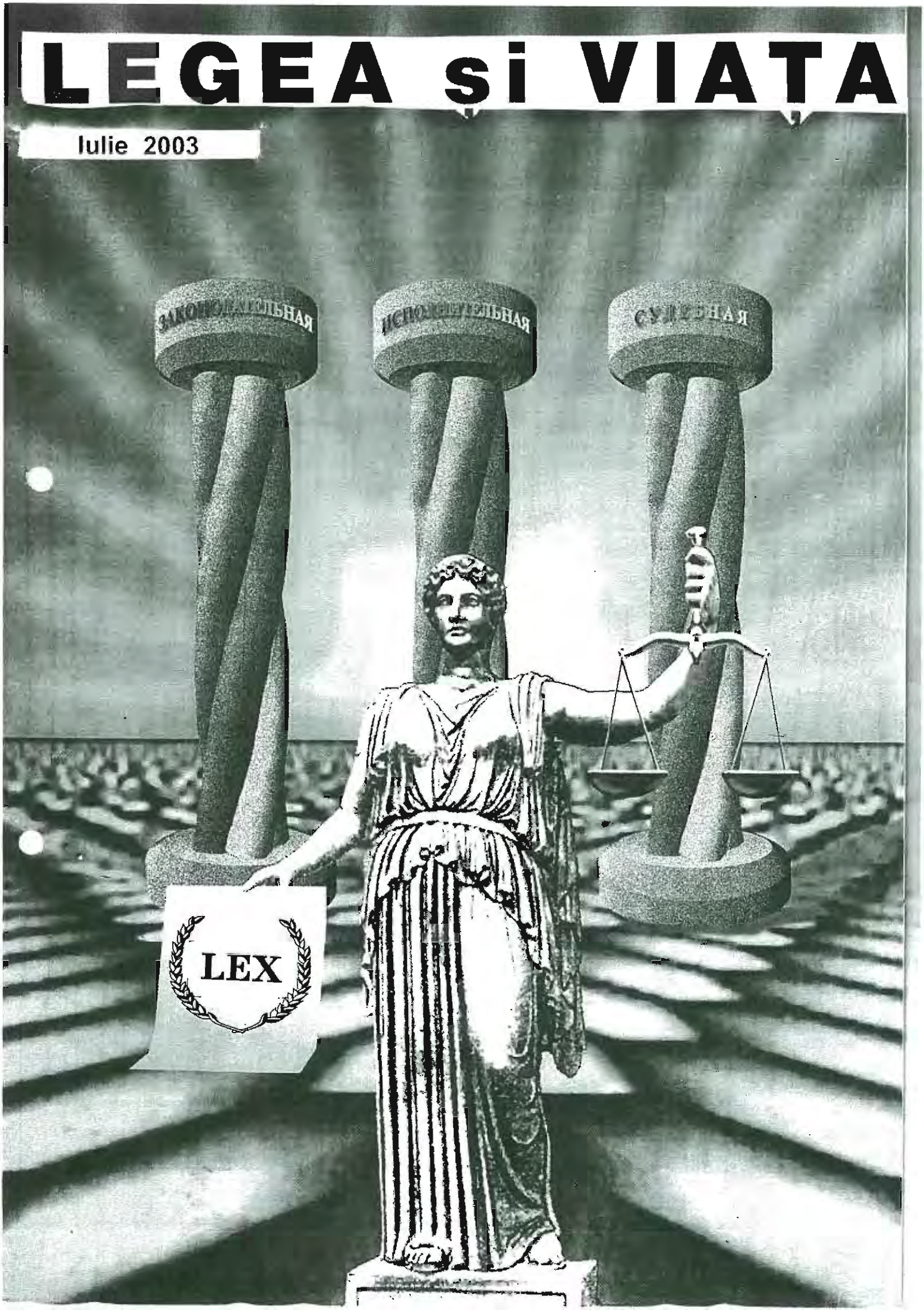

CAUZE ŞI CONDIŢII ALE DELINCVENŢEI JUVENILE

Plasat, de cele mai multe ori, în aria inadaptării sociale, a tulburărilor de comportament şi personalitate, fenomenul de delincvenţă juvenilă implică o serie de probleme complexe, care nu pot fi evidenţiate şi soluţionate doar din perspectiva unei simple discipline. De aceea, cercetarea ştiinţifică în acest domeniu are un pronunţat caracter inter şi multidisciplinar, presupunînd abordarea din diferite unghiuri de vedere – psihologic, psihiatric, sociologic, pedagogic, juridic, criminologic etc. – a motivaţiilor şi cauzelor comportamentului delincvent juvenil, pentru a fi în măsură să ofere un răspuns semnificativ şi adecvat la întrebarea:

De ce încalcă tinerii normele penale?

În realitate, factorii implicaţi în determinarea delincvenţei juvenile sînt multiple şi literatura de specialitate îi împarte în două mari categorii:

a. factori interni, individuali: particularităţile şi structura neuropsihică, particularităţi ale personalităţii în formare;

b. factori externi: factori socioculturali, economici, socio-afectivi şi educaţionali, în cadrul microgrupurilor umane în care trebuie să se integreze treptat copilul şi tînărul, începînd cu familia.

Nu este posibil că între aceste două categorii de factori să se determine – ca regulă generală – preponderenţa uneia sau alteia în geneza delincvenţei juvenile.

Mai aproape de realitate pare a fi punctul de vedere potrivit căruia delincvenţa juvenilă este rezultatul unui număr mare şi variat de factori – fără a se putea izola şi exagera aprioric rolul vreunuia dintre ei – înclinarea spre delincvenţă şi adoptarea unor conduite infracţionale rezultînd în fiecare caz în parte, nu atît din însumarea cît din „întîlnirea" specifică acelui caz a celor două categorii de factori.[1]

Dintre factorii externi, în mod firesc, un rol fundamental revine familiei, valorilor şi atitudinilor morale promovate în cadrul ei.

Cercetările întreprinse la nivelul familiei au evidenţiat faptul că gradul ei de organizare şi coeziune, climatul conjugal şi relaţiile intrafamiliale ca şi modelul educativ promovat de părinţi, influenţează puternic socializarea şi integrarea morală a tinerilor.

Cu cît părinţii sînt mai prezenţi în viaţa de familie, realizînd multiple situaţii de comunicare socială şi psihică cu copii şi cu cît relaţiile intrafamiliale se întemeiază mai frecvent pe stimă, afecţiune şi respect reciproc, cu atît se realizează mai armonios socializarea şi integrarea morală a tinerilor, prin cunoaşterea, învăţarea şi interiorizarea normelor de convieţuire socială, iar, ulterior, prin respectarea din convingere a acestora.

Dimpotrivă, existenţa unor disfuncţii în organizarea vieţii de familie (indiferenţa afectivă, lipsa de comunicare, tensiuni conjugale, alcoolism, boli psihice etc.) conduc la disoluţia treptată a familiei, la diminuarea aportului ei social şi la apariţia unor manifestări şi deprinderi negative.

În consens cu aceste caracteristici generale privind incidenţa disfuncţiilor familiale asupra conduitei morale a minorilor, se evidenţiază posibilitatea alcătuirii următoarei tipologii, desigur incompletă, privind „familiile problemă":

a) familii cu carenţe educative datorate deteriorării relaţiilor intrafamiliale şi destabilizării principalelor funcţii.

În această categorie intră familiile care practică un stil educativ defectuos, lipsit de valenţe socializatoare pozitive pentru copii şi care nu exercită un control asupra comportamentului cotidian al acestora, necunoscînd preocupările extraşcolare şi mo-

dalităţile de petrecere a timpului liber de către copii, grupul lor de prieteni sau de joacă.

L. Berkowitz arată că un copil care se simte frustrat de dragostea paternă se simte respins de tatăl său, va învăţa modul de a reacţiona agresiv, dar obiectul agresivităţii sale va fi nu numai tatăl său, ci toţi deţinătorii autorităţii (şcolare, ai ordinii publice etc.);

b) familii cu probleme deosebite în privinţa realizării funcţiilor datorită dezorganizării sau descompunerii grupului familial (prin deces, abandon, divorţ etc.) şi dizolvării acestuia (certuri, tensiuni, loviri, agresiuni etc.)

Imitarea comportamentelor agresive ale părinţilor ocupă un rol important atît în rezolvarea conflictelor interpersonale, cît şi pentru satisfacerea anumitor aspiraţii.

c) familii cu probleme deosebit de grave datorită nefuncţionării grupului familial.

Sînt, de regulă, în care unul sau ambii părinţi sînt bolnavi cronici, (fizic sau mental), alcoolici, imorali, cu antecedente penale etc. În familiile în care se consumă alcool apar grave carenţe afective, concretizate uneori în instalarea unui regim fie de severitate exagerată, fie de indiferenţă, mergînd pînă la a lăsa minorul să-şi procure hrană.[2]

Astfel, Zabozynska, în studiile sale, arată faptul că în cazul delincvenţilor minori care au săvîrşit furturi, părinţii acestora erau alcoolici în 70 de cazuri.

Comportamentul infracţional al multor minori a fost favorizat cel mai adesea în corelaţiile cu carenţele vieţii şi educaţiei în familie, de eşecul şi abandonul şcolar.

Dacă pentru unii minori şcoala este percepută ca un mijloc de dobîndire de noi cunoştinţe, pentru alţii şcoala capătă dimensiunile unui mediu, dacă nu ostil, atunci cel puţin străin, în care nu poate găsi răspuns frămîntărilor sale sau care nu-i poate oferi cheia imediată a satisfacerii a unor aspiraţii. Se adaugă şi faptul că unii minori, avînd un intelect sub limită, nu pot ţine pasul cu acumularea cunoştinţelor, împrejurări care constituie o altă piedică în adaptare.

Cercetările efectuate confirmă că există o corelaţie între conduita delincvenţială şi nivelul pregătirii şcolare în sensul că delincvenţii minori, de regulă, prezintă un nivel de pregătire şcolară scăzut. În acest sens, V. Dragomirescu, în urma analizei unui lot de 210 delincvenţi minori a evidenţiat următoarea situaţie privind nivelul de pregătire şcolară: 60 din ei au repetat cel puţin o dată clasa, iar majoritatea au frecventat cel puţin două şcoli. Privitor la atitudine faţă de învăţătură, marea majoritate a delincvenţilor minori, a manifestat indiferenţă sau chiar repulsie, a atitudinei evidenţiate în 75% din cazuri prin rezultatele slabe şi foarte slabe la toate obiectele de învăţămînt.[3]

Dar problema raportului dintre minori şi şcoală nu trebuie redusă la atitudinea celui dintîi faţă de instituţia de învăţămînt făcîndu-se abstracţie de atitudinea cadrelor didactice faţă de elevi – „problemă".

Din acest punct de vedere, cercetarea arată că peste 50% din cazuri corpul profesoral a adoptat o atitudine de indiferenţă faţă de aceşti elevi nestrăduindu-se să le dirijeze conduita pe o cale conform exigenţelor şcolare şi sociale, în general, iar în 20% din cazuri a existat chiar o reacţie manifestă de respingere a lor. Văzîndu-se izolaţi, marginalizaţi s-a produs o contrareacţie de respingere a şcolii şi a colectivului şcolar, de vagabondaj şi de însoţire cu alţi minori aflaţi, din variate motive, în situaţii asemănătoare.

Formate de multe ori spontan şi ocazional, asemenea anturaje negative – mai ales cînd li se asociază şi majori – constituie un factor favorizant pentru săvîrşirea de infracţiuni în grup.

Practicarea, în grupuri mai mari sau mai mici a agresivităţii colective, de către minori nu este o formulă specifică secolului nostru. O astfel de organizare a agresivităţii există încă din Evul Mediu. După al II-lea Război Mondial acest fenomen s-a transformat în „epidemie" făcîndu-şi apariţia în mai toate ţările, indiferent de structura lor socio-politică, căpătînd un caracter mondial.[4]

Aceste asociaţii au scopul, manifestări şi motivaţii diferite, dar se caracterizează prin ace-

leaşi caracteristici indicatoare de agresivitate oarbă. Cu alte cuvinte, acestea devin adevărate şcoli de învăţare a comportamentelor agresive şi violente, de perpetuare a comportamentului social agresiv, a gustului precoce pentru manifestarea violenţei. Forţa fizică pare o chestiune de prestigiu, un mod de a cîştiga stimă şi popularitate, de a-şi exprima îndrăzneala, în astfel de grupuri fiind recrutaţi şi subiecţi timizi, introvertiţi.

După cum rezultă din practica judiciară, în marea majoritate a infracţiunilor comise în participaţie de către minori, făptuitorii aparţineau unui grup stradal destinat practicilor sexuale perverse, atacurilor la moravuri, furtului, violului, crimei etc.

Uneori săvîrşirea de infracţiuni are loc pe fondul consumului de alcool, de droguri, „prietenii" minorilor ce se transformă uneori în agresori periculoşi, atît pentru individ, cît şi pentru societate.

Explozia delincvenţiei juvenile în ţara noastră trebuie pusă şi în legătură cu perioada de tranziţie şi cu procesul de pauperizare prin care trec mase mari de oameni. Şomajul, nivelul de trai scăzut care implică imposibilitatea asigurării tuturor celor necesare pentru o existenţă decentă a minorului şi chiar pentru realizarea unor obiective legate de viitorul său, determină reacţia imediată a minorului faţă de aceste privaţiuni într-un comportament infracţional.

Există însă, pe lîngă cei menţionaţi mai sus şi alţi factori implicaţi în determinarea comportamentului deviant al minorului, factori interni, individuali. Am în vedere, în principal, factorii neuropsihici. Literatura de specialitate include în rîndul acestora:

a) disfuncţiile cerebrale;

b) capacităţile intelectuale reduse care îl pot împiedica pe minor să anticipeze consecinţele actelor întreprinse;

c) insuficienta maturizare afectivă (care se caracterizează prin: lipsa unei autonomii afective, ceea ce duce la creşterea sugestivităţii; insuficienţa dezvoltare a autocontrolului afectiv; slaba dezvoltare a emoţiilor şi sentimentelor superioare, mai ales a celor morale);

d) stările de dereglare ale afectivităţii (în care sînt cuprinse: stările de frustraţie afectivă, absenţa emoţiilor şi înclinaţiilor altruiste şi simpatetice);

e) impulsivitate şi agresivitate, subestimarea greşelilor şi actelor antisociale comise, indolenţă şi dispreţ faţă de muncă, apatie şi respingere a normelor social-juridice şi morale, tendinţe egocentrice, exarcerbarea unor motive personale şi egoiste, absenţa sau insuficienţa dezvoltare a unor motive superioare, de ordin social şi al sentimentelor etico-morale, dorinţa de a avea o viaţă „uşoară" fără muncă.[5]

În combaterea delincvenţei juvenile, accentul trebuie să cadă nu atît pe aplicarea de sancţiuni – care nu pot fi totuşi evitate – cît pe terapia socială a fenomenului bazat pe cunoaşterea şi înlăturarea cauzelor şi condiţiilor amintite care-l favorizează atît la nivel macrosocial cît şi microsocial şi individual.

La nivel macrosocial măsurile de prevenţie şi profilaxie sînt mai greu de elaborat, atîta vreme cît fenomenul nu este suficient cunoscut în toată profunzimea şi amploarea sa. Este recomandabil să se evite, atît cît este posibil multiplicarea normelor prohibitive pentru tineri. Se are în vedere de acordarea de drepturi sporite tinerilor în societate, în funcţie de aptitudinile, pregătirea şi competenţa lor, precum şi instituirea de obligaţii şi cu precădere, aceea de a respecta normele de convieţuire socială.

La nivel microsocial apare indispensabilă revitalizarea funcţiilor de bază ale instituţiilor sociale cu rol educativ, în primul rînd al familiei şi al şcolii. Este imperios necesar ca – întrucît mai ales în primii ani de viaţă în familie se pun bazele unor importante componente ale personalităţii – educaţia pe care părinţii o fac copiilor lor să nu se desfăşoare la întîmplare, ci pe baza unui ansamblu de principii psihopedagogice, pe care ei trebuie să le cunoască şi să le aplice consecvent, în mod unitar. Pe de altă parte, părinţii nu trebuie să uite nici o clipă cuplul conjugal, prin întreaga sa conduită, în cadrul familiei, în afara ei, constituie un veritabil model social, care are o influienţă hotărîtoare asupra copiilor. Tot în legătură cu familia şi cu rolul

său primordial în socializarea morală şi integrarea minorilor în societate apare necesară adoptarea de măsuri suplimentare, de stimulare atît a familiilor cu dificultăţi financiare care au în întreţinere copii minori, cît şi a familiilor cu părinţi handicapaţi sau care au în întreţinere părinţi handicapaţi. Pentru prevenirea manifestărilor antisociale comise de minori se impune ca autoritatea tutelară să preia sarcini prin acordarea sistematică a unor consultaţii educative sau pedagogice părinţilor sau tinerilor, asistenţă familiilor cu probleme, a celor în care minorii au comis fapte penale, în condiţiile în care nu există un organism specializat pentru ocrotirea familiei, avînd atribuţii pentru asistenţa educativă a părinţilor, asistenţa minorilor cu tulburări sociale de comportament sau al acelora care au executat o sancţiune penală. În scopul realizării acestor sarcini se impune ca serviciul de autoritate tutelară să dispună de personal de specialitate, avînd studii de asistenţă socială, psihologie, pedagogie, sociologie.

Şcoala va trebui să acorde o atenţie deosebită copiilor „problemă", să instituie obligativitatea efectuării unor controale de specialitate, psihologice şi psihiatrice, în vederea depistării acestora, acelor cu tulburări de comportament şi supunerii lor unui tratament adecvat. Totodată în colaborare cu reţeaua medico-sanitară să se intensifice activitatea de educaţie sexuală în şcoli, în vederea preîntîmpinării unor probleme specifice cu care este confruntată „prima tinereţe", precum şi pregătirea pentru viaţa de familie. Să se procedeze la alcătuirea unui program de educaţie antialcoolică şi antidroguri a minorilor, tot cu participarea cadrelor din reţeaua sanitară, prin dezbateri publice, în şcoli, şi să se prezinte pe lîngă consecinţele de ordin medical al consumului exagerat de alcool şi droguri şi cele existente în planul răspunderii penale.

Tot şcoala va trebui să diversifice şi să permanentizeze legătura dintre părinţi şi cadrele didactice.

La nivel individual este necesar ca Poliţia, Parchetul şi, în primul rînd, instanţa de judecată să pună în centrul preocupărilor lor, în cadrul soluţionării cauzelor cu infractori minori problema individualizării sancţiunii, în aşa fel încît aceasta, indiferent dacă va fi o măsură educativă sau o pedeapsă, să-şi îndeplinească cu eficienţă rolul educativ – preventiv. Sancţiunile pentru orice minor delincvent vor fi modelate conform gravităţii faptelor comise, circumstanţelor personale şi atitudinii relevante de minor, în acest mod satisfăcîndu-se exigenţele „principiului personalităţii" prevăzut de Regulile de la Beijing. Totodată, este necesar şi crearea cadrului organizatoric care să permită aplicarea art.105 C.p., respectiv crearea unităţilor specializate în care să fie internaţi minorii care au comis fapte penale şi care, avînd unele deficienţe psihologice, au nevoie de tratament medical – educativ special.[6]

Indiferent de cauzele în condiţiile amintite care au favorizat delincvenţa juvenilă, un lucru este cert: delincvenţa juvenilă se manifestă, în prezent, în toată lumea cu o intensitate sporită, înregistrîndu-se şi o creştere a gravităţii faptelor penale comise de minori.

Este deci cazul să ne întrebăm: ce alţi factori, afară de cei amintiţi, determină delincvenţa juvenilă şi care sînt modalităţile, excluzînd pe cele amintite, de a o preveni şi diminua?

Octavian POP,
doctor în drept,
lector universitar superior,
Universitatea de Criminologie
din Moldova

Note:

1. N. Mitrofan, V. Zdrenghia, T. Butoi, Psihologie judiciară, Cara de Editura în prevă „Şansa", Bucureşti, 1994, pag. 270-271.

2. Sorin M. Rădulescu, Dan Banciu, Adolescenţa între normalitate şi deviantă, Editura Medicală, Bucureşti, 1990, pag. 30-31.

3. Mircea Sandu Godea, Minoritetea în dreptul penal român, Editura Servo-Sat, 1998, pag. 18-19.

4. Constantin Păunescu, Agresivitatea şi condiţia umană, Editura Tehnică, Bucureşti, 1994, pag. 121.

5. N. Mitrofan, V. Zdrenghia, T. Butoi, op.cit., pag. 273-278.

6. Mircea Sandu Godea, op.cit., pag. 26-27.

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU

Luni, 4 august 2003 • Nr. 2245 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

CONSILIERE SPIRITUALĂ

RUDENIILE DOMNULUI

La sfârșitul capitolului XII, Sfântul Evanghelist Matei reproduce cuvintele Mântuitorului în legătură cu adevăratele rudenii. Mântuitorul se afla în casa în care a vorbit mulțimii despre Iona, când cineva s-a apropiat de El și l-a anunțat că au sosit mama și frații lui, voind să-l vorbească. La auzul acestor cuvinte, Domnul a zis: „Cine este mama Mea și frații Mei?" Și, întinzând mâna spre ucenici, a zis: „Iată mama Mea și frații Mei!"; „Că oricine va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela îmi este frate, și soră, și mamă". Prin această atitudine, Domnul nu s-a lepădat de mama și de rudeniile Sale după trup, ci în sensul parabolelor a arătat că noile relații dintre oameni stabilite de Mesia în lume depășesc legăturile de sânge. Toți câți împlinesc voia lui Dumnezeu sunt frați și surori spirituale. În legătură cu frații Domnului s-au emis următoarele păreri: a) Ar fi fost copiii lui Iosif proveniți dintr-o căsătorie anterioară cu o anumită salomă sau dintr-o căsătorie de levirat cu văduva fratelui său mort de timpuriu. Părerea este formată de unii Sfinți Părinți. b) Ar fi fost niște copii ai fratelui mai mic al lui Iosif cu soția sa Maria, pe care Iosif i-a adoptat. c) Ar fi fost fiii unei surori mai mari a Fecioarei Maria, numită tot Maria, căsătorită cu Meopa, fratele mai mic al lui Iosif. Această părere este dominantă în Biserică, în apus, de la Ieronim încoace. d) Unii protestanți de astăzi cred că sunt frații naturali ai Domnului, din căsătoria lui Iosif cu Maria. Această teorie este respinsă categoric de Biserică, fiind potrivnică Sfintei Scripturi.

Conf.univ.dr. Octavian POP

Palatul de Justiție
SERIE NOUĂ, NR. 8, 2003

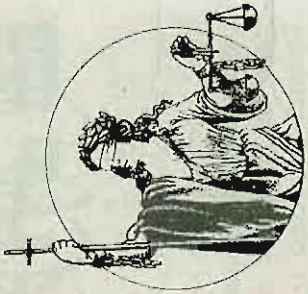

ORA PRO ME

PROVIDENȚA DIVINĂ

Providența este acțiunea prin care Dumnezeu păstrează și stăpânește lumea pe care a creat-o și le conduce pe toate la scopul ce și l-a propus în înțelepciunea Sa. Sfânta Scriptură vorbește de nenumărate ori despre Providența Divină. Domnul nostru Iisus Hristos ne învață că grija Tatălui Ceresc se extinde la cele mai mici creaturi, la păsările cerului, la crinii și la iarba câmpului, și o grijă cu totul deosebită are față de creaturile raționale, adică de oameni. Planul providențial al lui Dumnezeu este realizat prin cârmuirea divină a lumii, cu o asemenea siguranță, încât nimic nu se întâmplă împotriva voinței Providenței nu independent de ea. Dumnezeu fiind cauza universală, căreia îi sunt supuse toate cauzele particulare, este imposibil să se producă vreun eveniment care să nu fi fost prevăzut și voit sau cel puțin permis în planul Divin universal.

Dumnezeu săvârșește toate în conformitate cu natura creaturilor. El conduce lucrările materiale prin legile ce le-a creat în ele. El conduce oamenii, atât ca indivizi, cât și ca națiuni făcându-i să se îndrepte în mod liber spre destinul lor. Pământul nu este Raiul căruia Dumnezeu ne-a destinat, dar este locul și timpul de încercare. Prin îndeplinirea misiunii noastre pământești, ne pregătim viitorul veșnic. Viața pământească este țesută din bucurii și suferințe.

Conf. univ. dr. **Octavian POP**,
Preot capelan

CRONICA Găeștiului

NR.3
15-31 august 2003
Ziar editat de
CONSILIUL LOCAL
AL ORAȘULUI
GĂEȘTI

FINALITATEA DUMNEZEIASCĂ

În finalitatea dumnezeiască, întruparea Cuvântului este centrul unificator al întregii ordini supranaturale. Ea aruncă o lumină strălucitoare asupra întregului ansamblu. La Dumnezeu, totul se prezintă sub semnul unității, ca și cum s-ar arunca o sămânță destinată să se veștejească mai întâi, dar după aceea să reînflorească. Noi am căzut împreună cu Adam, dar ne-am ridicat într-un mod minunat cu Hristos. În planul divin integral, legea solidarității ne devine favorabilă. Această lege se formează din nou între Hristos și neamul omenesc. Omenirea regăsește în cele din urmă în acest al doilea cap mult mai mult decât pierduse în primul. Ceea ce Dumnezeu vede din veșnicie, în avanplanul operei sale, este lumea răscumpărată și unită în Hristos, pentru că în lume Dumnezeu va face să triumfe, în cele din urmă, iubirea Sa plină de milă. Planul lui Dumnezeu, născut din iubirea Sa infinită, constă în a se comunica cu Iisus Hristos, într-o plenitudine ce depășește cu totul ceea ce poate omul să pătrundă. Acest plan îi cuprinde pe toți oamenii, din toate timpurile. Toți sunt chemați să participe la viața dumnezeiască prin Duhul Sfânt. Dumnezeu, în mila Sa, ni se comunică în Iisus Hristos și, prin urmare, omul, chiar dacă este păcătos, poate sub impulsul harului să aștepte mântuirea prin pocăință.

Preot conferențiar
univ. dr. Octavian POP,
capelanul militar al C.R. Găești

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Joi, 21 august 2003 • Nr. 2260 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

IERTAREA ȘI ÎNDREPTAREA FRĂȚEASCĂ

Cum în această lume plină de sminteli cu ușurință poate cădea cineva în greșeală, Domnul dă apostolilor Săi îndrumări cum să se poarte în astfel de împrejurări. Cel căzut în greșeală, spune Mântuitorul, trebuie tratat cu blândețe și să i se arate între patru ochi greșeala lui. Dacă el nu ascultă de sfatul cel bun nu trebuie arătată indiferență față de el, arătându-se greșeala lui, dojana apare și mai aspră. În sfârșit, dacă nu va asculta de ei, spune-l Bisericii. În eventualitatea în care nici de Biserică nu ascultă, numai atunci el trebuie socotit căzut din har, în afara Bisericii, autoexclus de la bunurile împărăției lui Dumnezeu. Pentru a arăta că Biserica are de fapt dreptul de a primi pe cineva în sânul ei și

ci trebuie mustrat înaintea a doi sau trei martori. Dojana înaintea martorilor are două temeiuri: a) Ascultându-l între martori pe fratele tău te controlezi dacă nu cumva condamnându-l tu însuți să fi greșit; b) În fața martorilor dreptul de a rupe orice legătură cu el, adică de a-l excomunica, Domnul ține să dea apostolilor Săi asigurarea solemnă că orice vor lega pe pământ va fi legat și în cer, și orice vor dezlega pe pământ va fi dezlegat și în cer. În acest timp îi asigură că orice vor cere adunându-se în numele său vor primi de la Tatăl. Vor primi pentru că acolo unde se adună doi-trei în numele Său, El este de față. Pentru că discuția se purtase în legătură cu modul în care trebuie să fie tratat fratele care cade în greșeală, Sf. Apostol Petru, ca purtător de cuvânt al apostolilor, vrea să știe de câte ori trebuie să fie iertat cineva. Pentru că fariseii și cărturarii bazați pe cele afirmate la timpul său de către proorocul Amos susțin că iertarea putea fi dată până la a 3-a oară. Sfântul Petru, știind pe Domnul îngăduitor, sugerează numărul de 7, crezând că va fi ascultat. Dar Domnul este mult mai îngăduitor: „Eu nu-ți zic până la 7, ci de șaptezeci și șapte de ori câte șapte". Aceasta nu înseamnă că iertarea trebuie să fie de cinci sute treizeci și nouă de ori, ci că iertarea trebuie să fie nesfârșită. El sugerează acest mod de comportare spunând parabola robului nemilostiv. Sluga care nu iartă pe semenul său reprezintă pe fiecare dintre oameni, care, uitând de faptul că a fost iertat de Dumnezeu, ține să răsplătească cu aceeași monedă răul ce i s-a făcut. Datoria semenului său este infimă, în comparație cu datoria lui față de Dumnezeu. Îndurarea divină este condiționată de îndurarea fiecăruia față de semenul său. Lipsa de îndurare aduce pedeapsă veșnică.

Conf.univ.dr. Octavian Pop

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent ● Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Luni, 25 august 2003 ● Nr. 2263 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) ● 16 pagini - 5000 lei

Consiliere Spirituală

COMUNIUNEA OAMENILOR ÎNTRE EI

Odată cu comuniunea Sfintei Treimi, trebuie să se realizeze și comuniunea oamenilor între ei. În ajunul morții sale, Iisus S-a rugat Tatălui pentru noi, zicând „ca toți să fie una, precum Tu, Tată, ești în mine și Eu în Tine, ca și ei în noi una să fie" (Ioan XVII, 21). Oamenii sunt chemați să formeze între ei o unitate în diversitate și o comuniune în cunoașterea reciprocă și dragostea fraternă, după modelul Sfintei Treimi. În felul acesta, de-a lungul istoriei lumii, Hristos este calea, iar Sfânta Treime – punctul final. Miza oricărei vieți umane este Sfânta Treime, câștigată sau pierdută pentru totdeauna. Tot ceea ce conduce la Sfânta Treime este bun. Tot ceea ce îndepărtează de Sfânta Treime trebuie înlăturat, pentru că este rău. Sfânta Treime este unicul necesar și valoarea supremă ce fixează fiecărui lucru locul său în univers. După exemplul Fecioarei Maria, prin Iisus Hristos, Domnul nostru, să ne alăturăm celor trei persoane dumnezeiești și să trăim într-o legătură strânsă, filială și permanentă cu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Să ne rugăm și să lucrăm pentru unirea oamenilor în Hristos, ca să formeze marea familie a copiilor lui Dumnezeu și să dea slavă Domnului.

Conf. univ. dr.
Octavian POP

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent ● Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Marți, 26 august 2003 ● Nr. 2264 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) ● 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

DESPRE PUTEREA DE A PEDEPSI

Smochinul blestemat de Domnul se usucă

Evanghelistul Matei notează amănuntul că văzând un smochin pe cale, Mântuitorul caută roade în el și negăsind l-a blestemat să nu mai facă rod în veci, iar smochinul s-a uscat. Evanghelistul Marcu precizează că blestemarea smochinului s-a întâmplat chiar în ziua când Domnul și-a făcut intrarea în Ierusalim. A doua zi, Apostolul Petru a văzut că smochinul se uscase. Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Pentru că pretutindeni a făcut fapte bune și pe nimeni n-a pedepsit, se cuvenea să dea și o probă despre puterea de a pedepsi, se cuvenea ca iudeii și ucenicii săi să afle că El are putere să-i usuce pe cei ce-L vor răstigni, dar că de bunăvoie îi iartă și nu-i pierde". Zigaben zice: „A pedepsit pe copac nu pentru că acesta greșise, ci pentru a afla cei ce-L urmau că Hristos poate să și pedepsească. Comentatorul modern Plummer consideră că atât din relatarea lui Matei, cât și din cea a lui Marcu reiese că smochinul e pedepsit nu numai pentru că nu avea rod, ci și pentru că preînchipuia minciuna. Răspunsul comentatorului pornește de la ideea că frunzele smochinului apar înaintea fructelor, și cum frunzele deja există, dar nu este rod, trecătorul este înșelat de departe, smochinul făcându-se exponent al minciunii.

Conf. univ. dr. Octavian Pop

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
Director: TEODOR VASILIU Joi, 28 august 2003 • Nr. 2266 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei
100% LOCAL

Consiliere spirituală

PARABOLA LUCRĂTORILOR VIEI

Pentru a ilustra adevărul că răsplata pe care o va primi cineva de la Dumnezeu nu depinde de timpul când a fost chemat, ci de bunăvoința cu care i-a chemat Domnul, Iisus propune parabola lucrătorilor viei, care au fost angajați la ore diferite, dar au fost în mod egal răsplătiți. Stăpânul iese într-o dimineață pentru a angaja lucrători la via sa. Îi plătește cu un dinar pe zi. Cum însă numărul de angajați era nesatisfăcător, stăpânul mai angajează alți lucrători. Cu o oră înainte de apusul soarelui, stăpânul viei vine în piață să mai angajeze și alți lucrători, iar seara îi răsplătește pe fiecare-n parte cu câte un dinar. Cei ce au lucrat toată ziua se așteptau la o plată mai substanțială, dar el nu le-a dat decât un dinar. Ei au început să murmure împotriva stăpânului, iar el le spune că nu i-a nedreptățit cu nimic pentru că la acest preț se tocmise. Stăpânul a dat și celor din urmă la fel, în virtutea bunătății sale, chiar dacă ei lucraseră puțin timp. Dumnezeu, stăpânul lumii, cheamă pe toți oamenii să slujească. Tuturor le trimite răsplata împărăției cerurilor. Unii se angajează la acest lucru în primii ani ai vieții, alții mai târziu, iar alții în ceasul cel din urmă. Dumnezeu, fără a nedreptăți pe nimeni se milostivește de cei din urmă ca și de cei dintâi. Prin această parabolă, Dumnezeu Mântuitorul anunță patimile, îngroparea și Învierea Sa. Face acest lucru pentru a-i pregăti pe ucenici să primească cele ce aveau să se întâmple. El le spune de mai multe ori despre patimile sale, fie pentru că ei uitau, fie că nu doreau ca acele lucruri să se întâmple, fie că încerca să-i facă să suporte evenimentele cu bărbăție.

Cuvintele Domnului, „iată acum ne suim în Ierusalim" exprimă hotărârea Lui de a împlini scopul pentru care s-a întrupat. Există un timp de retragere, unul de reflectare și altul de luptă. Cu toate că era concis și simplu, cuvântul lui Dumnezeu n-a fost înțeles de oameni. Ei înțelegeau că a luat ființă împărăția lui Mesia. Cu puțin timp înainte, 3 dintre ei au fost deosebiți și făcuți martori. Toți ucenicii și mai ales cei 3 cred că această favoare este un semn că ei sunt preferații Domnului și lor li se va încredința demnitatea de cinste. Întrucât Apostolul Petru căzuse în dizgrația Domnului și fusese pus în rând cu Satana, fiii lui Zevedeu cred că este timpul să-și ia locul și cer să fie puși unul de-a stânga și altul de-a dreapta. Mântuitorul le răspunde: „Nu știți ce cereți. Oare puteți să beți paharul din care voi bea Eu?". Nu știau ce cer, pentru că prietenia Domnului și viața fără deosebită, suferința pentru învățătura cea bună învrednicea pe cineva de împărăția lui Dumnezeu. Pentru a sta cineva de-a stânga și de-a dreapta Domnului este necesară jertfa totală. Este nevoie să bea din paharul lui și să se boteze cu botezul Lui. Ucenicii au răspuns: Putem! Iar Domnul le-a zis: „Paharul Meu îl veți bea și cu botezul cu care Mă botez Eu vă veți boteza, dar a sta de-a dreapta și de-a stânga nu e al Meu a da, ci se va celor aleși de Dumnezeu Tatăl". Ceilalți apostoli s-au mâniat pe cei doi, dar Domul nu-i putea lăsa certați și, chemându-i la El, le zice că drumul ce duce la împărăție este cel al smereniei, iar cel ce vrea să conducă trebuie să o facă plin de smerenie, să învețe să slujească el mai întâi și apoi să i se slujească. S-a dat exemplu chiar a El și spune că n-a venit să I se slujească, ci să slujească și să-și dea sufletul pentru mulți.

Conf.univ.dr. Octavian POP

LEGEA şi VIAŢA

August 2003

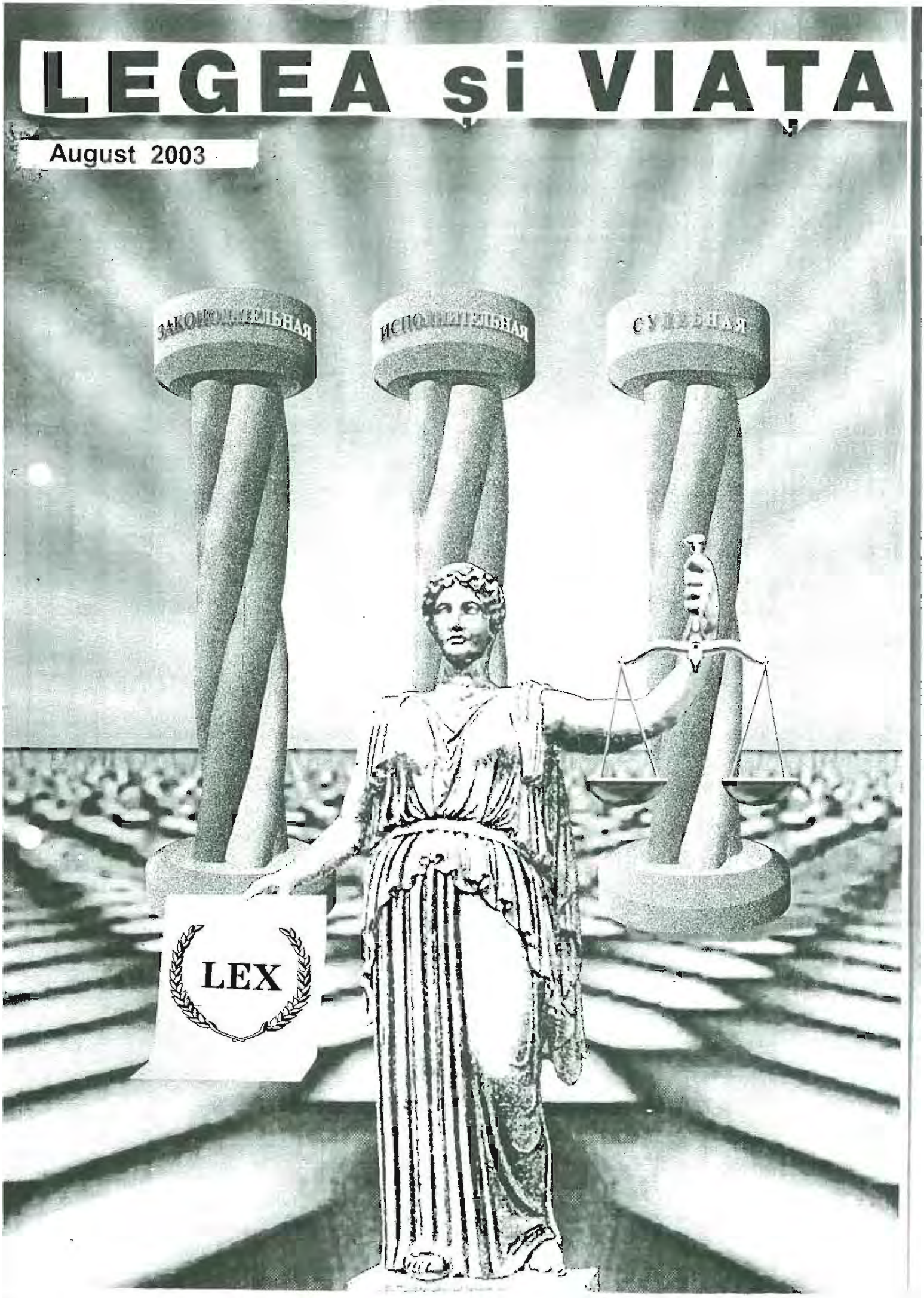

RĂSPUNDEREA PENALĂ A MINORILOR

1. GENERALITĂŢI

Problema constrîngerii penale faţă de infractorii minori trebuie privită sub două aspecte: pe de o parte, este necesar să se stabilească vîrsta de la care un minor poate fi tras la răspundere penală şi condiţiile în care operează această răspundere şi, pe de altă parte, se impune a se determina regimul sancţionator – deosebit de acela al infractorilor majori – cel mai adecvat vîrstei şi personalităţii minorilor.

Primul aspect se referă la determinarea capacităţii penale a minorilor în corelaţie cu starea psihofizică normală a acestora în diferite etape ale dezvoltării lor, pînă la deplina maturizare biopsihofizică. Capacitatea psihică, indispensabilă pentru existenţa capacităţii penale, în absenţa căreia o persoană nu poate răspunde penal, constă într-o sumă de însuşiri psihice care se formează şi se dezvoltă treptat, pe măsura înaintării în vîrstă, în faza copilăriei şi a adolescenţei, adică, pe întreaga durată a perioadei care precede ajungerea la majorat şi pe care atît legislaţia noastră penală, cît şi cea civilă, o cunosc sub denumirea de minoritate.

Minorii – dacă îi exceptăm pe cei cu anomalii grave înnăscute sau dobîndite după naştere – cunosc, paralel cu dezvoltarea lor fizică, o îmbogăţire continuă a patrimoniului lor intelectual şi moral; pe parcursul acestui proces, ei dobîndesc în mod treptat aptitudinea de a deosebi binele de rău, de a conştientiza ceea ce poate fi îngăduit şi ceea ce nu poate fi permis, de a-şi da seama de natura şi urmările nocive ale comportărilor lor. Numai atunci cînd capacitatea psihică a minorului a atins acest grad de dezvoltare se poate pune problema – pentru minor de a răspunde penal, căci numai atunci minorul devine receptiv la exigenţele legii penale şi poate reacţiona în mod pozitiv la tratamentul la care ar urma să fie supus.

În majoritatea legislaţiilor penale, inclusiv la noi, s-a ajuns la împărţirea minorităţii în trei perioade, fiecare corespunzătoare unui anumit stadiu al dezvoltării şi plasată între anumite vîrste: perioada neresponsabilităţii absolute şi necondiţionate, perioada responsabilităţii îndoielnice sau relative în care existenţa răspunderii penale este condiţionată de constatarea discernămîntului şi perioada responsabilităţii certe, dar atenuată. Deci în raport cu gradul de dezvoltare a facultăţilor lor psihice, minorii se împart din punct de vedere al incidenţei legii penale, în două categorii: minorii care răspund penal şi minorii care nu răspund penal.

Criteriul principal în baza căruia are loc delimitarea celor două categorii este vîrsta. Minorii pînă la o anumită vîrstă sînt socotiţi că prezintă, sub raportul capacităţii psihice un grad ridicat de insuficienţă, încît ei nu pot să-şi dea seama de caracterul socialmente periculos al faptelor şi nici nu pot fi receptivi la ameninţarea sancţiunilor din legea penală; aceşti minori nu trebuie traşi la răspundere penală atunci cînd săvîrşesc fapte prevăzute de legea penală. Minorii care nu depăşesc această vîrstă sînt socotiţi că prezintă un nivel mai ridicat al capacităţii psihice, cu un grad redus de insuficienţă. Această insuficienţă redusă nu atinge însă aptitudinea acestor minori de a-şi da seama de caracterul socialmente periculos al faptelor şi al urmărilor acestora, dar indică, totuşi, o oarecare lipsă de maturitate, de experienţă şi de stăpînire de sine.

Însă un lucru trebuie de subliniat. Trecînd de vîrsta răspunderii penale pe lîngă criteriul principal al vîrstei trebuie ţinut cont şi de un alt criteriu complementar şi anume existenţa sau inexistenţa discernămîntului. Astfel între categoria minorilor care nu răspund niciodată penal şi categoria minorilor care răspund penal necondiţionat totdeauna, se află o zonă intermediară. Minorii aparţinînd acesteia formează două subcategorii, una a minorilor care răspund penal în mod condiţionat şi anume dacă se dovedeşte că la săvîrşirea faptei au lucrat cu discernămînt şi o alta, a minorilor care nu răspund penal fiindcă nu se face dovada că au lucrat cu discernămînt.

2. LIMITELE RĂSPUNDERII PENALE A MINORILOR

a) Minorii care nu răspund penal

Potrivit dispoziţiilor art.50 C.p.,

minoritatea făptuitorului înlătură caracterul penal al faptei dacă se constată că, la data săvîrşirii acesteia, minorul nu îndeplinea condiţiile legale pentru a răspunde penal („Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvîrşită de un minor care la data comiterii acesteia nu îndeplinea condiţiile legale pentru a răspunde penal"). Aceste condiţii nu sînt arătate în art.50 C.p. (situat în Titlul II, „Infracţiunea"), ci în art.99 c.p.(situată în Titlul V, „Minoritatea").

Textul arată că nu răspund penal:

- minorii care nu au împlinit vîrsta de 14 ani;

- minorii care au vîrsta între 14-16 ani, afară de cazul în care se dovedeşte că au săvîrşit fapta cu discernămînt.

Minorii lipsiţi în mod absolut de capacitate penală

Minorii care nu au împlinit vîrsta de 14 ani nu răspund niciodată de faptele prevăzute de legea penală şi săvîrşite de ei. Textul art.99 alin.1 C.p., consacră o prezumţie absolută de incapacitate penală a acestei categorii de minori; fiind vorba de o prezumţie juris ed de jure, aceasta nu poate fi niciodată combătută prin dovadă contrarie nici dacă minorul autor al faptei ar prezenta o precocitate evidentă în raport cu vîrsta sa. Atîta vreme cît nu a împlinit vîrsta de 14 ani, nici un minor nu poate fi subiect activ de drept penal, iar fapta săvîrşită de el nu constituie infracţiune.[1]

Faţă de minorul care a săvîrşit o faptă prevăzută de legea penală dar care nu răspunde penal, nu se poate lua nici o sancţiune; aceşti minori sînt supuşi numai unor măsuri stabilite de Comisia pentru protecţia copilului de pe lîngă Consiile Judeţene. Aceste prevederi sînt stabilite în Ordonanţa nr.26 din 09 iunie 1997 a Guvernului României prin care a fost abrogată Legea nr.3/1970, această Ordonanţă de urgenţă avînd rolul de a proteja copilul aflat în dificultate.

Minorii lipsiţi în mod relativ de capacitate penală

Minorii care au împlinit 14 ani, dar nu au atins încă vîrsta de 16 ani sînt, şi ei, în principiu prezumaţi a nu avea capacitate penală, însă această prezumţie este relativă, în sensul că operează atîta vreme cît nu s-a făcut dovada că au săvîrşit cu discernămînt fapta prevăzută de legea penală. În cazul acestor minori lipsa capacităţii penale este condiţionată de îndeplinirea a două cerinţe: una pozitivă, referitoare la vîrstă şi alta negativă, privitoare la discernămînt.

Între minorii care nu au împlinit 14 ani şi cei care au împlinit această vîrstă însă nu au ajuns la vîrsta de 16 ani – fără a se fi făcut dovada că au acţionat cu discernămînt – nu există sub raportul răspunderii penale nici o deosebire. Ca şi cei dintîi, aceştia din urmă, nu pot fi subiecţi de drept penal, iar faptele săvîrşite de ei, deşi prevăzute de legea penală, nu constituie infracţiuni. Fapta săvîrşită de minorul care nu răspunde penal neconstituind infracţiune, invocarea altor cauze care înlătură caracterul penal al faptei, ca legitimă apărare, constrîngerea fizică sau morală, caz fortuit, nu prezintă interes din punct de vedere al laturii penale, neexistînd infracţiune. Ele pot fi invocate în stabilirea răspunderii civile a persoanelor care, la data săvîrşirii faptei aveau în îngrijirea lor pe acesta.

Împotriva lor nu se poate pronunţa nici o sancţiune de drept penal, dar ei pot fi supuşi pe cale administrativă unor măsuri de protecţie stabilite de Comisia pentru protecţia copilului (Ordonanţa nr.26 din 09 iunie 1997).

Dacă minorul care nu a împlinit 14 ani, sau care în vîrstă de 14-16 ani este lipsit de discernămînt, a săvîrşit fapta îndrumat de alte persoane, îndeplinirea, în persoana sa, a condiţiilor privind calitatea de subiect activ de drept penal nu exclude existenţa infracţiunii ci numai propria situaţie juridică; dacă instigatorul sau complicele au acţionat cu intenţie, aceştia vor fi sancţionaţi pentru participare la infracţiunea săvîrşită, făcîndu-se abstracţie de împrejurarea că autorul nu poate fi subiect activ de drept penal.

În ipoteza în care minorul a săvîrşit mai multe infracţiuni concurente, problema discernămîntului trebuie rezolvată în raport cu fiecare infracţiune în parte, unele fapte putînd fi săvîrşite fără discernămînt, iar altele cu discernămînt cad de altfel şi în situaţia pluralităţii intermediare prevăzute de art.40 C.p.

Răspunderea lui penală depinzînd de existenţa discernămîntului penal se procedează la începerea urmăririi penale faţă de învinuit şi dispunerea unei expertize psihiatrice judiciare, pentru a se

constata existenţa sau inexistenţa discernămîntului în momentul săvîrşirii faptei. În cazul în care se stabileşte că minorul nu a lucrat cu discernămînt, organul de urmărire penală dispune prin ordonanţă scoaterea de sub urmărire penală a minorului (art.1, lit. b) raportat la art.10, lit. e), C.pr.pen.), iar dacă stabilirea discernămîntului are loc în faţa instanţei de judecată aceasta pronunţă achitarea în condiţiile art.11, pct.2, lit. a) raportat la art.10, lit. e), C.p.pen. urmînd să sesizeze autoritatea tutelară.

Deci pentru existenţa acestei subcategorii trebuie îndeplinită, pe lîngă cea referitoare la vîrstă, condiţia negativă privitoare la discernămînt. Noţiunea de discernămînt este folosită în C.p., dar acesta nu cuprinde nici o definiţie a acesteia. C.p. anterior, din 1936, deşi utiliza şi el termenul de discernămînt, de asemenea nu conţinea nici o explicaţie.

În doctrină pe de altă parte, nu există un acord cu privire la înţelesul noţiunii de discernămînt. Datorită caracterului relativ al discernămîntului, existenţa lui se va stabili de la caz la caz în raport cu fapta săvîrşită de minor. Discernămîntul este deci capacitatea penală mărginită la o speţă concretă, iar nu generalizarea la orice manifestare a unei persoane. Discernămîntul mai este definit în doctrina penală ca fiind aptitudinea persoanei de a-şi da seama de faptele sale, de rezonanţa socială a acestora, precum şi de a-şi putea determina şi dirija în mod conştient voinţa în raport cu aceste fapte. Dintr-un alt punct de vedere, prin discernămînt se înţelege totalitatea particularităţilor psihice ale individului care îl fac pe acesta să înţeleagă libertatea şi necesitatea acţiunilor sale în unitatea dialectică cu legile obiective de dezvoltare a societăţii şi să aprecieze consecinţele faptelor sale, atunci cînd el acţionează contrar acestei unităţi.

În practica judiciară, aşa cum se arată într-o decizie a fostului Tribunal Suprem, discernămîntul „presupune capacitatea de a înţelege şi de a-şi exprima conştient voinţa faţă de un anumit fapt". Existenţa discernămîntului se dovedeşte în raport cu fapta comisă. În principiu, se poate spune că o faptă a fost săvîrşită cu discernămînt atunci cînd, în momentul comiterii acesteia, minorul a fost în măsură, datorită gradului de dezvoltare a facultăţilor sale psihice, a educaţiei primite, a influenţelor exercitate asupra sa de mediul social, să-şi dea seama de natura vătămătoare pentru alţii a faptei, de riscul de a fi pedepsit pentru săvîrşirea ei.

Totodată se impune precizarea că noţiunea de discernămînt specifică persoanelor care, datorită vîrstei, n-au ajuns încă la deplina maturitate a facultăţilor morale şi intelectuale, nu trebuie confundată cu noţiunea de vinovăţie, care constituie o trăsătură esenţială, generică, a oricărei infracţiuni; de aceea un minor mai mare de 16 ani, deşi prezumat în mod absolut a avea discernămînt poate susţine şi dovedi că a comis fapta fără vinovăţie.

În ce priveşte proba existenţei sau inexistenţei discernămîntului, s-au exprimat puncte de vedere divergente. Potrivit unei opinii, singura probă concludentă în această materie ar fi expertiza medico-legală psihiatrică. Acest punct de vedere, nu poate fi acceptat pentru mai multe considerente. Mai întîi, pentru că explicarea săvîrşirii faptei prevăzută de legea penală exclusiv prin deficienţele personalităţii exclude etiologia socială disociind sensul comportamentului de situaţia socială în care se află subiectul. Apoi, pentru că dacă s-ar admite că sancţiunile de drept penal să intervină exclusiv pe baza datelor – de ordin psihologic – furnizate de o asemenea expertiză s-ar putea ajunge la situaţia inadmisibilă ca minorul să fie declarat răspunzător pentru propria sa structură şi dezvoltare psihică. În ultima instanţă, pentru oricît s-ar susţine contrariul, organul judiciar va adopta concluziile expertizei medico-legale psihiatrice, ceea ce în fond, ar echivala cu substituirea experţilor completului de judecată. Practica judiciară a respins cu consecvenţă acest punct de vedere, statuînd, nu numai că expertiza medico-legală psihiatrică nu constituie singura probă pentru verificarea existenţei discernămîntului, dar şi că de regulă, efectuarea unei asemenea expertize nici nu este necesară. În lipsa acesteia sau chiar în prezenţa ei, instanţa se orientează, în mare măsură în funcţie de „anameza penală" rezultată în ancheta socială aflată la dosarul cauzei ca şi comportarea minorului în faţa instanţei.

În verificarea existenţei discernămîntului, instanţa de judecată nu

poate face abstracţie de elementele extrinseci persoanei minorului, cum ar fi natura faptei, împrejurările în care a fost comisă, modalităţi de acţiune, timp, loc, mijloace folosite. O mare relevanţă are, din acest punct de vedere, natura faptei, căci sînt fapte de al căror caracter minorul devine conştient încă din copilărie (loviri, furturi, distrugeri, etc.) dar sînt şi fapte care, pentru a-şi dezvălui caracterul ilicit, implică o mai mare cunoaştere a vieţii şi ordinii sociale, morale şi de drept (falsuri, măsturie minciunoasă, trecerea frauduloasă a frontierei etc.).

Proba discernămîntului incumbă acuzării, însă aceasta nu înseamnă că instanţa nu are dreptul de a-l verifica, în baza rolului său activ, dacă în momentul săvîrşirii faptei, minorul între 14 şi 16 ani a lucrat sau nu cu discernămînt, dispunînd din oficiu, cînd este cazul, administrarea de probe în acest sens.

Constatarea discernămîntului nu poate fi determinată de aprecierea asupra utilităţii sau necesităţii acţiunii, cum procedează uneori instanţele şi recomandă unii autori, deoarece nu discernămîntul trebuie să se orienteze după sancţiune, ci aceasta trebuie să se orienteze după discernămînt.[2]

b) Minorii care răspund penal

Potrivit art.99 alin.2 C.p., „minorul care are vîrsta între 14 şi 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedeşte că a săvîrşit fapta cu discernămînt", iar conform art.99 alin.3 C.p., „minorul care a împlinit vîrsta de 16 ani răspunde penal". Prin urmare, şi în cadrul categoriei minorilor care răspund penal se desemnează două subcategorii: unii a căror răspundere penală este dublu condiţionată – de vîrstă şi discernămînt – şi alţii care răspund penal în raport doar cu vîrsta lor.

Minorii cu capacitate penală relativă

Minorii între 14 şi 16 ani sînt prezumaţi – aşa cum am arătat – a fi lipsiţi de capacitate penală, dar această prezumţie poate fi răsturnată dacă se dovedeşte că în cazul concret, în momentul săvîrşirii faptei, minorul a acţionat cu discernămînt. Dacă se va face o asemenea dovadă, prezumţia – relativă – de incapacitate penală este înlăturată şi minorul va răspunde penal. Este vorba de o incapacitate penală imperfectă, nedesăvîrşită, relativă, pentru că acelaşi minor poate fi socotit capabil într-un anumit caz concret şi incapabil în altul.[3]

Vedem deci că legea penală admite subcategoriile de minori cu poziţie juridică alternativă; fie capacitate penală, fie incapacitate penală, în funcţie de dovada concretă a existenţei discernămîntului. Este şi firesc acest lucru deoarece realitatea nu îngăduie o separaţie netă bazată pe limita de vîrstă între minorii care au capacitate penală şi minorii care sînt lipsiţi de această capacitate. De aceea s-a creat această zonă intermediară a minorilor între 14-16 ani, în care, în privinţa capacităţii penale decide nu numai limita de vîrstă ci şi realitatea concretă.

Minorii cu capacitate penală absolută

În această subcategorie sînt cuprinşi toţi minorii care au împlinit 16 ani. „Minorul care a împlinit vîrsta de 16 ani răspunde penal" se arată în art.99, alin.3 C.p.

În privinţa acestei categorii de minori legea instituie o prezumţie absolută de capacitate, care nu poate fi înlăturată din probe contrare. Pentru ca aceşti minori să răspundă din punct de vedere penal este suficient, aşadar, să se constate că au vîrsta de 16 ani împliniţi, fără a mai fi necesar să se verifice existenţa discernămîntului, căci aceasta este prezumată în mod absolut. Un minor care a împlinit vîrsta de 16 ani este considerat întotdeauna – fără posibilitatea de a dovedi contrariul – că a săvîrşit cu discernămînt fapta prevăzută de legea penală pentru care este cercetat sau judecat. Între acesta şi infractorul major nu există nici o deosebire sub raportul capacităţii penale; el poate fi subiect de drept penal, faptele prevăzute de legea penală săvîrşite de el au un caracter penal şi, în absenţa unei cauze care să înlăture acest caracter, atrag răspunderea penală.

Caracterul absolut al capacităţii penale a minorilor nu exclude însă posibilitatea de a dovedi că este iresponsabil, în sensul art.48 C.p. şi că, fapta săvîrşită de el nu constituie, pe această bază, infracţiune. Şi încă o precizare: atîta vreme cît noţiunile de discernămînt şi vinovăţie nu se confundă, avînd fiecare o semnificaţie proprie, dacă minorul care a depăşit 16 ani îi este interzis să dovedească lipsa discernămîntului, el poate face totuşi dovada lip-

sei de vinovăţie, învederînd organul judiciar – ca şi infractorul major că fapta nu a fost săvîrşită cu intenţie sau din culpă.

Deşi situat, sub raportul capacităţii penale pe acelaşi plan cu infractorul major, minorul care a depăşit vîrsta de 16 ani se bucură totuşi – din raţiuni de politică penală – de un tratament penal calitativ diferit.[4]

c) **Chestiuni complementare.**

Modul de determinare a limitelor de vîrstă care condiţionează capacitatea penală a minorilor

După cum am arătat anterior, legiuitorul român împarte epoca minorităţii în trei perioade deosebite prin limite de vîrstă: pînă la 14 ani (cînd minorul este socotit a fi lipsit în mod absolut de capacitate penală); între 14 şi 16 ani (cînd minorul este socotit a avea sau nu capacitate penală, după cum a lucrat ori nu cu discernămînt); între 16 şi 18 ani (cînd minorul este considerat a avea întotdeauna capacitate penală).

Dar care este momentul în care ia sfîrşit minoritatea: la expirarea zilei corespunzătoare celei în care s-a născut minorul sau în momentul expirării ultimei zile a celor 18 ani trecuţi de la naşterea acestuia?

Soluţia corectă este cea din urmă şi ea decurge din dispoziţiile art.8 alin.2 din Decretul nr.31/1954, potrivit cărora „Persoana devine majoră la împlinirea vîrstei de 18 ani", precum şi din prevederile art.154 C.p., în care se arată că la calcularea timpului anul se socoteşte împlinit cu o zi înainte de ziua corespunzătoare datei de la care a început să curgă.

Tot în legătură cu vîrsta majoratului, în practica judiciară s-a exprimat opinia că, întrucît prin căsătorie minorul dobîndeşte deplina capacitate de exerciţiu, infractorul minor, căsătorit la data săvîrşirii faptei, trebuie asimilat, sub aspectul legii penale, infractorilor majori. Este un punct de vedere pe care, pe drept cuvînt, literatura juridică nu l-a acceptat. Împrejurarea că femeia care se căsătoreşte înainte de a împlini 18 ani (la împlinirea vîrstei de 16 ani sau chiar 15 ani – art.4 alin.1 şi 2 din Codul familie) dobîndeşte capacitate deplină de exerciţiu a drepturilor sale civile (art.8 alin.3 din Decretul nr.31/1954), fiind astfel asimilată din punct de vedere civil cu majorul, nu poate însemna că şi răspunderea sa penală, în cazul în care a săvîrşit o infracţiune înainte de a împlini vîrsta de 18 ani, se identifică cu aceea a infractorului major.

Starea de minoritate atrage un tratament penal diferit de cel aplicabil infractorilor majori, nu pentru că minorul ar fi lipsit de capacitatea de exerciţiu a drepturilor civile sau ar avea o asemenea capacitate de exerciţiu restrînsă, ci din cu totul alte motive: minorul este mai puţin periculos decît infractorul major; nefiind încă pe deplin formaţi, fizic şi intelectual, minorii nu au o capacitate deplină de înţelegere a semnificaţiei antisociale a unora dintre acţiunile lor, şi pot fi îndreptaţi cu mai mare uşurinţă decît majorii, prin aplicarea unor sancţiuni de drept penal mai puţin severe. Toate aceste consideraţii subzistă cînd infractorul este o persoană care în momentul comiterii infracţiunii nu împlinise vîrsta de 18 ani, dar devenise majoră din punct de vedere civil ca efect al căsătoriei. O persoană mai mică de 18 ani, care comite o infracţiune nu este mai periculoasă sau mai puţin periculoasă pentru societate, după cum este căsătorită sau necăsătorită; deplina capacitate de exerciţiu a drepturilor civile dobîndită prin căsătorie nu face necesară – pentru îndreptarea acelei persoane – aplicarea unor sancţiuni de drept penal diferite şi de o altă intensitate decît cele prevăzute de lege pentru infractorii minori.

Determinarea momentului „săvîrşirii infracţiunii"

În aplicarea dispoziţiilor legale, examinate mai sus, cu privire la limitele răspunderii penale a minorilor, organele judiciare sînt obligate să ţină seama de vîrsta inculpatului din momentul săvîrşirii infracţiunii. Cu alte cuvinte, îndeplinirea ambelor condiţii examinate anterior – de vîrstă şi discernămînt – trebuie verificată prin raportare la data comiterii faptei. Această obligaţie ne impune să determinăm momentul săvîrşirii infracţiunii în cazul diferitelor forme de activitate infracţională şi să examinăm consecinţele pe care le poate avea, sub aspectul incidenţei răspunderii penale, situaţia în care momentul consumării şi al epuizării infracţiunii nu corespunde cu acela al comiterii acţiunii – inacţiunii constitutive.

Mă voi referi, din acest punct de vedere, la:

- infracţiunile simple instantanee;
- infracţiunile cu durată de consumare (continue, continuate şi de obicei);
- infracţiunile progresive

• Infracţiunile simple instantanee

În cazul acestor infracţiuni nu se pune nici o problemă atunci cînd rezultatul socialmente periculos se produce îndată după ce acţiunea – inacţiunea constitutivă a luat sfîrşit. Se poate întîmpla, însă, ca între data terminării acţiunii – inacţiunii şi producerea rezultatului inculpatul să împlinească 18 ani (de exemplu, inculpatul a săvîrşit acţiunea ucigătoare cînd avea 17 ani şi 11 luni, dar moartea victimei a survenit după ce el a devenit major). În acest caz inculpatul va beneficia sau nu de tratamentul juridic penal aplicabil infractorilor minori? Acestuia i se va aplica tratamentul juridic pentru minori. La această concluzie a ajuns şi fostul Tribunal Suprem atunci cînd a precizat că discernămîntul făptuitorului se apreciază în funcţia de momentul săvîrşirii faptei, iar nu în raport de momentul producerii rezultatului.

• Infracţiunile cu durată de consumare

Cum va opera răspunderea penală atunci cînd săvîrşirea faptei sau faptelor incriminate a început mai înainte ca făptuitorul să fi dobîndit capacitate penală şi a luat sfîrşit după aceea, sau cînd activitatea infracţională, începută în timpul minorităţii, s-a încheiat după ajungerea la majorat?

Răspunsul la această întrebare implică luarea în considerare a următoarelor ipoteze:

Cînd o parte din acţiunea sau inacţiunea constitutivă a infracţiunii continue sau de obicei, ori unele din acţiunile sau inacţiunile care ar face parte din unitatea legală a infracţiunii continuate au fost săvîrşite înainte de împlinirea vîrstei de 14 ani, şi altele între 14 şi 16 ani, se impune următoarea soluţie:

- minorul care, după ce a împlinit 14 ani, a săvîrşit fără discernămînt restul activităţii sale nu va răspunde penal;
- dacă minorul a comis cu discernămînt acţiunile sau inacţiunile ulterioare împlinirii vîrstei de 14 ani, el va răspunde penal, dar minorul infractor va fi responsabil numai pentru acţiunile sau inacţiunile săvîrşite cu discernămînt, după împlinirea vîrstei de 14 ani, iar în cazul infracţiunilor continue sau de obicei, numai pentru acea parte a activităţii ilicite subsecvente vîrstei de 14 ani, dacă este suficientă pentru a realiza numai ea, conţinutul infracţiunii.

Cînd o parte din acţiunea sau inacţiunea constitutivă a infracţiunii continue sau de obicei, ori unele din acţiunile sau inacţiunile ce ar putea să alcătuiască infracţiunea continuată, au fost comise între 14 şi 16 ani, iar celelalte între 16 şi 18 ani, se ivesc situaţiile următoare:

- în cazul minorului care nu a avut discernămînt cînd a săvîrşit acţiunile – inacţiunile între 14 şi 16 ani, acestea nu vor intra ca părţi componente într-o infracţiune continuă, continuată sau de obicei, dacă sînt suficiente pentru a-i realiza conţinutul;
- Dacă în perioada între 14 şi 16 ani, minorul a acţionat cu discernămînt şi apoi şi-a continuat activitatea infracţională în baza aceleiaşi rezoluţii, toate actele, acţiunile sau inacţiunile, vor alcătui o unică infracţiune continuă, continuată sau de obicei;
- cînd o parte din acţiunea sau inacţiunea constitutivă a infracţiunii continue sau de obicei, ori actele infracţiunii continuate au fost comise mai înainte de împlinirea vîrstei de 18 ani, iar altele după majorat, se va regăsi o singură infracţiune continuă, continuată sau de obicei, după caz. Infractorului i se va aplica, pentru întreaga activitate infracţională, tratamentul juridic penal prevăzut de lege, pentru infractorii majori.

• Infracţiuni progresive

Cînd minorul pînă la 14 ani a săvîrşit o faptă prevăzută de legea penală cu urmări progresive ce s-au realizat după ce a împlinit 14 ani el nu va răspunde penal.

Dacă minorul răspundea penal cînd a săvîrşit fapta, dar urmările s-au amplificat sau au apărut altele după ce a devenit major, i se va aplica tratamentul juridic al infracţiunilor minori.[5] Astfel, stabilirea răspunderii penale a celui care a comis o infracţiune de lovire sau vătămare corporală în perioada cînd era minor se va face potrivit

prevederilor legale referitoare la minoritate, chiar şi atunci cînd victima a încetat din viaţă, datorită leziunilor suferite, după ce el a devenit major, astfel că fapta săvîrşită, constituie infracţiunea de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte (art.183 C. p.)

3. PRESCRIPŢIA RĂSPUNDERII PENALE

Luarea măsurilor educative faţă de infractorii minori şi condamnarea acestora la o pedeapsă este condiţionată de existenţa răspunderii penale. Răspunderea penală nu are durată nedefinită, trecerea timpului constituind, în anumite condiţii, o cauză care pune capăt incidenţei legii penale. În acest sens art.121 alin.1 C.p. prevede că „prescripţia înlătură răspunderea penală". Prescripţia nu înlătură caracterul penal al faptei săvîrşite; ea înlătură însă răspunderea penală şi prin aceasta crează un obstacol care împiedică pornirea sau continuarea procesului penal.

Odată împlinit termenul prevăzut de lege, acţiunea penală nu mai poate fi pusă în mişcare (art.10 lit. g) C.proc.pen.) şi dacă totuşi ea a fost pornită, procurorul urmează să dispună încetarea urmăririi penale (art.11 pct.1 lit. c) C.proc.pen.)

În cazul infracţiunilor săvîrşite de minori termenele de prescripţie a răspunderii penale – ca de altfel şi cele ale executării pedepsei – se reduc la jumătate. La baza acestei dispoziţii, prevăzute în art.129 C.p., se află – pe lîngă alte explicaţii cum ar fi rezonanţa socială mai puţin intensă a faptelor penale săvîrşite de minori – în primul rînd, argumentul că minorii, fiind în general insuficient formaţi, pot fi îndreptaţi într-un interval de timp mai scurt decît infractorii majori, astfel că prezumţia de îndreptare, care justifică instituţia prescripţiei, trebuie să opereze, în cazul lor, mai curînd decît în cazul celorlalţi infractori.

Termenele de prescripţie prevăzute în art.122 C.p., fiind reduse, în beneficiul minorilor, la jumătate, rezultă că durata lor este de:

- 7 ani şi 6 luni în cazul unor infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani;
- 5 ani în cazul unor infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, din care nu depăşeşte 15 ani;
- 4 ani în cazul unei infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depăşeşte 10 ani;
- 2 ani şi 6 luni în cazul unei infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 1 an, dar nu depăşeşte 5 ani;
- 1 an şi 6 luni în cazul unei infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii care nu depăşeşte 1 an sau amenda.

Trebuie precizat că reducerea la jumătate a termenului de prescripţie pentru minori se aplică la termenul prescripţiei stabilit în raport cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea săvîrşită, neţinîndu-se seama de faptul că infractorul este minor. Aşadar, nu se reduce mai întîi la jumătate pedeapsa prevăzută de lege şi apoi, în raport cu pedeapsa rezultată, se determină termenul de prescripţie, care se reduce, la rîndul său, la jumătate, ci termenul de prescripţie la care se aplică reducerea de o jumătate, conform art.129 C.p., se stabileşte direct în funcţie de pedeapsa prevăzută de lege, fără nici o reducere operată datorită stării de minoritate a făptuitorului.

Ar mai fi de adăugat precizarea că dacă infractorul, minor la data săvîrşirii infracţiunii, împlineşte 18 ani în timp ce termenul de prescripţie este în curs, beneficiul unei prescripţii reduse îi rămîne definitiv cîştigat, deoarece – aşa cum se prevede expres în art.129 C.p. – durata mai scurtă a termenului de prescripţie este determinată de starea de minoritate a făptuitorului la data săvîrşirii infracţiunii.

Octavian POP,
doctor în drept,
lector universitar superior,
UCM

Note:

1. Corneliu Turuianu, Răspunderea juridică pentru faptele săvîrşite de minori, Editura Continent XXI, Bucureşti, 1995, pag.55.

2. Traian Pop, Drept penal comparat. Partea generală, vol. II, Cluj, 1923, pag.398.

3. Corneliu Turianu, op.cit. pag.63.

4. Corneliu Turianu, op.cit. pag.64.

5. Mircea Sandu Gordea, Minoritatea în dreptul penal român, Editura Servo-Sat, 1998, pag.72.

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Joi, 11 septembrie 2003 • Nr. 2278 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

„Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești..."

ÎNMULȚIREA PÂINILOR

CONSILIERE SPIRITUALĂ

Când Mântuitorul a auzit vestea uciderii lui Ioan Botezătorul a plecat cu o corabie, voind să meargă în loc pustiu. Sfântul Ioan Gură de Aur precizează că Mântuitorul se retrage din calea prigonitorilor pentru că nu sosise vremea descoperirii dumnezeirii sale. În acest scop el nu pleacă într-o anumită direcție. Plecarea lui Iisus n-a rămas neobservată, iar mulțimea Îl căuta. Fiind găsit, Lui i se face milă de oameni și îi vindecă pe bolnavi. Făcându-se seară, ucenicii au zis către Iisus: „Locul este pustiu și vremea iată a trecut; deci dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să-și cumpere mâncare". Mântuitorul le răspunde: „N-au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce", considerând că nu este un motiv serios pentru a lăsa mulțimile să plece și a-I întrerupe cuvântul. Răspunsul ucenicilor avea să fie o mărturisire în plus că într-adevăr a avut loc o minune: „nu avem aici decât cinci pâini și doi pești". Mântuitorul ia cele cinci pâini și cei doi pești, ridică ochii spre cer, mulțumește lui Dumnezeu și binecuvântează mâncarea, scoțând-o de sub blestemul în care căzuse toată natura. Le-a redat puterea de a se înmulți în chip minunat. Le dă apostolilor mâncarea pentru a o împărți oamenilor, arătând prin aceasta că darurile spirituale de mai târziu vor fi transmise apostolilor și urmașilor lor. Pentru ca minunea să fie cât mai evidentă, Iisus poruncește să fie adunate toate firimiturile rămase. Acestea au fost adunate în două coșuri. Prin aceasta Dumnezeu arată că nu permite să se facă risipă din darurile Sale nici chiar atunci când prisosesc. Cei care au mâncat erau cam cinci mii de bărbați. Acest lucru se poate constata ușor prin faptul că evangheliștii Luca și Marcu spun că aceștia au fost împărțiți în cete de 50-100 de bărbați (persoane). Femeile și copiii nu obișnuiau să stea la masă cu bărbații. Impresia făcută de minune a fost puternică, pentru că oamenii ziceau: „Acesta este într-adevăr Prorocul, care va să vină în lume". Mulțimea gândea să-L proclame pe Iisus rege, dar El, cunoscându-le gândurile, a plecat în munte pentru a se ruga, probabil, pentru a-I mulțumi lui Dumnezeu. Gestul lui Iisus, în opinia Sfântului Ioan Gură de Aur: „A făcut aceasta pentru a ne învăța că nu trebuie mereu să ne amestecăm cu gloatele, dar nici să le evităm, ci ambele să le rânduim spre a ne fi de folos".

conf. univ.dr. Octavian Pop

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Marți, 2 septembrie 2003 • Nr. 2270 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

DESPRE CERERE

Consiliere spirituală

„Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide". Mântuitorul revine asupra rugăciunii voind să arate că ea este mijlocul cel mai eficient pentru dobândirea ajutorului divin în toate împrejurările grele ale vieții. „Cereți, căutați și bateți" sunt cele trei imperative ale rugăciunii adevărate. Cel ce se roagă lui Dumnezeu are conștiința absolutei dependențe față de El, are conștiința că singurul Dumnezeu este Cel ce-i vine în ajutor. Cel ce caută elimină orice preocupare din mintea sa, concentrându-și atenția toată asupra obiectului căutat. Cel ce bate dovedește cu insistență că se apropie cu o cerere plină de căldură. Dovada ascultării rugăciunii din partea lui Dumnezeu o face chiar Mântuitorul prin exemplele din viața pământească: „Care este omul acela dintre voi de la care cere fiul pâine și el îi va da piatră, sau îi va cere pește și el îi va da șarpe?" (Matei VII; 9-10). De la aceste exemple din lumea văzută, Mântuitorul trece la exemple din lumea nevăzută. El spune: „Dacă un părinte pământesc astfel se poartă la rugăciunea fiului său, cu atât mai mult Părintele ceresc, Dumnezeu îl va ajuta pe el". Oamenii răi sunt numiți răi numai în comparație cu Dumnezeu, care singur este bun. În această lume binele este o realitate, o putere de care trebuie să țină cont, o putere menită să biruie răul prin ajutorul lui Dumnezeu.

Conf. univ. dr. Octavian POP

CRONICA
Găeștiului
NR.5
15-31 septembrie 2003
Ziar editat de
CONSILIUL LOCAL
AL ORAȘULUI
GĂEȘTI

CĂUTAREA ADEVĂRULUI

Omul trebuie permanent să caute adevărul. El trebuie să aibă o minte mereu trează, gata să primească adevărul, oricare ar fi și de oriunde ar veni. „La adevăr trebuie să mergem din toată inima" zicea Sf. Toma de Aquino. Omul trebuie apoi să urmeze adevărul, în ciuda sacrificiilor pe care le cere. În căutarea adevărului, în căutarea lui Dumnezeu, oamenii trebuie să accepte misterul. Când este vorba de adevărurile revelate de Dumnezeu și învățate de Biserică, trebuie să ne așteptăm la întâlnirea cu misterul. În Simbolul de Credință, există adevăruri pe care mintea noastră nu le-ar fi putut descoperi, dar care ne sunt cunoscute pentru că ni le-a revelat Dumnezeu. Aceste adevăruri nu le putem înțelege perfect, deoarece ele exprimă realități ce ne depășesc. Acestea sunt misterele. Iisus Hristos spune: „Eu sunt lumina lumii. Eu sunt calea, adevărul și viața... cine mă urmează, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții". (Ioan VIII, 12). Noi suntem permanent invitați să-l urmăm pe Domnul, cu bunele dispoziții recente pentru a primi cu rodnicie semințele adevărurilor veșnice.

conf. univ. dr. Octavian Pop
(capelanul militar al CR Găești)

LEGEA ŞI VIAŢA

SEPTEMBRIE

2003

Conferinţa a XI-a internaţională a conducătorilor instituţiilor superioare de învăţământ de poliţie (miliţie) a ţărilor din Europa Centrală şi de Est

ABORDĂRI TEORETICE ALE FENOMENOLOGIEI CRIMINALITĂŢII

În acest studiu voi prezenta pe scurt principalele [illegible] încercă să explice fenomenologia criminalităţii [illegible] stiinţei conform căreia acţiunea [illegible] altă la bază înţelegerea fenomenelor asupra cărora acţionează. Această presupune nu doar cunoaşterea cauzelor şi factorilor favorizanţi, ci şi explicarea complexului mecanisme, pentru a putea surprinde în totalitate dinamica fenomenului.

Studiul de faţă îşi propune să evidenţieze faptul că pentru a construi imaginea completă a acestui fenomen, o singură teorie nu poate acoperi toate nivelele explicative, astfel că nici una nu poate fi considerată adevărată în sens absolut.

În consecinţă, conform principiului prudenţei profesionale, trebuie să evităm tendinţa de a considera viabilă explicaţia unei singure teorii, deoarece nu vom putea epuiza toate cazurile şi riscăm să analizăm cazurile conform unei teorii pe care noi o credem validă.

După cum se ştie, fiecare om este unic prin modul său de a gîndi şi acţiona, de a relaţiona cu exteriorul, deci nu putem explica circumstanţele generatoare sau favorizante de acte sau conduite deviante dintr-un singur punct de vedere. Pentru a putea depăşi acest inconvenient, este necesar să cunoaştem cît mai multe teorii şi tehnici aplicabile în domeniu, pentru a putea utiliza din elementele fiecărei teorii pe acelea care construiesc imaginea întregului complex de factori care declanşează aceste comportamente. Din aceste motive am considerat indispensabilă enumerarea, pe scurt, a principalelor abordări teoretice ale fenomenului delincvent, începînd cu perioada corespunzătoare revoluţiilor burghezo-democratice.

IDEI CRIMINOLOGICE ÎN PERIOADA REVOLUŢIEI BURGHEZO-DEMOCRATICE

Creşterea accentuată a fenomenului criminal odată cu creşterea forţelor de producţie şi dezvoltarea proprietăţii private a determinat nevoia organizării pe baze ştiinţifice a luptei împotriva criminalităţii, utilizîndu-se tot ce s-a scris anterior în legătură cu crima, criminalul şi pedeapsa. În cele ce urmează mă voi referi la criminalitate în sensul larg al cuvîntului, înţelegînd fenomenul social ce cuprinde totalitatea infracţiunilor cu referire la întreaga istorie a societăţii şi la întreaga suprafaţă a globului terestru.

Pentru a putea fi eficienţi în lupta împotriva criminalităţii s-a făcut apel la ideile unor gînduri, savanţi, oameni de ştiinţă, literaţi, jurişti, etc., contemporani acelei

perioade, care au fost puşi în situaţia de a lua atitudine în plan ideologic pentru desfiinţarea inechităţilor, a arbitrariului, a violenţei în general. Printre aceştia se înscriu socialiştii utopiei primitive, iluminiştii, democraţii revoluţionari şi socialiştii utopiei tîrzii.

A) SOCIALIŞTII UTOPICI PRIMITIVI sînt reprezentaţi de Thomas Morus şi Thomaso Campanella.

Thomas Morus, în lucrarea „Utopia" (Loc care nu există), referindu-se la criminalitate, arată că acest fenomen îşi are originea în proprietatea privată. El şi-a imaginat o societate bazată pe proprietatea comună şi obligaţia de a munci. Totodată a preconizat o serie de măsuri cu caracter economico-social pentru revenirea criminalităţii.

Thomaso Campanella, în lucrarea „Civitas Solis" (Cetatea Soarelui), şi-a imaginat o societate care să aibă la bază proprietatea comună, munca şi repartizarea veniturilor după nevoie.

Nu putem fi de acord însă cu aceste teze, pentru că criminalitatea nu ţine de esenţa proprietăţii private, dovadă în acest sens fiind sistemul din ţările socialiste, în care criminalitatea a atins cote maxime, dar datorită unor statistici false ea nu era relevată în indicatorii oficiali.

B) ILUMINIŞTII sînt reprezentanţi de Hugo Gotius, Baruch Spinoza, Voltaire, Montesquieu şi materialiştii Diderot, Lamartine, D'Holbach, Helvetius, Alessandro Veri şi Cesare Beccaria.

Montesquieu, în lucrarea „L'espirit des lois", a afirmat că un legiuitor bun este acela care nu urmăreşte să pedepsească infracţiunea, ci să o prevină. El remarcă totodată că legiuitorul trebuie să se străduiască să îmbunătăţească moravurile şi nu să se aplice pedepse. Pe aceste idei s-a constituit unul dintre principiile fundamentale ale luptei împotriva criminalităţii.

Helvetius remarcă influenţa mediului social asupra comportamentului criminal. Ceea ce îi reuneşte pe toţi aceşti gînditori iluminişti este concepţia conform căreia crima îşi are izvorul în ocîrmuirea nedreaptă precum şi în sărăcia majorităţii populaţiei.

C) DEMOCRAŢII REVOLUŢIONARI sînt acei gînditori care s-au situat pe baricadele revoluţiei burghezo-democratice, căutînd să răstoarne vechile rînduieli feudale, inechităţile care guvernau sistemul pedepselor arbitrarii, violenţa şi abuzurile clerului şi a nobilimii feudale.

Din acest curent fac parte Robespiere, Danton, şi Saint-Juste.

Cel mai important era **Marat**, om politic deosebit care a sesizat o legătură dintre criminalitate şi orînduirea existentă, condiţionarea social economică a criminalităţii precum şi caracterul ei de clasă.

Nu putem să nu-l amintim pe **Radiscev**, părintele statisticii judiciare, care s-a ocupat de indicatorii criminalităţii sub aspectele fenomenologice cu referire la cauzele, condiţiile acestui fenomen, precum şi de personalitatea infractorului. Pentru analiza ştiinţifică a acestora a utilizat pentru prima dată metoda statistică.

D) SOCIALIŞTII UTOPICI TÎRZII sînt reprezentaţi de Saint-Simon, Charles Fourier şi Robert Owen.

Saint-Simon remarca influenţa factorilor economici asupra comportamentului uman, înscriindu-se în cauzabilitatea criminalităţii. Prin aceasta el releva caracterul de clasă al criminalităţii, cauza acesteia rezida în forma proprietăţii private.

Charles Fourier, relevînd aspectele negative din sînul societăţii capitaliste: diferenţa dintre sat şi oraş, dintre munca fizică şi cea intelectuală, crizele economice care bîntuie societatea capitalistă, polarizarea accentuată a acestor societăţi care a condus la diferenţierea de venituri dintre oameni, a menţionat că toate acestea nu au dus la altceva decît la creşterea criminalităţii.

Robert Owen a arătat că singura cale pentru rezolvarea situaţiei ar fi o societate care să aibe la bază proprietatea comună, aceasta reflectînd năzuinţele sărăcimii de la oraşe şi sate spre echitate, spre o societate lipsită de exploatare.

Nu putem fi de acord cu aceste teze, ele nefiind ştiinţifice, urmărind eludarea cauzelor reale ale fenomenului criminal, cauze care ţin de mizeria economică, de influenţa mediului fizic, social şi de personalitatea infractorului.

Octavian POP,
doctor în drept,
conferenţiar universitar

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Gheorghe Mateuţ, Curs de criminologie, Cluj-Napoca, 1994.

2. Lee Robins, Devicent children Grown up, the Williams şi Wilkins Company, Baltimore, 1996.

3. Michael Phillipson, Understanding Crime and Delinquency, Aldine Publishing Company, Chicago, 1974.

CUVÂNT ȘI SUFLET

BULETINUL CAPELEI ORTODOXE "SF. IOAN GURĂ DE AUR" A CENTRULUI DE REEDUCARE GĂEȘTI

● ANUL V ● NR. 7 - 12 ● IULIE - DECEMBRIE ● 2003 ●

Cauze ce pot influența minorii în comiterea de infracțiuni

• Cu toții suntem conștienți de importanța instrucției școlare, fără a fi nevoie să dezbatem pe larg acest lucru. Se știe că în școală tineretul își dezvoltă facultățile intelectuale, își îmbogățește cunoștințele, își mărește nivelul de înțelegere, în general tânărul este pregătit pentru societate.

• Majoritatea delincvenților minori, inclusiv recidiviștii, provin dintre cei care au un nivel de școlarizare slab sau foarte slab, care implică și un deficit de socializare, deci inadaptarea minorului la viața socială.

• Insuficienta preocupare pentru organizarea și calitatea activităților cultural educative în școală, cunoașterea insuficientă reciprocă a elevilor și a cadrelor didactice, aprecierea greșită a activității sau a modului de comportare a unor elevi: prea severă sau prea indulgentă, precum și lipsa unei legături permanente între școală și familiile elevilor, mai ales în cazul celor indisciplinați, slabi la învățătură care ridică, în general, probleme pentru școală, influențează minori în comiterea de infracțiuni.

• Majoritatea minorilor infractori provin dintre cei care au avut o activitate școlară foarte slabă, note mici la învățătură, în general un nivel de școlarizare mai redus.

• După părerea unor specialiști, scoala poate avea o influență negativă, în sensul că poate determina anumite *specialități infracționale*. De aceea este necesar ca în școală să se facă nu numai instrucție, ci și educație morală, cu atât mai mult cu cât nivelul de școlarizare scăzut atrage după sine comiterea de infracțiuni.

• Rolul consilierului de probațiune este definitoriu în prezența acestor comportamente, prin acțiuni desfășurate în toate școlile, la aproape toate nivelele școlare, în baza principiului conform căruia este mai ușor să previi decât să vindeci. Este evident că aceste acțiuni și programe nu vor reuși eradicarea fenomenului delincvent, dar în mod cert, aplicarea lor vor determina scăderea substanțială a ratei infracționalității mai ales a recidivei.

• Abandonarea cursurilor școlare, dublate de lipsa unor preocupări sociale cu caracter permanent influențează semnificativ comiterea de infracțiuni. În acest sens literatura de specialitate a subliniat faptul că "cel mai mare număr de fapte cu caracter infracțional se comit în timpul liber".

• Un efect negativ în acest sens este produs și de legea care prevede doar obligativitatea absolvirii ciclului gimnazial. Astfel, minorilor care întrerup activitățile școlare le rămâne un timp liber mult mai mare, marcat de o lipsă a unor preocupări stabile, deoarece ponderea minorilor care desfășoară activități lucrative este foarte redusă. În aceste condiții, în lipsa supravegherii din partea părinților, minorii ajung de cele mai multe ori pe stradă, unde

socializează comportamente care, la un moment dat pot să conducă minorul spre comiterea unor fapte antisociale.

• Situația școlară a delincvenților prezintă caracteristici care evidențiază lipsa de integrare: rezultate la învățătură din cele mai slabe, interes scăzut pentru studiu, absența unui proiect școlar, indisciplină, absenteism cronic, ș.a.m.d.

• În ceea ce privește influența determinată de frecventarea unor anturaje care manifestă un comportament antisocial, constatăm că procentul minorilor care au comis infracțiunea pe cont propriu este de două ori mai mic decât în cazul minorilor care au comis infracțiunea în grup.

• Minorul fiind complet dependent de adulți și având personalitatea în formare și dezvoltare, având încă un comportament instabil, el poate fi ținta unor conduite și tendințe de antisocialitate din partea adultului, manifestate prin seducere, brutalitate sau alte purtări necorespunzătoare, care au ca și consecință un efect nefavorabil asupra dezvoltării personalității minorului. În plus, prin comportamentul neadecvat al adulților este subminat sentimentul de siguranță pentru această categorie de vârstă, senzația de ocrotire, indispensabilă unei structuri echilibrate a personalității, dispare. În aceste condiții, personalitatea minorului ajunge la maturitate timpurie silită doar în aparență, dezvoltarea ei fiind stagnată și fixată la un nivel inferior.

În plus, o anumită parte din tinerii majori cu tulburări de comportament nedecelate în minorat sau tratate în mod necorespunzător pe plan social, își pot găsi un mediu defavorabil în condițiile de penitenciar, unde, în contact cu elementele inadaptabile pe plan social, se complac și-și dezvoltă unele trăsături negative caracteriale. Nu arareori s-a întâmplat un fel de "solidaritate" a acestor oameni care, puși în condiții de libertate, își căutau anturajul cu care se obișnuiseră, uneori asociindu-se pentru comiterea unor noi infracțiuni.

• Această stare este generată, în parte, de lipsa de supraveghere a minorilor, necunoașterea din timp, de către părinți, a anturajelor, a locurilor și a mediilor frecventate de minori, precum și de influența unor infractori majori, care determină minorii să comită infracțiuni din motive diverse: dorința de evitare a pedepsei, minorii sunt mai ușor de convins, faptele antisociale comise de aceștia sunt sancționate cu pedepse mai mici, etc.

• Privind destinul familiei într-o societate pe cale de industrializare progresivă și de diferențiere a funcțiilor, J.H. Fisher observa că, "în privința rolului său educativ, familia merge spre dezangajarea părinților și angajarea efectivă de suplinitori ai funcției educative". Familia părăsește astfel una din atribuțiile sale fundamentale, pe care o încredințează treptat unei companii anonime și marii influențe colective, care nu totdeauna are efectele cele mai bune în dezvoltarea psihică a minorului. În aceste condiții, de cele mai multe ori, pedeapsa privativă de libertate nu a avut efect, în lipsa unor măsuri dirijate în mod științific, prin cunoașterea personalității acestor indivizi.

• Pentru a evita aceste situații este necesară aducerea la cunoștința părinților, a îngrijitorilor sau tutorilor minorului, a riscurilor determinate de lipsa de supraveghere a minorilor, necunoașterea prietenilor și a mediilor frecventate de aceștia, de lipsa de preocupare, în general, pentru minorii aflați în grija acestora.

• Este necesară inițierea și organizarea unor cursuri în școli, destinate elevilor și părinților acestora, menite să prevină asupra riscurilor generate de frecventarea mediilor viciate, în special, și să combată atitudinile și comportamentele antisociale, în general.

• Aceste cursuri trebuie organizate și susținute de echipe interdisciplinare, compuse din psihologi, asistenți sociali specializați, consilieri de probațiune, diriginți, etc., pentru a evita neajunsurile generate de explicațiile unei viziuni unilaterale, în special, și de a obține efecte pozitive, imediate și pe termen lung, în general.

• Infracțiunea cea mai frecvent comisă de minori este furtul, însă se poate observa și o diversificare a domeniilor de acțiune, care, deși nu au o pondere ridicată, ar trebui să constituie un semnal de alarmă pentru specialiștii în domeniu dar și pentru comunitate factorii decisivi în prevenire și diminuarea acestui flagel.

• Un nivel de școlarizare scăzut atrage după sine un statut social scăzut.

• Procentul celor care au săvârșit infracțiuni este mare în cazul minorilor ce provin din familii cu un statut social scăzut și mediu și este foarte mic în cazul celor care provin din familii cu un statut social ridicat.

• În foarte multe cazuri tinerii proveniți din familii cu un statut social scăzut nu sunt în relații bune cu părinții lor, care sunt slabi educatori, pasivi, puțini interesați să cunoască activitățile copiilor lor. Legăturile dintre membrii acestor familii sunt în general slabe, fiecare fiind în mică măsură preocupat de soarta celorlalți. Această stare, generată în condițiile unui statut social scăzut al părinților acestora, impune aplicarea unor măsuri menite să înlăture un nivel de școlarizare scăzut, și ameliorarea condițiilor generale de trai, prin accelerarea reformei economice și înlăturarea sărăciei.

• Minorii proveniți din familii dezorganizate comit, în general, infracțiuni într-un număr mai mare decât cei proveniți din familii organizate.

• În cazul dezorganizării unei familii, de obicei, copiii rămân cu un singur părinte, care nu poate face față, în unele cazuri, cerințelor educative și efective necesare dezvoltării în condiții optime, normale, ale copiilor (trebuie să lucreze mai mult pentru a menține venitul dezechilibrat prin plecarea partenerului, la un nivel satisfăcător, deci timpul liber al părintelui va fi diminuat, iar stress-ul acestuia mai mare). În aceste condiții, timpul acordat supravegherii copiilor și calitatea acesteia din urmă se reduc la jumătate prin plecarea celuilalt părinte, determinând astfel o discontinuitate în educația și afecțiunea acordată copiilor. Acest lucru, în unele cazuri, poate influența copilul să aleagă alt mediu (unde crede că va găsi înțelegere și sprijin), care poate fi strada, cu toate consecințele negative care decurg din acestea. În plus, datorită disconfortului psihic, minorii își pot pierde, în unele cazuri, încrederea în cei din jur, devenind irascibili, recalcitranți, manifestând atitudini care pot genera comportamente deviante.

Deși, în general, adulții cred că copiii sunt doar victime ale destrămării familiei, totuși, așa cum au arătat Montalvo și Haley (1973), comportamentul unui copil nu este doar un răspuns individual, ci poate fi o încercare de a influența alți membri ai familiei, pentru face față la o criză copleșitoare pentru familie.

Simptomele fizice și tulburările comportamentale legate de stress pot reflecta încercările conștiente sau inconștiente ale copiilor de a-și reuni părinții din nou, chiar dacă aceasta ar însemna ca ei înșiși să sufere mai multă durere sau mai multe pedepse.

Uneori, un copil se oferă inconștient (iar uneori conștient) drept țap ispășitor, care atrage asupra sa mânia părinților, ca un mod de a reduce ostilitatea dintre ei.

Saposnek (1983) descria cum delincvența minorilor, lipsa de la școală sau comportamentul agresiv al acestora pot provoca certuri între părinți, menținându-i astfel implicați emoțional cu copilul și între ei. Copilul continuă aceste comportamente deviante (sau tulburările de comportament, în general) tocmai pentru a împiedica retragerea unuia dintre părinți.

Situația poate deveni mai problematică atunci când părintele la care copiii au rămas aduce un nou partener (concubin) în cadrul familial, chiar dacă aceasta se realizează prin metoda legală (recăsătorie). În acest sens, Mitchell (1985) a descoperit că, adesea, copiii nu fac nici o diferență între concubinaj și căsătoria legală, fapt ce poate amplifica stress-ul acestora, determinându-i să comită acte din ce în ce mai exagerate.

Oricum, nu putem omite influența negativă asupra copiilor exercitată de noul partener al părintelui rămas, datorită atitudinii, expectațiilor și a modului de tratare diferit abordat de părintele vitreg. Dacă părintele vitreg vine în noua familie cu copii proveniți dintr-o căsnicie anterioară, iar relațiile de respingere dintre copii și noii membrii ai familiei se întrețin în mod vicios, situațiile conflictuale care apar pot genera, în unele cazuri, consecințe neprevăzute.

Pentru a evita aceste situații, se impune ca programele de educare a tinerilor să conțină elemente de psihologie a cuplului, care să mărească înțelegerea și cunoașterea reciprocă a viitorilor parteneri, menite să conducă, în timp, la reducerea ratei divorțului.

De asemenea, trebuie să menționăm că, deși numărul minorilor care au comis infracțiuni și provin din familii legal constituite este destul de mare, nu poate fi omis faptul că, pe fondul lipsei de resurse, educație, cultură, etc., atmosfera din aceste familii precum și calitatea relațiilor dintre membrii acestora lasă de dorit, situație care constituie un factor favorizant comiterii de infracțiuni.

Mediul urban, odată cu toate avantajele și condițiile oferite, constituie totodată acel mediu în care timpul devine anonim în marea concentrație urbană, faptele sale sunt mai greu sesizate de comunitate, datorită restrângerii controlului social, mult mai ușor de exercitat într-o comunitate mai restrânsă, în care aproape toți tinerii se cunosc.

În societățile tradiționale (rurale) care solicitau tinerilor omogenitatea acțiunilor și conduitelor și în care exista o slabă stratificare și diferențiere a rolurilor sau funcțiilor sociale, normele morale, funcționau ca principalele mecanisme de control social și erau uniforme, acceptate de către întreaga comunitate.

Spre deosebire de societatea tradițională, societatea modernă (urbană) implică creștere a eterogenității, a stratificării și specializării funcționale

care atrage schimbări în exercitarea controlului social în sensul apariției mai multor sisteme morale, specifice diferitelor grupuri sociale.

Investigarea tuturor itemilor legați de familia de proveniență a minorului este imperios necesară pentru a stabili în ce măsură și în ce modalități sunt influențate comportamentele minorilor, cărei părți îi revine cea mai mare responsabilitate: minorului sau părinților acestuia, mai ales că, potrivit art. 1000 alin. 2 Cod civil, părinții răspund de prejudiciul cauzat de copilul lor minor. Potrivit actualei orientări, numai în timpul minorității copilului, părinții au obligația de supraveghere, creștere și educare. Legea nu distinge între minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, când este prezumat că nu are discernământ, minorul între 14-18 ani, care are discernământ.

Mai mult, chiar dacă copilul săvârșește fapta în timpul cât se află în vizită la rude sau la prieteni, în aceeași sau altă localitate, pe o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, când este internat în spital sau chiar când este internat într-o școală sau centru de reeducare, părinții sunt obligați să răspundă pentru prejudiciul cauzat de minor. Această prezumție în culpă a părinților, constă nu în lipsa de supraveghere și educație, era deja internat într-o școală specială de reeducare.

În general, pentru a realiza o intervenție cu rezultate potrivite, este necesară cunoașterea fiecărui caz în parte. Martinson, revăzând sute de programe pentru reabilitarea și recuperarea delincvenților juvenili și adulți, a concluzionat că nici unul nu este eficient în totalitate.

Abordarea eficientă a acestor programe pune probleme pentru că, comportamentele antisociale reprezintă manifestarea comună a unei varietăți de factori. Astfel, lipsa de individualizare a programelor poate ridica probleme deosebite, în activitatea de recuperare a delincvenților.

Fără o intervenție în planul suportului social al instituțiilor abilitate în demersul socializării, care să includă profesii diverse: asistenți sociali, educatori, psihologi, diriginți, profesori, colegi, orice program de recuperare poate avea o eficiență slabă, dacă intervenția nu se face în sistem integral.

Carkhuff a prezentat un model de dezvoltare a resurselor umane, în care accentul era pus pe relația dintre consilieri și delincvenți.

Aceste programe, implică folosirea unor practicieni care pot avea formația de bază în consiliere asistenți sociali și psihologi. Îndatoririle lor sunt evaluarea, testarea standardizată, recomandarea eliberărilor condiționate etc. Ofițerii și consilierii trebuie să aibă roluri de ajutători, care lucrează într-o manieră integrată.

Consilierul de probațiune trebuie să acționeze ca agent al schimbării, transformând sistemele tradiționale, punitive închise, în sisteme pozitive deschise, de ajutor și reabilitare. Accentul se pune pe climatul interpersonal formativ și pe o comunicare deschisă între diverșii membrii ai comunității carcerale, care include ofițeri, gardieni, asistenți sociali și psihologi.

Acest model a fost folosit în Kenedy Youth Center of Morgantown, West Virginia, Indiana Boy's School, Plainfield, Indiana și Florida.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. G. Mateuț, Curs de criminologie, Cluj, 1994.

2. V. Dragomirescu, Psihosociologia comportamentului deviant, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976

3. L. Parkinson, Separarea, divorțul și familia, Ed. Alternative, 1993.

4. L. Pop, Drept civil: Teoria Generală a Obligațiilor, Ed. Fundației "Chemarea" Iași, 1994.

5. R. Gibson, M. Mitchell, Introduction to Counseling and Guidance, Macmilian Publishing Company, New York, 1990

Conf. univ. **OCTAVIAN POP**
Doctor în drept

MISIUNEA BISERICII ÎNTR-UN CENTRU DE REEDUCARE

I. Orele de religie într-un Centru de Reeducare, prilej de cunoaștere a învățăturii de credință

Un dicton latin spune că: „Religio est modus cognoscendi et colendi Deum", adică „Religia este modul de a-L cunoaște și lăuda pe Dumnezeu". Religia este cea care îi oferă omului posibilitatea de a afla răspunsurile cu privire la tainele credinței. De aceea, importanța religiei este una esențială în viața noastră cotidiană.

Datorită importanței pe care religia o are, după Revoluția din 1989 ea a fost introdusă în curriculum, ca materie de studiu. Astfel, în cadrul orelor de religie, copiii cu posibilitatea să se împărtășească din cuvântul Evangheliei lui Hristos și să cunoască mai multe despre Cel care i-a binecuvântat în timpul vieții Sale pământești.

Într-un Centru de Reeducare, orele de religie au un rol aparte pentru minorii internați într-o astfel de instituție. Dacă în cadrul celorlalte ore minorii au posibilitatea să învețe să scrie, să socotească, să citească și să-și însușească o meserie pe care o vor practica după liberare, în timpul orelor de religie aceștia își pot hrăni sufletele cu merindea cea duhovnicească a cuvântului dumnezeiesc.

Ora de religie prilejuiește întâlnirea cu Fiul lui Dumnezeu a minorului internat, dar reprezintă și o modalitate ca acesta să-și însușească învățătura de credință din tezaurul Bisericii strămoșești. Deoarece majoritatea minorilor dintr-un Centru de Reeducare s-au confruntat cu abandonul școlar este bine ca profesorul de religie să pună accentul pe învățăturile de bază ale Bisericii. În felul acesta minorii pot să-și însușească rugăciunile mai cunoscute: „Tatăl nostru", „Cuvine-se cu adevărat", „Împărate Ceresc", „Crezul", etc. Pe lângă învățarea acestor rugăciuni ei pot dobândi și cunoștințele de bază ale dogmei creștine.

Prin orele de religie, minorii internați într-un Centru de Reeducare pot învăța că Dumnezeu este Creatorul „tuturor celor văzute și nevăzute", că omul este cea mai de preț creatură, deoarece Părintele Ceresc L-a jertfit pe Fiul Său pentru mântuirea acestuia și că Dumnezeu îi așteaptă și pe cei păcătoși să revină pe calea cea dreaptă. Păcatul îl depărtează pe om de Împărăția Cerurilor și îl face pe acesta să cadă în mrejele diavolului.

La orele de religie, minorii mai pot cunoaște care sunt virtuțile ce îi pot face plăcuți înaintea lui Dumnezeu și care sunt păcatele împotriva cărora trebuie să lupte permanent, pentru a putea primi răsplată de la Hristos Domnul. Învățând să facă ceea ce este bine și plăcut lui Dumnezeu dar și ce este răul și cum poate fi evitat, minorii dintr-un Centru de Reeducare vor avea posibilitatea să transpună în viața lor de zi cu zi aceste lucruri însușite în timpul orelor de religie.

Trăind în conformitate cu învățătura de credință a Bisericii strămoșești acești copii vor dovedi că viața lor s-a schimbat în bine și ore un nou sens, tocmai pentru că ei se află în corabia Bisericii Fiului lui Dumnezeu. Totodată ei conștientizează, în același timp, că aceste învățături de credință reprezintă „mărgăritarul de preț" sau „comoara cea adevărată" pentru care vor primi răsplată în ziua judecății.

II. Rolul icoanelor în viața minorilor dintr-un Centru de Reeducare

La ultimul sinod ecumenic (Niceea, 787) s-a fixat dogma cinstirii sfintelor icoane. Sf. Părinți care au participat la acest sinod ecumenic au hotărât ca Sfintele icoane să fie cinstite, pentru că cinstind icoana, Îl cinstim pe Însuși Hristos Cel ce S-a întrupat pentru mântuirea neamului omenesc. Unul dintre marii apărători ai sfintelor icoane, Sf. Ioan Damaschinul, spunea: „Dacă nu te închini icoanei, nu te închini nici Fiului lui Dumnezeu, Care este icoana vie a nevăzutului Dumnezeu și chip cu totul asemenea".

Astăzi icoanele fac parte din cultul Bisericii.

alături de Sf. Cruce și Sf. Evanghelie. Credincioșii cinstesc sfintele icoane pentru că cinstirea merge către persoana al cărei chip este reprezentat pe ea, iar nu către materialul din care ea este confecționată. Sf. Icoane au un rol multiplu: pedagogic, latrentic (de a însoți cultul divin), haric și estetic.

În viața credincioșilor, icoanele au o importanță deosebită. Aceeași importanță o au și în viața minorilor internați într-un Centru de Reeducare. Venind în Sf. Biserică pentru a participa la sfintele slujbe, minorii sunt captați de frumusețea icoanelor care împodobesc Sfântul lăcaș.

Este cunoscut faptul că unii dintre minori s-au confruntat cu abandonul școlar sau nu au urmat deloc cursurile școlii gimnaziale. Din această cauză, ei nu știu să citească, să scrie și să socotească. Pentru aceștia, dar și pentru ceilalți monori, icoanele sunt cele care redau cele cuprinse în Sf. Evanghelie, prin scenele pe care le reprezintă. Icoanele pot fi considerate din acest punct de vedere Biblia celor neînvățați și neiscusiți, căci Sf. Prinți de la sinodul IV local din Constantinopol (869) au afirmat că: „Ceea ce Scriptura ne învață prin cuvântul scris, icoana ne învață și ne încredințează prin culori".

Astfel, privind către icoanele ce înfățișează scene din viața Mântuitorului, minorii internați într-un Centru de Reeducare pot cunoaște mai bine activitatea și viața Fiului lui Dumnezeu. Icoana Nașterii îi va duce cu gândul că Domnul S-a născut din fecioara Maria pentru a izbăvi lumea din robia păcatului. Icoana Învierii le va aduce aminte că omul a fost creat de Dumnezeu pentru a fi părtaș vieții celei veșnice și, totodată, pentru a dovedi că viața este mai puternică decât moartea. Icoana „Cinei celei de taină" le va aminti de faptul că Hristos îi cheamă și pe ei la această cină în Împărăția Sa, dacă vor urma voia Sa cea Sfântă. De asemenea, icoanele ce înfățișează diferite minuni din timpul vieții Mântuitorului îi ajută pe minori să înțeleagă faptul că Hristos nu a fost doar Fiul Omului, ci și Fiul lui Dumnezeu.

Bisericile noastre sunt înzestrate și cu icoanele sfinților. Acestea sunt cinstite, pentru că sfinte sunt chipul și asemănarea lui Hristos, prototipul sfinților. Minorii privați de libertate vor fi învățați să cinstească icoanele sfinților, căci cinstindu-le, îi cinstesc pe Fiul lui Dumnezeu, care este modelul pe care sfinții L-au urmat în viața pământească. Sfântul din icoană este pentru minori o pildă vrednică și demnă de urmat. Icoanele sfinților întrețin și întăresc viața duhovnicească a acestor minori. Ele întăresc credința acestora și aduc un real și substanțial folos în sporirea evlaviei, fiind un stimulent pentru săvârșirea binelui și evitarea răului dar și pentru împodobirea sufletului cu virtuțile bineplăcute lui Dumnezeu și oamenilor.

Pentru viața religios – morală a minorilor aflați într-un Centru de Reeducare, icoanele sfinților sunt purtătoare ale îndemnurilor spre împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și spre urmarea vieții duhovnicești a sfinților, al căror chip este reprezentat pe icoană. Ele sunt o adevărată călăuză și un îndreptar al vieții minorilor privați de libertate.

Nu trebuie uitat nici faptul că icoana este o prezență harică, datorită harului ce se revarsă asupra ei în urma sfințirii de către preot. Astfel, mijlocind harul lui Hristos, sfintele icoane sunt și sfințitoare, ajutându-i pe minori să urce treptele desăvârșirii. Unii dintre ei își împodobesc camerele cu sf. icoane, astfel că, în momentele de intimitate cad înaintea Mântuitorului, a Maicii Domnului sau a Sfântului reprezentat pe ea, pentru a cere ajutor pe toată perioada detenției și pentru a cere iertare de păcate. Icoanele din camerele minorilor privați de libertate înseamnă prezența lui Dumnezeu printre ei.

Icoanele sunt de mare ajutor minorilor aflați într-un Centru de Reeducare, pentru că îi ajută pe aceștia să se concentreze la rugăciune, să-și ațintească mai profund mintea către Hristos Domnul și, totodată, îi îndeamnă la o viață mai curată ducă asemenea sfinților reprezentați în icoanele care înfrumusețează lăcașurile noastre de cult.

III. Sfintele Taine în viața minorilor internați într-un Centru de Reeducare

Condițiile mântuirii subiective sunt: harul, credința și faptele bune. Harul se revarsă asupra noastră, prin cele șapte Sfinte Taine instituite de Fiul lui Dumnezeu în timpul vieții Sale pământești. Prin cele șapte Sf. Taine, harul cel nevăzut al lui Dumnezeu ni se împărtășește în formă văzută, căci el este cel care ne pune în relație cu Părintele Ceresc.

Cele șapte Sf. Taine sunt: Botezul, Mirungerea, Sf. Euharație, Spovedania, Căsătoria, Sf. Maslu și Preoția. Sfintele Taine sunt lucrări săvârșite de Biserică prin și în puterea Duhului Sfânt, în numele Mântuitorului care le-a instituit, prin care El își continuă lucrarea Sa mântuitoare.

În viața credincioșilor, Sf. Taine au o mare importanță, căci prin intermediul lor se revarsă harul dumnezeiesc care nu este altceva decât inelul de legătură între ei și Hristos. Sf. Taine au aceeași importanță și pentru minorii aflați într-un Centru de Reeducare. Motivul pentru care aceștia se află într-o astfel de instituție îl constituie faptele rele pe care ei le-au săvârșit și pentru că voința lor a fost neputincioasă datorită lipsei harului.

Primind harul dumnezeiesc, prin lucrarea Duhului Sfânt, minorii au posibilitatea să devină mai puternici în lupta lor împotriva păcatului.

Fiecare Sf. Taină are rolul ei în viața noastră duhovnicească. Prima Taină pe care fiecare dintre noi o primim după ce ne naștem este cea a Sfântului Botez. Ea este poarta prin care se intră în sânul Bisericii, căci Mântuitorul a spus: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va intra în Împărăția cerurilor" (Ioan III, 5). De aceea, i se spune și taina nașterii din nou pentru viața nouă în Hristos.

Unii dintre minorii internați provin din familii dezorganizate și, nedându-li-se atenția cuvenită de către părinți, au devenit copii lipsiți de afectivitate. Din această cauză, ei nu au fost aproape de Dumnezeu și unii nici nu au primit Sf. Taină a Botezului.

Cunoscând acest lucru, preotul capelan al centrului va fi cel care trebuie să-i determine pe minorii ajunși la o vârstă destul de mare, să primească Taina Sf. Botez, căci așa cum arată numele ce i s-a dat în Noul Testament: „Taina nașterii din nou" (Ioan III, 5), „Taina curățirii" (Evrei X, 22), „garanția bunurilor viitoare" (Efeseni I, 13-14), etc

Primind Taina Sf. Botez, acești minori devin mădulare ale trupului tainic al lui Hristos, adică devin mădularele Bisericii.

Legată de Taina Sf. Botez este și Taina Mirungerii sau a ungerii cu Sf. Mir. Minorii care se botează primesc după Botez și această Sfântă Taină. Prin ungerea cu Sf. Mir, aceștia dobândesc pecetea darurilor Duhului Sfânt necesare pentru creșterea și întărirea lor în viața moral – religioasă. Așa cum în Ziua Cincizecimii Duhul Sfânt s-a revărsat peste Sf. Apostoli și le-a dăruit darurile Sale cele bogate, tot așa și prin ungerea cu Sf. Mir se revarsă și asupra minorilor internați într-un centru de Reeducare Duhul sfânt, care apoi se va pogorî prin harul Său Sfinților.

O altă Sf. Taină care are efect curățitor asupra sufletului minorului internat este și Taina Spovedaniei, Pocăința sau Mărturisirea. Prin această Sf. Taină, în urma mărturisirii păcatelor înaintea preotului capelan, minorii obțin iertarea păcatelor. Taina Pocăinței este necesară în viața minorilor privați de libertate în urcușul lor duhovnicesc, căci prin intermediul ei pot redobândi acea nevinovăție după care sufletul suspină neîncetat, ca după un paradis pierdut. Ea este cea care le eliberează sufletul de greutatea plumbului păcatelor, redându-le astfel adevărata libertate de a se înălța către Hristos. Prin această Sf. Taină, se conturează pentru acești minori, treptat – treptat, tot mai frumos și mai lămurit chipul omului în starea originară.

Pentru minorii internați într-un Centru de Reeducare, Sf. Spovedanie este, așa cum spune Sf. Ioan Gură de Aur: „spitalul care curăță păcatul este dar ceresc, putere minunată care biruie și cuptor în care păcatele se topesc".

O altă Sf. Taină importantă în viața duhovnicească a minorilor este și Taina Sf. Euharistii, a Împărtășaniei sau a Cuminecăturii, cum i se mai spune. Ea ocupă un loc central pentru aceștia, căci ei primesc adevăratul Trup și Sânge al Domnului nostru Hristos, sub chipul pâinii și al vinului, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci. Taina Cuminecăturii este taina îndumnezeirii minorilor lipsiți de libertate, așa cum ne spune însuși Hristos: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămân întru Mine și Eu întru ei" (Ioan VI, 56). Este garanția că ei au gustat din potirul vieții veșnice.

Primind Sf. Euharistie minorii aflați într-un Centru de Reeducare se unesc cu Hristos. Cel care le va da tărie să triumfe în lupta lor dusă împotriva păcatului.

Iată deci, că prin Sf. Taine, minorii se împărtășesc de harul Sfinților care, alături de credință și faptele bune, le garantează viața de veci.

IV. Importanța Sfintei Liturghii în viața minorilor internați într-un Centru de Reeducare

În seara Cinei celei de Taină, înainte de a fi prins și de a pătimi pentru noi, Mântuitorul Hristos a instituit ca dar pentru neamul omenesc Sf. Liturghie. Atunci, El a luat pâinea și binecuvântând-o, a dat Sfinților Apostoli, zicând: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu...", iar apoi a luat paharul de vin, pe care l-a dat acestora zicând: „Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu...", adăugând porunca: „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea" (Matei XXV, 26-28; Marcu XIV, 22-24; Luca XXII, 19-20 și I Cor XI, 23-25).

Încă din vremea Sf. Apostoli, Sf. Liturghie se săvârșește pentru a împlini porunca Mântuitorului, ca fiind centrul și coroana cultului ortodox, pentru că, prin Sfânta Liturghie, se dobândește de către toți credincioșii unirea cu Hristos prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Său, care este comoara cea mai de preț de care creștinii se bucură în această viață pământească.

Pentru minorii internați într-un Centru de Reeducare, Sf. Liturghie are un rol foarte important în relația lor cu Hristos Domnul. Dacă prin intermediul celor șapte Sf. Taine, aceștia se împărtășesc de harul divin, în cadrul Sf. Liturghii, prin Sf. Euharistie ei se împărtășesc cu însuși Mântuitorul, izvorul harului.

Scopul Sf. Liturghii este dublu: sfințirea darurilor, adică a pâinii și a vinului care se prefac în Trupul și Sângele Domnului și sfințirea credincioșilor care participă la Sfânta Liturghie.

Minorii care participă la Sf. Liturghie aduc lui Dumnezeu prinosul lor de recunoștință și de cinstire pentru binefacerile primite de la El, ce este o prelungire sau actualizare a jertfei Domnului pentru mântuirea noastră, dar, totodată, rânduiala ei simbolizează întreaga viață a Mântuitorului, de la naștere și până la înălțarea Sa la ceruri.

Sf. Liturghie prilejuiește minorilor internați într-un Centru de Reeducare întâlnirea reală și autentică cu Hristos, pe care Îl avem prezent sub forma pâinii și a vinului, care se prefac în urma rugăciunilor preotului, în Trupul și Sângele Său.

Rugăciunile rostite în cadrul Sf. Liturghii, îi determină pe minori să-și întoarcă gândul către Dumnezeu, iar cântările care împodobesc slujba Sf. Liturghii, intonate de către aceștia, Îl fac pe Dumnezeu să se milostivească și să-și reverse asupra lor îndurarea Sa cea mare, iar citirile din Sfânta Scriptură sădesc și aprind în sufletele lor nu doar iubirea față de Părintele Ceresc, ci și teama față de El, făcându-i mai zeloși întru împlinirea poruncilor Lui. Toate acestea la un loc îmbunătățesc sufletele acestor minori, făcându-i vrednici pentru primirea și păstrarea cinstitelor daruri.

Rugăciunile, cân-tările și toate lucrurile care se săvârșesc în cadrul Sf. Liturghii, îi sfințesc pe minorii care participă la această slujbă, făcându-i părtași lucrărilor și patimilor Lui.

La Sfânta Liturghie, minorii vin cu încredere, știind că sunt părtași ai Duhului Sfânt și că se unesc în modul cel mai real cu Hristos prin Sf. Euharistie. Participând cu întreaga lor ființă la această Sf. slujbă, viața lor va deveni o Liturgie după Liturghie, adică timpul în care sufletul va fi împodobit pentru Împărăția lui Dumnezeu.

V. Importanța predicii și a catehezei într-un Centru de Reeducare

Înainte de a se înălța la cer, Mântuitorul i-a îndemnat pe ucenicii Săi, zicând: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă" (Matei XXVIII, 19-20).

Sf. Apostoli și ulterior Sf. Biserică prin slujitorii ei, au împlinit această poruncă a Fiului lui Dumnezeu, prin aceea că au propovăduit cuvântul Evangheliei lui Hristos „cu timp și fără timp".

În zilele noastre, slujitorii Sf. Altare folosesc predica și cateheza ca mijloace de răspândire a învățăturii dumnezeiești. Datorită acestor două metode, credincioșii Bisericii primesc în sufletele lor cuvântul lui Hristos.

Într-un Centru de Reeducare, predica și cateheza au un rol major în formarea deprinderilor moral – religioase a minorilor internați aici. Prin intermediul acestora, minorii își pot însuși învățătura lui Hristos pe care, dacă o vor aplica în viața cotidiană, vor fi plăcuți lui Dumnezeu dar și oamenilor.

Preotul capelan dintr-un Centru de Reeducare este dator să aibă la îndemână aceste două modalități de răspândire a Evangheliei lui Hristos în sufletele celor internați într-un Centru de Reeducare.

Duminicile și sărbătorile sunt zile propice preotului capelan, ca după săvârșirea Sf. Liturghii să țină predica, astfel încât minorii prezenți la slujbă să însușească ceva din tezaurul învățăturii Bisericii creștine. Preotul trebuie să țină cont de pregătirea religioasă a minorilor aflați la slujbă, pentru ca tot ceea ce expune în cadrul predicii să fie pe înțelesul lor.

Pericopele duminicale ce se citesc în cadrul Sf. Liturghii au o învățătură duhovnicească deosebită. De aceea, preotul le va înfățișa minorilor care este semnificația Sf. Evanghelii ce s-a citit la Sf. Liturghie. Predica nu trebuie să fie lungă, iar expunerea pe care o va face trebuie să le capteze acestora atenția. Intercalarea istorioarelor duhovnicești și a pildelor care au legătură cu pericopa evanghelică, vor ține trează atenția minorilor participanți la Sf. Liturghie, astfel încât aceștia vor avea posibilitatea să-și îmbogățească cunoștințele moral – religioase cu noțiuni noi.

Cea de-a doua modalitate cu ajutorul căreia preotul capelan poate arunca cuvântul dumnezeiesc al Evangheliei lui Hristos în sufletele minorilor internați este și cateheza. Este un lucru lăudabil, dacă preotul capelan are o planificare a catehezelor pe care urmează să le expună minorilor. Urmând această planificare el îi poate ajuta pe aceștia să cunoască mai multe lucruri din comoara nesecată a învățăturii lui Hristos. În acest sens, preotul capelan le poate prezenta minorilor privați de libertate, învățătura despre Decalog, Fericiri, virtuțile care îl apropie pe om de Dumnezeu, păcatele care îi întunecă chipul Părintelui Ceresc, după care a fost creat, ș.a.m.d. El va trebui să prezinte numai esența învățăturii de credință pentru ca aceasta să fie însușită de marea majoritate a minorilor internați în Centru.

Predica și cateheza sunt cele două unelte cu ajutorul cărora preotul capelan poate lucra în grădina sufletelor minorilor pentru ca sămânța cuvântului dumnezeiesc să dea rod însutit.

VI. Rolul vizitelor pastorale la parohii și mânăstiri în viața minorilor internați într-un Centru de Reeducare

Din cele mai vechi timpuri, salba de mânăstiri de pe întreg teritoriul țării noastre au fost adevărate „oaze de spiritualitate" pentru poporul român. În zilele noastre, mânăstirile sunt vestite nu doar pentru frumusețea locurilor unde au fost ctitorite sau pentru frumusețea arhitecturii lăcașurilor de cult și a icoanelor care le împodobesc, ci și pentru iscusința duhovnicilor ce viețuiesc în ele. Numeroși credincioși vin în pelerinaj la mânăstiri pentru a gusta din mierea cuvintelor ziditoare de sufletele roșlite de acești duhovnici și pentru a primi sfaturile de care au nevoie pentru a spori în lucrarea la care am fost chemați cu toții, adică la desăvârșirea chipului lui Dumnezeu în noi.

Pentru minorii aflați într-un Centru de Reeducare, pelerinajele la mânăstiri au o importanță deosebită. În primul, rând trebuie menționat faptul că, în aceste pelerinaje, merg numai minorii care au un comportament exemplar și cu rezultate foarte bune la învățătură. Un astfel de pelerinaj poate deveni un imbold pentru fiecare minor care dorește să se autodepășească pentru a putea vedea frumusețea

mânăstirilor și a locurilor țării noastre și pentru a putea asculta cuvintele ziditoare de suflete ale duhovnicilor.

Întâlnirea cu duhovnicii ce viețuiesc în mânăstiri poate avea un impact puternic asupra acestor tineri privați de libertate. Așa cum Sf. Ap. Pavel L-a cunoscut pe Hristos pe drumul Damascului, tot așa și minorii internați în Centru Îl pot cunoaște pe Fiul lui Dumnezeu în mânăstiri prin intermediul duhovnicilor. Aceste cuvinte, izvorâte din adâncul inimii lor, se vor revărsa în sufletele lor rănite, astfel încât le vor însuși și le vor transpune în viața cotidiană.

Bunătatea, iertarea, blândețea, credința, dragostea față de Dumnezeu, față de aproapele și nădejdea sunt doar câteva dintre virtuțile ce înfrumusețează sufletele monahilor viețuitori mânăstiri. Aceste virtuți vor putea răsări și în sufletele minorilor privați de libertate, după ce li se va spune că Dumnezeu îi iubește pe toți, dar mai ales pe cei care au lăsat ca sămânța acestor virtuți să încolțească și să dea rod în inimile și sufletele lor.

Este bine ca pelerinajele minorilor privați de libertate să dureze câteva zile, pentru ca aceștia să poată fi pătrunși de duhul evlaviei față de Hristos Domnul. De asemenea, este cunoscut faptul că viața monahilor se desfășoară după dictonul: „ara et labora", adică „Roagă-te și muncește!". Văzând care sunt cele două preocupări ale monahilor, minorii vor fi ajutați să se îndeletnicească și ei cu munca pentru a-și câștiga într-un mod cinstit cele necesare traiului de zi cu zi și cu rugăciunea curată pentru a câștiga Împărăția Cerurilor. Dând o atenție deosebită muncii, minorii vor fi determinați să iubească această muncă și să aibă repulsie față de furt și față de orice mijloc necinstit prin care pot încălca legile civile și divine. Prețuind munca asemenea unei „brățări de aur", minorii își vor putea găsi rolul în societate după ce își vor ispăși pedeapsa.

Viața religioasă dintr-o mânăstire va avea un rol pozitiv pentru acești minori. Slujbele divine și rugăciunile la care vor lua parte pe toată perioada pelerinajului, îi vor înălța cu gândul la Dumnezeu, care este Părintele tuturor, ce își revarsă dragostea și iertarea asupra fiilor Săi.

Pentru minorii internați într-un centru de Reeducare și vizitele pastorale la parohii au un rol benefic și educativ. La și pentru pelerinajele la mânăstiri și pentru vizitele pastorale la parohii, vor fi selectați minorii ce se evidențiază prin rezultatele bune la școală și cu un comportament exemplar, motiv pentru care aceștia se vor strădui în permanență să excelеze în ambele privințe.

De multe ori, atmosfera dintr-un Centru de Reeducare poate fi una agitată, datorită comportamentelor diversificate ale acestor minori. De aceea, fiecare ieșire a minorilor îi ajută să se deconecteze de la stresul acumulat în incinta unității. Vizita pastorală la parohie are nu numai rolul de a-i depărta de atmosfera negativă ce primează într-un Centru de Reeducare, ci și de a-i apropia de Dumnezeu și de oameni.

Participând la Sf. Liturghie sau la alte slujbe religioase ce se săvârșesc în parohiile pe care le vizitează, minorii privați de libertate au prilejul să înalțe rugăciuni lui Dumnezeu alături de enoriașii parohiei respective, pentru a cere iertare de păcate, luminarea minții, sănătate trupurilor și sufletelor lor. Totodată, pot cunoaște oameni deosebiți ce îi privesc cu bunătate și dragoste creștină și astfel pot înțelege că există și persoane care sunt gata să le întindă o mână de ajutor și să le spună un cuvânt bun pentru folosul lor sufletesc. Cadourile și toate darurile pri-mite din partea preoților parohi și credincioșilor parohiilor vizitate sunt o altă dovadă a faptului că mai există oameni cu suflet mare, care îi pot determina pe minori să urmeze pilda vieții lor.

Vizitele pastorale la parohii și pelerinajele la mânăstiri vor aduce multe bucurii duhovnicești în sufletele minorilor internați într-un Centru de Reeducare și îi vor determina pe aceștia să urmeze calea ce dreaptă

VII. Sărbătorile – momente de înălțare spirituală pentru cei privați de libertate

În înțeles creștin – ortodox, prin sărbătorile religioase trebuie să înțelegem acele zile liturgice mai importante din cursul anului bisericesc, în care credincioșii respectă sau cintesc fie anumite momente sau evenimente importante din istoria mântuirii neamului omenesc, fie persoanele sfinte ce au plăcut lui Dumnezeu și care se roagă pentru noi, stând de-a dreapta Părintelui Ceresc în Împărăția Sa.

În viața religioasă a credincioșilor, zilele de sărbătoare se deosebesc de restul zilelor anului, prin aceea că:

a) în biserici se săvârșesc sfintele slujbe, la care credincioșii iau parte, cinstind astfel evenimentul sau sfântul sărbătorit;

b) orice activitate trebuie să înceteze, iar preocupările de natură religioasă trebuie să aibă prioritate.

Sărbătorile sunt astfel adevărate „popasuri duhovnicești" pentru adevărații creștini căci, în aceste zile, ei se opresc în „casa Domnului" pentru a fi în comuniune cu El prin intermediul rugăciunilor și cântărilor religioase.

Pentru cei privați de libertate, sărbătorile pot deveni momente de bucurie duhovnicească în cadrul cărora sufletele lor se pot înălța pe aripile rugăciunilor pentru a cere de la Dumnezeu să-și reverse asupra lor darurile Sale cele bogate. În aceste zile, ei participă la Sfintele slujbe oficiate de preotul capelan în biserica unității respective.

Pentru cei aflați în spatele gratiilor, rostul sărbătorilor este multiplu:

1. preotul capelan se roagă lui Dumnezeu în aceste zile pentru iertarea păcatelor acestora, întărirea în credință, luminarea minții acestora, încât să cugete totdeauna ceea ce este bine și plăcut Părintelui Ceresc și călăuzirea pașilor pe calea cea dreaptă, pentru a li se trimite ajutor din „locașul Său cel Sfânt", ca să le biruiască necazurile ce se abat asupra lor, etc.;

2. în aceste zile sfinte, cei privați de libertate pot cugeta mai profund la rostul evenimentelor comemorate pentru mântuirea neamului omenesc. Unele dintre sărbători îi pot duce pe cei aflați în detenție cu gândul nu doar la cele petrecute în trecut (Nașterea Domnului, Botezul, Schimbarea la față, Învierea, etc.), ci și la evenimentele care vor avea loc într-un viitor mai îndepărtat;

3. personajele Sfinte pe care le sărbătorim reprezintă pentru cei închiși adevărate pilde vrednice de urmat, chiar modele sau adevărate exemple pentru o viață autentic creștină. Sfinții sunt pentru aceștia imbolduri spre virtute, spre fapte bune și spre desăvârșirea vieții religios – morale;

4. sărbătorile pot constitui pentru cei privați de libertate acele intervale de timp în care pot acorda sufletelor lor o importanță mai mare. În aceste zile, ei pot pune pe primul plan al preocupărilor lor, grija pentru suflete și pentru mântuirea lor, întărindu-le cu puteri noi, din izvorul nesecat al harului divin, pe care Sf. Biserică îl pune la îndemâna tuturor, har de care aceștia pot beneficia prin participarea la sfintele slujbe.

Sărbătoarea „Nașterii Domnului" îi poate duce cu gândul pe cei aflați în spatele gratiilor la Pruncul Sfânt ce S-a născut în Betleem pentru mântuirea noastră și la dragostea lui Dumnezeu tatăl care a îngăduit Fiului Său să ia firea omenească pentru a o curăți de păcat și pentru a o sfinți prin moartea și învierea Sa.

Sărbătoarea „Schimbării la față" îi poate ajuta pe cei închiși să înțeleagă faptul că, așa cum doar trei Sf. Apostoli au fost părtași acestei minuni, tot astfel și în ziua judecății, doar cei care au dus o viață curată și L-au urmat pe Hristos vor fi părtași bucuriei celei veșnice.

Sărbătoarea „Învierii Domnului" poate constitui pentru cei aflați în detenție, ziua în care Hristos va învia și în sufletele lor, eliberându-i de patimile care i-au depărtat de Dumnezeu și pentru care sunt nevoiți să fie departe de

cei dragi până ce își vor termina de ispășit pedeapsa.

Sărbătoarea „Înălțării Domnului" îi poate determina pe aceștia să-și înalțe mintea către Tatăl Ceresc pentru a-i împlini voia cea sfântă, astfel încât, în ziua judecății și sufletele lor să se înalțe către Împărăția Cerurilor.

Sărbătorile pot fi pentru cei privați de libertate acele zile în care inimile lor pot fi mai aproape de Hristos, de Maica sa și de toți Sfinții, prin săvârșirea faptelor bune și prin participarea la Sf. Liturghie. Numai așa, sărbătorile pot constitui adevărate momente de înălțare spirituală a celor privați de libertate, pentru că sărbătorile fără bucurii duhovnicești, fără participarea sinceră din toată inima la ea, fără un simțământ lăuntric este asemenea unui trup fără suflet.

Referitor la importanța sărbătorilor pentru cei aflați în spatele gratiilor, putem aminti cuvintele Sf. Ioan Gură de Aur, care definesc importanța sărbătorilor pentru orice credincios: „Sărbătorile nu ne sunt lăsate pentru ca noi să facem fapte necinstite și să ne înmulțim păcatele, ci ca să le curățim și pe acelea pe care le avem".

Iată că sărbătorile sunt pentru cei privați de libertate acele zile în care sufletele lor pot fi curățite, pentru că numai dacă au haina sufletului pregătită pot intra la ospățul Stăpânului.

VIII. Orele de consiliere spirituală – momente de întoarcere a minorilor la Hristos

În Evanghelia sa, Sfântul Ap. Ioan spune: „Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine singurul, adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis" (Ioan XVII, 3).

Omul este o ființă mărginită, astfel că și cunoașterea lui despre Dumnezeu cel nemărginit este limitată. Sf. Biserică Îl face pe Hristos cunoscut credincioșilor ei prin intermediul slujitorilor ei. Aceștia, la rândul lor, Îl fac cunoscut pe Cel ce a venit în lume pentru a ne mântui prin Evanghelia pe care o citesc în timpul slujbelor divine și prin predicile și catehezele rostite înaintea celor care fac parte din „trupul tainic" al lui Hristos.

Minorii internați într-un Centru de Reeducare au și ei nevoie să-L cunoască pe Mântuitorul. În afară de modalitățile folosite de preoți pentru a-l face cunoscut credincioșilor pe Hristos, preotul capelan care slujește într-un Centru de Reeducare poate folosi ca modalitate de întoarcere a minorilor la calea cea dreaptă și consilierea spirituală.

Orele de consiliere moral – religioasă au un rol benefic în formarea caracterelor minorilor privați de libertate. Este cunoscut faptul că minorii nou-veniți într-un Centru de Reeducare sunt separați de ceilalți minori pentru o perioadă de 21 de zile. Această perioadă de timp îi ajută pe aceștia să se obișnuiască cu atmosfera dintr-o asemenea instituție. Deoarece numărul minorilor nou-veniți nu este mare, preotul capelan poate profita de această situație pentru a stabili cu aceștia încă de la început o relație bazată pe respect și încredere. Totodată, poate afla mai multe despre familiile din care provin, dospre studiile pe care le au, despre fapta pe care au săvârșit-o etc. În funcție de toate datele acumulate de în această preotul capelan le poate oferi ajutorul de care au nevoie în cadrul orelor de consiliere moral – religioasă. Cunoscând fapta comisă pentru care fiecare minor se află în spatele gratiilor, preotul capelan îi poate explica și consecințele acesteia în raport cu Dumnezeu. Cu ajutorul orelor de consiliere religioasă, preotul capelan îi poate determina pe minori ca, odată eliberați, să nu mai comită acea faptă sau oricare alta pentru care pot reveni într-un Centru de Reeducare sau într-o închisoare.

Orele de consiliere spirituală constituie pentru minorii nou-veniți, cât și pentru ceilalți, momente de întâlnire cu Hristos și de întoarcere la calea cea dreaptă. În cadrul acestor ore, preotul capelan poate sădi în sufletele minorilor tot ceea ce este bine și plăcut lui Dumnezeu. În cadrul orelor de consiliere spirituală, minorii privați de libertate pot fi determinați să renunțe la trecutul lor infam și să-și clădească un viitor luminat de Hristos Domnul.

Consilierea moral – religioasă poate fi individuală sau colectivă. În cadrul orelor de consiliere spirituală individuală, preotul capelan are posibilitatea să aplice de la caz la caz medicamentația necesară fiecărui suflet rănit de păcate. Astfel, fiecare minor poate beneficia de sfaturile duhovnicești de care are nevoie, sfaturi care îl întăresc să împlinească voia lui Dumnezeu. În cadrul orelor de consiliere spirituală colectivă, preotul capelan îi menține pe minorii aflați într-un Centru de Reeducare în relație cu Părintele Ceresc prin rugăciunile care cer iertarea păcatelor, luminarea minților și întărirea în credință a acestora, dar și prin cuvintele de învățătură pe care le adresează. Orele de consiliere spirituală pot deveni ore în care minorii privați de libertate pot învăța să-L iubească pe Dumnezeu și pe oameni, pentru a fi iubiți de Dumnezeu și de oameni.

IX. Rugăciunile de dimineață și de seară – prilej de întâlnire a minorilor cu Hristos Domnul

Știind cât de mare este importanța rugăciunii în viața omului, Hristos ne-a lăsat rugăciunea „Tatăl nostru" (Matei VI. 9-13) si, totodată, ne-a învățat cum trebuie rostită, căci numai așa „Tatăl tău, Care este în ascuns îți va răsplăti ție" (Matei VI. 5-8).

Adevăratul creștin prețuiește rugăciunea, căci ea este, așa cum spune Sf. Grigorie Sinaitul „prezența lui Dumnezeu în toți și în toate". Este cea care ne ajută să fim în dialog cu Dumnezeu pentru a-i cere cele necesare sufletelor și trupurilor noastre. Cel care dorește să se împărtășească de darurile lui Dumnezeu dedică rugăciunii atenția cuvenită. Astfel, orice credincios își începe ziua cu rugăciune și o încheie tot cu rugăciune, urmând ca în timpul zilei buzele sale să rostească rugăciuni înainte și după masă, înainte și după terminarea lucrului și ori de câte ori simte nevoia.

Pentru ca rugăciunea prilejuiește întâlnirea omului cu Hristos, preotul capelan îi va învăța pe minorii aflați într-un Centru de Reeducare care este importanța rugăciunii de dimineață și de seară, determinându-i apoi pe aceștia să înceapă și să termine ziua cu rugăciune.

O frumoasă poezioară spune:

„Totdeauna lucru tău
Să-l începi cu Dumnezeu
Unde-i El cu harul Său
Nici un lucru nu e greu".

Plecând de la aceste versuri, preotul capelan îi poate convinge pe minori să acorde rugăciunii de dimineață importanța cuvenită. Prin rugăciunile rostite dimineața, ei cer Tatălui Ceresc să le fie alături în ziua care tocmai a început, cer să le dea putere de muncă, să le lumieze mintea și să le fie alături în fiecare clipă. Una dintre rugăciunile dimineții îl ajută pe minorul privat de libertate să ceară de la Dumnezeu: „Mintea mea o luminează, inima și buzele mele le deschide ca să Te laud pe Tine, Sfântă Treime".

Prin rugăciunea de dimineață, minorul poate mulțumi lui Dumnezeu pentru că a vegheat asupra lui în timpul nopții care tocmai a trecut, iar prin rostirea Psalmului 50, care face parte din rugăciunile dimineții, poate cere iertarea păcatelor așa cum a făcut odinioară împăratul David. O altă rugăciune a dimineții rostită de minorul privat de libertate poate fi adresată îngerului păzitor, cerându-i acestuia să-i fie alături, să-l apere de cele rele în ziua care tocmai începe: „Păzitorul meu cel sfânt, milostivește-te spre mine, păcătosul, și-mi fie mie într-ajutor și sprijinitor asupra pizmașului mei celui rău, cu sfintele Tale rugăciuni".

Minorii aflați într-un Centru de Reeducare nu trebuie să uite că Maica Domnului este totdeauna „ocrotitoarea celor fără de ajutor și nădejdea celor fără de nădejde". De aceea, trebuie să-i înalțe și ei cu buzele inimii o rugăciune, căci ea este cea care mijlocește pentru ei înaintea Fiului Său.

Dacă dimineața minorii cer prin rugăciunile lor ca Dumnezeu să le dea putere de muncă și să le ofere ajutorul Său în ziua care începe, seara, prin rugăciunile izvorâte dintr-o inimă sinceră, ei îi mulțumesc Părintelui Ceresc pentru toate darurile pe care le-a revărsat asupra lor, pentru că a vegheat ca totul să fie bine și i-a ocrotit cu dragoste părintească.

În rugăciunea adresată lui Dumnezeu Tatăl ei pot cere iertare pentru păcatele săvârșite în ziua respectivă și tărie pentru a birui „pe vrăjmașii cei ce se luptă cu mine, pe cei trupești și pe cei fără de trup".

Mionorii privați de libertate îi pot cere Mântuitorului Iisus Hristos să-i păzească în timpul somnului „cu lumina cea neîntunecată, cu Duhul Tău cel Sfânt, cu Care ai sfințit pe ucenicii Tăi". Tot Lui Îi pot cere să-i mântuiască, să le lumineze mintea, să le

curețe inimile de tina păcatului, etc. Rugăciunea de seară adresată Duhului Sfânt îndeamnă la meditație, căci la începutul ei sunt enumerate păcate, astfel încât minorii privați de libertate își pot da seama că multe dintre acestea au fost săvârșite de ei. Conștientizând că acestea i-a depărtat de dragostea Părintelui Ceresc, vor cere iertare pentru ele „ca în pace să mă culc și să dorm eu, păcătosul și necuratul și ticălosul".

În cadrul rugăciunilor de seară va fi inclusă și rugăciunea către Maica Domnului, pentru că ea este cea care revarsă peste acești minori mila și iubirea Fiului ei. De asemenea, vor adresa o rugăciune și îngerului păzitor pentru a putea moșteni Raiul.

Rugăciunile de dimineață și cele de seară, cât și toate celelalte rugăciuni rostite de minorii internați într-un Centru de Reeducare sunt pentru aceștia, ca și pentru fiecare dintre noi „rădăcina vieții duhovnicești, fără de care sufletul nu se poate hrăni și trăi, cum nu poate trăi și rodi un pom fără rădăcină" (Sf. Efrem Sirul).

X. Sf. Apostoli Petru și Pavel – modele de trăire pentru cei privați de libertate

Biserica îi cinstește pe sfinți, deoarece aceștia sunt, așa cum spune Sf. Scriptură, prietenii lui Dumnezeu (Iacov II, 23), drepții pentru ale căror rugăciuni Părintele Ceresc va cruța poporul (Facere XVIII, 23-32), pentru că „mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului" (Iacov V, 16).

Sfinții sunt acei credincioși care, în viața lor pământească au dat exemple, prin tot ceea ce au făcut, de o credință vie însoțită de fapte bune, precum și de o viață curată și plăcută lui Dumnezeu, realizând un grad mai înalt de curățire și iubire, devenind, așa cum spune Sf. Ap. Pavel, „locașuri ale Duhului Sfânt" (I Cor. VI, 19).

Sfinții împodobesc calendarul creștin, iar Biserica îi cinstește pentru viața lor plăcută lui Dumnezeu, recomandându-le totodată tuturor credincioșilor să le urmeze pilda lor de viețuire pentru a putea fi părtași bunătăților celor veșnice.

Dintre mulțimea sfinților care Îl preamăresc pe Dumnezeu, la loc de cinste se află și Sf. Apostoli Petru și Pavel, pe care Biserica îi sărbătorește pe 29 iunie a fiecărui an.

Pentru minorii privați de libertate, toți sfinții constituie o pildă vrednică de urmat, însă viața Sf. Ap. Petru și Pavel are o importanță aparte, pentru că ei sunt considerați ocrotitorii penitenciarelor din țara noastră, deoarece au avut de suferit chinurile temniței.

Sf. Apostol Petru era fratele Sf. Ap. Andrei, originar din Betsaida Galileei și era pescar, căci în acea regiune aceasta era ocupația de bază a bărbaților. După ce a fost chemat la apostolat, Petru a lăsat în urmă barca și mrejele și L-a urmat pe Mântuitorul lumii. Așa cum el a renunțat la ceea ce îi era mai drag: barca, marea și mrejele, tot astfel și minorii pot renunța la ceea ce le este mai drag: anturajul, faptele pentru care de află într-un Centru de Reeducare și viața dusă în tot felul de păcate și astfel, asemenea Sf. Ap. Petru Îl pot urma pe Fiul lui Dumnmezeu. După ce Petru a devenit apostol al Domnului, dragostea sa pentru Învățătorul lumii a început să devină din ce în ce mai mare. Această dragoste l-a făcut să coboare din barcă și să meargă spre Hristos, atunci când El li s-a arătat umblând pe mare (Matei XIV, 22-33) și, totodată, l-a determinat să-L urmeze pe Fiul lui Dumnezeu în tot timpul activității Sale pământești.

Pentru dragostea sa față de Învățătorul lumii, Hristos l-a răsplătit pe Petru, căci lui i-a dat „cheile împărăției cerurilor" (Matei XVI, 19). De asemenea, dragostea Sf. Ap. Petru a fost răsplătită prin aceea că el a fost martorul unora dintre minunile la care doar unii dintre ucenici au fost prezenți (Schimbarea la față).

Așa cum dragostea lui Petru pentru Hristos a fost răsplătită de Mântuitorul lumii, tot așa și dragostea minorilor dintr-un Centru de Reeducare va fi răsplătită dacă va izvorî dintr-o inimă curată și smerită.

Nu trebuie uitat nici faptul că Petru a fost cel care s-a lepădat de 3 ori de Învățătorul său. Cu toate acestea, el s-a căit amarnic pentru fapta sa, încât a primit iertarea Fiului lui Dumnezeu. Acest exemplu trebuie urmat și de către minorii privați de libertate. Așa cum Petru și-a spălat sufletul de greșeala sa cu lacrimile pocăinței, tot astfel și acești minori își pot curăți sufletele cu aceste lacrimi pentru a primi iertarea Mântuitorului tuturor.

Sf. Apostol Pavel, înainte de a deveni ucenicul Domnului, se numea Saul și era un bun cunoscător și zelos împlinitor al Legii Vechi. De asemenea, a fost și un aprig prigonitor al celor care Îl mărturiseau pe Hristos. Cu toate acestea, el a devenit „vas ales" (Fapte IX, 15), în urma întâmplării minunate ce a avut loc pe drumul Damascului. Așa cum Pavel „prigonitorul creștinilor" a devenit Pavel „apostolul neamurilor", tot astfel și minorii privați de libertate pot deveni din cetățeni problemă ai societății de azi

cetățenii model ai societății de mâine și ai Împărăției lui Dumnezeu.

Cuvintele Sf. Ap. Pavel: „Doamne, ce voiești să fac?" (Fapte IX, 6) pot constitui pentru minorii privați de libertate întrebarea la care trebuie să cugete profund pentru a găsi răspunsul adevărat. Așa cum Pavel a început să împlinească voia lui Dumnezeu, tot așa și minorii aflați într-un Centru de Reeducare pot învăța de la acesta că este bine să-L urmeze asemenea lui pe Cel care i s-a arătat pe drumul Damascului într-o „lumină ca de fulger" (fapte IX, 3).

Așa cum cei doi Sf. Apostoli au răbdat cu multă tărie chinurile temniței păstrându-și dragostea și credința în Hristos, tot astfel și ei trebuie să reziste atmosferei dintr-un Centru de Reeducare, cerând ajutorul Mântuitorului. De asemenea, trebuie să reflecteze și la faptul că cei doi mari corifei ai ortodoxiei au suferit temniță pentru că L-au mărturisit cu toată ființa lor pe Fiul lui Dumnezeu, pe când ei suferă pedeapsa internării într-un centru datorită faptelor contrare legilor civile și celor divine.

Sf. Ap. Petru și Pavel devin modele de trăire pentru minorii privați de libertate, numai atunci când exemplele lor vor fi urmate de aceștia. Urmându-le pilda vieții, minorii dovedesc și faptul că îi cinstesc pe acești doi mari sfinți, căci așa cum spune Sf. Ioan Gură de Aur: „Noi îi cinstim pe sfinți, imitându-i".

XI. Rolul conferințelor moral - religioase în viața minorilor internați într-un Centru de Reeducare

În cuvântarea de despărțire pe care Mântuitorul a rostit-o înaintea ucenicilor Săi a spus: "Eu sunt Calea, Adevărul și Viața" (Ioan XIV, 6).

Pentru ca minorii aflați într-un Centru de Reeducare să urmeze "Calea" cea dreaptă, să cunoască cine este Adevărul și să se împărtășească cu "Viața" cea adevărată trebuie să fie ajutați de preotul capelan care deservește într-o asemenea instituție nevoilor moral - spirituale ale acestora.

El este cel care îi poate ajuta pe minorii privați de libertate să ajungă la Hristos și să facă parte din Biserica Sa cea Sfântă pe care a sfințit-o prin "scump Sângele Său".

Sfânta Liturghie și celelalte slujbe dumnezeiești săvârșite de preotul capelan au rolul de a-i pune pe acești copii în relație directă cu Hristos prin Sfânta Euharistie și de a-i curăți sufletește de toate patimile care s-au cuibărit în inimile lor. În afară de participarea la serviciile religioase, o importanță deosebită pentru minori o mai au: orele de religie, consilierea moral - religioasă, predicile și catehezele, deoarece acești copii își îmbogățesc cunoștințele religioase și primesc sfaturile necesare pentru a putea începe o viață autentic creștină.

O altă modalitate cu ajutorul căreia preotul capelan poate să-i apropie mai mult de Hristos pe copiii internați într-un Centru de Reeducare este susținerea conferințelor moral-religioase. Acestea pot fi ținute nu doar de preotul capelan, ci, la invitația acestuia, pot conferenția și alți preoți sau profesori de religie. Prin participarea la conferință a acestora minorii privați de libertate vor realiza că Biserica este preocupată de mântuirea sufletelor lor prin slujitorii ei. Este bine ca temele ce urmează a fi dezbătute în cadrul acestor conferințe să fie în legătură cu viața acestor tineri. De asemenea, aducerea la cunoștința minorilor a temei care va fi prezentată în cadrul conferinței moral – religioase este un lucru pozitiv, deoarece aceștia au posibilitatea să reflecte într-o măsură mai mică sau mai mare la tema ce va fi dezbătută. Poate unii dintre ei vor putea veni cu anumite completări pe marginea temei expuse la conferință.

Cunoscând că poveștile au, în general, un impact puternic asupra copiilor este bine ca preotul capelan sau cel care va susține conferința moral - religioasă, să intercaleze în cadrul expunerii temei și pilde cu conținut moral - religios, dar să aibă legătură cu tema prezentată. Rolul acestor pilde este acela de a ține trează atenția ascultătorilor și de a-i ajuta să înțeleagă mai bine noțiunile de credință din cadrul temei prezentate cu ocazia conferinței moral - religioase. Nu trebuie trecut cu vederea nici faptul că durata unei astfel de conferințe să nu fie mai mare de 15 – 20 de minute.

Dacă aceste conferințe durează mai mult, ele riscă să nu-și atingă scopul pentru că plictiseala va pune stăpânire pe minorii privați de libertate. Totodată, trebuie avut în vedere și faptul că aceste conferințe pot deveni plictisitoare dacă, după un anumit număr, nu se va face o pauză, urmând ca după aceea să fie reluate.

După expunerea temei din cadrul conferinței moral - religioase, este bine ca și minorii internați într-un Centru de Reeducare să fie antrenați la discuții pe marginea temei prezentate pentru a putea vedea care sunt cunoștințele ce le-au acumulat în urma prezentării acesteia de către cel care a conferențiat.

XII. Rolul Bisericii într-un Centru de Reeducare

Rolul Bisericii este acela de a-i îndruma pe oameni să urmeze calea cea dreaptă, să-i ajute să rămână în comuniune cu Hristos prin Sfânta Euharistie și să le împărtășească prin celelalte Sfinte Taine harul dumnezeiesc pentru ca aceștia să fie părtași vieții celei veșnice. Pentru că omul a fost creat "după chipul lui Dumnezeu" și pentru că el este cel care face legătura între lumea spirituală și cea materială pentru că este o ființă dihotomică (trup și suflet), Sfânta Biserică îi poartă acestuia de grijă în mod deosebit. Menirea ei este de a reclădi chipul lui Dumnezeu în om, chip ce a fost întunecat datorită păcatului strămoșesc.

Din această cauză, misiunea Bisericii, după revoluția din decembrie 1989, a început să se desfășoare și în afara zidurilor lăcașurilor de cult. Biserica, prin slujitorii ei și prin persoanele bine instruite a început să-L mărturisească pe Hristos și în școli, spitale, unități militare, penitenciare, centre de reeducare, etc. Iată deci, că ogorul în care sămânța cuvântului Evangheliei a căzut, s-a extins.

Dacă în școală, rolul Bisericii este acela de a sădi în sufletele tinerelor vlăstare dragostea față de Dumnezeu, față de aproapele și de cele sfinte; în spitale, de a le reda celor bolnavi sănătatea trupului și a sufletului; în armată de a dăltui în sufletele soldaților dragostea de patrie și de Dumnezeu, iar într-un penitenciar sau Centru de Reeducare, rolul Bisericii este acela de a-i îndrepta pe cei ce au greșit și de a-i readuce în turma lui Hristos.

Rolul Bisericii într-un Centru de Reeducare trebuie nu să se rezume numai la faptul că, în incinta unității respective își desfășoară activitatea moral - religioasă un preot capelan care asistă religios pe minorii privați de libertate. Pentru că activitatea sa, într-un astfel de loc este destul de grea și foarte complexă, preotul capelan trebuie ajutat și de alți preoți, dar și de voluntarii creștini. Prin aportul considerabil al acestora, rolul Bisericii într-un Centru de Reeducare poate avea finalitatea dorită: întoarcerea la Hristos a minorilor internați în centru.

Prezența preoților misionari și a voluntarilor creștini în mijlocul minorilor internați este o dovadă în plus că Biserica își întinde brațele ocrotitoare, asemenea unei mame pentru a-i cuprinde cu dragostea ei pe toți fiii duhovnicești. Ar fi un lucru lăudabil dacă la fiecare protoierie s-ar realiza un program de asistență moral - religioasă sub directa conducere a protoiereului și cu sprijinul celorlalți preoți din parohiile învecinate. Astfel preoții parohiilor pot sluji împreună cu preotul capelan devenind în felul acesta că sunt alături de acești copii. De asemenea activitatea voluntarilor creștini poate fi una de un real folos. Preotul paroh care este angrenat în programul de asistență religioasă cu minorii privați de libertate are nevoie și de sprijinul enoriașilor săi.

Aceștia, cunoscând că pe Dumnezeu îl iubim în măsura în care ne iubim aproapele, se vor strădui să le vină în ajutor acestor minori. La îndemnul preotului paroh se poate strânge o anumită sumă de bani pentru a putea fi cumpărate diverse daruri pentru acești copii, daruri ce le vor aduce cu siguranță în suflete, un strop de mângâiere.

Vizita la parohiile vecine sub supravegherea cadrelor și sub directa îndrumare a preotului capelan este un alt lucru care îi va face fericiți pe minorii privați de libertate. Cunoscând că o astfel de vizită este eminentă, preotul paroh va apela din nou la credincioșii pe care îl păstorește pentru a putea bucura pe minorii ce le va călca pragul bisericii.

După terminarea Sfintei Liturghii, voluntarii creștini le pot împărți acestora diverse pachetele sau îi pot pofti la masă pentru a gusta din mâncărurile

delicioase, dar și pentru a se împărtăși de iubirea cea adevărată a voluntarilor creștini.

Cu ocazia marilor sărbători, dar în mod deosebit a Paștilor și a Crăciunului, preoții parohiilor învecinate și voluntarii creștini pot fi în mijlocul minorilor privați de libertate pentru a-și manifesta cu toții bucuria specifică acestor două mari sărbători. Pentru că unii dintre cei internați într-un Centru de Reeducare nu au părinți sau pentru că nu au mai fost vizitați de aceștia de mult timp, prezența preoților misionari și a voluntarilor creștini va fi una de bun augur. Astfel, nu se vor mai simți singuri, ci vor putea simți acea dragoste care încălzește orice inimă.

Prin toate acestea, Biserica arată încă o dată că ea este activă și că nu-i închide nimănui ușile mântuirii, ci dimpotrivă ea îl așteaptă pe toți fiii rătăciți să revină la "casă părintească" pentru a primi iertare și mângâiere.

XIII. Slujbele dumnezeiești publice, prilej de meditație pentru minorii internați într-un Centru de Reeducare

Sfânta Biserică este locul unde credincioșii se adună pentru a înălța rugăciuni Părintelui Ceresc. În afară de Sfânta Liturghie, care este slujba cea mai sfântă, în biserică se mai săvârșesc și cele șapte laude bisericești în cadrul cărora rugăciunile noastre se înalță "ca tămâia" (Ps.140, 2) înaintea tronului milostivirii.

În Centru de Reeducare accentul cade pe

oficierea Sfintei Liturghii. Cu toate acestea o importanță deosebită se acordă Vecerniei și Utreniei, pentru că ele pot constitui momente de meditație pentru minorii internați într-o astfel de instituție. Datorită faptului că mulți dintre cei aflați într-un Centru de Reeducare au dus o viață "extra Ecclesiae" preotul capelan îi revine sarcina dificilă să-i facă pe aceștia să înțeleagă care este importanța slujbelor dumnezeiești publice, dar în mod deosebit slujbei Vecerniei și Utreniei.

Mulți dintre credincioșii noștrii care frecventează foarte des Biserica nu știu care este semnificația Vecerniei și a Utreniei. De aceea, atât acestor credincioși, cât și minorilor privați de libertate trebuie să li se explice care este semnificația și importanța celor două slujbe dumnezeiești publice.

Vecernia sau slujba de seară amintește de perioada Vechiului Testament, de la crearea lumii și până la venirea în lume a lui Mesia, deci, de perioada de pregătire a neamului omenesc.

Așa cum oamenii s-au pregătit pentru a-L aștepta pe Hristos, tot astfel și minorii aflați într-un Centru de Reeducare își pot pregăti sufletele pentru a-L întâmpina cu inima curată pe Fiul lui Dumnezeu. Psalmul 103 pe care minorii îl citesc în cadrul acestei slujbe, le amintește acestora că păcatul a fost cauza care l-a separat pe om de Creator, așa cum l-a separat și pe el de cei dragi și de Hristos Domnul.

La slujba Vecerniei lumina lui Hristos nu se vede în toată strălucirea ei. Ea este asemănătoare cu cea a luceafărului de seară. Mântuitorul sufletelor noastre nu este prezent, ci așteptat și dorit. Rugăciunea dreptului Simeon: "Acum liberează pe robul Tău, Stăpâne..." îi îndeamnă pe minorii privați de libertate să cugete nu doar la Hristos Răscumpărătorul, ci și la sfârșitul vieții lor și la necesitatea pregătirii duhovnicești pentru a putea primi cununa măririi de la Hristos Mântuitorul.

Preotul capelan trebuie să le aducă la cunoștință minorilor internați într-un Centru de Reeducare faptul că, Vecernia ne amintește de opera de mântuire a Domnului Hristos, de patimile Lui, de ridicarea trupului Său de pe cruce și de înmormântarea Domnului, care a avut loc spre seară. Cunoscând aceste lucruri aceștia vor încerca să lupte cu mai mult aplomb împotriva păcatelor cu care îl răstignesc de nenumărate ori pe Mântuitorul lumii.

În cadrul Vecerniei minorii privați de libertate aduc mulțumire lui Dumnezeu pentru că le-a fost alături în ziua care se apropie de sfârșit și-L roagă să-i ocrotească în timpul nopții pentru ca în următoarea zi să-L poată lăuda.

Utrenia sau slujba de dimineață amintește minorilor de venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu. Utrenia este o recapitulare a istoriei mântuirii neamului omenesc realizată de Hristos Domnul. Această slujbă începe cu psalmii de pocăință pentru a aminti acestor minori că doar prin pocăință sufletul dobândește strălucirea ce îi apropie de Dumnezeu.

Utrenia aduce în lumină minorilor momentul Întrupării și Învierii Domnului prin cântarea: "Dumnezeu este Domnul..."

Prin rugăciunile pe care minorii privați de libertate le rostesc în cadrul Utreniei aduc mulțumire Tatălui Ceresc pentru că i-a ocrotit în timpul nopții care a trecut și totodată cer ajutor pentru ziua care tocmai a început.

Cunoscând semnificația și importanța acestor două slujbe dumnezeiești publice, minorii privați de libertate vor participa la ele cu mai multă dragoste pentru a fi cât mai aproape de Dumnezeu, Părintele nostru al tuturor.

XIV. Mesajul Bisericii perceput de cadrele militare și civile dintr-un Centru de Reeducare

Biserica instituită de Hristos în mod nevăzut prin jertfa de pe cruce și în mod văzut în ziua Cincizecimii a fost prefigurată încă din Vechiul Testament de Corabia lui Noe, Cortul mărturiei și de Templul lui Solomon. Mesajul Bisericii este acela că "Dumnezeu este iubire" (I Ioan IV, 8) și pentru că este "Iubire" îi așteaptă pe toți cu brațele deschise pentru a-și revărsa asupra lor darurile Sale cele bogate.

Biserica răspândește acest mesaj din ziua Cincizecimii și până la sfârșitul veacurilor, chemându-i pe toți să guste din bunătățile dumnezeiești. Acest mesaj trebuie să vibreze în inimile tuturor ca într-un templu. De aceea Biserica, după Revoluția din 1989, și-a extins misiunea și în afara zidurilor lăcașului de cult astfel că școala, unitățile militare, spitalele, închisorile și Centrele de reeducare reprezintă locuri unde mesajul ei este făcut cunoscut prin preoții slujitori.

Orice om are nevoie de învățătura Bisericii, dar în mod deosebit cei privați de libertate pentru anumite fapte contrare legilor statului și celor divine. Minorii au nevoie să cunoască Evanghelia lui Hristos pentru a o împlini și pentru a dovedi că sunt buni cetățeni creștini.

Într-un Centru de Reeducare, Biserica încearcă să-i readucă pe minorii internați pe calea cea bună și să-i apropie pe aceștia de Hristos, Maica Domnului și de Sfinții care mijlocesc pentru ei înaintea Părintelui Ceresc. Acest mesaj trebuie perceput nu doar de către minorii privați de libertate, ci și de cadrele care își desfășoară activitatea într-o asemenea instituție. Rolul cadrelor militare și civile este acela de a-i învăța cum trebuie să se comporte într-o societate civilizată pentru a fi plăcuți de către ceilalți, de a-i ajuta să se reintegreze în societatea în care trăim cu toții și de a le lumina mintea cu noțiunile de care au nevoie pentru pregătirea lor profesională. Dacă menirea lor este aceea de a-i pregăti pentru această viață, rolul Bisericii este acela de a-i pregăti pentru viața veșnică.

Cunoscând că mesajul Bisericii este însuși mesajul lui Hristos care îi cheamă pe toți la Ei, cadrele dintr-un Centru de Reeducare trebuie să dea dovadă minorilor internați într-o astfel de instituție, că ele sunt primele care primesc cu toată dragostea acest mesaj dumnezeiesc. De asemenea trebuie să-și dea toată silința ca împreună cu preotul capelan acest mesaj să ajungă și la inimile acestor minori. Pentru că mesajul Bisericii este mesajul biruinții lui Hristos asupra morții trebuie ca între preotul capelan și cadrele unui Centru de Reeducare, să existe o simbioză perfectă încât mesajul ei să sensibilizeze sufletele celor care se găsesc aici.

Cadrele militare și civile care își desfășoară activitatea într-un Centru de Reeducare trebuie să conștientizeze faptul că misiunea Bisericii în această instituție este aceea de a restaura în acești copii chipul lui Dumnezeu desfigurat de păcatele săvârșite. Trebuie să realizeze că misiunea ei într-o astfel de instituție este aceea de a readuce în turma lui Hristos acele oițe ce s-au rătăcit și de a-i încredința că Dumnezeu îi iubește atât de mult încât L-a trimis în

lume pe Fiul Său să moară pentru păcatele tuturor, inclusiv pentru ale lor.

Biserica este cea care le vine în ajutor minorilor privați de libertate, eliberându-i de povara grea a păcatului și restaurându-le chipul dumnezeiesc pe care fărădelegile săvârșite l-au desfigurat. Cunoscând faptul că acesta este mesajul Bisericii lui Hristos, cadrelor didactice le revine sarcina de a-l ajuta pe preotul capelan să ducă la bun sfârșit misiunea Bisericii, iar mesajul Ei, să se facă înțeles de toți.

XV. Întâlnirea minorilor cu Hristos prin credință și fapte bune

Așa cum o grădină cu flori frumoase încântă privirea noastră, tot astfel și sufletul în care florile virtuților au răsărit, atrage dragostea și bunătatea lui Dumnezeu. Dintre aceste flori, virtuțile teologice au importanța lor, căci mesajul lor care se înalță în slava cerului, este bineplăcut lui Dumnezeu. Cele trei virtuți teologice care îl apropie pe om de Dumnezeu sunt: credința, nădejdea și dragostea.

Sfânta Biserică ne învață că virtutea credinței este cea prin care adevăratul creștin primește și își însușește adevărurile mântuitoare descoperite de Dumnezeu și propovăduite oamenilor pentru a putea parcurge alături de Hristos drumul de la chip la asemănare.

Pentru minorii aflați într-un Centru de Reeducare, credința în Dumnezeu le dă tărie și-i ajută să depășească momentele mai grele ce sunt inerente perioadei de detenție. Credința îi face mai puternici, pentru că știu că Dumnezeu este alături de ei și-i ocrotește de tot ceea ce este rău. În afară de virtutea credinței prin care omul este în relație cu Părintele Ceresc, mai există și o altă credință pe care se bazează legăturile dintre oameni. În timp ce credința pe care o are un om în ceea ce îl spune un alt om este o încredere care își poate găsi întărirea în demonstrarea sau arătarea văzută a lucrului ce a fost susținut de unul și crezut de altul, credința în Dumnezeu are un fel de întărire prin arătarea tainică, nevăzută, în fața ochilor sufletului.

Credința este cea care îl ridică pe minorul privat de libertate pe o treaptă superioară, făcându-l totodată plăcut lui Dumnezeu. Ea îl ajută pe aceștia să pătrundă cu ochii sufletului dincolo de realitățile acestei lumi, căci așa cum spune apostolul neamurilor ea este: "adeverirea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei, XI,1).

Preotul capelan este dator să-i îndemne pe minorii privați de libertate să creadă cu toată ființa lor în Hristos, căci El este cel care a mântuit întreg neamul omenesc prin patimile, moartea și învierea Sa. Credința este un dar a lui Dumnezeu prin care aceștia sunt ridicați la El, însă în același timp este și strădania minorilor internați de a înmulți talantul primit.

În viața cotidiană, credința noastră într-o anume persoană poate fi zdruncinată în eventualitatea în care cel investit cu întreaga noastră încredere ne-a înșelat așteptările într-un fel sau altul. La polul opus, credința în Dumnezeu a minorilor internați într-un Centru de Reeducare nu va fi pusă la îndoială, căci așa cum spune Sfânta Scriptură a Noului Testament: "Credincios este Dumnezeu" (I Cor. I, 9), adică El împlinește toate făgăduințele făcute celor care au crezut cu toată ființa în El.

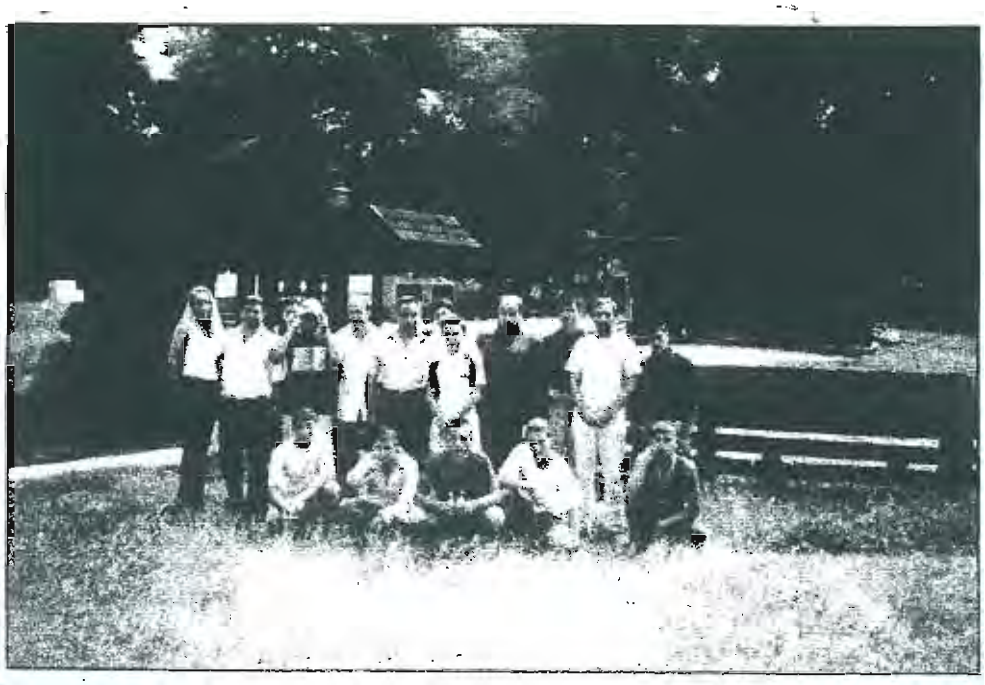

Credința este virtutea care îi înfățișează pe minori într-o ipostază deosebită înaintea Tatălui Ceresc. Cu ajutorul acesteia minorii pot cunoaște voia cea sfântă a lui Dumnezeu și astfel pot intra în legătură și comuniune cu

El. De aceea, credința este indispensabilă pentru mântuirea sufletelor acestora, căci așa cum spune Sfântul Apostol Pavel: "fără credință nu suntem plăcuți lui Dumnezeu" (Evrei XI, 6). Așa cum o persoană cu anumite calități este plăcută și apreciată de către cei din jur, tot astfel și minorii privați de libertate vor fi plăcuți de Părintele tuturor, iar aprecierea va fi arătată în ziua judecății când vor moșteni Împărăția Cerurilor.

În timpul vieții Sale pământești Hristos a săvârșit numeroase minuni. Mulți oameni au fost tămăduiți de neputințele trupești și sufletești datorită credinței puternice în El ce prinsese rădăcini adânci. Credința neclintită a acestora a avut un rol covârșitor în vindecarea bolilor trupești și sufletești pricinuite de rănile păcatului. Urmând exemplul acelora, minorii privați de libertate își vor întări credința în Hristos căci ea este una dintre condițiile mântuirii, pentru că începutul mântuirii nu poate fi decupat de credința în Fiul lui Dumnezeu.

Teodoret al Cirului, spunea referitor la credință că: "ea este pentru suflet ceea ce este ochiul pentru trup". Plecând de la aceste cuvinte putem afirma că această credință în Hristos a minorilor dintr-un Centru de Reeducare este cea care îi face părtași la viața veșnică în Hristos Domnul.

Credința minorilor trebuie însoțită și de fapte bune, căci acestea sunt cele care certifică autenticitatea credinței celei adevărate. Mântuitorul arată limpede că adevărata credință se poate cunoaște numai după faptele cele bune, așa cum orice pom poate fi cunoscut după roadele sale. Așa cum florile care nu sunt udate, se ofilesc și nu-și mai răspândesc de jur împrejur mirosul lor îmbătător, tot așa și floarea credinței, fără fapte bune se poate ofili treptat - treptat, în așa fel încât mirosul ei nu se mai poate înălța spre Tronul măririi.

Faptele bune ca rod al adevăratei credințe întăresc permanent puterea sufletului minorului spre o continuă înnoire a vieții în Hristos, până la "statura bărbatului desăvârșit, la măsura plinătății lui Hristos" (Efeseni IV, 13)

Credința și faptele bune sunt două dintre uneltele cu ajutorul cărora cei privați de libertate pot lucra în ogorul sufletelor lor știind că răsplata este viața veșnică.

XVI. Însușirea învățăturii de credință de către cei privați de libertate

Sf. Evanghelii ne spun că Mântuitorul a străbătut Țara Sfântă însoțit de ucenicii Săi propăvăduind cuvântul Său cel dumnezeiesc pentru ca omul să cunoască bine care este voia lui Dumnezeu și astfel să o împlinească pentru a fi părtaș bucuriei celei veșnice.

La rândul lor Sf. Apostoli, după înălțarea la cer a Domnului Hristos, s-au răspândit pe fața pământului pentru a aduce popoarelor învățătura cea sfântă a Fiului lui Dumnezeu. Din "Faptele Apostolilor" cunoaștem că Sf. Ap. Pavel a străbătut numeroase cetăți în cadrul celor trei călătorii misionare pentru a-i învăța pe oameni cuvântul de viață dătător al Mântuitorului lumii. Mulți dintre cei care au auzit învățătura cea sfântă rostită de Domnul Hristos și de către Sf. Apostoli și-au însușit-o ca pe o comoară de mare preț.

Astăzi, Sf. Biserică, prin slujitorii ei, le propovăduiește oamenilor învățătura de credință a Mântuitorului, căci mântuirea lor este condiționată de însușirea și împlinirea acestei învățături. Cel care nu își însușește această învățătură de credință nu-L cunoaște pe Dumnezeu și voia Sa ce sfântă și, totodată, nu știe ce trebuie să facă pentru a-și mântui sufletul. Cel care nu-și însușește învățătura lui Hristos este tentat să apuce pe drumuri greșite care îl vor

conduce într-o altă direcție decât cea arătată de Mântuitorul.

Persoanele private de libertate sunt nevoite să-și ispășească pedeapsa pentru care au fost trimiși în centru datorită faptului că au urmat o altă cale decât cea arătată de Domnul Hristos. Aceasta este o consecință a faptului că nu și-au însușit învățătura de credință propăvăduită de Sf. Biserică. Cu toate acestea, nici în ceasul al 11-lea nu este târziu pentru acești oameni să primească în sufletele lor învățătura mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu.

Pentru că își desfășoară misiunea într-o închisoare, iar cei privați de libertate sunt oile pe care le are de păstorit, preotul capelan, este cel care trebuie să-i ajute pe acești oameni să-și însușească tezaurul învățăturii lui Hristos. Deși acest lucru cere multă răbdare și tact pedagogic, poate fi realizat. De aceea, preotul capelan trebuie să aplice o strategie bine pusă la punct pentru a putea culege roadele muncii sale.

Participarea la Sfânta Liturghie și la celelalte slujbe săvârșite de preotul capelan, pot constitui momente prielnice în care cei privați de libertate își pot însuși învățătura de credință. Explicarea Sfintei Liturghii pe scurt și a semnificației acesteia, predica rostită la sfârșitul slujbelor săvârșite în Biserica din cadrul închisorii respective îi pot ajuta pe cei privațide libertate să înțeleagă mai bine cuvântul lui Dumnezeu de a și-l putea însuși. Studiul Sfintei Scripturi sub directa îndrumare a preotului capelan este o modalitate cu ajutorul căreia învățătura lui Hristos va putea fi cunoscută mai bine de către cei privați de libertate. Cunoscând că Sfânta Scriptură este cuvântul lui Dumnezeu, cei privați de libertate vor citi "Cartea cărților" cu un interes deosebit pentru a-și însuși învățătura dătătoare de viață. În cadrul orelor de consiliere religioasă, preotul capelan îi poate determina pe cei aflați în spatele gratiilor să-și deschidă larg ușile sufletelor lor pentru a primi lumina învățăturii dumnezeiești.

Într-una din pildele Sale, intitulată "Pilda semănătorului" (Matei XIII, 3 – 23) Mântuitorul aseamănă învățătura Sa cu sămânța pe care Semănătorul a semănat-o în diferite locuri. Sămânța căzută lângă drum, călcată cu picioarele și mâncată de păsările cerului îi simbolizează pe oamenii care aud cuvântul lui Dumnezeu, însă diavolul vine la aceștia și ia cuvântul din inima lor prin tot felul de ispite. Unii dintre cei aflați în spatele gratiilor se aseamănă cu această categorie de oameni. Ei au auzit învățătura lui Hristos, dar au lăsat-o la o parte și au apucat pe drumuri greșite. Sămânța căzută pe piatră, îi reprezintă pe cei ce au auzit cuvântul lui Dumnezeu și l-au primit cu multă bucurie, dar au renunțat la el pentru că nu au avut rădăcini adânci. O altă parte dintre cei privați de libertate alcătuiesc această categorie de oameni. Ei au primit cu bucurie învățătura Fiului lui Dumnezeu, dar pentru că nu au avut rădăcini puternice, învățătura de credință a fost smulsă din sufletele lor atunci când încercările ce s-au abătut asupra lor.au fost mult mai mari. Fiindu-le dezrădăcinată învățătura de credință aceștia nu au mai urmat calea cea dreaptă. Sămânța căzută între spini îi simbolizează pe cei care aud cuvântul lui Dumnezeu, dar grijile și plăcerile vieții înăbușă cuvântul lui Dumnezeu, și aceasta nu mai rodește. Cea de-a treia categorie a celor privați de liberate se aseamănă seminței căzute între spini. Așa cum spinii iau lumina și umezeala seminței care a căzut între ei și fac ca aceasta să se usuce și să fie lipsită de rod, tot astfel și cei privați de libertate care au dus o viață în tot felul de păcate, au făcut ca sămânța învățăturii lui Hristos să nu dea rod bogat.

În "Pilda semănătorului" Hristos vorbește și despre sămânța căzută pe pământul cel bun care a dat rod. Acesta este simbolul celor care "aud cuvântul lui Dumnezeu, îl păstrează și rodesc întru răbdare" (Luca VIII,15). Din păcate, cei aflați într-o închisoare nu se aseamănă deocamdată pământului celui bun în care sămânța a găsit locul prielnic pentru a da rod.

Dovada elocventă este faptul că ei se află privațide libertate, departe de cei dragi, datorită fărădelegilor săvârșite. Cu toate acestea, ei pot deveni pământul cel bun dacă își vor însuși învățătura de credință și dacă vor transpune în viața de zi cu zi cuvintele Mântuitorului.

Preot Conf. Dr.
OCTAVIAN POP
Capelanul Militar
al C.R. Găești

Vocaţia de critic

Cu cât gândirea criticului va interpreta cu mai multă intensitate şi clarviziune actul poeziei, cu atât acesta se va reflecta mai bine în sufletul cititorului. În timp ce poetul trăieşte un fel de imperativ categoric al stării sale lirice căreia i se supune, critica este conştiinţa acestui spirit liric, o veghere permanentă între sine şi poezia pe care vrea să o arate ca o revelare a esenţelor concentrate şi ascunse. Poezia este o pluralitate de sensuri pe care cititorul nu şi le poate apropria decât prin reflectarea acestora în critica poeziei. Criticul trebuie să se despartă de lucrurile şi suferinţele sale pentru a iubi mereu alte şi alte viziuni ale poeziei. Poetul şi poezia sunt existenţe complexe pe care cititorul nu le poate cunoaşte decât prin prezenţa criticii.

A trece lucrurile şi fenomenele lumii prin perspectiva poeziei înseamnă a afla în ele simbolul ce exprimă esenţele lor. Critica demonstrează că poezia ajută omului să simtă conştiinţa vieţii ca pe o plenitudine a sa, aşa cum se întâmplă cu omul obişnuit cu filosofia sau muzica. Critica poate descoperi transfigurarea unui sens, poate vedea o subiectivare a abstractului, ori invers, o obiectivare a subiectivului. Critica poate arăta că poezia este o anticipare a unei realităţi care nu este încă, o geometrie neexistând în spaţiu ci într-un conţinut complex de simboluri. Tentaţia criticii, ca şi a poeziei este de a da viaţă acestor simboluri, atât de pure, dar pulsând ca semnificaţie închisă oricărei cunoaşteri.

Critica poeziei este condiţionată în primul rând de transpunerea criticului în starea de poezie, deoarece prin definiţie, vocaţia de critic există. În adevăr, numai prin integrarea sa în poezie criticul ajunge să emită judecăţi de valoare. Criticul trebuie să fie un creator în aflarea sensurilor poeziei, un gânditor al poeziei.

Critica poeziei

Pasiunea de a fi în noi înşine, de a ne interpreta sentimentele şi gândurile, numai critica de vocaţie o poate promova. Scopul ei este de a aduce pe cititor într-o stare activă în care să înceapă a fi un om ce se descoperă în suflet şi se creează pe sine. În felul acesta se realizează acele mutaţii pozitive în spiritul fiecărui om iubitor de cultură. Critica nu este un fel de planetă care gravitează în jurul poeziei, descriind o anumită orbită. Mai potrivit spus, critica poeziei trebuie să fie spaţiul întreg din jurul stelei, un spaţiu de unde se poate vedea fluxul de lumină al poeziei.

Dacă poetul îşi reprezintă prin actul creaţiei eul său care e unic, criticul trebuie să fie în psihicul său o multitudine de euri poetice. Numai astfel el va fi marele observator şi totodată creator în arta de a comunica poezia. Criticul trebuie să se considere tot un poet care ştie să arate poezia, în timp ce poetul se exprimă pe sine fără a şti să se analizeze, să se explice. Chiar dacă ar încerca, aceasta, ar ajunge la aprecieri prea subiective. Critica poeziei trebuie să realizeze o reflectare a poeziei, o filozofie a poeziei, o fenomenologie a poeziei. Aceasta înseamnă că adevăratul critic, trebuie să fie în orele sale de lucru poet şi filosof. Prin subiectivitatea lui totdeauna controlată şi stăpânită de raţiune criticul creează o prolegomenă a poeziei. El este omul absolut liber în spiritul său, în timp ce poetul se autocenzurează mereu prin destinul său de a se supune legii cuvântului scris.

conf. univ. dr. Octavian POP

REVISTA ROMÂNĂ DE VERSURI ŞI PROZĂ
PERIODIC AL SOCIETĂŢII SCRIITORILOR ROMÂNI
Nr. 3-4 (23-24) / 2003.
An VII ; 16 pagini

ISSN 1224-7510

C.R. GĂEȘTI

LUMINĂ ȘI SPERANȚĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ, OPINIE ȘI INFORMARE

Anul VIII • Nr. 7 - 12 • iulie - decembrie 2003
Editată de CENTRUL DE REEDUCARE GĂEȘTI

CRIMINALITATEA LA MINORI
- studiu monografic -

I. CONCEPTUL DE CRIMĂ ŞI CRIMINALITATE

Reprezentând o prioritate a grupului, dar şi un punct de referinţă pentru diferitele situaţii sociale, normele sociale şi juridice indică ceea ce este drept, moral sau imoral, licit sau ilicit, legal sau ilegal etc., stabilind deci zona de permisivitate a acţiunii şi comportamentului indivizilor. Însă, această zonă nu este precis delimitată sau circumscrisă, în interiorul ei putând apărea „puncte de toleranţă" sau de permisivitate, unde comportamentul individului poate varia sensibil, depăşind limitele (fie de sus, fie de jos), normative şi instituţionale acceptate. Această „variaţie" de comportamente se datorează şi faptului că, fiind elaborate într-o manieră generală şi impersonală, normele sociale şi juridice nu stipulează în detaliu nici modalităţile şi nici mijloacele concrete prin care indivizii pot să îndeplinească sau nu rolurile prescrise în funcţie de statusul lor social.

Pentru acest motiv, în orice societate pot apărea diferite tipuri de compertament, a căror gamă include atât pe cele conformiste, „legaliste" şi „legitimiste" cât şi pe cele inovatoare, nonconformiste, evazioniste sau deviante. Varietatea şi diversitatea acestor comportamente sunt influenţate, în mare măsură, atât de caracteristicile diverşilor actori sociali şi de condiţiile concrete în care se desfăşoară acţiunile lor, cât şi de perceperea şi receptarea diferită a „mesajelor" şi „codurilor" incluse în forme, concretizate fie în acceptarea şi suportarea acestora, fie în respingerea şi transgresarea lor. În consecinţă, orice societate se confruntă, într-o mai mică sau mai mare măsură, cu manifestări de transgresiune a normelor care, în funcţie de anumite criterii, pot lua formă de devianţă sau de criminalitate (delincvenţă).

În ansamblul formelor particulare de devianţă, delincvenţa (criminalitatea) are gradul cel mai ridicat de periculozitate socială, deoarece afectează cele mai importante relaţii şi valori sociale şi încalcă regulile şi normele morale sau juridice care orientează comportamentele indivizilor.

Din punct de vedere strict juridic, un comportament delincvent este definit ca fiind un tip de conduită care încalcă legea, privită ca ansamblu de reguli normative edictate şi aplicate de către autoritatea statal politică. Pornind de la caracteristicile comune ale acestei forme particulare de devianţă, manifestate în orice societate, o serie de autori disting următoarele trăsături distinctive ale delincvenţei (criminalităţii):

a. violarea unei anumite legi (penală, civilă, militară, etc.) care prescrie acţiuni sau sancţiuni punitive împotriva celor care o încalcă;

b. manifestarea unui comportament contrar codurilor morale ale grupului, fie ele formale sau informale, implicite sau explicite;

c. săvârşirea unei acţiuni antisociale cu caracter nociv pentru indivizi sau grupuri sociale (Theodorson, G., A., 1969).

Întrucât trăsăturile generale şi specifice ale delictelor şi crimelor sunt evaluate în funcţie de legislaţia penală, există diferenţe sensibile de la un sistem juridic la altul, diferenţe de la o tradiţie istorică şi culturală la alta, de moravurile şi obiceiurile fiecărei societăţi. Lipsa de uniformitate a diferi[illegible] impiedică, astfel, aducerea la un numitor comun a diferitelor tipuri şi forme de delicte şi crime. În consecinţă, aşa cum arată o serie de juriştii şi sociologi, criteriile normativului penal nu sunt suficiente şi nu sunt singurele în măsură să ofere repere precise pentru evaluarea şi clasificarea delictelor şi crimelor, cu atât mai mult cu cât, dat fiind caracterul lor formal şi neutru, în raport cu indivizii particulari, ignoră de cele mai multe ori cauzele, factorii şi condiţiile generatoare sau favorizatoare de acte antisociale. Chiar dacă, aparent, delictul apare ca un fenomen juridic, reglementat prin normele dreptului penal, el este primordial, un fenomen social, care se produce în societate având consecinţe negative şi distructive pentru securitatea indivizilor şi grupurilor. De altfel, dacă nu ar exista acte şi fapte periculoase sau cu efecte negative care să se fi produs în realitate, ele nu ar fi incriminate de legea penală. De aceea, evoluţia şi tendinţele delictelor şi crimelor, intensitatea şi gravitatea acestora, ca şi efectele lor negative asupra normelor sociale determină modificări corespunzătoare în planul normativului penal. Astfel, într-o anumită perioadă de creştere a gravităţii delictelor şi crimelor se produce, în mod corelativ şi accentuarea sancţiunilor penale şi invers, într-o perioadă de diminuare sau reducere a delictelor săvârşite, într-o societate se restrânge sfera incriminărilor şi pedepselor. Aşadar, criminalitatea (delincvenţa) include acele violări şi încălcări ale normelor penale şi de convieţuire socială care protejează ordinea publică, drepturile şi libertăţile individuale, viaţa, sănătatea şi integritatea persoa[illegible] în societate [illegible]

delincvent comportă, după opinia lui E. H. Sutherland, următoarele caracteristici:

a. are o serie de consecinţe negative, prin faptul că prejudiciază interesele întregii societăţi;

b. face obiectul unor interdicţii sau constrângeri formulate de legea penală;

c. prezintă o intenţie antisocială deliberată, urmărind un scop distructiv;

d. cuprinde fuzionarea intenţiei cu acţiunea culpabilă;

e. fapta este probată juridic şi sancţionată ca atare (Sutherland E. H., 1966).

În sensul său general juridic, criminalitatea include deci acele violări ale normelor penale prin care sunt protejate ordinea socială şi normativă, drepturile şi libertăţile indivizilor şi grupurilor sociale, siguranţa instituţiilor fundamentale ale statului. Pentru acest motiv, orice comportament delincvent sau criminal reprezintă un potenţial sau real pericol social pentru structura şi coeziunea grupului sau a societăţii, perturbând ordinea socială, instituţională şi provocând un sentiment de teamă şi insecuritate în rândul indivizilor.

În funcţie de aceste trăsături, gradul de periculozitate şi gravitate a criminalităţii este evaluat după anumite criterii normative şi sociale, ca şi după anumite elemente intrinseci şi extrinseci ce caracterizează natura, forma şi intensitatea abaterilor şi delictelor, cum ar fi: reacţia (valoarea) socială lezată prin fapta antisocială, valoarea obiectului delictului, mărimea prejudiciului produs, modalităţile de comitere, mobilurile delictului, gradul de vinovăţie al făptuitorului etc.

Definirea şi circumscrierea delictelor şi crimelor numai în funcţie de criteriile normativului penal este însă reducţionistă, întrucât evoluţia fenomenului de criminalitate este influenţată de o serie de variabile socio-culturale, care imprimă o mare diferenţiere şi „colorătură" spaţială şi temporală. Pentru acest motiv, criteriile normativului penal nu sunt singurele în măsură să stabilească repere precise pentru analiza şi clasificarea diferitelor delicte şi crime, cu atât mai mult cu cât dat fiind caracterul lor formal şi neutru în raport cu indivizii particulari, ignoră cauzele şi condiţiile concrete care le-au generat. Dacă la o primă analiză criminalitatea apare ca un fenomen juridic, reprezentând ansamblul încălcărilor şi abaterilor cu caracter penal, ea este, totodată, şi un fenomen social care se produce şi reproduce în cadrul societăţii, având o determinare socială şi individuală şi determinând consecinţele antisociale ce se resimt la nivelul indivizilor, grupurilor şi instituţiilor sociale, impunând adaptarea unor sancţiuni sociale organizate faţă de indivizii delincvenţi.

În consecinţă, analiza juridico-penală a criminalităţii solicită şi o analiză sociologică, criminologică şi psihologică complementară, cu ajutorul căreia să se poată identifica şi explica contextul socio-cultural şi individual care a generat această formă de devianţă specială. Totodată, amploarea şi intensitatea fenomenului de criminalitate, „colorătura" specifică a diferitelor delicte şi crime, obligă la luarea în considerare a diferitelor dimensiuni ce caracterizează evoluţia sa în diverse contexte culturale şi normative, dintre care mai importante sunt următoarele:

-dimensiunea statistică – evidenţiază starea şi dinamica criminalităţii în timp şi spaţiu, prin evaluarea şi măsurarea în procente, medii, serii de distribuţii şi indici ai diferitelor delicte şi crime, precum şi corelarea acestora cu o serie de variabile şi indicatori cu caracter social, ecologic, cultural, geografic (arii geografice şi culturale, grupuri de populaţie, zone urbane sau rurale, sisteme penale etc.);

-dimensiunea juridică – evidenţiază tipul normelor juridice violate prin acte şi fapte antisociale, periculozitatea socială a acestora, gravitatea prejudiciilor produse, intensitatea şi felul sancţiunilor adoptate, modalităţile de resocializare a persoanelor delincvente;

-dimensiunea sociologică – centrată pe identificarea, explicarea şi prevenirea socială a delictelor şi crimelor, în raport cu multiple aspecte de inadaptare, dezorganizare şi devianţă existente în societate şi cu formele de relaţie socială faţă de diferite delicte;

-dimensiune psihologică – evidenţiază structura personalităţii individului delincvent şi individului normal, motivaţia şi mobilurile comiterii delictului, atitudinea faţă de fapta comisă (răspunderea, discernământul etc.);

-dimensiunea economică sau „costul" crimei – evidenţiază consecinţele directe şi indirecte ale diferitelor delicte din punct de vedere material şi moral (costurile financiare acordate victimelor, martorilor, reparaţia bunurilor, poliţelor de asigurare etc.);

-dimensiunea prospectivă care evidenţiază tendinţele de evoluţie în viitor a delincvenţei şi „propensiunea" spre delincvenţa unor indivizi şi grupuri sociale.

Evidenţierea acestor dimensiuni atestă caracterul interdisciplinar al fenomenului de delincvenţă (criminalitate) ceea ce face extrem de dificilă abordarea şi studierea ansamblului de delicte şi crime ce se produc într-o societate. În acelaşi timp, trebuie avut în vedere faptul că criminalitatea (delincvenţa) reprezintă un fenomen normal (şi nu patologic, în sensul de „boală" socială) cu care se confruntă orice societate, nu există o definiţie satisfăcătoare a acestui fenomen datorită relativităţii criteriilor normative şi culturale cu care este investită criminalitatea

(delincvenţa) în diverse societăţi şi culturi.

Abordarea sociologică a delincvenţei impune circumscrierea acesteia numai la ansamblul actelor şi faptelor antisociale săvârşite în mod real şi concret într-o anumită societate, fără considerarea şi includerea acelor fapte care, deşi sunt incriminate de normele penale nu au fost comise în realitate. Această operaţie este destul de dificilă, întrucât sfera şi volumul actelor delincvente nu cunosc graniţe perfect delimitate şi măsurabile statistic.

Există un număr ridicat de delicte comise de minori, care nu sunt înregistrate şi sancţionate penal, întrucât aceştia nu au vârsta majoratului sau sunt lipsiţi de discernământ etc., deşi faptele lor au produs prejudiciu şi consecinţe negative asupra persoanelor şi bunurilor.

În consecinţă, fenomenul delincvent include dimensiuni şi aspecte diferite în funcţie de săvârşirea, descoperirea, înregistrarea şi judecarea delictelor, după cum urmează:

-criminalitatea reală, denumită în literatura sociologică şi criminologică „cifra neagră" a criminalităţii. Ea este constituită din totalitatea actelor şi faptelor antisociale cu caracter penal săvârşite în realitate, indiferent dacă ele au fost descoperite şi înregistrate sau nu de către organele penale. Criminalitatea reală reprezintă adevărata dimensiune a ilicitului penal, însă estimarea ei este aproape imposibilă, datorită impedimentelor de natură tehnico-criminalistică, operaţională şi statistică;

-criminalitatea descoperită, care include numai acea parte a actelor antisociale săvârşite în realitate şi care au fost depistate şi identificate de către organele specializate de control social. De regulă, cifra criminalităţii descoperite este inferioară celei reale, întrucât nu toate delictele sunt descoperite şi nu toţi delincvenţii sunt identificaţi; de asemenea, unele delicte nu sunt reclamate, altele nu sunt înregistrate, altele sunt retrase de către victimă etc.;

- criminalitatea judecată, reprezintă acea parte din criminalitatea descoperită şi înregistrată de organele de poliţie care este judecată şi sancţionată de instanţele penale.

Din punct de vedere sociologic, criminalitatea reală reprezintă adevărata dimensiune a fenomenului de criminalitate întrucât grupează ansamblul abaterilor şi încălcărilor penale săvârşite efectiv şi concret într-o comunitate socială şi într-o anumită perioadă.

a. Noţiunea de „criminalitate" a minorilor şi ambiguitatea criteriilor ei de definire

Ca formă distinctă de deviaţă (de natură penală) criminalitatea minorilor constituie un fenomen complex care defineşte ansamblul conduitelor aflate în conflict cu valorile ocrotite de norma penală. Din punct de vedere strict juridic, acest fenomen caracterizează încălcarea normelor care reflectă cerinţele oricărei forme de convieţuire umană (limitarea libertăţii personale, adaptarea adecvată la mediul social, concordanţa dintre atitudinile individuale şi cerinţele sociale, respectarea interdicţiilor şi prescripţiilor normative adaptate acelor criterii de acţiune care fac posibilă normalitatea şi predictibilitatea comportamentului etc.)

Caracterul indezirabil al faptelor imputabile unui minor este şi el produsul unei percepţii generale a publicului în legătură cu noţiunea de delict sau infracţiune care trebuie, în mod obligatoriu, să intre în incidenţa legii şi să fie sancţionată.

Investigarea detailată a acestor minori permite precizarea că, în marea lor majoritate, ei nu sunt nici infractori înrăiţi, nici elemente marginale irecuperabile ci pur şi simplu copii în derivă, lipsiţi de beneficiile educaţionale ale unui mediu familial favorabil şi care, datorită stilului educativ deficitar al părinţilor şi datorită eşecului procesului de socializare familială au ajuns să săvârşească, mai mult sau mai puţin ocazional, abateri de la normele de convieţuire socială. Este vorba, de pildă, de minori care fură alimente pentru a-şi potoli foamea, de minori care hoinăresc, vagabondează sau cerşesc pentru a scăpa de rigorile unui mediu familial represiv şi lipsit de cele mai elementare responsabilităţi de subzistenţă şi protecţie, de minore care, ademenite de făgăduielile materiale ale unor adulţi irresponsabili şi lipsite de orice discernământ al faptei comise, ajung să fie sancţionate pentru aşa-zise tendinţe de prostituţie. Din investigarea amănunţită a dosarelor minorilor care execută pedeapsa privativă de libertate rezultă, de pildă, că în proporţie de 75% aceştia au săvârşit, mai mult sau mai puţin ocazional, acte de furt, vagabondaj, cerşetorie, fiind caracterizaţi drept „copii problemă" care nu răspund în mod adecvat imperativelor educaţionale.

Dacă pătrundem mai în amănunt în intimitatea dosarelor se poate observa că cele mai multe acte deviante comise de minori au ca sorginte tendinţa de evaziune dintr-un mediu familial dezorganizat, lipsit de resurse afective sau morale şi caracterizat de un stil de educaţie carenţat, păcătuind fie prin excese sancţionatorii, fie prin indiferenţă totală manifestată faţă de problemele de viaţă ale minorului. De aici, orientarea acestuia spre anturaje nefaste care îi oferă sentimentul eliberării şi dobândirii identităţii pierdute în familie. Fuga, vagabondajul în general, nu mai apar în acest sens ca nişte delicte ci ca o soluţie de evaziune dintr-un mediu perceput ca ostil, ca un fel de aventură de eliberare.

b. Concepţii şi teorii fundamentale în evaluarea cauzelor criminalităţii minorilor

Deoarece fenomenul de criminalitate a minorilor are o serie de condiţionări şi determinări cauzale multiple, în cadrul diferitelor abordări intervin şi se conjugă multiple definiţii şi explicaţii aparţinând mai multor discipline ştiinţifice, fiecare dintre ele valorizând o anumită perspecivă teoretică, motiv pentru care, în momentul de faţă există atât de multe tentative şi metode etiologice în acest domeniu. Din acest set de paradigme şi teorii enumerăm pe cele mai reprezentative:

a. teorii care consideră criminalitatea minorilor drept o consecinţă directă a dezorganizării sociale implicate în procesele de schimbare şi dezvoltare. Cauzalitatea „primară" a delictelor juvenile trebuie căutată în consecinţele negative şi conflictele generate de perioada de criză şi instabilitate economică, mobilitate teritorială şi socială a populaţiilor. Pe această bază, au putut fi identificate „zone" şi enclave criminogene în care rata delincvenţei în rândul minorilor şi a tinerilor în general este ridicată, datorită eterogenităţii şi mobilităţii populaţiei, proceselor aculturative, ineficienţei controlului social instuţionalizat etc. Cu toate acestea, perspectiva „dezorganizării" sociale ignoră o serie de variabile culturale care pot influenţa intensitatea delincvenţei juvenile în anumite zone şi arii urbane, neexplicând faptul că o serie de tineri proveniţi din aceleaşi locuri nu devin delincvenţi;

b. Teorii conform cărora delincvenţa juvenilă constituie un efect nemijlocit al conflictelor normative între diferitele categorii de tineri şi obstrucţiile organizaţionale de a avea acces la status, putere şi bogăţie. Minorii (tinerii) devin delincvenţi fie datorită eşecului de a ajunge la scopuri culturale prin mijloace legitime, fie datorită nepriceperii de a promova alternative de reuşită ca urmare a unor restricţii şi bariere sociale. Această perspectivă postulează dihotomia existentă între modelele culturale (reprezentate de valorile şi scopurile sistemului social) şi mijloacele legitime de acţiune utilizate de tineri, considerând delincvenţa juvenilă ca un efect al neconcordanţei dintre modelele culturale şi mijloacele de acţiune. Această paradigmă pune însă un accent prea mare pe aspectele conformismului tinerilor, eludând motivaţiile comportamentului lor individual şi ignorând extensiunea largă a valorilor şi a scopurilor extrem de diverse şi chiar conflictuale ale diferitelor categorii de grupuri sociale din cadrul societăţii;

c. teorii care supralicitează importanţa cauzelor individuale, psihologice, considerând că manifestările delincvente ale tinerilor rezidă în comportamentul individual. Întemeindu-se pe constatarea că unii tineri devianţi sau delincvenţi se caracterizează prin tulburări de personalitate sau prin mentalităţi specifice vârstei adolescenţei (concretizate în adoptarea unor atitudini de negare a valorilor şi normelor recunoscute de societatea adulţilor), perspectiva devianţei comportamentale consideră că actele şi delictele sancţionate penal sunt comise, cu predilecţie, de tineri deficienţi care violează normele sociale şi juridice, neavând capacitatea de a li se supune şi de a le respecta. Cu toate acestea, se recunoaşte faptul că aşa-numita „predispoziţie" spre devianţă a tânărului este dependentă, în mare măsură, de contextul socio-economic şi cultural în care acesta trăieşte, de carenţele socializării morale în familie, de condiţiile dificile de muncă şi viaţă, de sentimentele de anxietate şi frustrare afectivă etc. După cum arată unii dintre adepţii acestei perspective, un comportament delincvent poate fi un simptom al unei nevroze sau echivalentul unei depresiuni nervoase, dar în cea mai mare parte a cazurilor există, la origine, o stare de insecuritate care generează conduite agresive, procese care intensifică, la rândul lor, anxietatea şi nevoia de conflict.

Marea diversitate a acestor teorii şi puncte de vedere, ca şi gradul lor de relativitate şi reprezentativitate impun precauţie în utilizarea şi operaţionalizarea diferitelor concepte „cheie" pe care le includ, cum ar fi cele de patologie socială, anomie socială, dezorganizare şi disfuncţie socială, conflict cultural normativ etc.

O teorie particulară care încearcă concilierea punctului de vedere psihologic cu cel sociologic este aşa numita teorie a *„rezistenţei" la frustrare* elaborată de W. C. Reckless care, pornind de la critica conceptului de „cauză" a delincvenţei, propune elaborarea unui sistem de ipoteze explicative capabil să suplinească deficienţele teoriei „cauzale". Acest model de abordare are ca fundament conceptual „structura interioară" a individului, care poate fi caracterizat ca un adevărat „scut de rezistenţă" împotriva abaterilor de la normele sociale şi a demoralizării. Există o structură social externă şi o structură psihică interioară, care acţionează ca mecanisme de protecţie în calea frustrării şi agresivităţii copilului.

Strâns legată de noţiunea de frustrare este cea de agresivitate, a cărei etiologie, departe de a fi elucidată într-o manieră acceptabilă de către toţi psihologii, juriştii, sociologii, psihiatrii, criminologii, este considerată ca o componentă esenţială, normală a personalităţii, care poate fi canalizată, deturnată sau abătută până în momentul în care scapă controlului raţiunii. Problema raportului frustrare-agresivitate se pune sub două aspecte:

1. frustrarea prin ea însăşi nu declanşează automat un comportament agresiv ci suscită mai

degrabă o stare de anxietate şi de tensiune afectivă, care poate declanşa sau nu reacţia agresivă;

2. nu orice comportament agresiv este rezultatul unei frustrări, identificându-se în patologia individuală cazuri de agresivitate constituţională (în epilepsii, paranoia), accidentală sau câştigată, pentru a nu mai aminti de acele situaţii în care agresivitatea se datorează condiţiilor sociale de mediu (familie dezorganizată, părinţi bolnavi sau alcoolici sau părinţi violenţi etc.).

În consecinţă, în cazul minorilor şi al tinerilor, agresivitatea nu trebuie înţeleasă ca un indicator sigur al unui comportament deviant sau delincvent, ci mai degrabă ca o încercare de descoperire a propriei identităţi de către tânăr şi chiar de formare a unei atitudini combative, atât de necesară pentru a-şi dobândi statusul adecvat în societatea adulţilor.

Considerând comportamentul delincvent ca fiind alcătuit din „elementele care intră în joc în momentul comiterii faptei" (circumstanţele şi împrejurările socio-economice şi culturale), cât şi de „elementele care au influenţat viaţa delincventului" (aşa numita anamneză socială), sociologul şi criminologul american E. R. Sutherland elaborează o teorie a delincvenţei denumită a *„asocierilor diferenţiale"*. El a făcut o critică severă concepţiei lombrosiene privind delincventul „înnăscut" sau transmiterea delincvenţei pe cale ereditară, disociindu-se totodată de ideile lui G. Tarde privind explicarea delincvenţei prin „imitaţie", introducând teza „învăţării sociale" a comportamentului delincvent.

Teoria lui Sutherland pleacă de la premisa că în viaţa socială indivizii, atât cei adulţi, cât şi cei tineri se confruntă cu modele pozitive (conformiste) şi negative (nonconformiste) de comportament şi conduită, care nu se transmit nici pe cale ereditară, nici nu se imită, ci se „învaţă" în cadrul proceselor de comunicare şi relaţionare socială dintre indivizi şi grupuri diverse.

Teoria „asociaţiilor diferenţiale" elaborată de Sutherland şi completată de D. Cressey, aparţinând teoriilor „transmisiei culturale", consideră socializarea ca factor explicativ fundamental în geneza delincvenţei; în consecinţă, comportamentul delincvent se învaţă ca orice tip de comportament prin intermediul socializării, individul preluând „modele" şi norme care îi induc o serie de atitudini, deprinderi şi comportamente negative. Aceasta nu explică însă de ce alţi minori provenind din acelaşi mediu nu devin şi ei delincvenţi sau de ce tinerii care beneficiază de condiţii economice, sociale, şi culturale favorabile comit acte cu caracter penal. Tentativa mai consistentă de interpretare sociologică a delincvenţei juvenile aparţine aşa numitei Şcoli de la Chicago, care, confruntată cu „explozia" de criminalitate apărută în societatea americană interbelică, a avansat un set de ipoteze şi paradigme care încearcă să surprindă influenţa proceselor de schimbare şi dezvoltare, mai exact a efectelor secundare negative declanşate de acestea asupra fenomenului de delincvenţă. Conform acestei orientări, geneza şi dinamica delincvenţei sunt determinate sensibil de marile depresiuni sau crize sociale şi economice, de fenomenele de urbanizare şi exod rural. Rata delincvenţei este mai ridicată în ariile şi zonele caracterizate prin deteriorare fizică, declin de populaţie, dezintegrare culturală, ceea ce împiedică exercitarea adecvată a controlului social al comunităţii, generând fenomene de „dezorganizare socială", marginalizare, devianţă.

Teoria dezorganizării sociale consideră că factorul determinant în mecanismul cauzal al delincvenţei juvenile îl reprezintă scăderea funcţiilor de socializare şi control exercitate de comunitate şi vecinătate, de stabilizarea ordinii sociale şi a coeziunii grupurilor, datorită eterogenităţii populaţiei şi varietăţii normelor de conduită, ca şi multiplicării fenomenelor acult**u**rative în cadrul oraşului.

Deşi conţine numeroase idei valoroase, această teorie consideră în mod exclusivist delincvenţa juvenilă ca fiind un efect nemijlocit şi direct al proceselor de urbanizare, industrializare şi dezvoltare economică, privite ca indicatori ai schimbării şi dezorganizării sociale. Relaţia dintre dezorganizarea socială şi delincvenţa juvenilă nu este directă, nemijlocită, ci indirectă, mediată, o abordare directă a etiologiei delincvenţei trebuie să includă diferitele conexiuni intermediare care influenţează acest fenomen şi care sunt susceptibile de a suporta o explicaţie cauzală.

Teoria *„subculturilor delincvente"* şi teoria *„grupurilor de la marginea străzii"*, afirmă necesitatea de a observa resorturile intime ale delincvenţei juvenile din perspectiva particulară a „subculturilor" existente în cadrul unei societăţi. Principalii reprezentanţi ale acestei orientări (A. Cohen, M. Gordon, M. Yinger ş.a.) consideră că subcultura reprezintă o subdiviziune a modelelor culturale la care participă o parte din grupurile sociale. Aceste subculturi apar ca o reacţie de protest faţă de normele şi valorile societăţii, grupând indivizi care au sentimentul că le sunt grupate posibilităţile şi mijloacele de acces spre valorile şi bunurile sociale. Din acest motiv, subcultura include un set de valori şi norme diferit de cel al societăţii, uneori fiind chiar în contradicţie cu sistemul de valori dominante (cum este, de pildă cazul aşa numitelor „contraculturi").

Caracterizate printr-o serie de trăsături specifice (nonutilitarismul, malitiozitatea, versatilitatea, negativismul fiind dintre cele mai semnificative) subculturile delincvente impun membrilor desfăşurarea unor activităţi ilicite şi delinc-

vente. Mecanismul principal prin care aceste subculturi acţionează asupra indivizilor, arată Cohen, este acela de socializare în grup, prin transmiterea şi „învăţarea" diferitelor procedee şi tehnici delincvente, motiv pentru care teoria sa a mai fost denumită şi teoria „învăţării (însuşirii) reacţiei delincvente".

O variantă a teoriei „subculturilor delincvente", care încearcă să explice delincvenţa juvenilă ca fiind rezultatul unui comportament „învăţat", este cea a „grupurilor de la marginea străzii" sau a „societăţii de la colţul străzii" elaborată de W. F. Whythe (1943). El arăta că perioada adolescenţei şi tinereţii se caracterizează, între altele, prin stabilirea şi fundamentarea unor relaţii de prietenie şi camaraderie, de sociabilitate şi comunicare între tineri, care se adună, discută, stabilesc diferite planuri de acţiune. Unele dintre aceste grupuri au o situaţie periferică şi marginală în societate, în interiorul lor predominând sentimentele de frustrare şi insatisfacţie socială şi individuală, de violenţă şi agresivitate. De aici, respingerea şi contestarea normelor şi valorilor societăţii adulţilor şi construirea unei table de valori şi norme proprii de comportament şi conduită, în care prevalează mijloacele ilicite pentru obţinerea bunurilor sociale. Periculozitatea deosebită a grupurilor stradale constă în aceea că sunt alcătuite, în cea mai mare parte, din minori (tineri) ce prezintă serioase deficite de socializare, tineri care au abandonat şcoala şi au fugit de acasă, tineri care au suferit deja condamnări penale. Din acest motiv, activitatea grupului stradal – caracterizată iniţial prin poluarea morală a locurilor publice – se structurează treptat şi preponderent deviant spre comiterea unor delicte deosebit de grave.

Prin explicaţiile lor, teoria „subculturilor delincvente" şi cea a „grupurilor de la marginea străzii" supraliciteză importanţa socializării „negative" în colectiv, neglijând resorturile intime ale indivizilor în comiterea actului infracţional.

Considerând că modelul cel mai potrivit pentru analiza delincvenţei juvenile este acela de a investiga în interacţiunea indivizilor într-un anumit context sociocultural şi normativ, reprezentanţii etnometodologiei şi interacţionismului simbolic (H. Becker, E. Erickson, M. Wolfgang, E. Rubington etc.) concep delincvenţa nu ca o trăsătură a unui anumit tip de comportament ci ca o însuşire conferită acelui comportament de către grupul sau indivizii care deţin puterea şi care evaluează conduita ca deviantă.

Teoreticienii *„etichetării sociale"* concep delincvenţa ca tip special de „reacţie socială" de apărare din partea societăţii sau a anumitor grupuri, natura şi intensitatea acestei reacţii depinzând de o serie de factori cum ar fi puterea, clasa privilegiată, bogăţia etc. De multe ori, cei care deţin puterea sau bogăţia, făcând parte din categoriile privilegiate social, au tendinţa de a eticheta ca deviante actele nonconformiste ale unor indivizi proveniţi din clasele de jos sau mijlocii ale societăţii, care, la rândul lor, fie că acceptă eticheta, comportându-se în conformitate cu ea, fie că o resping şi adoptă noi conduite.

Explicând mecanismele procesului de etichetare F. Tannenbaum (1938) arăta că apariţia şi definirea delincvenţei se face prin „dramatizarea" răului, în orice societate fiind consideraţi ca „răi", „bolnavi" sau „criminali" un număr de indivizi, dar nu în funcţie de natura abaterilor comise, ci de intensitatea reacţiei faţă de acestea, reacţie ce influenţează cariera lor de viitori delincvenţi.

Paradigma „etichetării sociale" a fost deseori aplicată în definirea şi sancţionarea atât a delincvenţei juvenile, cât şi în recuperarea socială şi morală a tinerilor care au săvârşit abateri şi delicte, ceea ce s-a reflectat pe plan social şi legislativ în diferite sisteme de sancţionare şi reeducarea devianţilor, în măsurile de protecţie şi ocrotire socială sau în programele de asistenţă şi prevenire a diferitelor abateri şi încălcări săvârşite de minori şi tineri.

Alteori, „etichetarea" se aplică, cu predilecţie, tinerilor cu antecedente penale care reiterează actele de încălcare a legii şi care se vor comporta în conformitate cu această definire, marginalizându-se în cadrul societăţii şi devenind tot mai greu de recuperat social.

Recunoscând valoarea şi meritele unora dintre aceste teorii şi orientări etiologice, trebuie subliniat că ele nu pot fi aplicate şi experimentate în întregime şi fără precauţiile de rigoare, în cadrul aspectelor fenomenului de delincvenţă.

Pentru a înţelege mult mai bine fenomenul criminalităţii (delincvenţei) minorilor este necesar să se facă o caracterizare psihologică şi psihocomportamentală a minorului, a copilului.

II. ASPECTE PSIHOLOGICE PRIVIND CRIMINALITATEA MINORILOR

Este absolut necesar să diferenţiem în cadrul categoriei largi de minori câteva subcategorii, distincţie făcută clar de către sistemul juridic. Astfel, minorii până la vârsta de 14 ani nu răspund penal, chiar dacă ei comit infracţiuni. Cei cu vârstă între 14-16 ani răspund juridic limitat numai dacă se stabileşte existenţa discernământului la expertiza medico-legală psihiatrică – art. 99 Cod Penal. În sfârşit, minorii cu vârsta între 16-18 ani răspund în faţa legii, având discernământ. Cu toate acestea, modul de sancţionare şi, mai ales,

cel de executare a pedepselor se deosebesc de cele folosite pentru infractorii adulţi.

În cadrul dicţionarului Webster, de exemplu, copilul este definit a fi „persoana tânără ce aparţine oricăruia dintre cele două sexe, ce se află ca vârstă între perioada prunciei şi cea a tinereţii". Plecând de la această definiţie, se pot departaja cel puţin trei perioade de vârstă pe care le parcurge persoana tânără:

1. perioada prunciei (primii ani de viaţă);

2. perioada copilăriei (între perioada prunciei şi adolescenţă);

3. tinereţea (perioada dintre sfârşitul pubertăţii şi începutul perioadei adulte).

În toate cele trei perioade de vârste, deci până la 18 ani (sfârşitul minoratului), persoana nu are vârsta legală a persoanei adulte, de aceea ea trebuie să fie tratată mai mult ca delincventă (desigur, când comite acte antisociale) decât ca o personalitate criminală. Motivul principal îl constituie imposibilitatea asumării responsabilităţii depline precum în cazul adultului. Între copil şi adult sunt o mulţime de deosebiri dintre care cele mai importate sunt următoarele:

a. copiii parcurg câteva stagii ale dezvoltării care sunt diferite calitativ; aceste stagii sau etape manifestă tendinţa de a amâna intrarea în perioada maturităţii (adultă) până la 20 ani şi chiar mai târziu. Alţi autori susţin că perioada adolescenţei s-ar prelungi, în ultima perioadă de timp chiar până la 25 ani (Şchiopu U., Verza E., 1981).

b. pe tot parcursul acestor stagii sau perioade, copiii prezintă caracteristici, mai ales de ordin calitativ, total diferite faţă de adulţi: în timp ce adulţii muncesc şi sunt responsabili, copiii se joacă mai mult şi sunt irresponsabili; adulţii sunt mai raţionali şi mai controlaţi, în timp ce copiii sunt mai emotivi şi mai iraţionali; adulţii au o viaţă sexuală regulată, în timp ce copiii nu au;

c. până la deplina maturizare fizică, morală, emoţională şi a deprinderilor raţionale, locul potrivit pentru copii este în casa părintească, împreună cu colegii şi în locurile pentru recreere.

La fel ca şi în cazul infractorului adult, cei care s-au ocupat de studiul conduitei delincvente a minorului au ajuns la evidenţierea unui *„profil psihologic"* al acestuia (Neveanu, Popescu-Paul, 1978):

a. înclinaţia către agresivitate, fie latentă, fie manifestă, ce este bazată pe un fond de ostilitate, de negare a valorilor socialmente acceptate;

b. instabilitatea emoţională, generată de carenţe educaţionale, în ultimă instanţă, de fragilitatea eului;

c. inadaptarea socială, provenită din exacerbarea sentimentului de insecuritate pe care individul caută să-l suprime, de exemplu prin schimbarea deasă a domiciliului sau vagabondaj ori prin evitarea formelor organizate de viaţă şi activitate;

d. duplicitatea conduitei manifestată în discordanţa dintre două planuri: unul, cel al comportamentului tainic, intim în care se prepară infracţiunea şi celălalt, nivelul comportamental de relaţie cu societatea prin care îşi trădează de cele mai multe ori infracţiunea;

e. dezechilibrul existenţial exprimat prin patimi, vicii, perversiuni, irosirea absurdă a banilor etc.

Soţii Sheldon şi Eleonor Glueck, studiind cu ajutorul unei echipe interdisciplinare un lot de 500 de minori delincvenţi şi un lot de 500 de nedelincvenţi (lot martor, care erau corespunzători ca vârstă, sex, statut socio-economic, apartenenţă etnică etc.) a evidenţiat că delincvenţii se deosebesc de nedelincvenţi prin următoarele trăsături importante:

1. din punct de vedere fizic, delincvenţii sunt cu precădere de constituţie mezomorfică (sunt solizi, au forţă musculară mare etc.);

2. ca temperament sunt: energici, neastâmpăraţi, impulsivi, extrovertiţi, agresivi, distructivi (adesea sadici);

3. au atitudini ostile, sfidătoare, sunt plini de resentimente, de suspiciuni, sunt încăpăţânaţi, dornici să se afirme în grup, cu spirit de aventură, neconvenţionali, nesupuşi autorităţilor;

4. din punct de vedere psihologic, tind spre exprimări directe, socio-cultural provin, în proporţie mult mai mare, decât cei din grupul de control, din familii neînţelegătoare, neafective, instabile, lipsite de ţinută morală etc.

J. S. Peters arăta, în urma efectuării unor cercetări empirice, că minorii care au venit în conflict cu normele legal-morale prezintă drept caracteristici distincte: atitudini nefavorabile faţă de legi şi faţă de muncă; atitudini necorespunzătoare faţă de ei înşişi, faţă de părinţi şi faţă de alte persoane; „delincventul este un individ care aparent are un surplus de experienţe neplăcute şi care simte că trăieşte într-o lume disconfortantă, ameninţătoare. Sentimentul lui de autoapreciere pare să fie subminat, de aceea el nu pierde nimic dacă este criticat sau chiar încarcerat. Neavând vreun statut social de apărat, teama de a-l pierde nu-l motivează să facă eforturi pentru a se conforma normelor sociale. Mai mult încă – fie că a avut prea multe contacte neplăcute cu alţi oameni, fie că pe toţi îi consideră asemănători – el nu-i apreciază pe alţii şi din această cauză nici nu pune prea mult preţ pe opinia lor. Acest set de atitudini face să fie extrem de dificilă stabilirea de contacte cu el în vederea încercării de a-l educa".

Asemenea concluzii au fost confirmate şi de cercetătorii români cum ar fi Al. Roşca (1932) şi T. Bogdan (1957).

Evidenţierea caracteristicilor psihice specifice personalităţii

delincventului minor prezintă o mare importanță pentru organizarea activității recuperative, care trebuie să intervină în direcția restructurării şi rearmonizării profilului acesteia. Influențele educative, reeducative şi recuperative trebuie să pătrundă adânc în substructurile de personalitate ale minorului delincvent, depăşindu-se aspectul pur formal prin utilizarea activă şi adecvată a unor metode şi procedee eficiente terapeutic-suportive şi constructiv compensatorii.

Delincvenții minori (tineri), la fel ca şi infractorii adulți pot fi clasificați după o serie de criterii:

1. prezența sau absența intenției: acte delincvente spontan-intenționate; acte premeditate; absența intenției;

2. în funcție de numărul infracțiunilor comise: prima infracțiune; mai multe infracțiuni (recidivism);

3. în funcție de gradul de normalitate psihică: anormal (bolnav mintal); normal;

4. gradul de responsabilitate: perfect responsabil, intelect redus, intoxicație, dezorganizare psihică;

5. în funcție de motivația ce stă la baza conduitei delincvente: predominant extrinsecă (interesul principal orientat spre atingerea unor scopuri cum ar fi intrarea în posesia unor bunuri); predominant intrinsecă (interesul este orientat predominant spre aspectele de conținut ale activității antisociale).

O interesantă clasificare a delincvenței juvenile o realizează W. W. Wattenberg (1986), care pleacă de la cele 6 structuri de reacție comportamentală aşa cum sunt ele descrise în manualul statistic şi diagnostic (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) elaborat de către asociația psihologilor americani:

1. reacția hiperkinetică, specifică copiilor cu afecțiuni neurologice minime;

2. reacția de retragere ce poate să apară atunci când copilului i se oferă prea puțină satisfacție; această situație este specifică copilului cu părinți ce adoptă în raport cu ei o conduită neadecvată (sunt detaşați sau excesivi de permisivi sau exagerați în aplicarea sancțiunilor);

3. reacția superanxioasă, tinde să apară în mod particular în clasa de mijloc, în familiile deosebit de ambițioase în plan educațional în care copiii sunt solicitați să realizeze achiziții comportamentale în baza unor înalte standarde impuse;

4. reacția agresivă nesocializată, tinde să apară în cazul respingerii parentale cuplată cu supraprotecție parentală;

5. reacția de fugă, de evadare tinde să apară ca o reacție la respingerea parentală integrală;

6. reacția grupului delincvent tinde să apară ca un rezultat al rebeliunii de grup din anii copilăriei, în absența supravegherii parentale şi, mai ales, a celei paterne.

După cum se observă din această clasificare, cu excepția primului tip de reacție comportamentală, toate celelalte vizează modul de relaționare dintre părinți şi copii, existând astfel o tendință accentuată de a explica conduita delincventă a minorului prin intermediul climatului familial şi, mai ales, a conduitei parentale. Asemenea încercări unilaterale de explicare a fenomenului delincvenței minorilor au mai fost avansate, însă ele nu mai rezistă nici analizei logice, nici celei faptice. Astfel, nu mai poate fi susținută ideea conform căreia familiile dezorganizate în sine ar fi neapărat criminogene. Chiar dacă 80% dintre minorii delincvenți provin din această categorie de familii, nu se poate trage şi susține concluzia că orice familie dezorganizată aduce după sine în mod automat conduita delincventă a copiilor.

O altă teorie abandonată este cea care insistă asupra condițiilor economice, materiale, deoarece realitatea arată că delincvenții minori provin şi din mediile şi familiile privilegiate. În mod cu totul paradoxal, „infracționismul de necesitate" este tot mai mult înlocuit cu forma "infracționalismului de bunăstare" (H. Szewczyk).

De asemenea, o altă teză care nu-şi mai dovedeşte utilitatea este ceq care consideră că o mare parte din mass-media, filme polițiste, unele programe de televiziune, romane polițiste sau de aventuri etc., ar fi în sine criminogene. Invalidarea acestui punct de vedere provine din partea minorilor care, deşi consumă extrem de mult din aceste produse, nu ajung să comită fapte antisociale.

În urma analizei acestor puncte de vedere, se ajunge la concluzia că nici filmele şi nici romanele polițiste, nici familiile dezorganizate „în sine nu generează, ci doar alimentează starea infracțională". (T. Bogdan)

Tot mai mulți autori tind să acorde mai multă importanță *carențelor educative* care conduc la adoptarea comportamentului deviant. Astfel, J. D. Lohman (1967) consideră că, sub aspect psihopedagogic, delincventul minor este acel nevârstnic ale cărui necesități biologice, afective, intelectuale, educative şi sociale nu au fost satisfăcute la timp şi în mod corespunzător normelor culturale existente.

În explicarea acestor cazuri de delincvenți minori care provin din familii dezorganizate şi cărora nu le-a lipsit nimic din punct de vedere material şi nici grija şi preocuparea pe linia asigurării unor condiții educaționale corespunzătoare, H. J. Eysenck (1965) consideră că aceştia fac parte din categoria indivizilor greu educabili. Socializarea lor, care trebuie să conducă la internalizarea unor norme societale este mult îngreunată de predominanța rapi-

dităţii inhibiţiei corticale (cortical inhibition rapidly).

Alţi autori consideră necesar ca în definirea delincvenţei să se pornească de la conceptul de maturizare socială (Preda V., 1981). Privit din această perspectivă, delincventul apare ca un individ cu o insuficientă maturizare socială şi cu dificultăţi de integrare socială, care intră în conflict cu cerinţele unui sistem valorico-normativ, inclusiv cu normele juridice. Delincventul nu reuşeşte să-şi ajusteze conduita în mod activ şi dinamic la cerinţele relaţiilor interpersonale din mediul uman respectiv, datorită unui deficit de socializare, determinat de perturbarea sau insuficienţa *proceselor de asimilare* a cerinţelor şi normelor mediului socio-cultural şi *proceselor de acomodare* la acestea prin acte de conduită acceptabile din punct de vedere social-juridic. Caracterul disonant al maturizării sociale şi, deci, al dezvoltării personalităţii poate să apară în mai multe variante, precum: decalaje între nivelul maturizării intelectuale şi nivelul dezvoltării afectiv-motivaţionale şi caracterial-acţionale; decalaje între dezvoltarea intelectuală şi dezvoltarea judecăţilor şi sentimentelor morale; atât o perturbare intelectuală cât şi una afectiv-motivaţională şi caracterială.

Privitor la etiologia insuficientei maturizări sociale a unor persoane, R. Mucchielli (1965) elaborează *teoria disocialităţii*, care pune accentul pe factorii psihosociali în explicarea delincvenţei juvenile. În viziunea lui, disocialitatea se exprimă în:

a. neacceptarea colectivităţii, a societăţii;

b. falsa percepţie socială a celor din jur;

c. lipsa aprofundării şi evaluării adecvate a consecinţelor actelor comise;

d. respingerea rolului social ce i s-a acordat înainte de a deveni delincvent şi pe care i-l pretindea colectivitatea.

a) Factori implicaţi în determinarea comportamentului deviant al minorilor

Factorii care determină delincvenţa juvenilă pot fi împărţiţi în două mari categorii:

a. factori interni, individuali;

b. factori externi, sociali.

În prima categorie se includ: particularităţile şi structura neuro psihică, particularităţi ale personalităţii în formare, particularităţi care s-au format sub influenţa unor factori externi, mai ales a celor familiali. În a doua categorie, mai importanţi sunt factorii socio-culturali, economici, socio-afectivi şi educaţionali din cadrul microgrupurilor şi macrogrupurilor umane în care trebuie să se integreze, treptat, copilul şi tânărul, începând cu familia. Tot în categoria factorilor interni, un rol deosebit de important îl are, după unii autori, (Popescu-Neveanu, P., 1978), frustraţia.

Care este raportul dintre cele două categorii de factori, care este ponderea fiecăruia în determinarea comportamentului delincvent al minorilor sunt întrebări la care nu s-a putut oferi un răspuns unanim acceptat. Împărtăşind punctul de vedere conform căruia orice încercare de exagerare a rolului factorilor interni sau al celor externi riscă să nu fie validat de practică. Dacă psihologii pun accentul pe particularităţile psihice în adaptarea minorului la mediu, sociologii acordă un rol determinant factorilor socio-culturali, precum şi condiţiilor vieţii sociale în general.

În ultima vreme s-a conturat un punct de vedere intermediar referitor la etiologia delincvenţei juvenile. Este vorba de aşa numita perspectivă a cauzalităţii „multiple" sau a „factorilor", care concepe delincvenţa ca fiind rezultatul unui număr mare şi variat de factori (Rădulescu S., Banciu D., 1990). Adepţii acestei perspective consideră că fiecare factor, luat în parte, are o anumită importanţă, delincvenţii apărând fie la intersecţia a doi factori majori, fie datorându-se influenţei concertate a şapte sau opt factori minori (Ogburn W. F., 1934; Reckless C. W., 1943, - apud., Rădulescu S., Banciu D., 1990).

Aşa cum am încercat să precizez în cadrul subcapitolului destinat etiologiei comportamentului infracţional al adulţilor, consider că exagerarea rolului factorului intern sau a celui social, pe de o parte, precum şi încercarea de combinare mai mult prin însumare factorială, pe de altă parte, nu rezistă la o analiză serioasă şi practică. Atâta timp cât putem opera cu propoziţii logice generale de tipul „Toţi cei care... (sunt agresivi, au atitudini negative în raport cu..., provin din familii dezorganizate sau fără posibilităţi materiale etc.) comit sau vor comite infracţiuni", nu putem izola şi exagera rolul unei categorii de factori. Astfel, putem spune că înclinarea spre deviantă şi adoptarea comportamentului infracţional rezultă din „întâlnirea" specifică a diferiţilor factori pentru fiecare caz în parte. Metode educative considerate eficiente dau rezultate bune cu un frate şi eşuează în raport cu altul datorită diferenţelor în ceea ce priveşte caracteristicile psihice. Receptivitatea, capacitatea de interiorizare a unor norme şi valori sociale sunt diferite la cei doi copii. Dar şi în cazul în care există o identitate în ceea ce priveşte „echipamentul" psihologic (temperament, afectivitate etc.) între cei doi minori crescuţi şi educaţi în medii diferite, unul poate să se înscrie pe drumul delincvenţei.

Până aici, lucrurile par a fi foarte clare. Dar pot să existe şi cazuri aparent paradoxale şi anume:

- copii cu caracteristici psihice negative şi crescuţi în medii neprielnice (cum ar fi familiile dezorganizate) care nu comit acte delictuale nici în timpul minoratului, nici atunci când sunt adulţi;
- copii care, deşi au carac-

teristici psihice pozitive (care nu creează nici un fel de problemă celor cu care interacţionează) şi nu sunt influenţaţi educativ în mediu şi cu mijloace corespunzătoare, ajung uneori în posesia statutului de delincvent.

Iată, aşadar, de ce se consideră, deci, că însumarea simplă a prezenţei factorilor interni şi a celor externi nu ajută în precizarea şi formularea judecăţii predictive exacte în raport cu comportamentul unui minor. Adevărata cauză a conduitei delincvente este legată de *efectele specifice ale „întâlnirii" celor două categorii de factori.* Cunoscându-se acest lucru se poate, în primul rând, interveni în direcţia prevenirii alunecării cât mai pronunţate spre deviantă, dar aceasta, ca urmare a modificării în ambele planuri, atât a celui extern (social, educaţional, relaţional), cât şi a celui intern (reorganizare psihică, intervenţii corectiv-constructive, terapii suportive etc.).

Procesul educaţional reuşit, creează mecanisme de inhibare şi autocontrol al conduitei, care, la rândul lor, vor preveni reacţia delincventă chiar şi atunci când diverse surse îi vor „stimula": filme şi romane poliţiste, emisiuni de televiziune cu caracter agresiv etc. Mai mult, la copilul bine educat, asemenea surse pot, prin contrast, să întărească şi mai mult mecanismele crimioinhibitive. La aceia însă, la care procesul educaţional-formativ eşuează, asemenea surse devin un fel de „instigatori ai agresivităţii", după cum spunea A. Bandura.

Factori neuro-psihici

Din această categorie fac parte, după cum afirmă V. Preda (1981), următorii factori:

1. Disfuncţii cerebrale, relevate prin EEG. Majoritatea cercetătorilor arată că nu se poate vorbi de o specificitate a traseelor EEG la delincvenţii minori, deşi unele anomalii ale acestor trasee bioelectrice care apar la unii delincvenţi demonstrează existenţa unei patologii cerebrale a acestor subiecţi. Astfel, cercetătorii japonezi M. Kimura şi Y. Nakazawa (1963), studiind traseele bioelectrice ale unui grup de delincvenţi minori, evidenţiază faptul că undele theta sunt mai frecvent găsite la recidivişti. Autorii francezi G. Verdeaux şi J. Verdeaux (1963), în urma comparării traseelor bioelectrice ale unui grup de subiecţi (delincvenţi minori) în vârstă de 14-18 ani (120 subiecţi) cu cele ale unui lot de 123 minori nedelincvenţi (aceeaşi vârstă şi acelaşi sex) au ajuns la concluzia că diferenţele găsite între cele două grupe vizează caracteristici funcţionale care pot traduce fie o întârziere de câţiva ani în maturizare, fie tulburări de ordin psihologic. În urma cercetărilor efectuate, D. Silverman (1964) consideră că anomaliile bioelectrice cerebrale pot fi mărturia unor situaţii conflictuale şi, de aceea, ele trebuie puse în raport şi cu unele cauze psiho-genetice.

În ţara noastră, ample cercetări au fost efectuate de către V. Dragomirescu (1976). Printre alte obiective, autorul a urmărit şi compararea frecvenţei şi aspectelor anomaliilor de traseu EEG la psihopaţi cu aspecte întâlnite în urma studiului unui lot de 111 minori cu tulburări de comportament, traduse în conduite deviante delictuale. Cei 111 minori examinaţi EEG, cu vârste între 12 şi 17 ani, au fost reprezentaţi de 96 de băieţi şi 15 fete, iar analiza acestor trasee EEG a permis următoarele constatări:

a. trasee de aspect normal s-au găsit numai la 20 de cazuri, reprezentând un procent de 18%;

b. trasee EEG cu anomalii electrografice de diverse tipuri la 91 cazuri, reprezentând 82%.

De asemenea, V. Dragomirescu, în baza datelor de cercetare recoltate, face şi alte recomandări şi anume:

• dată fiind frecvenţa relativ mare a anomaliilor de traseu EEG la preadolescenţii şi adolescenţii delincvenţi, apare necesitatea semnalizării acestora din timp, chiar din momentul descoperirii lor, în scopul dispensarizării acestor subiecţi, a repetării EEG-urilor pentru control, a supravegherii de specialitate şi a aplicării tratamentului adecvat (medical şi psihopedagogic);

• examenul EEG trebuie însoţit şi de alte investigaţii medicale (de exemplu, endocrinologice), precum şi de examinări psihologice;

• trebuie studiate antecedentele heterocolaterale precum şi climatul familial în care trăieşte subiectul.

2. Deficienţe intelectuale. În cadrul grupurilor de delincvenţi minori şi tineri găsim un număr relativ mare de cazuri ce prezintă carenţe serioase în ceea ce priveşte dezvoltarea lor psiho-intelectuală. Capacităţile intelectuale reduse îi împiedică mai ales în anticiparea consecinţelor şi implicaţiilor acţiunilor întreprinse.

Cercetările efectuate, atât la nivel mondial cât şi cele în ţara noastră, au scos în evidenţă câteva aspecte cu un caracter mai general:

- în rândul delincvenţilor, procentajul întârziaţilor mintal creşte pe măsură ce ne ridicăm de la delicte uşoare la delicte grave şi foarte grave;

- pentru recidivişti, procentajul debililor mintali este mult mai ridicat decât pentru nerecidivişti;

- procentajul infractorilor cu deficienţe intelectuale este aproximativ tot mai ridicat ca şi cel al infractorilor cu tulburări emotiv-active (Preda V., 1981).

De altfel, în legătură cu ultimul aspect, A. Roşca (1932) a subliniat faptul că nivelul mintal scăzut reprezintă o premisă a infracţionalităţii, mai ales dacă este asociat cu perturbări emotiv-active ale personalităţii şi cu condiţii defavorabile de mediu. În concepţia autorului, delincventul

minor prezintă o serie de caracteristici specifice:

- trăieşte mai mult în prezent, acţiunile sale desfăşurându-se în mod precumpănitor sub presiunea tiranică a impulsurilor şi trebuinţelor prezente;
- criticismul redus al gândirii;
- dificultăţile sau imposibilitatea de anticipare pe plan mintal a urmărilor inevitabile ale infracţiunii;
- slaba capacitate de a trăi anticipativ o serie întreagă de stări emotive, strâns legate de aceste urmări ale infracţiunii;
- absenţa emoţiilor şi înclinaţiilor altruiste şi simpatetice;
- slaba inhibiţie;
- lipsa „frânelor condiţionate" ce se află la baza incapacităţii de a-şi controla şi înfrâna tendinţele şi impulsurile care-l împing la acte antisociale;
- sugestibilitatea mărită etc.

Nu înseamnă însă, că toţi minorii care prezintă aceste caracteristici psihice în mod absolut cert vor comite acte antisociale. De asemenea, prezenţa unor capacităţi intelectuale normale nu constituie întotdeauna o garanţie sigură a abţinerii minorului de a aluneca pe panta delincvenţei. Adică, în rândul delincvenţei regăsim şi minori cu o inteligenţă normală sau chiar superioară.

Nivelul de inteligenţă poate fi determinat cu ajutorul testelor de inteligenţă, A. Binet fiind recunoscut, la nivel mondial, ca fiind primul psiholog care, împreună cu Th. Simon (Franţa) a constituit prima „scară metrică a inteligenţei". În 1912, W. Stern introduce noţiunea de coeficient de inteligenţă, notat cu CI sau QI, ce se calculează conform formulei: CI=V.M./V.C. în care V.M. = vârsta mentală, determinată cu ajutorul testelor psihologice, iar V.C.= vârsta cronologică, exprimată în luni. Rezultatul se înmulţeşte cu 100. D. Wechsler (1974) stabileşte o distribuţie a valorilor barierei sale de teste de inteligenţă, în raport cu categoria mintală, într-o populaţie (SUA):

Categorie mintală	C.I.	Procent populaţie
Debilitate mintală	60 şi sub	2,2
Inteligenţă la limită	70-79	6,0
Normal spre inferior	80-89	16,2
Normal	90-109	49,4
Normal spre superior	110-119	16,5
Superior	-129	7,4
Excepţional	130 şi peste	2,3

Unii autori, cum este cazul lui C. Murchinson (apud. Preda V., 1981) au încercat să evidenţieze ce legături există între unele forme ale delincvenţei şi nivelul de dezvoltare intelectuală.

Tipul delincvenţei	Nivelul intelectual superior	Nivelul intelectual inferior
Excrocherii	52,9%	22%
Furturi cu violenţă	40,5%	30,6%
Furturi obişnuite	40,7%	31,8%
Agresiuni	35%	36,9%
Delicte săvârşite în cadrul familiei	35%	43%
Delicte sexuale	26,3%	47,6%

După cum se observă din tabel, unele fapte antisociale sunt comise în mai mare măsură de minori cu un nivel de dezvoltare al inteligenţei normal sau chiar superior. Este cazul, mai ales, al unor furturi şi excrocherii, care nu pot fi uşor comise de cei cu un accentuat nivel de dezorganizare psihointelectuală.

3. Tulburări ale afectivităţii. Afectivitatea joacă un rol deosebit de important în viaţa şi activitatea individului uman şi orice abatere de la normal creează probleme, uneori destul de serioase, pe linie adaptativă. În ceea ce-i priveşte pe delincvenţii minori, după cum afirmă majoritatea cercetătorilor, se pare că aceştia se caracterizează fie printr-un *nivel insuficient de maturizare afectivă*, fie prin diferite *stări de dereglare a afectivităţii* (Preda V., 1981).

Insuficienta maturizare afectivă se caracterizează prin:

- lipsa unei autonomii afective, ceea ce duce la creşterea sugestibilităţii;
- insuficienta dezvoltare a autocontrolului afectiv, legat de insuficienta cunoaştere şi capacitate de stăpânire a reactivităţii emoţionale;
- slaba dezvoltare a emoţiilor şi sentimentelor superioare, îndeosebi a celor morale.

Asemenea caracteristici psihocomportamentale conduc la lipsa unei capacităţi de autoevaluare şi de evaluare adecvată, la *lipsa obiectivităţii faţă de sine şi faţă de alţii*. Încă din 1936, A. M. Durea, în urma examinării a 316 delincvenţi minori în vârstă de 14-18 ani (folosind testele de interese şi atitudini Pressey) a ajuns la concluzia că delincvenţii prezintă o întârziere a maturităţii afective de cca 2 ani faţă de nedelincvenţii de aceeaşi vârstă.

În categoria *stărilor de dereglare a afectivităţii* sunt incluse:

- stările de frustraţie afectivă şi sentimentele de frustraţie, conflictele afective;
- instabilitatea (labilitatea) afectivă;

- absenţa emoţiilor şi a înclinaţiilor altruiste şi simpatetice.

Datorită nivelului crescut al egocentrismului (şi al egoismului) şi, totodată, datorită existenţei unui nivel scăzut al *toleranţei la frustraţie*, formularea şi atingerea unor obiective se face prin apelul la mijloace ilegale.

Studiind diferite categorii de infractori sub aspectul particularităţilor lor psihologice, T. Bogdan (1973) arată că una dintre cele mai frecvente caracteristici psihice ale delincvenţilor – şi în special ale delincvenţilor minori – este *instabilitatea emotiv-acţională*. Instabilitatea emotiv-activă a delincventului este diferită de stabilitatea emotiv-activă a omului obişnuit. La acesta din urmă, reacţiile emotiv-active sunt *relativ stabile*, fiind rezultante determinate în parte de ambianţă şi în parte de sistemul de valori etico-sociale. „Stabilitatea" omului normal (nedelincvent) se realizează prin:

- durata reacţiilor sale reglate voit şi conştient;
- lipsa de oscilaţii excesive;
- constanţa acestor reacţii care rămân, calitativ şi cantitativ, relativ identice în raport cu stimulii declanşatori.

În contrast cu aceştia, datorită experienţei negative, a educaţiei deficiente, deprinderilor şi practicilor antisociale, delincventul se prezintă ca: un instabil emotiv-activ, un element care în reacţiile lui trădează discontinuitate, salturi nemotivate de la o extremă la alta, inconstanţă în reacţii faţă de stimuli, inconstanţă de origine endogenă specifică.

Spre deosebire de alte caracteristici, instabilitatea emotiv-acţională apare ca o „trăsătură emoţională a personalităţii deformate a delincventului adult sau minor, ea fiind o latură unde traumatizarea personalităţii se evidenţiază mai bine decât pe planul componentei ei cognitive" (Bogdan T., 1973) Instabilitatea emotivă, la rândul ei, se asociază destul de frecvent cu *agresivitatea*, ducând la scăderea pragului delincvenţial şi la săvârşirea unor infracţiuni prin acte de violenţă. T.Bogdan (1973) precizează că fenomenul de agresivitate rezidă în acele forme de comportament ofensiv consumat pe plan acţional sau verbal, care obişnuit, dar nu în mod necesar, constituie o reacţie disproporţională la o opoziţie reală sau imaginară.

4. Tulburări caracteriale. Caracterul, în calitatea lui de nucleu al personalităţii, se formează şi se dezvoltă în ontogeneză, fiind, de aceea, puternic dependent de ansamblul de condiţii şi împrejurări în care trăieşte individul uman în mod nemijlocit, precum şi de ansamblul de factori de ordin socio-cultural, luat într-un sens mai larg, care influenţează şi modelează procesul dezvoltării ontogenetice. El cuprinde un ansamblu sau un complex de însuşiri relativ stabile şi constante ale individului uman, care asigură caracterului o anumită „formă" sau „coloratură" specifică, cu puternice accente de unicitate şi irepetabilitate. Gradul înalt de complexitate al caracterului ca formaţiune de personalitate este redat de multitudinea încercărilor de a preciza principalele coordonate de definiţie ale acestei noţiuni. Astfel, caracterul a fost definit: ca un sistem ce dispune de un sector orientativ şi de unul efector (N. Levitov); ca funcţie a voinţei (W. Stephenson); voinţa moralicește organizată (L. Klages); o formă a activităţii intelectuale (F. Paulham); o îmbinare între trăsături înnăscute şi dobândite (I. P. Pavlov, W. McDougall); mijloc de inhibare a instinctelor (A. A. Roback); rezultând dintr-o anumită îmbinare a trei funcţii fundamentale: afectivitatea, intelectul şi voinţa (Th. Ribot, P. Malapert, A. Fouillée); ca o noţiune morală ce se bazează pe patru elemente constitutive: tăria voinţei, claritatea judecăţii, subtilitatea şi răscolirea afectivă (G. Kerschensteiner). Trăsăturile caracteriale îndeplinesc, la nivelul personalităţii, în special funcţii de reglare a caracterului, determinând în general un mod constant de manifestare, chiar dacă, în anumite situaţii, caracterul individului poate suferi „abateri" mai mari sau mai mici de la modelul comportamental „etalon" al individului respectiv. Comportamentul poate fi orientat pozitiv sau negativ, trăsăturile caracteriale prezentându-se în cupluri polare (pozitiv-negative). Cercetările efectuate asupra delincventului minor au scos în evidenţă faptul că acesta se caracterizează printr-un nivel de *imaturizare caracteriologică* (Preda V., 1981), care se manifestă prin următoarele:

- autocontrol insuficient;
- impulsivitate şi agresivitate;
- subestimarea greşelilor şi actelor disociale sau antisociale comise;
- indolenţă, indiferenţă şi dispreţ faţă de muncă;
- opoziţie şi respingere a normelor social-juridice şi morale;
- tendinţe egocentrice;
- exacerbarea unor motive personale egoiste, a unor trebuinţe şi tendinţe înguste, de nivel redus;
- absenţa sau insuficienta dezvoltare a unor motive superioare, de ordin social şi a sentimentelor etico-morale;
- dorinţa realizării unei vieţi "uşoare", fără muncă.

Modele educaţionale din familie şi comportament deviant

Climatul educaţional familial este o formaţiune psihosocială foarte complexă, cuprinzând ansamblul de stări psihice, modul de relaţionare interpersonală, atitudini etc., ce caracterizează grupul familial o perioadă mai mare de timp. Acest climat, care poate fi pozitiv (bun) sau negativ (rău) se interpune ca un filtru între influenţele educaţionale exercitate

de părinţi şi achiziţiile comportamentale realizate la nivelul personalităţii copilului. Drumul de la influenţa educaţională la achiziţie comportamentală nu este un drum direct, nemijlocit ci parcurge meandrele climatului educaţional familial. O aceeaşi influenţă educativă exercitată într-un climat bun va avea cu totul alte efecte (evident pozitive) decât atunci când este exercitată într-un climat educaţional rău sau negativ, bazat de exemplu, pe relaţii conflictuale şi pe ignorarea totală a particularităţilor psihoindividuale ale copiilor.

Climatul educaţional familial poate fi analizat după mai mulţi indicatori, cei mai importanţi fiind:

1. modul de raportare interpersonală a părinţilor (nivelul de apropiere şi înţelegere, acordul sau dezacordul în legătură cu diferite probleme);

2. sistemul de atitudini parentale în raport cu diferite norme şi valori sociale;

3. modul în care este perceput şi considerat copilul;

4. modul de manifestare a autorităţii părinteşti (unitar sau diferenţiat);

5. gradul de acceptare a unor comportamente variate ale copiilor;

6. dinamica apariţiei unor stări tensionale şi conflictuale;

7. modul de aplicare a recompenselor şi sancţiunilor;

8. gradul de deschidere şi sinceritate a copilului în raport cu părinţii.

Familii dezorganizate

Mai mult timp s-a crezut că familia dezorganizată constituie cauza aproape sigură a comportamentului deviant, această convingere fiind susţinută şi de către diverse statistici care arată că un număr mare de delincvenţi provin din această categorie de familii (80%). În ultimul timp, însă, un asemenea punct de vedere a fost depăşit, considerându-se că, de fapt, în cazul familiilor dezorganizate nu structura familiei ca atare se face vinovată de apariţia conduitelor deviante ci marile ei "lipsuri": carenţa familiei, incapacitatea ei psihologică, pedagogică şi morală. W. J. Goode (1961) realizează următoarea clasificare a familiilor dezorganizate:

1. familia incomplet unită sau nelegitimă;

2. familia dezmembrată prin îndepărtarea unuia dintre soţi ca urmare a: anulării, separării, divorţului şi părăsirii;

3. familia tip "cămin gol" în cadrul căreia partenerii trăiesc împreună însă interrelaţionarea şi intercomunicarea sunt realizate minimal, fără să constituie, unul pentru celălalt, un suport emoţional;

4. familia în criză, datorită unor cauze ce determină absenţa temporară sau permanentă a unuia dintre soţi: decesul, închisoarea, concentrarea, inundaţii, război, deprimare;

5. existenţa în cadrul familiei a unor situaţii care determină fundamental eşecurile comportamentului de rol marital: retardarea mintală severă a copilului, psihoza copilului sau a soţului sau condiţiile fizice cronic incurabile.

Climatul familial conflictual

Există unele familii care, deşi sunt "organizate", se caracterizează prin accentuate stări conflictuale care pot fi de intensitate diferită şi se pot întinde în timp (plecând de la forme relativ mai simple, cum ar fi cearta, neînţelegerile, contrazicerea ascuţită, refuzul unor obligaţii familiale sau conjugale şi ajungând la forme mai complexe, grave cum ar fi agresivitatea fizică, alungarea de la domiciliu, existenţa unor relaţii adulteriene etc.).

În situaţiile în care intensitatea, conţinutul, forma de manifestare şi frecvenţa conflictelor intraconjugale şi intrafamiliale cresc semnificativ, acestea capătă valenţe dezorganizatoare în microgrupul familial, devenind simptome ale "sindromului disfuncţional familial".

Modul de relaţionare intraconjugală diferă de la un cuplu la altul, realizându-se o clasificare a acestora în funcţie de o serie de criterii (Cuber I. F., 1971):

1. tipul căsniciei celor obişnuiţi cu conflicte caracterizat prin frecvenţa conflictelor, rareori ascunse copiilor dar puţin exteriorizate faţă de prieteni, rude, vecini;

2. tipul căsniciei devitalizate actualizează problema discrepanţei între "primii ani" de convieţuire şi cei care urmează. Specific acestui tip este faptul că relaţiile de armonie, comunicare şi iubire se devitalizează treptat cu o influenţă negativă resimţită şi de către copii;

3. tipul căsniciei pasiv-cordiale (binevoitoare). Modurile de asociere în aceste cupluri sunt confortabil adecvate, lipsite de tensiune şi conflictualitate, deşi unii admit un reziduum de resentimente şi frustrări subtile;

4. tipul căsniciei vitale se bazează pe o relaţie empatică, autentică între parteneri, care devine esenţială pentru viaţa lor. Satisfacţia centrală a partenerilor unui asemenea cuplu este de a trăi unul pentru celălalt, acesta dominându-le interesul, gândul şi acţiunile;

6. tipul căsniciei bazată pe relaţia totală asemănător relaţiei totale, partenerii nu-şi pierd niciodată sentimentul de unitate sau simţul vitalităţii şi centralităţii relaţiei lor.

Climat familial hiperautoritar

Atitudinea hiperautoritară manifestată în cadrul familiei poate fi adoptată de unul dintre părinţi (cel mai frecvent de către tată) sau de

către ambii. Trebuie diferenţiată situaţia în care părinţii hiperautoritari sunt "bine intenţionaţi" în sensul că au o anumită concepţie pedagogică, de cea în care autoritarismul este asociat cu agresivitatea, inclusiv fizică şi cu un înalt potenţial conflictual familial.

Severitatea excesivă, cu multe rigidităţi, cu interdicţii nu lipsite uneori de brutalitate, cu comenzi ferme pline de ameninţări, cu privaţiuni de tot felul, îşi lasă puternic amprenta asupra procesului de formare a personalităţii copilului.

În categoria profilelor de părinţi hiperseveri, R. Vincent include următoarele tipuri:

- tatăl dominator a cărui autoritate este expresia personalităţii puternice, exigente. El pretinde ascultare şi respect, în ochii lui copiii sunt fiinţe slabe care trebuie conduse şi protejate. Copiii acestui tip de tată sunt adesea timizi şi inhibaţi, dar se pot manifesta atunci când caracterul prezintă analogii cu caracterul tatălui. Conflictele dintre asemenea personalităţi pot duce la rupturi brutale ale raportului tată-fiu;

- tatăl tiran are o autoritate care operează în compensaţie şi prin salturi, fiind în fond o fire timidă, adesea slabă. Izbucnirile sporadice şi aberante de autoritate duc în ultimă instanţă la devalorizarea figurii paterne de acest tip. Copilul reacţionează la asemenea moduri de comportare prin stări de inhibiţie, frică, prin stări de instabilitate. Efecte relativ similare asupra personalităţii copiilor are şi tipul de tată demisionar.

Un copil care se simte frustrat de dragostea paternă, se simte respins de tată sau/şi care adesea este chiar maltratat de acesta, va învăţa modul de a reacţiona agresiv, dar obiectul agresivităţii sale va fi nu numai persoana tatălui său ci toţi deţinătorii autorităţii (şcolare, ai ordinii publice etc.).

Climat familial hiperpermisiv

Dacă hiperautoritarismul reprezintă o exagerare a exercitării rolului parental în direcţia impunerii totale a voinţei părinţilor şi limitării posibilităţilor de exprimare a iniţiativei şi independenţei copilului, hiperpermisivitatea creează în mod exagerat condiţii de "apărare" a acestuia împotriva pericolelor şi prejudiciilor.

Una din consecinţele imediate ale exercitării influenţelor educative în maniera superprotectoare este detaşarea între imaginea de sine şi posibilităţile reale ale copiilor. Se pot contura atitudini de îngâmfare, de exacerbare a eului, de supraevaluare a propriilor posibilităţi cu tendinţa de a-şi impune în faţa celorlalţi voinţa şi sistemul lor de păreri şi opinii în mod dominator persuasiv fără însă ca acestea să aibă, de cele mai multe ori, acoperire în ceea ce priveşte ansamblul de capacităţi şi atitudini, experienţa de viaţă.

Copiii crescuţi fără nici o constrângere, având-i pe amândoi părinţii întotdeauna la dispoziţie pentru a le satisface cea mai mică dorinţă, nu vor putea mai târziu să suporte nici o frustrare şi nici un cadru în care se cere disciplină, ceea ce poate conduce la conduite delincvente explicabile în cea mai mare măsură prin rezistenţa scăzută la frustrare.

Eşecurile privind integrarea şcolară şi delincvenţa juvenilă

Nivelul de adaptare şi integrare şcolară poate fi analizat în funcţie de doi indicatori mai importanţi:

a. randamentul şcolar (note, medii, rezultate, procedee etc.);

b. gradul de satisfacţie resimţit de elev (motivaţie, interese, atitudini pozitive, atracţie-preferinţă în raport cu viaţa şi activitatea şcolară). Copiii inadaptaţi sau dezadaptaţi şcolar intră în categoria copiilor problemă care adoptă o conduită deviantă în raport cu cerinţele vieţii şi activităţii şcolare. Aceşti copii se caracterizează de obicei prin:

- insubordonare în raport cu regulile şi normele sociale şcolare;
- lipsa de interes faţă de cerinţele şi obligaţiile şcolare;
- absenteismul, chiulul de la ore;
- repetenţia;
- conduita agresivă în raport cu colegii şi cadrele didactice etc.

Cercetările efectuate confirmă faptul că există o corelaţie între conduita delincventă şi nivelul pregătirii şcolare în sensul că delincvenţii minori prezintă un nivel de pregătire şcolară foarte scăzut.

III. CONSIDERAŢII FINALE

Aşa după cum s-a putut constata, delincvenţii minori prezintă un tablou comportamental specific care constă, de fapt, în obiectivarea unei structuri de personalitate dizarmonice, neechilibrate, cu o serie de componente serios afectate, cum sunt cele motivaţional-afective, atitudinal-relaţionale, volitiv-caracteriale. Imaturitatea afectivă şi socială, rezistenţa scăzută la frustrare, valoarea crescută a agresivităţii şi ostilităţii sunt trăsături ce completează profilul psihocomportamental al delincvenţilor minori. Asemenea caracteristici, deşi pot fi dependente şi de factori bioconstituţionali, ele se datorează în mare măsură climatului socio-educaţional în care creşte şi se dezvoltă minorul, precum şi modului de "întâlnire" a sistemului educaţional cu caracteristicile individuale. Nediferenţierea mijloacelor şi procedeelor de influenţare educaţională asupra copiilor din acelaşi context educaţional (cum ar fi familia, de exemplu) şi neadaptarea lor la "cerinţele

specifice ale acestora, pot conduce la eşecul total al acţiunilor educaţionale şi la apariţia conduitei delincvente".

Înclinarea spre devianţă şi adoptarea comportamentului infracţional rezultă din "întâlnirea" specifică a diferiţilor factori pentru fiecare caz în parte.

Dacă lucrurile stau aşa, se pune problema posibilităţilor depistării din timp a cauzelor ce acţionează convergent în direcţia comportamentului delincvent şi, în baza evaluărilor, a posibilităţilor de anticipare, de predicţie a acestui tip de conduită. Minorii sunt personalităţi deficitare pe linia vieţii de relaţie şi pericolul mare constă în stabilirea de către aceştia a unor repere şi sisteme de referinţă incorecte.

Fiindcă valoarea şi puterea unei societăţi atârnă în ultimă instanţă de caracterul cetăţenilor care o formează şi fiindcă educaţia este mijlocul cel mai sigur de a interveni asupra caracterului lor, urmează în chip firesc că fericirea oricărei societăţi este întemeiată pe familie.

"Fiecare epocă a avut o anumită predilecţie pentru o vârstă oarecare. Se poate spune că secolul al XX-lea a descoperit sufletul adolescenţilor" (M. Ralea).

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Cohen A. K., *Delinquent Boys, The Free Press of Glencoe, Illinois, 1955*

2. Cuber F. J., *Five Types of Marriage, în Skolnick S. A., Skolnick M. J. (ed.), Family in Transition, University of California, Berkeley, 1971*

3. Bogdan T. şi colab., *Comportamentul uman în procesul judiciar, M. I., Serviciul editorial şi cinematografic, Bucureşti, 1983*

4. Bogdan T., *Probleme de psihologie judiciară, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1973*

5. Bogdan T., *Introducere în psihologie judiciară, Lit. Învăţământului, Bucureşti, 1957*

6. Dragomirescu V., *Psihosociologia comportamentului deviant, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976*

7. Glueck S., Glueck E., *Unravelling Juvenile Delinquency, Harward University Press, Cambrige, Mass, 1950*

8. Gordon M., *The concept of the Subculture, în The Sociology of Crime and Delinquency, The Free Press of Glencoe, Illinois, 1955*

9. Eysenck H. J., *Crime and Personality, Routledge and Paul, London, 1965*

10. Lohman D. J., *Foreword, în vol. Delinquency Prevention, Ed. W. E. Amos and C. F. Wellford, Prentice-Hall, Englewood Cliff, New Jersey, 1967*

11. Mitrofan N., *(coord.), Psihologie judiciară, Casa de Editură şi Presă "Şansa" – SRL, Bucureşti, 1992*

12. Mucchielli R., *Comment ils deviennent delinquants, Edition sociale francaises, Paris, 1965*

13. Neveanu-Popescu P., *Dicţionar de psihologie, Ed. Albatros, Bucureşti, 1978*

14. Preda V., *Profilaxia delincvenţei şi reintegrarea socială, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1981*

15. Rădulescu S., Banciu D., *Introducere în sociologia delincvenţei juvenile (Adolescenţa între normalitate şi devianţă), Editura Medicală, Bucureşti, 1990*

16. Rădulescu S., Banciu D., *Sociologia crimei şi criminalităţii, Casa de Editură şi Presă "Şansa" – SRL, Bucureşti, 1996*

17. Reckless C. W., *A Non-Cauzal Explanation: Containment Theory, în The Sociology of Crime and Delinquency, M. E. Wotfgang, L. Savitz, N. Johnston, ed. a II-a, John Wiley & Sons Inc., New York, London, Sydney, Toronto, 1962*

18. Roşca A., *Delincventul minor, Ed. Institutului de psihologie, Cluj, 1932*

19. Sutherland E., Cressey D., *Principes de crimonologie, Edition Cujas, Paris, 1966*

20. Şchiopu U., Verza E., *Psihologia vârstelor, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1981*

21. Tannenbaum F., *Crime and the Community, Columbia University Press, Columbia, 1938*

22. Theodorson G. A., *Theodorson A. G., A Modern Dictionary of Sociology, Thomas Y., Crowell Company, New York, 1969*

23. Yinger M., *Counterculture and Subculture, în The Sociology of Subcultures, Publishing Company, Berkley, 1972*

24. Wattenberg W. W., *The Juvenile Delinquent, în Toch H., Psychology of Crime and Criminal Justice, Waveland Press Inc., Prospect Heights, Illinois, 1986*

25. Whythe F. W., *Street Corner Society, University of Chicago Press, Chicago, 1943*

OCTAVIAN POP
Doctor în drept, conf. univ. U.C.M.

MISIUNEA BISERICII ÎN PENITENCIAR

I. MÂNTUITORUL IISUS HRISTOS, PRIETENUL ADEVĂRAT AL CELOR AFLAŢI ÎN DETENŢIE

În zilele noastre mulţi oameni spun că sunt trişti fiindcă nu au prieteni. Prietenia este cea care dă sens vieţii noastre, făcând-o mai frumoasă şi plină de bucurii.

Sf. Scriptură cuprinde în paginile ei numeroase cuvinte pline de înţelepciune referitoare la prietenie.

În Vechiul Testament putem citi despre prietenia cea adevărată dintre David şi Ionatan.

În Noul Testament Mântuitorul îi numeşte pe Sf. Apostoli „prietenii mei" atunci când spune: „De acum nu vă mai numesc pe voi slugi, ci prieteni".

Poporul român a pus mare preţ pe prietenie, fiindcă aceasta stă la temelia bunelor relaţii dintre oameni. O vorbă veche bătrânească spune că: „Prieten adevărat este cela care îţi dă un sfat bun şi îţi este alături, ori de câte ori ai nevoie, iar nu cel care îţi laudă nebuniile".

Cei care se află în detenţie pot verifica pe propria lor piele care este înţelesul proverbului: „Prietenul la nevoie se cunoaşte". Mulţi dintre aceştia au ajuns în spatele gratiilor tocmai datorită aşa zişilor „prieteni". Anturajul cu asemenea „prieteni" le-a stârbit câţiva ani de libertate, astfel încât s-au văzut nevoiţi să petreacă o perioadă de timp într-o celulă cu pereţi înalţi şi reci.

Aceşti „prieteni" i-au îndrumat pe unii dintre cei care se află în spatele gratiilor să comită fapte pe care legile statului le condamnă.

Acum când unii dintre aceştia au fost nevoiţi să-şi ia rămas bun de la cei dragi din libertate pentru o perioadă de timp, pot cugeta mai bine la ce înseamnă a avea un prieten adevărat. În această perioadă a detenţiei pot vedea că acei „prieteni" alături de care au săvârşit fapta pentru care se află în spatele gratiilor, nici măcar nu-i vizitează pentru a-i încuraja şi a le fi alături în aceste momente grele. Nici măcar prin intermediul unei scrisori nu le aduc la cunoştinţă că îi aşteaptă cu nerăbdare pentru a putea începe împreună o nouă viaţă, bazată pe cinste şi corectitudine.

Departe de cei dragi şi părăsiţi de prieteni, cel privat de libertate se vede neputincios şi singur. Crede că nimeni şi nimic nu îi mai poate reda optimismul şi dorinţa de a începe o viaţă nouă după ispăşirea pedepsei.

Cunoscând situaţia grea cu care deţinuţii se confruntă, preotul capelan este cel care le poate veni în ajutor pentru a-i convinge că totuşi există şi prieteni cărora le pasă de ei şi de suferinţa lor. Prin comportamentul şi dăruirea sa, preotul capelan le poate dovedi că el poate fi primul prieten adevărat care este părtaş necazurilor şi lipsurilor cu care aceştia se confruntă. Şi tocmai pentru a le dovedi că este un prieten adevărat, preotul capelan îi poate asigura pe cei aflaţi în detenţie că mai există o „Persoană" care poate şi vrea să le fie tuturor prieten. Această pesoană nu poate fi alta decât Însuşi Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos. El este adevăratul prieten, căruia îi pasă de toţi cei aflaţi în suferinţă şi în necazuri.

Dacă aşa zişii „prieteni" i-au dat uitării, Hristos, mai mult ca oricine va fi alături de ei picurându-le în sufletele măcinate de deznădejde sămânţa încrederii şi credinţei în bunătatea şi iubirea lui Dumnezeu.

Într-una din frumoasele Sale cuvântări Mântuitorul Hristos a spus: „În temniţă am fost şi aţi venit la mine". În situaţia dată preotul capelan îi va face pe cei aflaţi în detenţie să înţeleagă faptul că Hristos este Cel care vine la ei pentru a-i cerceta şi a-i elibera de povara păcatului. Această povară va fi ridicată prin Taina Sfintei Spovedanii, când harul primit prin această Sfântă Taină le va curăţi sufletele de tina fărădelegilor.

Hristos vrea să devină prietenul celor aflaţi în detenţie, dar pentru ca acest lucru să fie posibil este nevoie şi de voinţa celor din urmă, dar pentru ca acest lucru să devină cu putinţă este nevoie ca cei privaţi de libertate să-şi dorească acest lucru.

Făcându-L prieten pe Hristos cel aflat în spatele gratiilor va simţi mai uşoară povara temniţei, necazurile se vor înjumătăţi, iar bucuriile vor fi simţite cu mai mare intensitate.

Primind cu multă evlavie şi cu sufletul curat Sf. Împărtăşanie, cei aflaţi în detenţie Îl primesc pe Însuşi Hristos, prietenul tuturor.

Chiar dacă ei au ales să-L părăsească pe Hristos prin viaţa lor plină de tot felul de fărădelegi, Hristos le arată că este adevăratul prieten care bate la uşa sufletelor lor, pentru a fi primit înăuntru. Şi odată ce va fi lăsat să intre, le va aduce multă lumină, le va da tărie pentru a putea învinge necazurile ce se abat asupra lor în timpul detenţiei şi nu în ultimul rând, le va reda adevărata libertate care îi va face plăcuţi lui Dumnezeu, dar şi oamenilor.

II. ACTUALITATEA PILDEI „FIULUI RISIPITOR" ÎN VIAŢA DEŢINUŢILOR

În timpul vieţii Sale pământeşti Mântuitorul Hristos a săvârşit numeroase minuni asupra oamenilor, naturii şi propriei sale persoane pentru a-şi arăta dumnezeirea. Totodată El a avut grijă ca în sufletele oamenilor să fie sădit cuvântul Evangheliei Sale. Un rol deosebit în propovăduirea învăţăturii Sale l-au avut pildele sau parabolele al căror conţinut era unul religios-moralizator.

Una dintre cele mai frumoase pilde rostite de Fiul lui Dumnezeu a fost şi „Pilda fiului risipitor". Învăţătura acestei parabole este una foarte profundă, iar aplicarea acestei învăţături în viaţa noastră de zi cu zi ne apropie mai mult de Dumnezeu şi ne face fiii Săi preaiubiţi.

Reflectând mai profund la această pildă ne putem da seama cât de mult îl iubeşte Dumnezeu pe cel păcătos. La această concluzie trebuie să ajungă şi cei care se află în detenţie cu sprijinul necontenit şi ajutaţi de preotul capelan. Preotul capelan trebuie să le prezinte deţinuţilor această parabolă biblică şi cu mult tact pastorul va trebui să-l determine pe deţinut să desprindă singur morala acesteia. Iar apoi se cuvine ca preotul să-i lumineze mintea prezentându-i acestuia adevărata învăţătură ce se desprinde din frumoasa pildă a „Fiului risipitor".

Tatăl din această parabolă nu este nimeni altcineva decât Dumnezeu, Părintele nostru, al tuturor, „care vrea ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină". Fiul cel mic care a risipit averea primită de la tatăl său este omul păcătos, ce trăieşte în tot felul de fărădelegi şi departe de Dumnezeu. Averea pe care el o risipeşte sunt darurile cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om.

Prin prezentarea acestei pilde preotul capelan îl va ajuta pe cel care se află în detenţie să înţeleagă că „*fiul risipitor*" este chiar el însuşi. Aşa cum acest fiu a risipit averea primită de la tatăl său, ducând o viaţă plină de păcate, tot astfel şi el a dus o viaţă departe de Dumnezeu uitând să se folosească de darurile cu care a fost înzestrat pentru a fi bineplăcut Lui şi semenilor săi. Ba mai mult, după ce „fiul risipitor" a rămas fără nici un ban a fost nevoit să se bage argat la un stăpân pentru a-i îngriji porcii. Starea de decadenţă în care acest fiu a ajuns a atins apogeul în momentul în care a trebuit să se hrănească cu roşcovele porcilor.

Aşa cum „fiul risipitor" a devenit un om demn de dispreţ pentru că nu a ascultat de tatăl său, tot astfel şi cel care se află în detenţie va fi disprețuit de ceilalţi membrii ai societăţii datorită faptei pe care a comis-o, faptă ce l-a privat şi de libertate. Cu toate acestea cel care se află în spatele gratiilor nu trebuie să se lase descurajat şi nici pradă disperării, ci trebuie să conştientizeze că starea în care se află se datorează păcatelor, care l-au depărtat de Dumnezeu. Apoi, după ce conştiinţa sa s-a trezit de sub toropeala fărădelegilor să strige asemenea „fiului risipitor": „Tată am greşit la cer şi înaintea ta...".

Prin aceste cuvinte rostite din adâncul inimii cel ce se află în detenţie cere iertare de la Părintele Ceresc, dar în acelaşi timp îşi întoarce faţa de la drumul care îl ducea la pieire, la cel care îl duce spre împărăţia lui Dumnezeu.

Care este urmarea acestui fapt absolut senzaţional? Care sunt consecinţele în viaţa deţinutului ale acestei întoarceri la Dumnezeu?

După cum părintele din această pildă i-a ieşit fiului risipitor în întâmpinare, îmbrăţişându-l, îmbrăcându-l cu cea mai frumoasă haină şi dând ospăţ mare de bucurie că fiul său s-a reîntors la casa părintească, tot astfel şi Dumnezeu se va bucura când un deţinut se va întoarce de pe calea fărădelegii, revenind în sânul Bisericii lui Hristos. Dacă tatăl din această parabolă şi-a iertat fiul deşi acesta îi adusese în suflet multă amărăciune, cu atât mai mult Dumnezeu îl va ierta pe cel păcătos, chiar dacă acesta se află în detenţie, căci şi pentru unul ca acesta Fiul lui Dumnezeu a venit în lume pentru a o mântui.

Cu siguranţă că învăţătura acestei pilde va aduce în sufletele deţinuţilor o rază de mângâiere şi un imbold în lupta lor cu păcatul. Din această pildă vor conştientiza că starea în care ei se află nu îl va împiedica pe Dumnezeu să-i ierte şi să-i iubească fiindcă şi ei sunt creaţi din iubire „după chipul său".

III. NAŞTEREA ŞI ÎNVIEREA DOMNULUI, PRILEJ DE BUCURIE ŞI DE REDARE A SPERANŢEI CELOR AFLAŢI ÎN DETENŢIE PE VIAŢĂ

Sărbătorile sunt zile închinate persoanelor Sfintei Treimi, Maicii Domnului, Sfinţilor dar şi anumitor evenimente care au avut un rol deosebit în istoria mântuirii neamului omenesc (Naşterea şi În-

vierea Mântuitorului etc.). În viaţa credincioşilor, sărbătorile sunt acele popasuri duhovniceşti în drumul lor către mântuire. Credincioşii acordă o importanţă deosebită praznicelor împărăteşti sau sărbătorilor domneşti, însă, în mod special, Naşterii şi Învierii Mântuitorului Hristos.

Prin naşterea Sa din Fecioara Maria, Hristos a pus capăt tuturor profeţiilor mesianice care au străbătut Vechiul Testament ca un fir roşu, căci în persoana Sa aveau să se împlinească toate aceste profeţii. De asemenea, prin învierea Sa din morţi, Hristos a redat întregului neam omenesc adevărata libertate, a eliberat pe cel creat după chipul lui Dumnezeu din robia morţii şi l-a făcut pe acesta părtaş vieţii veşnice.

Poporul român a dat acestor două mari sărbători o frumuseţe aparte, căci le-a împodobit cu numeroase tradiţii şi obiceiuri. Aceste praznice împărăteşti se sărbătoresc în familie, când la aceeaşi masă plină de bucate se întâlnesc părinţii cu copiii, fraţii cu fraţii, bunicii cu nepoţii etc. Poate că tocmai această refacere a unităţii familiale fac deosebite aceste două mari sărbători: Naşterea şi Învierea Domnului.

Pentru unii aceste sărbători nu au nici o frumuseţe şi nici o importanţă, tocmai pentru că sunt departe de cei dragi.

Într-adevăr, pentru cei aflaţi în detenţie atmosfera acestor sărbători nu este nici pe departe cea care ar fi trebuit să fie dacă ar fi fost în sânul familiei, alături de cei dragi. Dar aceştia se consolează cu faptul că, într-o bună zi, porţile libertăţii le vor fi din nou deschise şi vor fi din nou alături de cei dragi putând astfel să petreacă alături de ei clipele minunate specifice acestor sărbători creştine.

Există şi o altă categorie de deţinuţi pentru care totul pare pierdut. Nimic din ceea ce a fost înainte nu va mai putea fi! Chiar dacă visele lor sunt cele mai frumoase şi mai optimiste, realitatea crudă le va spulbera de îndată. Aceşti deţinuţi sunt cei condamnaţi pe viaţă. Ei conştientizează că sunt departe de cei dragi lor, nu pentru un an, doi sau zece, ci pentru tot restul vieţii. Cuvântul „libertate" pentru ei nu mai există, iar viaţa pentru ei nu mai are nici un rost, totul este pierdut fiindcă nimic nu mai poate fi ca altădată.

Cu toate acestea, deşi în aparenţă totul pare a fi pierdut, pentru aceşti deţinuţi lucrurile stau cu totul altfel. Preotul capelan din unitatea penitenciarului ce îşi desfăşoară misiunea în mijlocul unor asemenea oameni, are un mare rol în viaţa acestora. Lui îi revine sarcina de a le reda încrederea în bunătatea şi iubirea divină, iar marile sărbători ale Naşterii şi Învierii Domnului sunt momente propice pentru a reuşi acest lucru.

Aşa cum omenirea a trăit în întunericul păcatului până la venirea pe lume a lui Hristos, tot astfel şi ei au trăit în bezna fărădelegii ducând o viaţă departe de Dumnezeu. Acest lucru este dovedit de faptul că se găsesc în acest loc lugubru. Dacă viaţa lor ar fi fost una în conformitate cu legile divine, sărbătoarea Naşterii Domnului ar fi fost un moment de bucurie alături de cei dragi. Dar şi aşa, această sărbătoare se poate transforma într-un moment deosebit, deşi se află în detenţie pe viaţă. Conştientizând că starea în care se află este o consecinţă a decăderii lor morale, deţinuţii pe viaţă se vor apropia de Hristos pentru a putea începe o nouă viaţă.

Aşa cum pentru întreaga omenire Naşterea Pruncului Sfânt a constituit o nouă etapă în istoria neamului omenesc, tot astfel şi pentru ei această mare sărbătoare poate constitui o nouă etapă în călătoria lor pe drumul care duce la Împărăţia lui Dumnezeu. Semnificaţia acestui praznic împărătesc îi poate determina pe cei condamnaţi pe viaţă să-L primească în ieslea sufletelor lor pe dumnezeiescul Prunc pentru a le aduce pace, linişte şi iertarea păcatelor.

Învierea Mântuitorului este evenimentul care a dat sens întregii omeniri. Acelaşi sens îl poate da şi celor privaţi pe viaţă de libertate. Prin învierea Sa din morţi, Hristos a arătat că viaţa este mai puternică decât moartea şi că omul a fost creat pentru a putea gusta din cupa vieţii veşnice. Pentru deţinuţii condamnaţi pe viaţă acest mare praznic împărătesc poate constitui o schimbare radicală, căci învierea Fiului lui Dumnezeu le va revărsa acestora în suflete adevărata lumină care le va lumina ochii minţii şi le va călăuzi paşii pe calea cea dreaptă. Această „minune a minunilor" îi va trezi la realitate şi îi va ajuta să înţeleagă că adevărata libertate o are omul doar dacă va trăi alături de Hristos. Chiar dacă omul se află în societate, dar trăieşte departe de Hristos se amăgeşte singur fiindcă, de fapt, este robul păcatului, deci nu este liber. Dacă omul se află în spatele gratiilor dar trăieşte alături de Hristos este într-adevăr liber, pentru că această libertate i-a fost redată pentru totdeauna prin învierea Fiului lui Dumnezeu.

Aşadar Naşterea şi Învierea Domnului le poate reda deţinuţilor cu detenţie pe viaţă încrederea că Hristos S-a născut în ieslea Betleemului şi că a înviat şi pentru ei, cu scopul de a-i împăca cu Părintele Ceresc, făcându-i astfel fii Împărăţiei Sale.

IV. SFINŢII – EXEMPLE DE TRĂIRE PENTRU CEI AFLAŢI ÎN DETENŢIE

„Aceasta este viaţa veşnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis" (Ioan XVII, 3). Dar cum Îl putem cunoaşte pe Dumnezeu? Numai dacă vom împlini cuvântul dumnezeiesc pe care Fiul Său l-a predicat în timpul vieţii Sale pământeşti. Împlinind cuvântul Mântuitorului Hristos putem fi siguri că răsplata va fi „viaţa veşnică", iar sfinţii sunt dovada cea mai grăitoare în acest sens.

Unii dintre noi ne vom întreba ce sunt sfinţii şi care este rolul lor în urcuşul nostru duhovnicesc! Sfinţii au fost oameni ca şi noi, supuşi slăbiciunilor firii umane, dar care au luptat împotriva păcatului primind astfel cununa măririi de la Hristos Domnul. Ei au fost îndumnezeiţi prin prezenţa lui Hristos în fiinţa lor. Sfinţii sunt mijlocitorii noştri înaintea Părintelui Ceresc şi totodată ei ne sunt alături pe acest drum al vieţii. Viaţa lor este pentru noi o pildă vie de a-L urma pe Mântuitorul Iisus Hristos.

Fiecare dintre noi caută un model pentru a-şi dirija viaţa în conformitate cu cea a acestuia. Atunci când modelele de viaţă pe care le-am ales sunt negative, alţii încearcă să ne deschidă ochii pentru a le vedea pe cele care sunt apreciate. Mulţi dintre tinerii zilelor noastre doresc să fie asemenea idolilor din lumea filmului, muzicii etc., chiar dacă viaţa lor este una destul de dezordonată. Ei văd în aceşti idoli exemple de trăire, chiar dacă consecinţele sunt nefaste.

Urmând exemplele negative ale idolilor, mulţi ajung să săvârşească fapte ingrate pentru care mai devreme sau mai târziu vor avea de plătit chiar cu propria libertate. Când îşi vor da seama de consecinţe, va fi prea târziu, căci gratiile reci de fier îi vor despărţi câţiva ani de semenii lor. Iată unde poate duce urmarea exemplelor de trăire negativă pentru unii dintre noi!

Pentru adevăratul creştin exemplul de trăire autentic este Însuşi Hristos: „Pildă v-am dat ca precum Eu am făcut şi voi să faceţi!" (Ioan XIII, 15). De asemenea, sfinţii care sunt „prietenii" lui Dumnezeu reprezintă adevărate pilde de vieţuire în Hristos pentru fiecare dintre noi.

Preotul capelan dintr-o închisoare este cel mai în măsură să-i ajute pe cei aflaţi în detenţie să-şi schimbe viaţa. În acest sens una din modalităţile pe care trebuie să le folosească este aceea de a le prezenta vieţile sfinţilor ca fiind adevărate exemple de trăire în Hristos. Pentru a le capta atenţia, dar şi pentru a le oferi imboldul de care deţinuţii au nevoie este bine ca preotul capelan să le expună numeroase lucruri din vieţile unor sfinţi care au fost oameni foarte păcătoşi, dar care, printr-o voinţă puternică şi prin multe strădanii au reuşit să-şi învingă patimile care îi robeau.

Câteva exemple de trăire pentru cei aflaţi în detenţie putem desprinde şi din paginile Sfintei Scripturi.

Zaheu vameşul şi Maria Magdalena au fost oameni păcătoşi, dar prin schimbarea modului de a vieţui au devenit ucenici ai Mântuitorului. Sf. Pavel înainte de a deveni „apostolul neamurilor" i-a persecutat pe creştini. Firea Sa vanitoasă i-a trimis în lanţuri pe mulţi dintre cei care aveau pe buze numele lui Hristos. Cu toate acestea întâmplarea de pe drumul Damascului îl schimbă radical. Reflectând la viaţa Sf. Ap. Pavel cei aflaţi în detenţie pot conştientiza că, aşa cum „apostolul neamurilor" L-a cunoscut pe Fiul lui Dumnezeu pe drumul Damascului, tot astfel şi ei Îl pot cunoaşte în închisoare prin cuvintele de învăţătură ale preotului capelan.

Preotul care îşi desfăşoară misiunea într-o închisoare trebuie să accentueze viaţa sfinţilor care au dus o viaţă plină de păcate până să-L cunoască pe Hristos. Astfel cei privaţi de libertate vor putea face o comparaţie între viaţa lor şi cea a acestor sfinţi şi astfel pot ajunge la concluzia că Dumnezeu îi aşteaptă pe toţi cu braţele deschise, indiferent de mulţimea păcatelor şi gravitatea acestora.

Unii dintre sfinţii care împodobesc calendarul creştin au fost foarte păcătoşi înainte de a-L cunoaşte pe Hristos şi Evanghelia Sa. Mult timp au trăit departe de Fiul lui Dumnerzeu, dar şi-au dat seama că viaţa lor fără El nu valorează nimic. Din această cauză au renunţat la cele deşarte şi la păcatele care le murdăriseră haina sufletelor şi au început o viaţă nouă şi plăcută lui Dumnezeu dar şi oamenilor. Această schimbare le-a asigurat intrarea în Împărăţia Cerurilor şi cununa sfinţeniei.

Cunoscând aceste lucruri şi meditând mai profund asupra lor, cei aflaţi în detenţie vor fi mişcaţi sufleteşte şi vor urma exemplele acestor sfinţi. Astfel, vor putea să renunţe la păcatele trecutului pentru a-şi împodobi sufletele cu virtuţile acelor sfinţi care i-au făcut plăcuţi lui Dumnezeu.

V. DREPTUL DEŢINUŢILOR LA RELIGIE

Un dicton latin spune: „Religia est modus cognoscendi et colendi Deum", adică „religia este modul de a-L cunoaşte şi a-L lăuda pe Dumnezeu". De aceea religia este primordială în viaţa noastră. Fără religie omul nu L-ar cunoaşte pe Părintele Ceresc, nu ar şti ceea ce trebuie să săvârşească şi ceea ce trebuie să evite pentru a putea gusta din cupa veşniciei. Aşa cum trupul are nevoie de aer, hrană şi apă pentru a putea vieţui, tot astfel şi sufletul are nevoie de religie pentru a putea respira aerul dumnezeirii.

Omul este o fiinţă dihotonică, adică este alcătuită din două elemente: trup şi suflet. Fără religie, omul ar fi redus numai la această viaţă pământească şi astfel ar fi exclus la împărtăşirea cu viaţa veşnică.

Omul este o fiinţă care are nu doar îndatoriri, ci şi drepturi. Astfel, la 10 decembrie 1948, Adunarea generală a O.N.U. a adoptat şi proclamat Declaraţia Universală a Drepturilor Omului. Articolul 18 al acestei Declaraţii prevede următoarele: „orice om are dreptul la libertatea gândirii, de conştiinţă şi religie, acest drept include libertatea de a-şi schimba religia sau convingerea, precum şi libertatea de a-şi manifesta religia sau convingerea". Astfel acest articol pune accentul pe dreptul fiecărui om la religie.

Deşi anumite persoane săvârşesc fapte contrare legilor statului acestea nu sunt private de drepturile pe care le are fiecare om. Deşi aceste persoane sunt private de libertate, totuşi nu sunt private de drepturile pe care fiecare fiinţă umană le are.

Unul dintre drepturile celor aflaţi în detenţie este şi cel la religie. Regulile europene pentru penitenciare prevăd şi asistenţa morală şi religioasă.

Regula 46 specifică: „Atât cât este posibil, fiecărui deţinut i se va permite să-şi satisfacă nevoile impuse de religia sa, să-şi contunie viaţa morală şi spirituală prin participarea la serviciile şi întâlnirile din instituţie şi prin permisiunea de a deţine orice cărţi necesare acestui lucru".

Regula 47, alin. 1 menţionează următoarele: „Dacă instituţia deţine un număr suficient de deţinuţi de aceeaşi religie, un reprezentant calificat al acesteia va fi numit şi aprobat. Dacă numărul de deţinuţi justifică şi condiţiile o permit, aranjamentul va deveni permanent".

Regula 47, alin. 2: „Unui reprezentant calificat numit sau aprobat sub incidenţa paragrafului 1, i se va permite să ţină cu regularitate serviciile şi activităţile şi să facă vizite pastorale particulare deţinuţilor ce aparţin ritului său confesiunii, la momentele adecvate".

Regula 47, alin 3: „Accesul la un reprezentant calificat de orice religie nu va fi refuzat niciunui deţinut".

Din aceste două reguli rezultă în modul cel mai concludent că persoanele aflate în detenţie nu sunt private de dreptul la religie. Aşa cum au dreptul la hrană, îmbrăcăminte, ore de odihnă, îngrijire medicală etc., deşi de află în detenţie, tot astfel au şi dreptul la religie.

În ţara noastră, în urma acordului încheiat între Ministerul Justiţiei şi Patriarhia Română, la data de 21 octombrie 1993, celor aflaţi în detenţie li s-a asigurat şi dreptul la religie.

Articolul 1 al acestui protocol prevede următoarele: "Activităţile de asistenţă religioasă din sistemul penitenciar românesc vor fi coordonate de Serviciul de Asistenţă Religioasă, care va funcţiona în cadrul Ministerului Justiţiei în subordinea directă a Secretarului de Stat care răspunde de penitenciare şi în relaţie canonică directă cu Patriarhia Română".

Avându-se în vedere rolul major al religiei în viaţa noastră, s-a pus un accent deosebit pe dreptul deţinuţilor la religie. Religia este cea care îi ajută să înţeleagă faptul că păcatul îi privează nu numai de propria libertate, ci şi de Împărăţia Cerurilor. Tot ea este cea care le deschide larg porţile inimii pentru a primi darurile dumnezeieşti şi le luminează ochii sufletului pentru a vedea frumuseţile divine.

Religia este cea care îi salvează pe cei aflaţi în detenţie atât de la pierderea frumuseţii chipului lui Dumnezeu în om, cât şi de la pierderea demnităţii şi a onoarei umane.

VI. DEŢINUTUL DE AZI, CETĂŢEANUL MODEL DE MÂINE

Pentru ca societatea în care trăim să fie una prosperă, se cuvine ca fiecare individ să respecte şi să se supună legilor statului. Cu toate acestea există şi persoane care se abat de la această regulă, încălcând legile statului şi nesocotind autorităţile acestuia. Astfel de persoane săvârşesc fapte care sunt în contradicţie cu legile, motiv pentru care au de suferit regimul detenţiei pe o perioadă de timp în funcţie de gravitatea faptei comise.

În antichitate, persoanele

care nu se supuneau legilor statului erau considerate „ciuma societăţii". De aceea erau aruncate în închisoare unde aveau de îndurat chinuri cumplite.

În zilele noastre cei aflaţi în detenţie sunt priviţi cu mult dispreţ şi răutate. Mulţi îi consideră pe cei aflaţi în spatele gratiilor ca fiind oamenii lipsiţi de orice valoare şi elemente negative ale societăţii în care trăim cu toţi. Cu toate acestea şi această categorie de oameni are drepturi şi obligaţii.

Avea dreptate Dostoevski când spunea: „Toţi suntem vinovaţi pentru toţi?" Cu siguranţă că da! Dacă nu avem nici o vină pentru fapta pe care au săvârşit-o şi pentru faptul că au ajuns în detenţie, avem totuşi vina că nu le mai asigurăm o şansă de a se reintegra în societate. Deşi deţinutul este privit cu multă rezervă în ce priveşte atitudinea în comportamentul lui, totuşi trebuie ajutat pentru a-l face să înţeleagă că, doar atunci când îşi va schimba mentalitatea şi modul de a fi, va fi privit altfel de către cei din jur.

Mai poate deveni deţinutul de azi, cetăţeanul model de mâine? Nu este uşor, dar cu siguranţă că acest lucru este posibil. Pentru a reuşi această transformare este nevoie de multă muncă, răbdare şi profesionalism. Mulţi consideră că cel care a furat o dată, va mai face acest lucru şi a doua şi a treia oară, căci aşa cum spune o vorbă din bătrâni: „lupul îşi schimbă părul, dar năravul ba".

Lucrurile nu stau chiar aşa! Mulţi dintre cei care se află în spatele gratiilor au trăit în medii în care infracţionalitatea făcea legea. De aceea trebuie ajutaţi să înţeleagă faptul că, la baza bunelor relaţii interumane stă respectarea legilor societăţii în care trăim. Numai aşa un deţinut de astăzi şi viitor cetăţean liber de mâine va avea siguranţa că poate fi un exemplu pozitiv pentru ceilalţi membrii ai comunităţii. De asemenea, va trebui să accepte ideea că munca cinstită îi va sigura o viaţă liniştită alături de cei dragi, iar cinstea va trebui să o preţuiască ca pe o adevărată comoară. Dovedind prin propria lor viaţă că onestitatea, bunătatea, hărnicia, devotamentul etc. sunt virtuţi care le împodobesc sufletul, cei care au avut de ispăşit pedeapsa cu închisoarea vor fi cu siguranţă priviţi cu mai mult respect dar şi preţuiţi pentru ceea ce sunt.

În transfigurarea deţinutului de azi într-un cetăţean model de mâine al societăţii noastre, religia are un rol important. Prin preotul capelan care îşi desfăşoară misiunea într-o închisoare, deţinuţii pot să-şi însuşească multe sfaturi bune, pe care, dacă le vor aplica în societate vor avea mult de câştigat. Preotul este cel care îl ajută să se apropie mai mult de Dumnezeu, să-L iubească şi să înţeleagă că starea în care se află este consecinţa unei vieţi trăite fără Dumnezeu. Apropiindu-se de Dumnezeu, deţinutul simte o transformare lăuntrică şi că trebuie să înceapă o nouă viaţă având-U-L ca model pe Hristos Domnul. Simte că trebuie să iubească adevărul şi munca cinstită, fiindcă toate acestea îi asigură fericirea lăuntrică.

Având la bază preceptele creştine, deţinutul va putea dovedi că poate fi nu doar un cetăţean model care respectă legile statului, ci că poate fi şi un creştin autentic ce respectă şi împlineşte voia lui Dumnezeu. Chiar dacă unii nu vor aprecia transformarea sa în bine sau nu îşi vor putea da seama că a devenit un cetăţean model, Dumnezeu este Cel care vede acest lucru şi-l va ocroti mereu.

Un alt lucru esenţial este acela ca cel care s-a aflat în detenţie să nu se lase descurajat de atitudinea răutăcioasă a unora care îl văd în continuare cu aceeaşi ochi cu care l-au văzut în toată perioada detenţiei, ci prin faptele sale să arate contrariul. Să-şi dovedească în primul rând lui, că a devenit un alt om, un cetăţean model şi în al doilea rând celorlalţi membri ai comunităţii.

VII. ROLUL PRESEI ÎN VIAŢA DEŢINUŢILOR

După Revoluţia din decembrie 1989, presa a început să fie prezentă din ce în ce mai mult în viaţa politică, socială şi economică a societăţii româneşti. Este cunoscut faptul că numeroase ziare şi reviste caută ştirile de senzaţie pentru ca tirajul să fie cât mai mare, iar beneficiile pe măsură. Nu trebuie trecut cu vederea nici faptul că rolul ei a crescut considerabil, mai ales că presa a devenit liberă, motiv pentru care poate scrie despre oricine şi orice.

De multe ori presa ne ajută să cunoaştem lucruri noi, însă, de multe ori adevărul este denaturat. Ea este cea care prezintă atât lucrurile bune şi frumoase care se întâmplă în societatea în care trăim, cât şi pe cele rele şi urâte.

Din această cauză este bine ca în închisori să îşi facă loc numai acele ziare şi reviste al căror conţinut este bogat în informaţii utile şi în noutăţi care nu-i incită pe cei aflaţi în detenţie la violenţă şi nesupunere. Pleacând de la această precizare trebuie să admitem că presa are un rol major în viaţa deţinuţilor. Presa îi poate ajuta pe cei aflaţi în spatele gratiilor să redevină acei cetăţeni de care societatea are nevoie, dar totodată îi poate transforma în infractori temuţi, al căror loc este închisoarea.

Articolele din presă în care sunt descrise cu lux de amănunte numeroase crime, tâlhării, violuri, furturi etc. le-ar putea trezi celor aflaţi în detenţie instinctele de

infractori pentru care se află închişi. Astfel, după liberare, unii dintre aceştia ar putea ajunge să comită din nou aceeaşi faptă pentru care au fost privaţi de libertate sau altele care nu sunt în conformitate cu legile statului.

Pentru alţi deţinuţi anumite infracţiuni prezentate amănunţit pot deveni subiecte de inspiraţie, astfel că, după ispăşirea pedepsei, vor fi tentaţi să pună în aplicare ceea ce au citit.

Datorită faptului că închisoarea este un loc aparte, despre care majoritatea cunosc prea puţin sau nu cunosc nimic, presa şi-a orientat vizorul către acest loc. Obţinând aprobările necesare, anumiţi reporteri expun pe hârtie evenimentele negative ce au loc într-un penitenciar. Puţini sunt însă cei care scriu articole în care este evidenţiată latura bună a evenimentelor ce se derulează într-o închisoare.

Ar fi un lucru lăudabil dacă în paginile ziarelor ar fi punctate lucrurile frumoase care se întâmplă într-un loc atât de sumbru: închisoarea. Cu siguranţă că un articol în care se specifică faptul că, de Sfintele Paşti sau de Crăciun deţinuţii de la Penitenciarul Jilava s-au spovedit şi s-au împărtăşit cu Trupul şi Sângele Domnului, participând la Sfintele slujbe, ar impresiona pe mulţi dintre cititori. Sau un articol în care este prezentat un program derulat în închisoare, în cadrul căruia se urmăreşte ca cei privaţi de libertate să obţină calificarea într-o anumită meserie cu siguranţă că ar schimba atitudinea cititorilor faţă de cei aflaţi în spatele gratiilor.

Prin expunerea lucrurilor pozitive dintr-o închisoare presa îşi atribuie un rol deosebit în viaţa deţinuţilor, prin aceea că este prezentat efortul şi dorinţa lor de a se schimba în acei oameni de care societatea noastră are atâta nevoie. Toate acestea nu fac decât să le dea imboldul de care au nevoie pentru a deveni din infractorii de azi, cetăţenii model de mâine.

VIII. ATITUDINEA SOCIETĂŢII FAŢĂ DE DEŢINUŢII LIBERAŢI

Sfânta Scriptură ne spune că Fiul lui Dumnezeu a venit în lume pentru „oile rătăcite", adică pentru cei păcătoşi. Din paginile Noului Testament putem trage concluzia că Mântuitorul a avut o atitudine binevoitoare faţă de cei păcătoşi, căci i-a iubit, i-a iertat şi le-a arătat calea cea dreaptă pe care trebuie să o urmeze.

Pentru mulţi dintre noi cei „păcătoşi" sau cei „răi" sunt oamenii care săvârşesc fapte pe care legile statului le condamnă. Cu toate că aceştia îşi ispăşesc pedeapsa pentru fapta pe care au comis-o, sunt totuşi priviţi cu multă răceală şi trataţi într-un mod cu totul diferit de ceilalţi membrii ai societăţii cu toate că şi ei fac parte din această societate. Plecând de la aceste precizări ia naştere şi o întrebare: „Care ar trebui să fie atitudinea societăţii noastre faţă de deţinuţii liberaţi?"

Statisticile dovedesc că mulţi dintre deţinuţii liberaţi ajung din nou în închisoare. Ceea ce ne face să gândim puţin este faptul că unii dintre ei ajung în spatele gratiilor pentru două, a treia sau a patra oară. Unii dintre noi suntem tentaţi să afirmăm că acest gen de oameni nu mai au nici o sanşă de reabilitare în societate, pur şi simplu ei reprezintă un pericol social. Înainte de a ajunge la o astfel de concluzie trebuie să vedem şi un alt aspect. Ce face societatea noastră pentru această categorie de oameni, ce le oferă ea şi care este atitudinea ei faţă de aceştia?

Mulţi dintre cei aflaţi în spatele gratiilor pentru a nu ştiu câta oară, spun că au ajuns aici datorită vieţii mizere. Spun că au 2-3 copii şi stau în nu ştiu ce casă gata să cadă pe ei. Au fost în numeroase locuri pentru a-şi căuta un loc de muncă pentru a câştiga un ban cinstit şi toţi i-au refuzat auzind că au stat în închisoare. Unii chiar au fost jigniţi în mod grosolan. În această situaţie disperată, neavând bani pentru a-şi întreţine familia, ei consideră că singura modalitate de a putea supravieţui acestor vremuri foarte tulburi este aceea de a fura, a tâlhări, a înşela ş.a.m.d.

Iată deci că, de multe ori, societatea îi respinge şi îi priveşte ca pe nişte „rebuturi" sau „oameni rataţi". Văzând că societatea îi exclude şi îi alungă dovedind că nu are nevoie de ei, aceşti oameni văd în faptele de infracţionalitate singura modalitate de a face faţă unei vieţi atât de dure.

Cu siguranţă că societatea trebuie să acorde o grijă mult mai mare deţinuţilor liberaţi, iar atitudinea ei trebuie să fie cu totul alta. Acestor oameni societatea trebuie să le mai acorde încă o şansă pentru a le dovedi că într-adevăr îi pasă de ei. Aşa cum Mântuitorul Hristos a avut grijă în staulul său să aducă şi „oaia cea pierdută", tot astfel şi societatea trebuie să-i ajute pe deţinuţii liberaţi să-şi găsească locul printre ceilalţi membrii ai ei.

Având în vedere acest aspect, societatea nu trebuie să le întoarcă spatele acestor „oropsiţi ai soartei", ci să-i întâmpine cu bucurie, să le vină în ajutor pentru a putea trece mai uşor peste perioada grea pe care au avut-o de parcurs în detenţie, departe de cei dragi ai familiei şi de prieteni.

Pentru a dovedi că societatea acordă o grijă deosebită acestora, ar trebui să se deruleze mai multe programe de reintegrare a deţinuţilor în societate. Încă din timpul detenţiei ar trebui să se deruleze cursuri de calificări în diverse meserii, astfel încât, după

ispășirea pedepsei, deținuții liberați să-și poată găsi mai repede un loc de muncă. Nu ar fi rău dacă deținuții cu aptitudini deosebite în unele meserii, ar fi recomandați unor firme ce au nevoie de mână de lucru să îi angajeze. Astfel, ar putea fi apreciați și selectați, încât după liberare să li se acorde un contract de muncă avantajos și de o parte și de cealaltă.

Prin toate aceste programe derulate încă din perioada de detenție îi vor face pe acești oameni mai încrezători în viitorul lor și îi vor ajuta să conștientizeze că societatea le întinde mâna și că are nevoie de ajutorul lor.

Vorbind de atitudinea societății față de deținuții liberați trebuie să avem în vedere și atitudinea fiecăruia dintre noi față de această categorie de oameni. De ce? Pentru că fiecare dintre noi reprezintă o parte din societatea în care trăim cu toții. Atitudinea noastră respingătoare față de aceștia este atitudinea societății noastre. Având în vedere acest lucru, fiecare dintre noi trebuie să-l privească pe deținutul liberat nu prin prisma greșelii pe care a comis-o, ci prin prisma nevoii de ajutor de care acest om are nevoie în acele momente. De aceea nu trebuie să-l judecăm după trecutul său, ci trebuie să-i fim alături pentru a-i face viitorul mai frumos și mai fericit. Fiecare privire caldă, fiecare vorbă bună și fiecare zâmbet al nostru cu siguranță că îl vor face pe deținutul liberat să se simtă acceptat de noi și de societatea în care trebuie să trăim (vrem nu vrem) împreună.

IX. GRIJA BISERICII FAȚĂ DE DEȚINUTUL LIBERAT

În urma încălcării poruncii dumnezeiești de către protopărinții noștri, Adam și Eva, omul se afunda tot mai mult în abisul păcatului. Pentru refacerea comuniunii omului cu Dumnezeu, existau două posibilități: fie ca omul să se înalțe către Creatorul său, fie ca Dumnezeu să se coboare la om. Datorită faptului că voința omului slăbise atât de mult, acesta nu se mai putea ridica către Părintele Ceresc. De aceea, Dumnezeu L-a trimis în lume pe Fiul Său, pentru a o mântui și pentru a-l repune pe om pe treapta de unde căzuse în urma păcatului săvârșit.

Iată că Dumnezeu i-a purtat de grijă omului atât la creație, cât și după ce acesta a căzut în păcat. După ce l-a creat, i-a purtat de grijă și i-a pus la îndemână tot ceea ce îi era necesar acestuia de a putea trăi și de a-și atinge scopul pentru care a fost adus la existență: îndumnezeirea. După ce omul a căzut în păcat, Dumnezeu i-a purtat în continuare de grijă, trimițând pe Fiul Său să se jertfească și să moară pentru ca cel creat „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu" să nu fie rob păcatului, ci părtaș împărăției Cerurilor.

La rândul Său, Mântuitorul a arătat o grijă deosebită față de oameni. În acest sens, El le-a vindecat toate neputințele trupești, și multora le-a redat auzul, vederea, pe alții i-a vindecat de lepră, etc. Fiul lui Dumnezeu a avut grijă nu doar de trupul omului, ci și de sufletul acestuia, căci sufletul este cu mult mai de preț, decât trupul. Această grijă deosebită reiese și din faptul că El le-a redat multor păcătoși iertarea divină. Știind că omul este neputincios și vulnerabil în fața păcatului, Hristos și-a dat seama că are nevoie de un spital duhovnicesc, în care sufletul bolnav să-și găsească vindecarea. Astfel, a luat ființă Sf. Biserică, cea de-a doua Vitezdă, unde sufletele noastre să-și poată găsi alinarea.

Hristos a arătat o grijă deosebită omului, dar mai ales această grijă s-a revărsat din plin asupra celor păcătoși. Aceeași grijă o arată și Sf. Biserică, deoarece ea este năvodul în care sunt pescuiți și peștii buni, dar și cei răi.

Toți oamenii sunt păcătoși, căci firea noastră a fost slăbită datorită păcatului strămoșesc. Cei care păstrează legătură cu Dumnezeu prin Biserică, obțin iertarea divină, iar cei care trăiesc în afara Bisericii și departe de Hristos sunt bruti, de cele mai cumplite păcate. Faptele unora dintre ei îi privează nu numai de iubirea divină, ci și de propria libertate. Față de această categorie de oameni, Biserica trebuie să arate o grijă deosebită, fiindcă și aceștia fac parte din staulul lui Hristos.

Biserica trebuie să le poarte de grijă și oamenilor privați de libertate nu doar în perioada detenției, ci și după liberarea acestora. Această grijă este arătată prin preotul capelan al închisorii, în care deținutul liberat și-a ispășit pedeapsa. Cunoscând din timp că deținutul urmează să se libereze, preotul capelan este cel care îi va da acestuia sfaturile duhovnicești, de care are nevoie și pe care trebuie să le urmeze, dovedind în felul acesta că este un creștin autentic și un cetățean cinstit, de care societatea are atâta nevoie.

Este de dorit ca preotul, împreună cu psihologul, sociologul și asistentul social al închisorii să meargă în localitatea de domiciliu a deținutului care urmează să fie liberat, cu două sau trei săptămâni înainte de liberare și, aici, în cadrul Sf. Liturghii, deținutul să fie prezentat comunității ca fiind „oaia cea pierdută" pe care Iisus Hristos a readus-o în sânul Bisericii Sale pentru a face în

continuare, parte din turma Sa. În felul acesta, deţinutul, după liberarea din închisoare, nu va mai fi frustrat de trecutul său, fiindcă el ştie că în Biserică va găsi întotdeauna alinare şi sprijin.

Atitudinea binevoitoare a adevăraţilor creştini îl va ajuta pe deţinutul liberat să treacă mai uşor peste răutatea unora, să se reintegreze în societate şi să-şi dea seama că numai alături de Hristos şi de Biserica pe care El a instituit-o în mod nevăzut prin jertfa de pe cruce, se află pe drumul cel bun.

Preotul paroh al comunităţii din care deţinutul liberat face parte, va fi părintele său spiritual, care va continua misiunea preotului capelan din închisoare, misiune ce are rolul de a-l câştiga pe un astfel de om pentru Împărăţia Cerurilor. Preotul comunităţii îi va sădi în suflet fostului deţinut cuvântul Evangheliei lui Hristos, îi va alunga tristeţea şi-i va sădi dragostea faţă de Dumnezeu, faţă de aproapele şi de Biserică. De asemenea, preotul comunităţii va mijloci pentru deţinutul liberat găsirea unui loc de muncă pentru câştigarea banilor necesari vieţii cotidiene.

Biserica arată deţinuţilor liberaţi o grijă deosebită şi, prin glasul slujitorilor ei, îi cheamă pe aceştia la unirea cu Hristos, prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Domnului, pregătindu-le astfel drumul ce duce la Împărăţia iubirii.

X. PILDELE DE POCĂINŢĂ ROSTITE DE MÂNTUITORUL ŞI IMPORTANŢA LOR ÎN VIAŢA DEŢINUŢILOR

În timpul vieţii Sale pământeşti, Hristos a săvârşit nenumărate minuni pentru a-şi arăta dumnezeirea Sa. Dar, totodată, le-a sădit oamenilor în suflete şi sămânţa cuvântului Evangheliei Sale. Oamenii erau dornici să-i asculte cuvintele dumnezeieşti, de aceea Fiul lui Dumnezeu era în permanenţă înconjurat de mulţimea dornică să-şi adape sufletele din izvorul nesecat al înţelepciunii Sale divine.

Una din modalităţile folosite de Mântuitorul în răspândirea învăţăturii Sale a fost şi rostirea pildelor sau a parabolelor. Pilda sau parabola este o istorioară cu un conţinut religios-moralizator, luată din realitatea vieţii de zi cu zi. Unele dintre parabolele rostite de Domnul Hristos au ca temă centrală Împărăţia Cerurilor. Altele arată iubirea lui Dumnezeu faţă de omul păcătos.

Dintre parabolele în care accentul cade pe mila divină faţă de „fiul rătăcitor" de la calea cea dreaptă, enumerăm: „Pilda cu oaia cea pierdută", „Pilda fiului risipitor" şi „Pilda cu drahma cea pierdută".

Bogăţia duhovnicească a acestor „pilde de pocăinţă" este covârşitoare deoarece se pune în evidenţă dragostea lui Dumnezeu faţă de omul păcătos. Chiar dacă cel creat „după chipul lui Dumnezeu" (Facerea III, 22) s-a depărtat de Creatorul său prin păcatele sale Acesta îl aşteaptă pe un astfel de om cu braţele deschise pentru a-i dărui iertarea şi dragostea părintească.

Într-o închisoare, cei privaţi de libertate au mare nevoie de cuvântul lui Hristos. Aceşti oameni trebuie învăţaţi să spună „NU" păcatului şi să-L urmeze pe Domnul punând în practică învăţătura propovăduită de El în timpul vieţii Sale pământeşti. Dar înainte de toate, cei aflaţi în detenţie trebuie ajutaţi să înţeleagă faptul că Dumnezeu îi iubeşte în continuare, chiar dacă ei L-au răstignit din nou pe Fiul Său, prin păcatele pe care le-au săvârşit.

Preotul capelan din închisoare este cel care le sădeşte celor aflaţi în spatele gratiilor încrederea în bunătatea, iubirea şi iertarea divină. Acest lucru îl poate face în cadrul predicii rostite la Sf. Liturghie şi celelalte slujbe săvârşite în incinta închisorii, dar şi în cadrul orelor de consiliere moral-religioasă. Cunoscând că Hristos a spus: „Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece" (Matei XXIV, 35), preotul capelan le va prezenta celor aflaţi în detenţie învăţătura ce se desprinde din „pildele de pocăinţă", pe care le întâlnim în Evanghelia Sf. Luca (cap. XX).

• **Pilda despre oaia cea pierdută** (Luca XX, 1-7)

Pentru că cei aflaţi în detenţie sunt oameni care au trăit departe de Dumnezeu, preotul capelan va fi dator ca după citirea acestor pilde să le ilustreze şi adevărurile de credinţă care se desprind din ele.

Din „Pilda despre oaia cea pierdută", cei privaţi de libertate trebuie să reţină faptul că oaia cea pierdută este omul care s-a rătăcit de Dumnezeu şi a apucat pe un drum greşit, pavat cu tot felul de fărădelegi. Păstorul acestei turme, care este Însuşi Hristos, iubeşte atât de mult pe cel păcătos, încât lasă celelalte 99 de oi (oamenii credincioşi) pentru a căuta oaia cea pierdută. Aşa cum păstorul unei turme lasă celelalte oi pentru a o găsi pe cea pierdută, tot astfel şi Dumnezeu face orice pentru a-i readuce pe păcătos în staulul Său, adică în Biserica lui

Hristos. Bucuria din ceruri pentru întoarcerea oiței rătăcite va fi mare, căci Dumnezeu se bucură mai mult „pentru un păcătos care se pocăiește decât pentru 99 de drepți care nu au nevoie de pocăință" (Luca XX, 7).

• **Pilda despre drahma cea pierdută** (Luca XX, 8-10)

Pentru a aduce o rază de lumină celor aflați în detenție, preotul capelan va explica acestora, după citirea pildei, că drahma este o monedă folosită atât în vremea Mântuitorului, dar și în perioada anterioară și cea ulterioară vieții Lui. În mare, ideea acestei pilde este asemănătoare cu cea din „Pilda despre oaia cea pierdută", căci drahma cea pierdută este simbolul omului păcătos.

• **Pilda fiului risipitor** (Luca XX, 11-32)

Una dintre cele mai frumoase pilde sau parabole pe care le găsim în paginile Sfintei Scripturi este „Pilda fiului risipitor". Mesajul acestei pilde este unul care evidențiază în cel mai sublim mod dragostea lui Dumnezeu față de omul păcătos.

„Fiul risipitor" din această pildă, îl reprezintă pe oricare deținut, căci prin viața lor trăită în fărădelegi s-au rătăcit de la calea cea dreaptă. Darurile cu care Dumnezeu i-a înzestrat au fost folosite în mod negativ, căci, în loc să lucreze pentru zidirea lor sufletească, au risipit „averea" în „țara păcatului". Așa cum fiul risipitor a ajuns într-o situație umilitoare pentru că nu a ascultat de tatăl său, tot așa și cei aflați în închisoare au ajuns în această situație, fiindcă nu au ascultat de Dumnezeu, Părintele tuturor.

Punctul culminant al acestei parabole îl reprezintă conștientizarea fiului, a stării în care se află și dorința lui de a reveni la casa părintească. Asemenea „fiului risipitor", cei privați de libertate pot hotărî să revină în Biserica lui Hristos, pentru a fi în comuniune cu El și cu toți Sfinții cei bineplăcuți lui. Această dorință este întărită de atitudinea tatălui din această pildă, care i-a ieșit fiului în întâmpinare, pentru a-l săruta și îmbrățișa. Ba mai mult! A hotărât să serbeze întoarcerea acestuia la casa părintească și l-a iertat. Cu atât mai mult, Dumnezeu se va bucura de întoarcerea deținuților la El și le va reda iertarea divină.

Din toate aceste pilde, cei privați de libertate trebuie să aibă în vedere următorul mesaj: „Dumnezeu nu ne va osândi în ziua judecății pentru păcatele pe care le-am săvârșit, ci pentru că nu neam întors la El atunci când am greșit pentru a-i cere iertarea, căci iubirea Lui se revarsă asupra tuturor, inclusiv asupra celor aflați în detenție".

XI. RUGĂCIUNEA ȘI CONSILIEREA MORAL-RELIGIOASĂ, MIJLOACEL DE ÎNTĂRIRE ÎN CREDINȚĂ A CELUI CONDAMNAT LA ÎNCHISOARE PE VIAȚĂ

Știind că rugăciunea este unul din mijloacele care îl apropie pe om de Dumnezeu, în cadrul „Predicii de pe munte", Mântuitorul Hristos i-a învățat pe cei prezenți cum trebuie făcută rugăciunea pentru a fi plăcută Părintelui Ceresc (Matei V, 5-8). Totodată, le-a dat și exemplu de rugăciune rostind „Tatăl nostru" (Matei V, 9-13).

Prin rugăciune, omul este în dialog cu Dumnezeu cel nevăzut, cerând cele necesare trupului și sufletului său. De multe ori, apelăm la rugăciune doar atunci când ne aflăm într-un necaz sau când dorim să obținem ceva de care depinde viața noastră. Ea rămâne în aceste împrejurări singura modalitate de a implora mila dumnezeiască să se reverse și asupra noastră pentru a scăpa de nenorocirile care se abat ca un vifor asupra ființei noastre neputincioase.

Rugăciunea este arma cu care îl putem birui pe diavol, dar în același timp ea este cheia care poate deschide ușa milostivirii lui Dumnezeu. Pentru adevăratul creștin, ea este mijlocul prin care acesta poate fi în comuniune cu Părintele Ceresc. Pentru cel aflat în detenție pe viață, rugăciunea poate fi unul din mijloacele de întărire în credință.

Cel aflat la închisoare pe viață este un om care își pierde încrederea în bunătatea și iubirea lui Dumnezeu. Dacă un astfel de om a trăit departe de Dumnezeu, atunci ura sa față de Părintele Ceresc și cele sfinte se amplifică atât de mult, încât ajunge să-L hulească pe Dumnezeu, considerând că nu îi este de nici un folos, atâta timp cât este nevoit să-și trăiască restul vieții departe de cei dragi.

Deținutul pe viață este o persoană foarte irascibilă. Pentru el totul este pierdut, iar viața nu mai are nici un rost atâta timp cât nu mai poate savura aerul libertății. Detenția pe viață este o sentință care poate provoca schimbări radicale în comportamentul unui astfel de om. Trecutul său alături de familie este un vis frumos, iar viitorul este un coșmar care îi bântuie întreaga ființă. Stresul, dorul de a-i revedea pe cei dragi și gândurile sumbre care îi dau târcoale îl face pe cel aflat în

detenţie pe viaţă să-şi piardă credinţa în Dumnezeu.

Din toate aceste motive, un astfel de om are nevoie de ajutor. Preotul capelan este cel mai în măsură să-i sădească în suflet credinţa, nădejdea şi dragostea faţă de Dumnezeu şi faţă de Biserica Sa. Trebuie să-l facă să înţeleagă că rugăciunea este mijlocul cu ajutorul căruia obţine de la Dumnezeu iertarea divină.

Credinţa sa zdruncinată poate fi întărită cu ajutorul rugăciunii. În primul rând, deţinutul pe viaţă trebuie să ceară de la Dumnezeu să-i dea tăria pentru a rămâne statornic în credinţă, căci aceasta este, aşa cum spune Sf. Ap. Pavel: „Încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei, XI, 1).

Rugăciunea este cea care îi aduce liniştea de care are nevoie, este cea care îndepărtează gândurile rele şi-l fac mai încrezător în bunătatea şi iubirea lui Dumnezeu. Ea este cea care îi luminează ochii minţii, ajutându-l să înţeleagă faptul că ceea ce contează este mântuirea sufletului său. Nu i-ar fi fost de nici un folos dacă s-ar fi aflat în libertate dar ar fi dus o viaţă plină de păcate, căci, în realitate, sufletul său ar fi fost robit de plăcerile care îl depărtează de Dumnezeu.

Astfel, deşi este privat de libertate, îşi pune nădejdea în Dumnezeu şi crede cu întreaga sa fiinţă în mila şi bunătatea divină. Sufletul să este liber de păcatele care l-au depărtat de Părintele Ceresc.

Cerând ajutorul divin prin intermediul rugăciunii, cel care se află în detenţie pe viaţă nu va mai simţi greutatea necazurilor pricinuite de regimul de detenţie. Toate acestea se vor diminua, pentru credinţa în Hristos.

Aşa cum florile care sunt udate cresc frumos şi dau un miros plăcut, tot astfel şi credinţa celui care se roagă devine mai puternică, iar roadele acesteia nu vor întârzia să apară. Odată ce ea va prinde rădăcini adânci în sufletul deţinutului pe viaţă şi nu se va mai ofili niciodată. Pentru aceasta este nevoie de multă rugăciune, izvorâtă dintr-o inimă curată şi plină de smerenie.

Un alt mijloc de întărire în credinţă a celui condamnat la închisoare pe viaţă este şi consilierea moral-religioasă. În cadrul orelor de consiliere moral-religioasă, preotul capelan are posibilitatea să-l determine pe cel condamnat pe viaţă să recunoască faptul că starea în care se află trebuie să şi-o atribuie. Condamnarea pe viaţă este cauzată de viaţa dezordonată pe care a dus-o atâta timp cât s-a situat în afara Bisericii lui Hristos. Cu toate acestea, nu este târziu să se întoarcă cu faţa către Dumnezeu şi să ceară iertare, căci Părintele Ceresc îl aşteaptă cu bucurie. De aceea, preotul capelan va urmări prin intermediul consilierii moral-religioase să-l întărească pe deţinutul pe viaţă, în credinţa cea adevărată, căci aceasta este cea care revarsă în inima sa bunătăţile divine.

Conştientizând că starea în care se află se datorează păcatelor sale, deţinutul pe viaţă va fi ajutat să creadă în Hristos, Cel care a pătimit şi a murit pe cruce pentru păcatele tuturor, inclusiv pentru ale sale.

Rugăciunea şi consilierea moral-religioasă sunt cele două ziduri ridicate de preotul capelan pentru ca deţinutul condamnat pe viaţă să rămână neclintit în credinţa cea întru Hristos Iisus.

XII. MAICA DOMNULUI – OCROTITOAREA CELOR AFLAŢI ÎN DETENŢIE

În Biserica Ortodoxă, Maica Domnului se bucură de o cinste deosebită, numită supracinstire. Ea este cinstită în mod deosebit, pentru că Dumnezeu a învrednicit-o să fie cea care Îl va naşte pe Mântuitorul lumii. Născându-L pe Dumnezeu – Omul, ea a devenit Născătoare de Dumnezeu. De aceea ea este „mai cinstită decât Heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât Serafimii".

Imnologii au căutat să împodobească imnurile lor cu cele mai frumoase expresii şi epitete, pentru a pune în evidenţă vrednicia Sfintei Fecioare, numind-o „Uşă cerească", „Scară cerească", „Rai cuvântător", „Biserică sfinţită", „Cer nou", „Locaş împărătesc", etc.

Creştinii au mare evlavie către Maica Domnului, căci ea ne ocroteşte pe toţi cu sfântul ei acoperământ. Rugăciunile lor rostite cu multă credinţă şi izvorâte din adâncul sufletelor lor, au fost dintotdeauna ascultate de cea care L-a născut mai presus de puterea noastră de înţelegere pe Mântuitorul sufletelor noastre.

Dacă Dumnezeu „face să răsară soarele peste cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi" (Matei V, 45), Maica Domnului îi ocroteşte atât pe cei virtuoşi, cât şi pe cei mai puţin virtuoşi. Ea vrea ca toţi oamenii să guste din bunătăţile cele veşnice, de aceea se roagă neîncetat Fiului ei, ca întreg neamul omenesc să se mântuiască.

Părinţii sunt cei care îşi ocrotesc copiii atunci când aceştia sunt mici. Însă mama, prin definiţia ei de fiinţă plină de iubire, se mistuie de dragul copiilor cărora le-a dat viaţă. Ea este cea care a

vegheat la capul nostru, a stat trează nopți întregi când trupul nostru firav era nistuit de boală şi ne-a dăruit întreaga sa dragoste pentru ca noi să fim fericiți. Ea ne-a ocrotit la sânul ei şi ne-a purtat grijă, căci dragostea de mamă este imensă.

Aşa cum mama îşi iubeşte şi ocroteşte copiii, tot astfel şi Maica Domnului îi iubeşte şi ocroteşte pe toți cei creați după chipul lui Dumnezeu, chiar şi pe cei care Îl răstignesc din nou pe cruce pe Fiul ei prin păcatele lor.

Pentru cei aflați în detenție, Maica Domnului este ocrotitoarea lor, cea care le diminuează necazurile şi suferințele; dar şi cea care cere iertare pentru ei Celui născut la „plinirea vremii" (Galateni IV, 4).

Preotul capelan trebuie să-i determine pe cei privați de libertate să ceară ajutorul Maicii Domnului în această perioadă a detenției şi nu numai, căci bunătatea şi iubirea ei se va revărsa în sufletele lor. Unii dintre cei care se află în spatele gratiilor sunt uitați de cei dragi, iar durerea pricinuită de acest lucru este imensă. În asemenea împrejurări, Fecioara Maria este cea care le alină această durere, revărsând în sufletele lor balsamul iubirii de maică. Cei aflați în detenție trebuie ajutați să înțeleagă nu numai rolul pe care Maica Domnului l-a avut în istoria mântuirii neamului omenesc, ci şi rolul pe care ea îl are în procesul propriei lor mântuiri. Fără rugăciunile ei fierbinți, Fiul Său nu şi-ar revărsa mila şi iertarea Sa asupra lor.

O frumoasă cântare spune că noi, oamenii, suntem „fiii lacrimilor" Maicii Domnului. De ce? Pentru că ea varsă multe lacrimi înaintea tronului Ceresc cerând iertare pentru noi, păcătoşii. Aceste lacrimi le varsă şi pentru cei privați de libertate, căci păcatele şi viața lor departe de Hristos, i-au adus în această stare.

Un sfânt părinte a spus că Maica Domnului a fost singura care a stat între Dumnezeu şi oameni, astfel încât pe Dumnezeu L-a făcut Fiul omului, iar pe oameni i-a făcut fiii lui Dumnezeu. Şi pe cei aflați în detenție ea îi face fiii lui Dumnezeu prin rugăciunile ei. Aşa cum orice mamă face orice pentru a-şi vedea odraslele radiind de bucurie şi fericire, tot astfel şi Maica Domnului face orice pentru a-i vedea pe oameni în Împărăția fericirii celei veşnice. Aşa cum mama îşi iartă copilul şi-l povățuieşte atunci când greşeşte, tot astfel şi Maica Domnului cere iertare pentru noi Fiului Său şi ne povățuieşte să nu ne abatem de pe calea cea dreaptă. Această iertare divină şi dragoste nemărginită se revarsă şi asupra celor aflați în detenție, căci şi aceştia sunt fiii ei.

Un dicton patristic spune: „Cât poate Dumnezeu cu puterea, poate şi Maica Domnului cu rugăciunea". Aceste cuvinte pot reprezenta pentru cei aflați în detenție un imbold către ajutorul Maicii lui Dumnezeu, căci rugăciunile ei fierbinți trec dincolo de lună şi de soare, de cetele Serafimilor şi Heruvimilor şi se opresc înaintea tronului Fiului ei. Oricât de multe şi de mari ar fi păcatele celor aflați în detenție, rugăciunile ei de Maică vor fi ascultate de Cel născut din pântecele ei în mod supranatural.

Dacă Născătoarea de Dumnezeu, îi iubeşte şi îi ocroteşte pe cei aflați în spatele gratiilor şi aceştia au menirea de a-i da cinstea cuvenită, înălțându-i rugăciuni şi străduinde-se să urmeze voia Fiului ei. Ştiind că la crucea Mântuitorului Hristos Maica Domnului a vărsat râuri de lacrimi văzându-i patimile, cei privați de libertate vor fi povățuiți de preotul capelan să renunțe la păcatele care i-au depărtat de Hristos şi Împărăția Sa, dar care L-au răstignit din nou pe crucea Golgotei.

Aflându-se de-a dreapta Fiului ei, Maica Domnului se va ruga necontenit pentru cei aflați în detenție, căci ea este ocrotitoarea şi solitoarea noastră, a tuturor.

XIII. MODALITĂȚI DE DIMINUARE A STRESULUI DEȚINUȚILOR

Pentru ca ordinea societății în care trăim să fie păstrată, fiecare dintre noi are datoria de a se supune şi a respecta legile acesteia. Cei care încalcă legile statului într-un fel sau altul, vor avea de suferit rigorile legii, fiind nevoiți să-şi petreacă o perioadă de timp, în funcție de gravitatea faptei, în spatele gratiilor.

Închisoarea este un loc sumbru, de pereți căreia amintirile frumoase se risipesc asemenea norilor după ploaie. Regulamentul de ordine interioară care trebuie respectat pe toată perioada detenției, comportamentul diversificat al celor care sunt privați de libertate şi gândul că se află departe de cei dragi sunt suficiente motive pentru ca atmosfera dintr-o închisoare să fie una tensionată, iar stresul deținuților să atingă apogeul.

Pentru a nu se ajunge la stări de conflict între cei aflați în spatele gratiilor şi cadrele închisorii sau doar între cei aflați în detenție, trebuie căutate diverse modalități de diminuare a stresului deținuților.

Programul de asistență moral-religioasă care se derulează în

cadrul închisorii are un rol pozitiv în acest sens. Astfel, rugăciunile, sfintele slujbe şi consilierea religios-morală va aduce mai multă linişte în sufletele celor aflaţi în detenţie. Venind în Sf. Biserică pentru a se ruga, deţinuţii îşi vor găsi liniştea lăuntrică de care au nevoie. Sfintele icoane care împodobesc „casa lui Dumnezeu" revarsă în inimile lor mai multă bunătate şi înţelegere printre cei care se află în spatele gratiilor. Harul dumnezeiesc care se pogoară asupra lor prin intermediul Sf. Taine săvârşite de preotul capelan fortifică voinţa lor în tot ceea ce este bine şi plăcut lui Dumnezeu şi aproapelui, iar florile bunătăţii, dragostei, blândeţii şi iertării vor prinde rădăcini adânci în sufletele celor aflaţi în detenţie. Devenind mai buni unii cu alţii şi punând la baza relaţiilor dintre ei dragostea şi prietenia, deţinuţii vor alunga stresul care îi împinge de multe ori la tot felul de fapte de indisciplină.

Stresul acumulat în perioada detenţiei este cel care îi determină pe cei aflaţi în închisoare să-şi adreseze cuvinte jignitoare, să devină violenţi şi plini de ură. Acest stres poate fi diminuat mult cu ajutorul programului de asistenţă religios-morală. Din cadrul acestui program face parte consilierea. În eventualitatea în care preotul capelan pune accentul pe consilierea individuală, poate pătrunde mai adânc în fiinţa celui aflat în detenţie. Astfel, poate cunoaşte mai profund care este starea de spirit a celui privat de libertate, iar în cazul în care stresul îi provoacă tulburări de comportament, preotul capelan îi poate oferi sfaturile de care are nevoie pentru a-şi redobândi pacea lăuntrică. Chiar şi simpla discuţie pe care preotul capelan o poartă cu cel aflat în spatele gratiilor poate linişti fiinţa acestuia achitată de stresul detenţiei.

Tot în cadrul consilierii individuale, cel aflat în închisoare poate fi îndemnat la o apropiere mai intimă de Dumnezeu cu ajutorul rugăciunii. Prin rostirea rugăciunii, deţinutul îşi deschide larg sufletul înaintea Părintelui Ceresc, astfel încât va primi mângâierea şi alinarea divină de care are nevoie.

Un lucru lăudabil şi eficace pentru diminuarea stresului celor privaţi de libertate ar fi înfiinţarea unei biblioteci cu literatură religioasă, din care deţinuţii să-şi adape sufletele cu cuvintele ziditoare de suflet. Este cunoscut faptul că cititul este un mijloc de relaxare, dar, în acelaşi timp, este şi o modalitate de a alunga stresul.

Prin toate aceste mijloace, stresul deţinuţilor va fi diminuat sau chiar alungat, iar atmosfera dintr-o închisoare va fi una mai bună, atât pentru cei privaţi de libertate, cât şi pentru cadrele închisorii.

XIV. ÎNTÂLNIREA PREOŢILOR MISIONARI CU CEI AFLAŢI ÎN DETENŢIE

În cadrul „Predicii de pe munte" Hristos a sădit în inimile Sf. Apostoli şi, indirect, în inimile tuturor preoţilor, cuvintele: „Voi sunteţi sarea pământului... voi sunteţi lumina lumii" (Matei V, 13-14). Prin aceste cuvinte, Mântuitorul a evidenţiat importanţa preoţiei, căci preotul este cel care coboară cerul pe pământ şi pe Hristos în mijlocul nostru, în cadrul Sf. Liturghii.

Cunoscând toate acestea, preotul trebuie să fie cu luare aminte, căci într-o bună zi va fi nevoit să dea socoteală de turma care i-a fost încredinţată să o păstorească.

Hristos i-a învăţat pe oameni cuvântul Evangheliei Sale, dar prin minunile pe care le-a săvârşit a demonstrat că este Fiul lui Dumnezeu. La rândul său, preotul este dator să răspândească mai departe cuvântul Evangheliei lui Hristos, dar prin tot ceea ce face trebuie să dovedească că este slujitorul lui Dumnezeu. De aceea, inima preotului trebuie să fie un izvor din care să se reverse iubirea care să-i cuprindă pe toţi oamenii. Preotul trebuie să fie un exemplu nu doar pentru credincioşii pe care îi are de păstorit, ci pentru fiecare om pe care îl întâlneşte. Misiunea preotului nu se rezumă doar la sfintele slujbe pe care de oficiază în Biserică, ci ea se extinde şi în afara ei.

Preotului îi revine misiunea de a-i apropia de Hristos nu doar pe cei pe care îi are de păstorit, ci pe toţi oamenii. O categorie aparte care are nevoie să-L cunoască pe Hristos şi învăţătura Sa sunt cei privaţi de libertate.

Este cunoscut faptul că după Revoluţia din decembrie 1989, Biserica şi-a extins activitatea şi în afara zidurilor Bisericii. Astfel, Hristos a început să fie propovăduit în şcoli, spitale, unităţi militare, centre de reeducare, închisori, etc.

Având-se în vedere „Drepturile Omului", celor aflaţi în detenţie le-a fost respectat dreptul la religie. De aceea, în închisori există preoţi care deservesc nevoile spirituale ale celor privaţi de libertate.

Pentru ca roadele muncii preotului capelan dintr-o închisoare să fie cât mai mari, ar fi indicat ca la nivel de protoerie să se deruleze un program religios-

moral cu participarea directă a preoţilor protoeriei respective. Preoţii misionari vor avea întâlniri cu cei aflaţi în spatele gratiilor, pentru a-i ajuta să regăsească drumul ce duce la Hristos. Prezenţa preoţilor misionari va fi una de bun augur, căci pentru cei aflaţi în detenţie este o dovadă a faptului că nu toată lumea îi consideră irecuperabili.

Printr-un program bine stabilit, preoţii misionari pot participa alături de preotul capelan la Sf. Liturghie şi la celelalte slujbe care se săvârşesc în Biserica din incinta închisorii. Rugăciunile acestora împreunate cu cele ale deţinuţilor vor putea revărsa din cer mila şi iertarea lui Dumnezeu. La sfârşitul fiecărei slujbe preoţii misionari pot rosti un cuvânt de învăţătură din care cei aflaţi în spatele gratiilor se pot îmbogăţi duhovniceşte.

Totodată, convorbirile individuale ale preoţilor misionari cu cei aflaţi în detenţie pot avea rezultate deosebite. În cadrul acestor convorbiri, preoţii pot afla multe lucruri despre aceşti oameni şi, astfel, i-ar putea ajuta prin sfaturile de care au nevoie. O astfel de convorbire de la inimă la inimă îi poate face pe cel aflat în detenţie să-şi regrete trecutul şi să se întoarcă la Dumnezeu.

Cunoscând că unii dintre deţinuţi provin din familii sărace, preoţii misionari vor putea derula o campanie de ajutorare a acestora. În acest sens, ei pot colecta de la credincioşii parohiei pe care o păstoresc diverse haine şi bunuri pe care să le ofere acestora. De asemenea, cu ocazia Sfintelor Sărbători de iarnă sau de Sfintele Paşti, vor fi făcute pachetele pe care preoţii misionari le pot împărţi celor aflaţi în detenţie pentru a putea simţi şi ei izul de sărbătoare.

Preoţii misionari pot angrena în acest program şi voluntarii creştini. Astfel, în cadrul predicii pe care o rosteşte în faţa enoriaşilor săi, le va explica faptul că aproapele nostru este orice om, indiferent de naţionalitate, rasă, religie sau condiţie socială. Chiar şi cei care se află în detenţie sunt aproapele nostru şi de aceea trebuie să le întindem o mână de ajutor, pentru a nu-i lăsa să se afunde în marea învolburată a păcatelor.

Voluntarii creştini, împreună cu preoţii misionari, pot fi prezenţi în mijlocul celor aflaţi în detenţie pentru a le alunga dorul de cei dragi şi de a-i învăţa că Hristos îi iubeşte în continuare chiar dacă au greşit şi de a le sădi în suflete învăţătura cea mântuitoare.

Preoţii misionari trebuie să aibă în minte cuvintele lui Hristos: „În temniţă am fost şi aţi venit la Mine" (Matei XXV, 36). Astfel, cercetându-i pe cei care sunt privaţi de libertate, ei îl cercetează pe Însuşi Hristos. În afara acestor cuvinte este bine ca preoţii misionari să aibă dăltuite pe lespedea inimii lor alte cuvinte ale Fiului lui Dumnezeu: „Aşa să lumineze lumina voastră cele bune şi să slăvească pe Tatăl nostru Cel din ceruri" (Matei V, 17).

Întâlnirile preoţilor misionari cu cei aflaţi în detenţie este o faptă bună. În cadrul acestor întâlniri, mintea celor privaţi de libertate se va lumina, deoarece vor putea înţelege că trebuie să devină buni creştini pentru a fi iubiţi şi pentru a fi apreciaţi de semenii lor.

Punând suflet în cadrul acestor întâlniri, preoţii misionari pot rosti cu inima cuvintele Sf. Ioan Gură de Aur: „Nu vreau să se mântuiască doar câţiva, ci toţi, căci numai unul dacă se va pierde, eu mă pierd".

XV. VIAŢA ŞI TRĂIREA ELEVILOR SEMINARIŞTI ŞI A STUDENŢILOR TEOLOGI, PILDE VII PENTRU MINORII INTERNAŢI ÎNTR-UN CENTRU DE REEDUCARE SAU AFLAŢI ÎN DETENŢIE

Înainte de a-şi începe activitatea publică, Mântuitorul şi-a ales 12 apostoli cărora avea să le încredinţeze misiunea de a răspândi Evanghelia Sa tuturor popoarelor: „Mergând învăţaţi toate neamurile botezându-le în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă" (Matei XXVIII, 19-20). În afara celor 12 apostoli care i-au fost martorii numeroaselor minuni pe care le-a săvârşit şi care i-au ascultat cuvintele dumnezeieşti, Hristos Domnul a mai avut 70 de ucenici care i-au fost alături în timpul celor trei ani şi jumătate cât a durat activitatea publică.

Astăzi, urmaşii celor 12 apostoli sunt preoţii, căci lor le-a fost dat harul sfinţilor prin mâinile apostolilor pentru a săvârşi Sf. Taine şi pentru a-i învăţa pe oameni cuvântul Evangheliei. Plecând de la această afirmaţie, putem spune că urmaşii celor 70 de ucenici ai Mântuitorului sunt elevii seminarişti şi studenţii teologi. Aşa cum cei 70 de ucenici ajutau la răspândirea învăţăturii Domnului Hristos, tot astfel şi elevii seminarişti şi studenţii teologi au menirea de a aprinde în sufletele oamenilor candela credinţei în Fiul lui Dumnezeu. S-

unii şi alţii se pregătesc pentru a deveni slujitorii Bisericii lui Hristos.

Misiunea lor de propovăduire a Evangheliei o pot începe încă de pe băncile şcolii, căci viaţa şi trăirea lor duhovnicească este o modalitate de a vorbi despre Hristos. Cunoscând că se pregătesc pentru preoţie, „ştiinţa ştiinţelor", cum o numea Sf. Ioan Gură de Aur, elevii seminarişti şi studenţii teologi trebuie să se evidenţieze prin viaţa şi trăirea lor în Hristos. Pilda vieţii lor trebuie să fie Evanghelia lui Hristos transpusă în trăirea lor de zi cu zi. Pentru cei din jurul lor, dar mai ales pentru minorii internaţi într-un Centru de Reeducare, viaţa şi trăirea lor sunt exemple vrednice de urmat.

Un dicton latin spunea: „Anevoios şi lung este drumul prin teorii, dar scurt şi eficace prin exemple". Exemplul vieţii elevilor seminarişti şi al studenţilor teologi este modalitatea cea mai bună de a le vorbi minorilor internaţi într-un Centru de Reeducare sau aflaţi în detenţie despre Hristos. Chiar prezenţa lor într-o asemenea instituţie este privită cu multă bucurie de aceşti tineri „certaţi cu legea".

În cadrul întâlnirilor dintre elevii seminarişti şi studenţii teologi şi minorii internaţi într-un Centru de Reeducare sau aflaţi în detenţie, cei din urmă pot avea în faţa lor exemple de tineri care Îl iubesc cu adevărat pe Hristos şi Biserica Sa. Această iubire poate fi evidenţiată şi prin noblețea sufletelor lor, dar şi prin faptul că îi privesc pe aceşti tineri ca pe nişte oameni care au greşit, dar care oricând pot deveni cetăţeni devotaţi şi de încredere ai ţării şi Bisericii, sprijiniţi şi ajutaţi în permanenţă de către noi.

Este cunoscut faptul că adolescenţa este perioada când tinerii caută tot felul de modele pe care vor să le imite în viaţa cotidiană. Şi tocmai de aceea, mulţi dintre aceşti tineri cad în greşeala de a-şi copia „idolii" doar în lucrurile negative. Viaţa acestora, îmbâcsită de tot felul de păcate, este de multe ori modelul generaţiei tinere. La polul opus, viaţa şi trăirea în Hristos a elevilor seminarişti şi a studenţilor teologi poate fi un adevărat model pentru minorii internaţi într-un centru de Reeducare sau aflaţi în detenţie. Virtuţile care le înzestrează sufletele pot atrage atât de mult atenţia acestor tineri, încât pot fi imediat cultivate de aceştia în „grădina sufletelor lor".

Aşa cum viaţa Sf. Apostoli şi a celor 70 de ucenici a fost un model de vieţuire demn de urmat pentru creştinii acelor timpuri, tot astfel şi viaţa elevilor seminarişti şi a studenţilor teologi poate fu un model demn de urmat şi de minorii internaţi într-un Centru de Reeducare sau aflaţi în detenţie.

XVI. REDAREA ÎNCREDERII ÎN DIVINITATE A CELUI AFLAT ÎN DETENŢIE PE VIAŢĂ

Dumnezeu l-a creat pe om „după chipul Său" (Facerea III, 22). Pentru că El este o fiinţă spirituală, chipul lui Dumnezeu în om se referă la cele trei elemente ale sufletului: raţiunea sau gândirea, voinţa liberă şi sentimentul sau afectivitatea. Dacă afectivitatea îl pune pe om în relaţie de iubire cu Creatorul şi cu aproapele, raţiunea îi spune ceea ce este bine şi plăcut lui Dumnezeu pentru a fi săvârşit şi ceea ce este rău pentru a fi evitat; voinţa liberă îi dă omului posibilitatea să fie în comuniune cu Părintele Ceresc sau în afara acestei comuniuni. Fiind înzestrat cu libertate omul îi poate spune „NU" sau „DA" lui Dumnezeu.

Fără această libertate, omul ar fi fost „o jucărie" în mâna lui Dumnezeu, care ar fi făcut totul fără a se putea sustrage.

Epoca sclavagistă se caracteriza prin două clase: clasa stăpânilor de pământuri şi de sclavi şi cea a sclavilor. Cei din urmă erau lipsiţi de libertatea cu care Dumnezeu l-a creat pe om. Fiind lipsit de libertate, sclavul era supus la cel mai inuman tratament din partea stăpânului. Sclavul îşi pierdea orice încredere că va putea deveni într-o bună zi un om liber.

În zilele noastre sunt oameni care, asemenea sclavilor, îşi pot pierde libertatea pe viaţă. Dacă sclavii îşi pierd libertatea prin abuzul de forţă al stăpânilor, cei care săvârşesc fapte deosebit de grave condamnate cu detenţia pe viaţă, îşi pierd libertatea datorită vieţii lor trăită în afara legilor divine şi civile.

Aceşti oameni îşi pierd odată cu libertatea şi încrederea în Dumnezeu. Puţina lor credinţă este spulberată definitiv, iar în locul acesteia prinde rădăcini puternice ura faţă de Dumnezeu. Unii deţinuţi pe viaţă Îl consideră pe Părintele Ceresc responsabil de starea în care ei se află.

Pentru a reda acestor oameni încrederea în divinitate este nevoie de multă răbdare, muncă şi dăruire. Preotul din închisoare, care îşi desfăşoară misiunea în mijlocul unor astfel de deţinuţi, trebuie să fie înarmat cu credinţă puternică în Dumnezeu, tact pedagogic şi dragoste faţă de aceştia.

Preotul capelan este dator

să se roage pentru luminarea minţii lor, cerând ca paşii celor condamnaţi pe viaţă să fie călăuziţi pe drumul lui Hristos.

În cadrul consilierii moral-religioasă individuale este bine să li se explice că libertatea pe care au pierdut-o se datorează vieţii lor imorale. Cu toate acestea, deşi trupul este cel privat de libertate este bine ca sufletul să rămână în comuniune cu Dumnezeu, pentru că această comuniune le asigură libertatea sufletului.

Preotul din penitenciar este cel care le va spune deţinuţilor condamnaţi pe viaţă că Dumnezeu este alături de ei chiar dacă au greşit. Deşi ei L-au părăsit prin păcatele săvârşite, El le este totuşi alături, dacă îi vor cere ajutorul, iertarea şi tăria de care au atâta nevoie. În loc să-L hulească pe Dumnezeu, pentru că tot restul vieţii şi-l vor petrece după gratiile de fier ale închisorii, mai bine le va fi dacă îşi vor pune încrederea în „Cel de sus" fiindcă numai în mila Sa nemăsurată, le va da putere să depăşească toate greutăţile detenţiei.

Exemplele din Sf. Scriptură aduse de preotul capelan cu privire la diferite personaje, le va întări celor aflaţi în detenţie pe viaţă, încrederea în bunul Dumnezeu.

În Vechiul Testament este cea mai elocventă pildă în acest sens. Deşi ducea o viaţă plăcută lui Dumnezeu, el a fost lovit de numeroase nenorociri şi, cu toate acestea, încrederea Sa în Dumnezeu a rămas nezdruncinată, astfel că a fost răsplătit pentru aceasta. Făcând o paralelă între viaţa lui Iov şi viaţa sa, cel aflat în detenţie pe viaţă va putea trage următoarele concluzii:

• Iov nu l-a întristat pe Dumnezeu cu păcatele sale aşa cum îl întristează el şi, cu toate acestea, a rămas încrezător în divinitate şi în faţa necazurilor;

• aşa cum Iov a fost răsplătit de Dumnezeu pentru că încrederea sa a rămas statornică, tot astfel şi el va primi ca răsplată Împărăţia Cerurilor dacă va rămâne încrezător în bunătatea şi mila dumnezeiască.

În Noul Testament, Petru a început să se afunde în marea învolburată după ce a coborât din corabie. De ce? Pentru că îşi pierduse încrederea în Hristos. Tot astfel şi cel care se află în detenţie pe viaţă se afundă tot mai mult în abisul păcatelor dacă îşi pierde încrederea în Dumnezeu. Aşa cum Hristos i-a întins lui Petru mâna pentru a-l salva, tot astfel îi întinde mâna şi celui aflat la închisoare pe viaţă, pentru a-l ajuta să se ridice din „noroiul în care a căzut".

Încrederea în divinitate este singurul mod de a putea birui greutăţile detenţiei şi totodată singura şansă de a-şi salva sufletul din ghearele diavolului.

XVII. REABILITAREA PRIN CREDINŢĂ A DEŢINUŢILOR

Activitatea publică a Mântuitorului Iisus Hristos a durat peste trei ani. În această perioadă de timp, El a săvârşit numeroase minuni care i-a făcut pe mulţi să exclame că este Fiul lui Dumnezeu.

Astfel, datorită puterii Sale dumnezeieşti, surzii au început să audă, ologii să umble, orbii să vadă, leproşii să se cureţe de bolala incurabilă care îi obliga să trăiască departe de comunitate, aşa cum prevedea Legea Veche, etc.

Dacă unele dintre minunile săvârşite de Mântuitorul au avut ca suport dragostea Sa nemărginită pentru cel creat după chipul lui Dumnezeu, altele au fost posibile datorită credinţei celui aflat în suferinţă sau a altora.

Aşa după cum credinţa unora a făcut posibilă vindecarea în urma minunii săvârşite de Fiul lui Dumnezeu, tot astfel şi credinţa celor aflaţi în detenţie îi poate apropia pe aceştia de Hristos Domnul. Credinţa este cea care le dă tărie în momentele grele de detenţie. Alături de nădejde şi dragoste, credinţa este virtutea teologică ce îl face pe cel privat de libertate să nu uite că Mântuitorul lumii este alături de el.

Dacă cel care se află în spatele gratiilor ar fi avut „credinţă cât un grăunte de muştar" în Dumnezeu, cu siguranţă că nu s-ar fi aflat într-o închisoare. Nu este târziu nici în al 11-lea ceas să creadă că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Cel care a venit în lume să-i mântuiască pe cei păcătoşi, inclusiv pe el, ca deţinut.

Rolul preotului capelan este unul major în formarea caracterului religios-moral al deţinutului. În primul rând, datoria preotului de penitenciar este aceea de a-l ajuta pe cel privat de libertate să nu-şi piardă şi ultima fărâmă de credinţă pe care o are în Dumnezeu sau, în caz excepţional, să-l ajute pe acesta să o dobândească.

Credinţa are un rol decisiv în viaţa deţinutului, pentru că ea este cea care îl reclădeşte pe un asemenea om şi îl repune în relaţie cu Dumnezeu. Credinţa este cea

care îl poate transforma total pe cel aflat în spatele gratiilor într-un om ce doreşte să renunţe la trecutul său infam pentru a păşi pe un drum care duce către Împărăţia Cerurilor.

Această virtute îl mai poate determina pe cel privat de libertate să înlocuiască păcatul cu ceea ce îi este plăcut lui Dumnezeu şi astfel, îl poate apropia de Creatorul Său.

Pentru unii deţinuţi, închisoarea este locul în care îşi pot pierde credinţa în divinitate iar alţii, dacă nu au avut-o şi-o pot dobândi. Pentru a se evita prima variantă, preotul din închisoare este dator să-l ajute pe cel privat de libertate să rămână statornic în credinţă, fiindcă aceasta îl poate reabilita atât înaintea oamenilor, cât şi înaintea lui Dumnezeu.

Îndemnul la rugăciunea izvorâtă din adâncul inimii este unul din mijloacele care pot întări credinţa celui aflat în detenţie. Citirea Sf. Scripturi este o altă modalitate ce poate fi utilizată cu succes în închisoare, astfel încât cel aflat în spatele gratiilor să rămână statornic în credinţa sa.

„Pilda fiului risipitor" este cea mai grăitoare pildă ce îl poate ajuta pe deţinut să înţeleagă valoarea credinţei. Virtutea credinţei l-a salvat pe fiul pierzării atât de la degradarea morală în care ajunsese datorită neascultării faţă de părintele său, cât şi de viaţa mizeră pe care ajunsese să o ducă. Deşi se găsea într-o situaţie deosebită, fiul cel risipitor nu şi-a pierdut credinţa în Dumnezeu, dar şi în bunătatea şi iubirea părintească. Asemenea fiului risipitor, şi deţinutul trebuie să-şi canalizeze întreaga credinţă către nemărginita dragoste a lui Dumnezeu.

Pentru ca această credinţă să-l apropie şi mai mult de Dumnezeu pe cel aflat în închinare se cuvine ca aceasta să fie împletită cu cât mai multe fapte bune. Credinţa fără fapte bune este asemenea unui pom fără roade, unei privighetori fără cântec sau a unei grădini fără flori. Referitor la acest lucru, Sf. Apostol Iacov spune: „Credinţa fără fapte moartă este" (Iacov II, 17).

Faptele bune dau valoarea credinţei celui privat de libertate. Fără ele, credinţa ar fi lipsită de esenţa ei, ar fi searbădă şi lipsită de conţinut. De aceea, nu l-ar ajuta cu nimic pe cel aflat în detenţie în relaţia sa cu Dumnezeu.

Preotul capelan din închisoare este cel mai în măsură să-l ajute pe deţinut să înţeleagă că verbul „a crede" îl exclude pe „a vedea". De aceea, cel aflat în detenţie trebuie să creadă în Dumnezeu fără a cere dovezi, precum Apostolul Toma. Cel privat de libertate trebuie să creadă în Dumnezeu, pentru că aşa îi spune întreaga sa fiinţă. O astfel de credinţă neîndoielnică îl va face drept înaintea Creatorului său şi vrednic de a se numi creştin.

Aşa cum cei din vremea Mântuitorului spuneau: „Cred Doamne! Fie mie după cuvântul Tău" sau „Ajută necredinţii mele" şi prin aceste cuvinte dobândeau vindecare, tot astfel şi cel aflat în detenţie să rostească permanent aceste cuvinte pentru a primi iertare de păcate. Rostindu-le cu întreaga sa fiinţă, dă dovadă că în sufletul său credinţa a încolţit, iar odată cu ea a început şi procesul de reabilitare a celui aflat în închisoare ca cetăţean al ţării, cât şi ca bun creştin al Bisericii.

XVIII. SĂPTĂMÂNA PATIMILOR ŞI IMPORTANŢA EI ÎN VIAŢA DEŢINUŢILOR

Învierea Domnului sau Sfintele Paşti este „sărbătoarea sărbătorilor" şi „praznicul praznicelor", pentru că, în această Sfântă zi, întreaga creştinătate strigă cu glas de biruinţă: „Hristos a Înviat!", dovedind astfel că viaţa este mai puternică decât moartea şi că omul a fost creat pentru a fi părtaş fericirii veşnice.

Cea mai mare sărbătoare a creştinătăţii este precedată de o perioadă de pregătire (Postul Paştelui, Patruzecimii sau Păresimilor) în care credincioşii se îngrijesc de sufletele lor prin practicarea postului sufletesc, rugăciunii şi a faptelor de milostenie. Ultima săptămână a Postului Mare este cunoscută sub numele de Săptămâna Mare sau Săptămâna Patimilor. În fiecare zi a acestei săptămâni, credincioşii vin la Biserică pentru a participa la slujbele deniilor şi pentru a se ruga celui care şi-a vărsat Sângele şi a pătimit pentru mântuirea noastră.

În săptămâna Patimilor, credincioşii îşi pregătesc sufletele pentru a se împărtăşi de bucuria Învierii Domnului cu inimile curate. Parcurgând această săptămână, cu post sufletesc şi rugăciune, fiecare dintre noi este martorul ultimelor evenimente din viaţa Mântuitorului Hristos.

Pentru cei aflaţi în detenţie, Săptămâna Patimilor poate fi sinonimă cu întoarcerea la Hristos Domnul. Cugetând mai adânc la toate patimile Mântuitorului cel privat de libertate va realiza că toate acestea nu au fost în zadar.

Preotul din penitenciar este cel care le va explica celor aflaţi în închisoare care este semnificaţia Săptămânii Patimilor Domnului. Prin patimile Sale îndurate din partea oamenilor, Hristos a împăcat lumea cu Părintele Ceresc. Tot ele sunt cele care vor vindeca şi patimile celor aflaţi în detenţie dacă vor hotărî să-şi răstignească păcatele pentru a începe o viaţă plăcută Mântuitorului. Rănile lui Hristos cauzate de loviturile de bici, de povara Crucii şi de cununa de spini pusă în derâdere de către soldaţii romani sunt cele care vor vindeca rănile sufletelor celor privaţi de libertate, răni pe care le-au dobândit datorită vieţii lor pline de păcate. Sângele Fiului lui Dumnezeu vărsat pe cruce pentru întreaga omenire va curăţa şi sufletul celor aflaţi în detenţie în Ziua Învierii, când, după această perioadă de pregătire, se vor împărtăşi cu Trupul şi Sângele Său în cadrul Sf. Liturghii. Mâinile lui Hristos întinse pe cruce sunt cele care îi va atrage pe cei privaţi de libertate din adâncul prăpastiei pierzării.

Săptămâna Patimilor este pentru fiecare credincios o perioadă în care putem reflecta mai mult la sufletul nostru. În această săptămână, se cuvine să cugetăm mai mult la Hristos şi să ne pregătim sufletele pentru a simţi în Duminica Paştelui cum El va învia şi în fiinţa noastră.

Deţinuţii au posibilitatea ca în această perioadă de post să-şi arate recunoştinţa faţă de Hristos Cel care a pătimit pentru noi toţi, transformându-şi sufletele în „cămara" unde Fiul lui Dumnezeu va fi primit cu bucurie.

Pericopele Evanghelice care se citesc în fiecare zi la slujba Deniilor accentuează importanţa Săptămânii Patimilor în viaţa celor aflaţi în detenţie.

La Denia de Luni seara se citeşte pericopa smochinului neroditor pe care Hristos l-a blestemat să nu mai dea roade deoarece avea doar frunze (Matei XXI, 18-21). Această minune săvârşită de Mântuitorul are şi o tâlcuire duhovnicească. Smochinul îl simbolizează pe om, iar roadele sunt faptele bune. Aşa cum smochinul din Evanghelie s-a uscat fiindcă a fost blestemat pentru că nu avea roade, tot astfel şi omul fără fapte bune nu se va putea împărtăşi de bucuriile cele veşnice. Luând aminte la acest smochin fără roade, cei aflaţi în detenţie vor conştientiza că doar dacă sufletele lor vor fi înfrumuseţate cu virtuţi şi fapte bune, vor fi plăcuţi înaintea lui Dumnezeu.

La Denia de Marţi seara se face amintire de cele zece fecioare din pilda cu acelaşi nume (Matei XXV, 1-13). Cei aflaţi în detenţie vor urma pilda celor cinci fecioare înţelepte care au fost pregătite când mirele a venit. Asemenea lor, şi cei din închisoare îşi vor pregăti candela sufletului pentru a fi aprinsă în ziua judecăţii.

La Denia de Miercuri seara se aminteşte de acea femeie păcătoasă care a uns picioarele Mântuitorului cu mir. Aşa cum acea femeie a uns picioarele Domnului cu mir de mare preţ, tot astfel şi cei aflaţi în spatele gratiilor vor putea unge picioarele Fiului lui Dumnezeu în această Săptămână a Patimilor cu mirul faptelor bune.

La Denia de Joi seara, accentul cade pe „Cina cea de taină". Printr-o viaţă curată, deţinuţii pot fi şi ei părtaşi alături de Hristos la Cina din Împărăţia Sa.

La Denia de Vineri seara cei aflaţi în penitenciar cugetă la toate cele îndurate de Hristos pentru mântuirea neamului omenesc. Conştientizând câte a pătimit Domnul inclusiv pentru ei, vor renunţa la păcatele cu care l-au răstignit de nenumărate ori pe Hristos şi vor începe o viaţă nouă în duhul învăţăturii Lui dumnezeieşti.

Printr-o voinţă puternică cei privaţi de libertate pot să-L urmeze pe Hristos pe acest drum al patimilor cu o singură condiţie: ca păcatele din sufletele lor să fie dezrădăcinate, iar virtuţile să fie lăsate să dea rod bogat.

XIX. ÎNTOARCEREA ACASĂ A CELOR AFLAŢI ÎN DETENŢIE, CU GÂNDUL LA O VIAŢĂ NOUĂ TRĂITĂ ÎN HRISTOS ŞI CU HRISTOS

În „Pilda fiului risipitor" (Luca XV, 11-32) Hristos scoate în relief faptul că Dumnezeu îi aşteaptă cu braţele deschise pe cei păcătoşi şi-i întâmpină cu bucurie pe aceştia, aşa cum tatăl din această pildă l-a întâmpinat pe fiul risipitor. Din această pildă trebuie să accentuăm dorinţa fiului risipitor de a se reîntoarce la casa părintească cu gândul de a-şi cere iertare şi a începe o nouă viaţă: „Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu şi-i voi spune: Tată, am greşit la cer şi înaintea ta, nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău" (Luca XV, 18-19).

Conţinutul acestei pilde şi cuvintele fiului risipitor expuse anterior pot reprezenta pentru deţinuţii ce urmează să se

libereze un imbold la o nouă viață trăită în Hristos şi cu Hristos.

Preotului capelan din închisoare îi revine misiunea de a-i determina pe cei aflați în detenție să privească în urmă cu regret, căci trecutul lor pătat cu tot felul de păcate i-a depărtat de Hristos şi de semeni prin privarea lor de libertate, dar totodată ei trebuie să privească înainte cu multă încredere, căci viitorul lor alături de Hristos Domnul îi apropie de Împărăția Cerurilor şi le prilejuieşte reîntâlnirea cu cei dragi.

Casa este locul unde fiecare îşi găseşte liniştea şi gustă din cupa fericirii alături de membrii familiei. Pentru cei aflați în detenție, întoarcerea acasă este gândul care le dă tărie şi le mângâie sufletele chiar din prima zi a detenției. Fiecare dintre ei va reveni într-o bună zi în mijlocul celor dragi. Preotul capelan este dator să-i determine pe cei aflați în închisoare ca după întoarcerea lor acasă să păşească pe alt drum decât pe cel parcurs în trecut. Dar este bine ca pe acest nou drum să-L aibă prieten numai pe Hristos.

Pregătirea pentru începerea unei vieți noi, alături de Hristos şi cu Hristos, trebuie să înceapă încă din timpul detenției. În cadrul orelor de consiliere moral-religioasă, preotul din penitenciar trebuie să-i determine pe deținuți să se apropie cu toată încrederea de Fiul lui Dumnezeu, să-I ceară ajutorul ori de câte ori au nevoie şi să-i urmeze Lui în toate zilele vieții lor. Slujindu-L pe Hristos prin transpunerea învățăturii Lui în viața cotidiană, vor vedea că viața lor începe să aibă un nou sens.

Participarea deținuților la Sf. Liturghie, Utrenie, Vecernie şi celelalte slujbe care se oficiază în biserica unității penitenciar, va amplifica dorința celor privați de libertate de a trăi o viață nouă în Hristos.

Preotul capelan este singurul care îi poate ajuta pe cei aflați în spatele gratiilor să-şi dorească unirea cu Hristos prin Sf. Împărtăşanie. După ce îşi vor pregăti sufletele curățindu-le de buruienile păcatelor prin intermediul Tainei Spovedaniei, deținuții Îl pot primi „cu frică, cu credință şi cu dragoste" pe Hristos, prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Său. Odată ce L-au primit în suflete pe Domnul prin Sf. Euharistie, aceştia vor fi îndemnați la o viață mai virtuoasă, pentru ca Mântuitorul lumii să rămână în sufletele lor, de a-şi revărsa darurile sale cele bogate.

Primind sfaturile ziditoare de suflet ale preotului din închisoare în cadrul orelor de consiliere moral-religioasă, cel aflat în detenție va realiza că viața pe care a trăit-o în tot felul de păcate l-a depărtat de Cel care S-a jertfit pe cruce pentru mântuirea neamului omenesc şi de răsplata din ziua judecății: viața veşnică. De asemenea, va realiza şi faptul că fărădelegile săvârşite sunt cauza privării lui de libertate şi a depărtării de membrii societății în care a trăit. Astfel, conştiința sa se va trezi de sub toropeala păcatului, dorindu-şi în acest fel să înceapă o viață nouă, trăită în conformitate cu Duhul Evangheliei lui Hristos.

Într-una din frumoasele Sale cuvântări, Mântuitorul a spus: „Ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă-şi va pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?" (Marcu, VIII, 36-37). Reflectând profund la semnificația acestor cuvinte, cei aflați în detenție vor ajunge la concluzia că omul fără Dumnezeu este pierdut. La nimic nu-i foloseşte bogăția din această lume în ziua judecății, căci tot ceea ce se va căuta atunci, va fi sufletul său curat. Dar pentru ca sufletul să rămână în această stare, se cuvine ca cel privat de libertate să intre în comuniune cu Iisus Hristos.

Viața trăită în Hristos şi cu Hristos, pe care cel aflat în detenție doreşte să o înceapă după ce va reveni acasă, va aduce multe împliniri. În primul rând, familia şi prietenii vor avea satisfacția că cel care a fost cândva în spatele gratiilor a devenit un om responsabil de toate faptele sale.

Biserica se va bucura că „oaia cea pierdută" a revenit în turma care trebuie dusă la păşunea cea duhovnicească. Societatea va avea garanția că cel care a greşit cândva, nu va mai face acest lucru şi a doua oară. Cu toate acestea, cea mai mare bucurie pentru cel care a fost cândva un om care a greşit şi care a trebuit să plătească cu propria libertate, este întoarcerea la credință, pentru a deveni creştin autentic, care împlineşte voia lui Hristos, motiv pentru care, cu siguranță, va fi răsplătit cu cununa veşniciei.

XX. VIZITELE PASTORALE ALE IERARHULUI EPARHIOT ÎNTR-UN PENITENCIAR

În timpul vieții Sale pământeşti, Hristos a instituit cele şapte Sfinte Taine pentru că, prin intermediul lor, harul dumnezeiesc se revarsă asupra credincioşilor în formă nevăzută. Una dintre cele şapte Sf. Taine este şi Taina Preoției, pe care Fiul lui Dumnezeu a instituit-o prin cuvintele:

„Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit şi Eu pe voi. Şi, zicând acestea, a suflat asupra lor şi le-a zis: luaţi Duh Sfânt..." (Ioan XX, 21-22).

Episcopatul este cea mai înaltă treaptă a preoţiei, fiindcă episcopul este cel care are de la Sf. Apostoli plenitudinea harului preoţiei. De aceea, responsabilitatea sa este mare, căci trebuie să se îngrijească de sufletele tuturor celor pe care îi are de păstorit.

Din turma lui Hristos fac parte toţi oamenii, chiar dacă unii sunt mai virtuoşi, iar alţii mai păcătoşi. Printre cei care alcătuiesc a doua categorie se află şi persoanele care sunt private de libertate datorită faptelor pe care le-au săvârşit, încălcând legile statului dar şi cele morale.

Episcopul eparhiot trebuie să îi aibă şi pe aceştia în grija Sa duhovnicească, pentru că şi ei au nevoie de Hristos. Ba chiar mai mult decât alţii. Cunoscând că în eparhia Sa se află o unitate penitenciar este bine să acorde o grijă deosebită celor aflaţi în spatele gratiilor.

Vizitele pastorale prilejuiesc prezenţa ierarhului în mijlocul deţinuţilor şi aceştia au posibilitatea să primească în sufletele lor cuvintele Sf. Scripturi chiar de la ierarhul locului. Faptul că episcopul eparhiot vine în mijlocul „oilor rătăcite" este o dovadă a faptului că Biserica nu îi exclude de la Sânul ei pe cei care s-au depărtat de Hristos prin păcatele lor. Totodată, deţinuţii realizează că nu sunt trataţi cu indiferenţă şi că li se acordă o atenţie deosebită din partea slujitorilor Bisericii lui Hristos, de vreme ce însuşi episcopul eparhiot poposeşte în mijlocul lor.

Prezenţa ierarhului în mijlocul celor privaţi de libertate îi va face pe unii dintre ei să-şi deschidă sufletele pentru a primi mesajul Evangheliei Fiului lui Dumnezeu. Cu siguranţă că sfaturile duhovniceşti ale episcopului vor găsi „pământul cel bun", unde sămânţa dumnezeiască va încolţi şi va da rod însutit.

Vizitele pastorale ale ierarhului locului pot fi făcute la marile sărbători: Crăciunul, Sf. Paşti, etc., dar şi la hramul Bisericii şi ori de câte ori va fi nevoie.

Rolul lor este acela de a le întări convingerea celor privaţi de libertate că Biserica le deschide larg uşile pentru a-i primi şi pe deţinuţi la sânul ei şi pentru a-i uni cu Hristos. Prin aceste vizite pastorale, episcopul le dovedeşte celor aflaţi în penitenciar că îi socoteşte cu adevărat fiii săi duhovniceşti şi că le poartă mereu de grijă.

Plecând de la cuvintele Sf. Ap. Pavel, care zice: „Drept aceea, luaţi aminte de voi înşivă şi de turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu însuşi sângele Său" (Fapte XX, 28), episcopul va urmări, prin intermediul vizitelor pastorale, să-i apropie şi mai mult pe cei aflaţi în detenţie de Biserică, de Hristos şi de Împărăţia Cerurilor.

Preot conf. univ.
Dr. OCTAVIAN POP
Capelanul Militar al C. R. Găeşti - Dâmboviţa

Vitrina cu cărți și reviste

ȚUȚU PIȘLEAG

Intrevenția de la misiune la acțiune

Editura Mirton, Timişoara, 2003, 136 pag.

La începutul acestui secol şi mileniu conflictele militare au reliefat tot mai mult noile orientări şi concepte cu privire la desfăşurarea acţiunilor militare. Aceste acţiuni au un număr mare de caracteristici pe care domnul Ţuţu Pişleag le expune în „intervenţia de la misiune la acţiune".

Autorul îşi structurează lucrarea în nouă capitole, care conţin noţiuni noi şi diverse cu privire la lupta modernă. Pentru a ne putea da seama de complexitatea acestui gen de luptă autorul menţionează încă din „Introducere" că: „Lupta modernă presupune confruntarea unor forţe puternic profesionalizate, capabile să ducă acţiuni de luptă în orice condiţii de teren, sub sprijinul masiv al forţelor aeriene militare şi într-o coordonare deplină în scopul loviriі obiectivelor vitale de pe toată adâncimea dispozitivului de luptă al adversarului".

În primul capitol sunt expuse noţiuni conceptuale despre luptă, specificitatea luptei moderne, corelaţia caracteristici-cerinţe în lupta modernă, perspectiva şi prospectiva în acţiunea militară etc. Cel de-al doilea capitol are în vedere caracteristicile luptei moderne accentuând noţiunile despre amploarea acesteia, organizarea, înzestrarea şi posibilităţile acţionale ale structurilor tactice, asigurarea şi protecţia acţiunilor de luptă şi tendinţele cu privire la lupta modernă.

Capitolul trei intitulat „Cerinţele luptei moderne" cuprinde condiţionările în lupta modernă, clasificarea cerinţelor şi valenţele noi ale cerinţelor luptei moderne. Cunoştinţele interesante cu privire la determinările luptei moderne asupra acţiunilor jandarmeriei găsim în cel de-al patrulea capitol al lucrării. În cadrul acestui capitol sunt prezentate noţiuni despre premisele, îndeplinirea misiunilor fără violenţă armată, îndeplinirea misiunilor pe timpul stărilor excepţionale şi în situaţie de război şi tactica jandarmeriei. În ceea ce priveşte tactica jandarmeriei, autorul insistă atât asupra criteriilor de opţiune pentru adoptarea formelor acţiunilor de luptă şi adoptării procedeelor acţiunilor de luptă, cât şi asupra corelaţiei dintre criteriile de opţiune.

În cel de-al cincilea capitol se au în vedere aspectele generale cu privire la intervenţia armată, cât şi tipologia şi formalizarea, conţinutul şi fizionomia, caracteristicile şi cerinţele acestei chestiuni în cauză. De asemenea, intervenţia este prezentată ca acţiune tactică specifică. În capitolul şase nu este omisă prezentarea opţiunii pentru intervenţie, dar nici noţiunile despre restabilirea ordinii publice în mediul urban, particularităţile în restabilirea ordinii publice în mediul rural şi urbanizarea şi ruralizarea în acţiunile de luptă specifice. Capitolul şapte prezintă delimitările conceptuale cu privire la adunările şi întrunirile publice, potenţial de conflictualitate. De asemenea conţine şi socio-psihologia grupului şi ordinea publică, cât şi cauzele şi formele de manifestare ale huligalismului pe timpul evenimentelor sportive. „Managementul asigurării şi restabilirii ordinii publice" este numele penultimului capitol al lucrării în care sunt expuse noţiuni despre instituţionalizarea acţiunilor protestatare, despre principiile acţiunilor specifice în domeniul ordinii publice şi regulile aplicabile în situaţii de tulburare a ordinii publice etc.

Ultimul capitol intitulat „Acţiuni speciale de intervenţie în obiective" cuprinde generalităţi cu privire la această temă şi noţiuni despre fizionomia acţiunilor speciale de intervenţie şi dispozitivul de intervenţie.

Lucrarea se încheie cu două anexe. În cea dintâi sunt prezentate mijloacele de protecţie individuală, cele de intervenţie obişnuită şi cele de intervenţie cu substanţe iritant-lacrimogene, iar cea de-a doua anexă cuprinde mijloacele de protecţie pe timpul întrebuinţării mijloacelor de intervenţie cu substanţe iritant-lacrimogene.

NICOLAE BUZATU, DUMITRU CORNEAN, CRISTIAN CĂRPINEAN

CRIMINALISTICA

Editura Dacia Europa Nova, Lugoj, 2003, 268 pag.

Odată cu creşterea şi dezvoltarea fenomenului infracţional s-a făcut simţită nevoia apariţiei unei noi ramuri în cadrul Justiţiei şi anume Criminalistica.

Criminalistica este ştiinţa investigaţiei penale care s-a conturat în urmă cu peste un secol.

Una din lucrările fundamentale ale acestei ştiinţe de investigaţie penală se numeşte „Criminalistica" şi a apărut la Editura Dacia Europa Nova din Lugoj, în 2003. Cei trei autori şi-au structurat materialul în 10 capitole.

Vitrina cu cărţi şi reviste

Primul capitol prezintă definiţia, obiectul, metodele şi principiile criminalisticii, cât şi rolul preventiv al acesteia. În cel de-al doilea capitol sunt expuse consideraţiile generale despre identificarea criminalistică, principiile acestei identificări, fazele şi metodologia identificării criminalistice. Cel de-al treilea capitol este rezervat metodelor şi mijloacelor tehnice folosite în criminalistică. După câteva consideraţii generale se trece la prezentarea metodelor de examinare microscopică, celor de analiză spectrală, cromatografice şi a celor fizico-chimice de examinare.

Al patrulea capitol al cărţii este unul foarte bogat în informaţii. Autorii expun în cadrul acestui capitol consideraţiile generale cu privire la fotografia judiciară, operaţiunile necesare fotografierii şi developarea. În continuare sunt prezentate noţiunile despre fotografia judiciar-operativă (fotografia de orientare, a obiectelor principale, de detaliu, de semnalmente, de identitate a persoanelor etc.). Acset capitol se încheie cu noţiunile despre măsurători fotografice, fotografia judiciară de examinare, microfotografia, holografia şi înregistrările audio-video.

Un alt capitol vast este cel de-al cincilea intitulat "Urmele în criminalistică. Noţiunea şi clasificarea generală a urmelor". În cadrul acestui capitol se face clasificarea generală a urmelor şi totodată sunt expuse şi noţiunile despre descoperirea, conservarea, fixarea, ridicarea, ambalarea şi transportul urmelor sau a obiectelor purtătoare de urme.

Capitolul şase conţine metodele de identificare a persoanelor după semnalmentele exterioare, cele de identificare a cadavrelor necunoscute şi pe cele de identificare după voce şi vorbire. Cel de-al şaptelea capitol intitulat „Balistica judiciară" conţine definiţia şi obiectivele balisticii judiciare, clasificarea armelor de foc, descrierea armelor de foc şi a muniţiei şi particularităţile cercetării la faţa locului în cazul folosirii armelor de foc. Cel de-al optulea capitol este rezervat prezentării noţiunilor cu privire la identificarea persoanelor după scris în cadrul cercetării criminalistice a actelor scrise şi se încheie cu falsul în documente şi examinarea scrisului dactilografiat.

Penultimul capitol prezintă constatările tehnico-ştiinţifice şi expertizele criminalistice iar ultimul capitol expune noţiunile cu privire la cercetarea care are loc la faţa locului.

Prin această lucrare, autorii au convingerea, aşa cum s-a afirmat în „Cuvânt înainte", că: "aduc un omagiu înaintaşilor acestei discipline... şi contribuie efectiv la consolidarea ordinii sociale, fără de care un stat de drept nu poate exista".

GHERASIM PUTNEANUL, CONSTANTIN HREHOR

TĂMÂIE ŞI EXIL

Editura Geea, Botoşani, 2003, 268 pag.

La 6 martie 1945 la conducerea României a fost instaurat regimul comunist. În timpul dictaturii comuniste Biserica Ortodoxă din ţara noastră a avut mult de suferit.

În 1959, prin Decretul de Stat 410 au fost desfiinţate mai multe mănăstiri şi schituri ortodoxe, iar sute de călugări şi călugăriţe au fost scoşi cu forţa din ele şi trimişi fie în familiile lor, fie la muncă în diferite unităţi de stat. De ce a fost dat acest Decret de Stat? Pentru că se ştia foarte bine că mănăstirile sunt acele „oaze ale spiritualităţii" poporului român. De aceea se urmărea desfiinţarea lor şi odată cu aceasta se lovea în temelia Bisericii strămoşeşti.

În „Tămâie şi exil" Prea Sfinţitul Gherasim Putneanul în dialog cu Constantin Hrehor ne dezvăluie cât de mult au avut de suferit călugării din Moldova în timpul prigoanei comuniste şi totodată ne pune în faţă realitatea în care B.O.R. a trebuit să-şi desfăşoare activitatea religios-morală în timpul dictaturii comuniste.

Lucrarea de faţă este o mărturie a luptei pe care B.O.R. a trebuit să o ducă împotriva regimului comunist, luptă care a fost câştigată doar cu ajutorul lui Dumnezeu şi datorită dragostei puternice a slujitorilor ei (preoţi şi călugări).

Pentru a dovedi caracterul autenticităţii celor afirmate în paginile acestei cărţi P.S. Gherasim Putneanul anexează şi numeroase acte şi documente cu numele numeroşilor vieţuitori ai unor mănăstiri care au fost daţi afară în conformitate cu decretul 410 din 1959.

Lucrarea de faţă cuprinde şi câteva poezii ale Prea Sfinţitului Gherasim în care îşi exprimă durerea sufletească faţă de ceea ce s-a întâmplat atunci: „Suspinul unei sihăstrii", „Rugăciune de laudă şi cerere", „Sosit-au ceasul despărţirii", „Rugăciunea despărţirii", „Reîntoarcere" etc.

„Tămâie şi exil" este o carte al cărei titlu îndeamnă pe cititor la meditaţie şi totodată este, aşa cum afirmă Constantin Hrehor: „O carte, mai mult necesară decât importantă ori interesantă".

Vitrina cu cărți și reviste

REVISTA „SCRISOARE DUHOVNICEASCĂ"

Editată de Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală, nr. 4/2003, 4 pag.

În timpul vieții Sale pământești, Sf. Ap. Pavel a scris 14 epistole sau scrisori adresate atât unor comunități creștine cât și anumitor persoane. În conținutul acestora „Apostolul neamurilor" dădea adresanților îndemnuri duhovnicești pentru zidirea lor sufletească în Hristos. Mai târziu unii dintre marii sfinți părinți ai Bisericii noastre făceau același lucru în scrisorile adresate credincioșilor pe care îi aveau de păstorit. Aceste scrisori duhovnicești cuprindeau hrana care satură sufletele dornice de cuvântul lui Hristos.

„Scrisoare duhovnicească" conține sfaturile și îndemnurile pe care credincioșii din Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală au nevoie pe acest drum al vieții.

În „Urmarea lui Hristos" Înalt Prea Sfințitul Serafim vorbește despre patimile mântuitoare ale Fiului lui Dumnezeu și despre Sfânta Sa Înviere. În continuarea aceluiași articol accentuează trăirea unei vieți în Hristos, afirmând că necazurile și ispitele care se abat asupra noastră trebuie biruite cu: „curajul care vine din credință și din rugăciune ca și din legătura noastră cu Biserica, adică cu frații cei împreună credincioși, cu noi cu care formăm o mare familie".

În încheierea articolului, Înalt Prea Sfințitul Serafim vorbește despre hirotonia întru arhiereu a Părintelui Arhimandrit Sofian Pătrunjel de la Mănăstirea Brâncoveanu, eveniment la care va fi prezent un sobor de ierarhi în frunte cu Prea fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul B.O.R.

Revista mai cuprinde câteva cântări din Canonul Învierii Domnului.

În cadrul rubricii „File din Catehism" putem citi noțiunile cu privire la cele 9 Fericiri rostite de Mântuitor în cadrul „Predicii de pe munte". După enumerarea celor 9 Fericiri, urmează interpretarea primelor 4 fericiri.

Pagina a 3-a mai conține și lista cu numele credincioșilor care au contribuit prin donațiile lor la lucrările de pictură și la fațada catedralei.

Ultima pagină a „Scrisorii duhovnicești" cuprinde agenda de lucru a Î.P.S. Serafim în perioada 2 martie-30 martie 2003; anumite anunțuri importante și urările creștinești cu prilejul Sfintei Învieri.

REVISTA „CRONICA ROMANULUI"

Editată de Episcopia Romanului, nr. 4/2003, 24 pag.

În timpul dictaturii comuniste Biserica Ortodoxă Română a fost știrbită de numeroase drepturi. Unul dintre aceste drepturi care i-a fost luat a fost apariția publicațiilor religioase. După Revoluția din decembrie 1989 acest drept i-a fost din nou recunoscut astfel încât numărul publicațiilor religioase a început să crească simțitor, spre bucuria noastră. Astăzi aproape fiecare eparhie are câte o revistă de teologie, cultură și spiritualitate din care credincioșii pot absorbi seva învățăturii Bisericii noastre strămoșești.

Una din aparițiile religioase este și revista Eparhiei Romanului, intitulată „Cronica românului".

Revista începe cu „Pastorala de Sfintele Paști" adresată de Prea Sfințitul Eftimie tuturor credincioșilor Eparhiei Romanului. În cadrul acestei pastorale P.S. Sa vorbește despre importanța acestui mare praznic împărătesc în viața noastră. Un alt articol ce tratează tema Învierii Domnului este cel semnat de Prea Sfântul Ioachim Băcăuanul, Arhiereu Vicar, articol intitulat „Învierea - fapt istoric sau fapt indescriptibil?" La această întrebare P.S. Sa ne dă și răspunsul! „Învierea lui Hristos nu trebuie să fie percepută ca un eveniment al istoriei, căci evenimentul în sine este un eveniment eshatologic și, deci, nu mai face parte din această istorie".

Pentru că acest număr al revistei este dedicat Sfintei Învieri, revista conține mai multe articole în care accentul cade pe „Sărbătoarea sărbătorilor" și „praznicul praznicelor". În afară de articolele menționate anterior mai putem înălni în acest număr al revistei și altele cu privire la Învierea Domnului: „Perpetua credință în Înviere" (pr. Nicolae Hurjui), „Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prototipul învierii noastre" (Arhim. Lector Univ. Dr. Vasile Miron), „Moarte și Înviere" (Pr. Viorel Mitru) și „Cât timp trebuie să participăm

Vitrina cu cărţi şi reviste

la slujba din noaptea Învierii" (Pr. Sănică Polade).

Sfinţii sunt „prietenii lui Dumnezeu" şi totodată sunt şi mijlocitorii noştri înaintea Domnului Ceresc. Unii dintre Sfinţi au suferit moarte martirică, iar alţii s-au retras în locuri pustii pentru a fi departe de lume, dar aproape de Dumnezeu. Din prima categorie îl putem aminti pe Sf. Mare Mucenic Gheorghe, iar din cea de-a doua categorie o putem aminti pe Sf. Cuv. Maria Egipteanca. Mai multe lucruri despre aceşti doi sfinţi putem afla din articolele: „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, ostaşul care tulbură idolii" (Pr. Petru Roncea) şi „Sf. Maria Egipteanca – un adevărat model de pocăinţă" (Arhim Lect. Univ. Dr. Vasile Miron). Şi pentru că am vorbit despre sfinţi este bine să cunoaştem mai multe despre „Noţiunile de Sfânt şi Sfinţenie raportate la cultul mozaic", articol semnat de pr. Mihăiţă Popovici.

Unul din marii noştri teologi a fost pr. Dumitru Stăniloae, supranumit „Patriarhul teologiei româneşti". Mai multe lucruri despre teologia sa putem afla din articolul „Părintele dumitru Stăniloae şi geniul ortodoxiei române" (trad. de Prof. Dana Ignat).

Despre un alt mare teolog român aflăm din articolul „Un mare sacerdat nehirotonit – Prof. Teodor M. Popescu" (pr. Ioan Bârgăoanu).

Alte articole interesante prin conţinutul lor sunt: "Familia, şcoala, biserica – factori educaţionali" (Pr. Constantin Leonte), „Sângele din Templu" (Prof. Constantin Adamoreici), „Demonul – duh de pradă" (Pr. Ionel Doru), „O stâncă s-a prăbuşit în Troluş" (Pr. Nicolae Ciobanu)

BULETINUL „CUVÂNT ŞI SUFLET"

Editat de Capela Ortodoxă „Sf. Ioan Gură de Aur" a Centrului de Reeducare Găeşti
Anul V, nr. 4-6, 2003, 36 pag.

Ultimul număr al buletinului capelei ortodoxe „Sf. Ioan Gură de Aur" a centrului de Reeducare Găeşti continuă să prezinte cititorilor numeroase studii şi articole interesante atât din sfara teologiei, cât şi din alte domenii.

Învierea lui Hristos este cea mai importantă minune, căci în urma acesteia întreg neamul omenesc a înviat din mormântul păcatului. Mai multe lucruri despre importanţa acestei mari minuni aflăm din articolul „Înviere şi mântuire" semnat de teologul Cătălin Ciobanu. În articolul „Bogaţi şi săraci" preotul Gheorghe Valeriu, plecând de la „Pilda bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr" face o paralelă între cele două categorii sociale pentru a evidenţia care este adevărata bogăţie plăcută lui Dumnezeu şi pentru care vom fi răsplătiţi.

În „Pilda semănătorului" autorul, preotul George Leontin Stoica, arată ce trebuie să facă omul pentru ca sămânţa cuvântului dumnezeiesc să dea rod în ogorul sufletelor noastre.

Preotul este „lumina lumii" şi „sarea pământului". Pentru a putea transpune în viaţa de zi cu zi cuvintele Mântuitorului el are nevoie şi de ajutorul familiei. În articolul „casa şi familia preotului" de teologul Ştefan Ciolcă putem afla mai multe despre cum trebuie să fie familia preotului pentru ca acesta să poată câştiga respectul şi încrederea celor pe care îi are de păstorit.

Revista conţine şi interviul cu preotul conf. univ. dr. Octavian Pop realizat de ziaristul Ilie Bâzoi, având ca temă „Dreptul la religie al condamnaţilor". P.C. Sa este şi autorul articolului „Mărturisirea lui Hristos".

Doctorandul Daniel Cârstea prezintă noi probleme în domeniul bioeticii în articolul intitulat „Societatea versus individualitatea".

Revista cuprinde şi două articole din domeniul dreptului. Primul articol, intitulat „Intenţia în cadrul tentativei" este semnat de Octavian Pop, doctor în drept şi conferenţiar universitar la Universitatea de Criminologie din Republica Moldova. Cel de-al doilea, „Intenţia şi praeterintenţia" poartă semnăturile domnilor Octavian Pop şi Valeriu Bujor, doctor în drept, conferenţiar universitar şi rectorul U.C.M. În acest articol sunt prezentate aspecte cu privire la intenţia în cadrul participaţiei penale, cât şi cu privire la praeterintenţie.

Acest număr include şi activitatea pr. capelan Octavian Pop în perioada ianuarie-mai 2003, extrasă din agenda de lucru a P.S. Sale. În cadrul rubricii „În slujba semenilor" consemnăm activitatea de asistenţă şi consiliere religioasă desfăşurată la C.R. Găeşti de pr. capelan militar, dr. Octavian Pop, precum şi activităţile moral-religioase desfăşurate de misionarii şi voluntarii creştini în perioada 1 ianuarie-31 martie 2003, cât şi activităţile de asistenţă moral-religioasă desfăşurate la C.R. Găeşti în perioada 21-29 aprilie 2003 de P.C. pr. capelan dr. Octavian Pop, preoţii misionari şi voluntarii creştini.

Revista se încheie cu pre-

Vitrina cu cărţi şi reviste

zentarea recenziilor cărţilor şi revistelor primite la redacţie.

CANDELA

Revistă de teologie şi cultură a Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, anul XIII, nr. 3-4, martie - aprilie 2003

Aşa cum ne-a obişnuit, revista teologică „Candela" editată de Arhiepiscopia Sucevei şi Rădăuţilor, conţine un cuprins foarte variat, de la Pastorala Învierii 2003 până la „influenţe baroce în Ţările Române în secolele XVII-XVIII".

Am fost plăcut uimiţi să întâlnim în cadrul revistei propunerile de completare a textului viitoarei Constituţii Europene, făcute în urma întâlnirii dintre Prea Fericitul Părinte Teoctist şi doamna H. Puwak, ministrul Integrării Europene.

Mai amintim din cuprinsul revistei: „Cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur pentru cei ce zic că nu se pot mântui în lume", „Cuvânt din Pateric despre ascultare", „Rolul şi folosul postului în lucrarea de mântuire a omului", „Prima noapte pe Golgota", „Sfânta Euharistie – taină a comuniunii în Biserica Ortodoxă", „Despre iertarea aproapelui", „Cuvinte filocalice", „Învăţături creştine în folclorul bucovinean", „Suceava sub povara istoriei", „Schituri şi sihăstrii în Bucovina" etc.

Revista „Candela" rămâne, aşa cum ne-am aşteptat, o revistă ce îmbină cu succes teologia cu viaţa socială în spaţiul bucovinean.

În final amintim un cuvânt filocalic foarte bine ales pe care îl reproducem din revistă: „Dacă mândria a făcut pe unii, din îngeri, draci, negreşit smerenia ne poate face şi din draci, îngeri. Drept aceea să îndrăznească cei ce au căzut".

Conf. univ. dr. VICTOR POPESCU

ISTORIA LOGICII

Editura Pildner & Pildner, Târgovişte, 2003, 280 pag.

„Logica a reprezentat dintotdeauna esenţa culturii şi, în consecinţă, istoria logicii ne oferă tabloul sintetic al cunoaşterii umane. Ea se află în raport direct cu toate celelalte ştiinţe, oferindule instrumentul şi metodologia de lucru, fiind, în acelaşi timp, unica ştiinţă care se gândeşte pe sine".

Am citat din „Cuvântul Înainte" pe care Înalt Prea Sfinţitul Nifon, arhiepiscopul Târgovişte i-a alcătuit pentru această carte, acest curs de istoria Logicii al conf. univ. dr. Victor Popescu, de la Universitatea Valahia, Târgovişte.

Pornind de la faptul că, de regulă, această disciplină se predă în 14 cursuri, şi cartea are o structură asemănătoare, alcătuită fiind din 14 capitole.

Aria de cuprindere este complexă, fără omisiuni de esenţă, astfel că de la gândirea prelogică şi până la logica matematică, prezintă contribuţia specifică a logicienilor la dezvoltarea acestei discipline, pe cele două direcţii ale sale, ca semnificaţie şi mod de expresie, intenţia autorului fiind să formeze cititorilor o imagine în acest domeniu, care s-a aflat şi se află într-o dezvoltare neîntreruptă, problemele logicii fiind şi în prezent de mare actualitate.

La dezvoltarea logicii, un loc important l-au ocupat şi slujitorii Bisericii, luând parte la dezbaterea unor probleme de mare importanţă, cum ar fi denumirea şi definirea logicii scolastice, natura conceptelor generale, cunoscută sub denumirea de „cearta universaliilor", problema termenilor şi a particulelor ş.a., toate constituind un capitol complementar al logicii.

Conf. univ. dr. VICTOR POPESCU, MĂRIOARA PAVEL

ASISTENŢA SOCIALĂ A PERSOANELOR DELINCVENTE ŞI A CELOR AFLATE ÎN DIFICULTATE

Editura Pildner & Pildner, Târgovişte, 2003, 110 pag.

Asistenţa socială a persoanelor delincvente şi a celor aflate în dificultate a devenit o preocupare generoasă pentru societatea noastră. Fiind o problemă de concepţie de viaţă, în această viziune, protecţia socială nu trebuie să aibă în atenţie numai ceea ce vede la semenii noştri, ci, în centrul prevenirii comportamentului lor antisocial trebuie să se afle desfăşurarea unui câmp nelimitat de educaţie, de

Vitrina cu cărţi şi reviste

formare a unui ideal major al persoanei.

Cartea conferenţiarului universitar dr. Victor Popescu este structurată în 12 capitole, parcurgând întreg arsenalul academic al relaţiei dintre stat-putere-control.

Adresându-se în special asitenţilor sociali, lucrarea nu-şi propune tratarea persoanelor aflate în dificultate, ci, printr-un complex de metode îi ajută în depistarea şi dirijarea acestora către reţeaua de asistenţă socială, înainte de a deveni un pericol social.

Desigur că acest demers devine totodată şi o formă de prim ajutor.

Cartea „Asistenţa socială a persoanelor delincvente şi a celor aflate în dificultate" îşi propune să valorizeze concluziile psihologiei comunităţii, din punct de vedere al manifestărilor indezirabile ale unor membri ai societăţii noastre, încercând să sensibilizeze şi să antreneze în această operă de caritate câţi mai mulţi cetăţeni, în ideea creşterii randamentului uman.

În fiecare societate se stabileşte cadrul legal de acţiune al individului şi a grupurilor, iar dincolo de acest cadru comportamentul devine antisocial.

După cum amintesc autorii în încheiere scopul principal urmărit a fost îmbunătăţirea viziunii pe care o mare parte din membrii societăţii noastre o au cu privire la cauza abaterilor indivizilor de la un comportament social normal, care dăunează atât lor cât şi comunităţii.

ION PÎRĂU, VALERII BUJOR

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI

Editura Universităţii de Criminologie. Departamentul editorial şi relaţii cu publicul. Chişinău, 2003, 101 pag.

Lucrarea se prezintă sub forma unui curs, cuprinzând 15 lecţii, elaborat de doi cunoscuţi profesori universitari ai Universităţii de Criminologie din Chişinău.

Din cele 15 teme enumerăm doar câteva pentru edificare: „Dreptul ca ştiinţă. Locul TGD în sistemul ştiinţelor sociale şi juridice", „Noţiuni generale despre drept", „Principiile şi funcţiile dreptului", „Izvoarele dreptului", „Raportul juridic" etc.

Dreptul însoţeşte viaţa socială din cele mai vechi timpuri, pentru că nici viaţa socială actuală şi nici cea viitoare nu este posibilă în afara dreptului. Principalele elemente care alcătuiesc corpul social al societăţii contemporane cad sub incidenţa dreptului. Omul a inventat, a folosit, a perfecţionat şi a conservat dreptul ca pe un mijloc de edificare şi ocrotire a fiinţei sale.

Dreptul este un mijloc de autoapărare a societăţii. Prin măsurile de care este capabil (sancţiunile) şi efectul lor trebuie să-i integreze pe cei rătăciţi în societatea în care s-au născut.

Este un imperativ care trebuie să domine sub un dublu aspect: ocrotirea fiinţei umane în orice ipostază s-ar afla ea şi răspunderea societăţii pentru individul malformat. Dreptul nu este numai un scut de apărare pentru societate ci şi un mijloc de consolidare şi conservare a comunităţii umane.

Dreptul, însoţind existenţa umană organizată din vremuri străvechi, constituind cadrul şi fundamentul societăţii umane, deschide şi căi către evoluţia viitoare, prin reforme, uneori radicale şi care necesită clarviziune şi curaj, purtând întotdeauna amprenta juridicului, pentru a putea fi impuse. Dreptul este o valoare universală.

Teoria generală a dreptului este o ştiinţă socială, politică şi juridică, care se bazează pe un ansamblu de teorii, concepţii, noţiuni cu privire la drept şi stat, studiază relaţiile generale şi speciale privind apariţia, evoluţia şi funcţionarea dreptului în general şi în mod special sistemul de drept al unei ţări.

Vorbind despre importanţa studierii dreptului, trebuie să menţionăm că astăzi trăim într-o perioadă în care dreptul are mai mult ca oricând o importanţă covârşitoare pentru dezvoltarea societăţii.

În fiecare zi, în presă, la radio, televiziune şi în discuţiile publice se abordează probleme ce vizează într-un fel sau altul viaţa juridică a societăţii, dreptul.

VALERII BUJOR, LARISA BUGA

DREPT PENAL COMPARAT

Editura Universităţii de Criminologie. Departamentul editorial şi relaţii cu publicul. Chişinău, 2003, 104 pag.

Cursul „Drept penal comparat" are menirea să familiarizeze

Vitrina cu cărţi şi reviste

studenţii facultăţilor de drept, specializaţi în domeniul dreptului penal, cu tendinţele de dezvoltare ale dreptului penal în diferite ţări la etapa actuală.

Modificarea continuă a legislaţiei naţionale este un proces obiectiv, de aceea este absolut necesar un studiu profund şi multilateral al ştiinţei şi legislaţiei penale în plan comparativ, elucidându-se trăsăturile specifice fiecărui sistem de drept penal.

Studierea prin comparaţie a dreptului penal permite schimbul de experienţă cu alte sisteme de drept şi totodată, evită erorile în asigurarea juridico-penală a valorilor sociale din propria ţară.

Scopul lucrării este prezentarea sub un aspect mai larg a particularităţilor apariţiei şi dezvoltării sistemului de drept penal comparat, principiile, instituţiile şi categoriile sistemului de drept penal al unei ţări, utilizând surse şi materiale recent apărute, precum şi acordarea de ajutor studenţilor privind operarea cu metodele de comparare ale sistemelor de drept penal.

În primul rând, dreptul penal comparat oferă posibilitatea de a analiza mai profund dreptul penal naţional, deoarece toate detaliile pot fi observate mai bine doar la studierea prin comparaţie a sistemelor de drept.

În al doilea rând, în scopul perfecţionării dreptului penal, este necesar a se găsi „locul acestuia" în alte sisteme de drept. Adoptarea aceloraşi decizii pentru o problemă permite folosirea experienţei pozitive în alte sisteme de drept, evitându-se astfel erorile (adică apare posibilitatea de a învăţa din greşeşile altora).

Nu există nici un stat, care într-un mod sau altul să nu fie implicat în relaţiile internaţionale, de aceea fiecare trebuie să-şi ajusteze dreptul său intern la cel internaţional, care se formează în condiţiile unificării.

Toate sistemenle juridice privind rezolvarea unor probleme de drept prevăd recunoaşterea legii internaţionale şi apelarea la ea în caz de necesitate (terorismul internaţional, extrădarea infractorilor, expulzarea etc.).

Lucrarea se prezintă sub forma unui curs pentru studenţii facultăţilor de criminologie şi se compune din 8 teme.

TUDOR OSOIANU, ION OSOIANU

STATUTUL JURIDIC AL FUNCŢIONARULUI PUBLIC

Editura Universităţii de Criminologie. Departamentul editorial şi relaţii cu publicul. Chişinău, 2003, 80 pag.

O îmbunătăţire substanţială a activităţii şi modului de organizare a administraţiei publice nu se poate realiza fără baza unui suport ştiinţific. În condiţiile societăţii în tranziţie, dominată de schimbări rapide în plan politic, administrativ, economico-social, cultural, lucrarea de faţă vine atât cu o serie de dezvoltări la concepţia ştiinţifică a reformei administraţiei publice la capitolul „personal" cât şi cu sugestii de natură doctrinară, de interpretare a cadrului legal existent în domeniu.

Stadiul actual al cercetărilor în ţara noastră se reduce doar la abordarea unor aspecte ale statutului juridic al funcţionarului public, se face simţită lipsa unui studiu care ar include elemente de analiză şi interpretare a cadrului legal existent în domeniu.

Scopul lucrării este actualizarea conţinutului statutului juridic al funcţionarului public, sincronizarea lui cu procesele complexe care cuprind astăzi administraţia publică.

De aceea, prezenta lucrare îşi propune să se ocupe de studiul instituţiei statutului juridic al funcţionarului public de carieră din administraţia publică, din perspectiva specificului său şi a necesităţii de a satisface aspectele de interdisciplinaritate. Categoriile speciale de funcţionari publici exced preocupărilor prezentei lucrări, ele fiind abordate sub aspect general.

Pentru a-şi realiza sarcinile, serviciile publice sunt dotate, încă de la înfiinţare, cu funcţii publice clasate în ordine ierarhică, stabilindu-se pentru fiecare atribuţii de putere publică, într-o anumită sferă de competenţă.

Aşadar, funcţia publică este situaţia juridică a persoanei fizice investită, în mod legal, cu capacitatea de a acţiona în realizarea competenţei unui organ de stat.

Funcţia publică se întâlneşte frecvent în limbajul specific dreptului public, întrucât ea este legată de activitatea administraţiei publice.

În pofida unor imperfecţiuni de care suferă legile şi alte acte normative care reglementează activitatea personalului din organele administraţiei publice,

Vitrina cu cărți și reviste

precum şi suspendarea temporară a unor stipulări legale vizând serviciul public, legile existente constituie un început relativ reuşit în crearea cadrului legislativ al acestei sfere importante de activitate care, pe viitor, urmează a fi completată cu noi legi şi acte normative.

VALERII BUJOR, VITALIE ŞLEAHTIŢCHI

OMORUL ŞI VĂTĂMAREA GRAVĂ A INTEGRITĂŢII CORPORALE

Editura Universităţii de Criminologie. Departamentul editorial şi relaţii cu publicul Chişinău, 2003, 135 pag.

Omul reprezintă suprema creaţie a lumii care, prin spiritul său neobosit, tinde continuu spre perfecţiune. Totodată, omul în exclusivitate prin trăirea cu adevărat a tot ce este bun, frumos şi drept, se impune pe toate planurile, dă dovadă de repersonalitate, dominându-şi, în acelaşi timp impulsurile inferioare.

Viaţa este un fenomen complex. Ca formă superioară de mişcare a materiei, ea are la bază procese biologice şi psihice care îşi subordonează procesele inferioare (chimice, fizice, mecanice).

Dar mai presus de toate este un fenomen social, o valoare socială, adică acea relaţie care, fiind reglementată din punct de vedere juridic, constituie dreptul absolut la viaţă al persoanei umane.

Totuşi, deşi nimeni nu contestă, realitatea arată că în societate s-au produs şi continuă să se producă acte de suprimare a vieţii omului, ceea ce vine în discordanţă flagrantă cu idealurile de libertate şi dreptate pentru care a luptat omenirea.

Legiuirile penale din toate timpurile şi în toate orânduirile sociale au recunoscut gradul de pericol social deosebit de ridicat pe care îl reprezintă infracţiunile contra vieţii, uciderea unei persoane constituind una dintre cele mai grave fapte penale. Încălcarea dreptului de a trăi creează o stare de nesiguranţă socială, un dezechilibru periculos pentru însăşi existenţa societăţii.

De aceea este şi firesc ca astfel de acte de încălcare a legii penale, care vizează relaţiile sociale ce ocrotesc viaţa, bunul cel mai de preţ al omului, să stea în atenţia întregii colectivităţi şi desigur, în primul rând, în atenţia organelor de drept, cărora le revine sarcina de a lupta împotriva faptelor antisociale în vederea ocrotirii fizice şi a protecţiei juridice a vieţii şi principalelor ei suporturi: integritatea corporală şi sănătatea persoanei.

Cercetarea teoretică şi empirică a infracţiunilor contra persoanei creează în final o imagine mai clară a motivaţiei infracţiunilor violente, orientează cercetătorii din acest domeniu spre o analiză detaliată şi direcţionată a comportamentului violent, îmbogăţind astfel analiza criminologică a comportamentului deviant în general.

Tratarea acestor infracţiuni de rezonanţă în contextul actual al societăţii noastre urmăreşte şi cunoaşterea diversităţii şi complexităţii cauzelor săvârşirii lor, pentru a interpreta corect concluziile ce decurg din cazuistica existentă, supusă analizei şi investigaţiei ştiinţifice.

VASILE POPA, ONDINA PANĂ

O NOUĂ DIMENSIUNE A DREPTULUI MUNCII

Editura Presa universitară română, Timişoara, 2003, 655 pag.

Andre Malraux afirma că o civilizaţie nu poate cunoaşte un proces de transformare decât în momentul în care elementul său cel mai sensibil – umilirea sclavului sau poate munca salariatului mo-dern – devine dintr-o dată valoare.

Odată cu noua sa lucrare dedicată Dreptului Muncii, profesorul Dr. Vasile Popa, secondat de Lectorul Dr. Ondina Pană, ne oferă un manual de referinţă, de neînlocuit, care va prevala în învăţământul superior, dar şi în formarea specialiştilor, nu numai în domeniul juridic, ci şi în domeniul sociologic sau chiar politologic.

Democraţia nu pate fi compromisă, într-atât încât să fie considerată simplă organizatoare a economiei de piaţă, care în mod intrinsec şi filozofic este lipsită de

Vitrina cu cărţi şi reviste

orice semnificaţie. Aceasta trebuie să constituie garanţia unei vieţi sociale, în care fiecăruia îi revine doar partea sa... căci între perversitatea ultraliberalismului şi irealismul luptei de clasă, nu este decât un pas: ne confruntăm cu o multitudine de idei şi de idealisme, ilustrate din perspective la fel de interesante precum justiţialismul, participarea sau autosugestia, care deţin fiecare partea lor de adevăr, şi unde noţiunea de dinamism social rămâne latentă.

Protecţia muncii-protecţia salariatului la locul său de muncă – este, pe cale de consecinţă, o dimensiune strâns legată de aceea – mai largă – a securităţii sociale, a sănătăţii publice sau a ecologiei.

Drumul de parcurs în acest domeniu este unul lung şi nu foarte uşor, inclusiv în sistemul de drept românesc. Ori, această carte reprezintă un punct de reper a cărui evoluţie, pentru a exista, trebuie să aibă caracter de permanenţă. Iar pentru a parafraza o opinie celebră, libertatea economică nu poate fi asemănătoare cu libertatea unei vulpi într-o ogradă.

Dreptul muncii trebuie să coexiste cu un drept social şi cu securitatea socială, care nu se limitează doar la locul de muncă al salariatului şi nici la anumite categorii de salariaţi. Viziunea sindicală, adesea prea limitativă, trebuie să se amplifice la o dimensiune mai largă: aceea a unui proiect de societate a unei noi societăţi, în care fraternitatea trebuie să îi confere rentabilitate, şi în care umanitarul trebuie să cuprindă şi aspectele financiare.

Ca ramură a sistemului de drept actual din România, Dreptul muncii cuprinde reguliile juridice aplicabile relaţiilor individuale şi colective care se nasc între patroni şi salariaţi cu ocazia prestării muncii.

Denumirea de "Drept al muncii" desemnează şi disciplina sau ramura ştiinţelor juridice care studiază aceste reglementări şi instituţiile pe care ele le alcătuiesc.

MIHAIL LAŞCU, SVETLANA MĂNTĂLUŢĂ

DREPT EXECUŢIONAL PENAL

Editura Universităţii de Criminologie. Departamentul editorial şi relaţii cu publicul. Chişinău, 2003, 98 pag.

Lucrarea se prezintă ca un curs destinat studenţilor Universităţii de Criminologie împărţit în 9 teme dintre care spicuim: „Obiectul şi sarcinile dreptului execuţional penal", „Executarea pedepselor şi aplicarea măsurilor de corectare faţă de condamnaţi", „Statutul juridic al condamnatului", „Executarea pedepsei în penitenciarele pentru minori" etc.

În societatea contemporană, relaţiile sociale se află într-o permanentă schimbare: alături de cele vechi, renăscute, îşi fac apariţia altele, cu totul noi, fapt ce sugerează şi diversificarea şi diferenţierea reglementărilor juridice şi, de aici, apariţia noilor ramuri de drept (drept internaţional penal, drept funciar, drept execuţional penal etc.).

Dreptul execuţional penal este o ramură de drept ce cuprinde o totalitate de norme juridice care reglementează relaţiile sociale privind executarea pedepselor penale în scopul recorectării şi reeducării celor care execută pedeapsa, al prevenirii săvârşirii de noi infracţiuni şi al apărării ordinii de drept.

În asigurarea efectelor pedepselor, Dreptul execuţional penal aplică o metodă specială: metoda autoritară, potrivit căreia unul dintre subiecţii acestor relaţii este un organ de stat care ocupă o poziţie specială, de autoritate, de putere, de comandă. Această metodă presupune inegalitatea subiecţilor.

Executarea pedepselor penale este orientată spre un scop special, şi anume: apărarea valorilor sociale şi a ordinii de drept prin prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni şi reeducarea celor condamnaţi.

Normele de drept execuţional penal prevăd măsuri sigure de reintegrare îm muncă şi societate a celor condamnaţi şi liberaţi definitiv.

Existenţa unor asemenea norme de drept în legislaţia execuţional penală, poate contribui cu adevărat la prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni de către cei condamnaţi.

Această parte a dreptului penal fixează noţiunea, scopurile, modalităţile pedepsei penale, temeiurile răspunderii şi ale pedepsei penale, rezervarea dreptului liberării de ele, adică stabileşte categoriile juridice de bază, iar dreptului execuţional penal îi revine competenţa reglementării sociale în domeniul executării pedepselor penale.

Vitrina cu cărți și reviste

REVISTA „RODNA VECHE"

SUPLIMENT TRIMESTRIAL, SOCIAL ŞI DE CULTURĂ
Anul I, numărul 2-3, iunie, 2003, 16 pag.

Acest supliment social şi de cultură este editat de „Târgoviştea", revistă de cultură şi artă a românilor de pretutindeni. „Rodna veche" apare sub girul Fundaţiei culturale „La noi acasă", în cadrul programului „Salvarea culturală a satului românesc prin oamenii săi".

În prima pagină se face un scurt istoric al pădurilor din această regiune, care încă din anul 1440 au fost gospodărite de un corp dinstinct „Districtus Rodnensis". În timp, creşterea numerică a populaţiei a determinat extinderea terenurilor agricole cultivate, pe seama pădurii. După naţionalizarea din anul 1948, pădurile au trecut în proprietatea statului, pentru ca acum să fie retrocedate foştilor proprietari.

Tot în prima pagină a revistei, primarul comunei Rodna, mulţumeşte tuturor celor care au avut contribuţie la acest act de cultură şi speră în continuitatea acestuia.

Din paginile revistei, spicuim şi articolul semnat de preotul conferenţiar universitar doctor Octavian Pop, născut pe meleagurile Rodnei, care face referire la reînnoirea ordinii temporale.

Emil Balaj face o referire asupra dicţionarului genealogic rodnean, semnat de învăţătorul Silvestru Leontin Mureşianu.

Preotul Dr. George Celsie, paroh în Rodna, semnează partea a II-a a unui articol: „Origen – eretic sau ortodox". În finalul articolului, autorul are speranţa că: „Origen va beneficia poate într-o bună zi de apocatastaza pe care el a cerut-o de la Dumnezeu cu atâta dragoste pentru tot şi toate".

În „Rodna literară şi artistică", se aminteşte despre Nichita Stănescu (anul internaţional Nichita Stănescu) şi sunt publicate câteva poezii din antologia „Pe o coajă de vocală".

Profesorul doctor Mircea Mureşianu, tot rodnean, îşi începe o prezentare în mai multe „episoade" a Rodnei, o adevărată bijuterie geografică, aşa cum o prezintă autorul încă din titlu.

O interesantă „lecţie" de etnologie este „predată" de domnul Silvestru Leontin Mureşianu – în ceea ce priveşte vechimea şi originea unor nume de familie din spaţiul rodnean.

„Biserica – stâlpul şi temelia adevărului" precum şi „Mântuirea neamului prin credinţă, unitate şi limbă" reprezintă două articole reprezentative care să satisfacă nevoile spirituale ale cititorilor.

REVISTA ROMÂNĂ DE VERSURI ŞI PROZĂ

PERIODIC AL SOCIETĂŢII SCRIITORILOR ROMÂNI
Anul VII, nr. 1-2 (21-22), 2003, 16 pag.

În primele pagini, George Ursa îşi continuă articolul început în numărul precedent, referitor la filosofie. „Filosofia este invenţia unor inşi care-şi pot permite să trăiască fără să muncească manual (nu sunt nici ţărani, nu sunt nici negustori, nu sunt nici soldaţi - cu toate că unii au participat la lupte, nu sunt nici preoţi – şi aici avem excepţii, nu sunt nici nobili neapărat şi cu atât mai puţin regi sau împăraţi – şi aici există excepţii. Toţi însă se declară – mai mult sau mai puţin – dascăli, învăţători, cărturari, îndrumători de minţi tinere".

Cum s-a născut filosofia? „Filosoful", „filosofa" şi astfel se năştea „filosofia" ca un mijloc de a pune întrebări la care nu se putea da un răspuns cert la vremea când ele erau puse.

Preotul capelan Octavian Pop, în articolul „Preotul din spital, doctor de suflete", face o analiză a rolului preotului în spital, printre cei suferinzi. Aşa cum trupul are nevoie de medicamente pentru a se însănătoşi, tot aşa şi sufletul are nevoie de medicamente pentru a se vindeca. „Preotul ce slujeşte într-un spital este asemenea unui înger: aşa cum îngerii poartă grijă şi ne călăuzesc pe calea cea dreaptă, tot astfel şi preotul poartă grijă de trupurile şi sufletele celor bolnavi, călăuzindu-le viaţa prin sfaturi şi prin exemplul său personal, către viaţa cea veşnică".

Valeriu Filimon semnează în pagina a patra „Poezia ca sinteză între arte". „Oricât de modernă ar fi poetica unui creator autentic, întoarcerea la primii CLASICI echivalează cu descoperirea punctului arhimedic. Mie, punctul arhimedic mi-l oferă Horaţiu şi Ad Pisones, Epistola consacrată de comentatori sub numele de Arta Poetica.

În cadrul Cenaclului Literar, Florin Grigoriu semnează „Cronici de carte", urmată de publicarea mai multor poezii.

Vitrina cu cărţi şi reviste

În pagina a opta se găseşte un interviu acordat de scriitoarea Marga Dumitrescu Frasinu, doamnei Ana Luiza Toma.

Elena Călugăreanu-Baciu îşi continuă istoria începută în numărul trecut, referitoare la poporul vlah în timpul lui Vlad.

Pe lângă numeroase poezii, revista mai conţine şi câteva articole începute în numărul precedent şi un scurt „magazin istoric" semnat de Titus Supusul.

REVISTA ROMÂNĂ DE VERSURI ŞI PROZĂ

PERIODIC AL SOCIETĂŢII SCRIITORILOR ROMÂNI
Anul VI, nr. 2-4 (18-20), 2003, 16 pag.

Ajunsă la cel de-al VI-lea an de existenţă, revista expune câteva articole deosebit de interesante din diferite domenii culturale.

În primele pagini, domnul Geroge Ursa, care este şi preşedintele Comitetului de redacţie tratează un subiect, pe cât de delicat, pe atât de interesant: filosofia, în cadrul articolului: "De ce s-a născut filosofia (sau ce este filosofia)?" Pornind de la originea greacă a cuvântului, care în traducere liberă ar fi „iubire de înţelepciune", se arată definirea acestui cuvânt prin alte trei, care, fiecare în parte pot fi folosite cu acelaşi sens. În concluzie, nu putem da un răspuns precis întrebării: "ce este iubirea de înţelepciune", sintagmei cu pricina. „Nu putem decât să glossăm pe marginea întrebării şi să zicem că ea ar fi **acea** sau **aceea**".

Autorul încearcă să catalogheze această disciplină sau ştiinţă în rândul metafiziciii. Apariţia ei este prezentă în societăţile care începuseră să pună la îndoială existenţa zeilor, existenţa a ceva mai presus de acest tip de existenţă, cunoscută şi finită, a omului. Acest pas a fost făcut de grecii epocii precreştine.

În concluzie, „filosofia apare astfel, ca un comentariu raţional al unor adevăruri acceptate de comunitatea în sânul căreia apare această disciplină".

Lectorul universitar doctor Octavian Pop – preot capelan la C.R. Găeşti, semnează articolul „Grija bisericii faţă de copiii străzii". Plecând de la expresia „Dumnezeu este iubire" (I Ioan IV, 8), autorul arată că Biserica are la temelie iubirea divină. Apariţia copiilor străzii este datată după revoluţia din 1989. Biserica vine în sprijinul acestor copii, îi ajută să treacă peste momentele grele şi se străduieşte să le asigure un viitor fericit.

Cornelia Atanasiu semnează articolul „Viaţa – bătălii mari şi multe pentru puţină linişte" în care tratează religiile şi filosofiile Orientului.

În cadrul Cenaclului Literar, pe lângă expunerea câtorva poezii, Florin Grigoriu face câtava cronici de carte.

Doamna Elena Călugăreanu-Baciu face referire la cartea „Rohonczi codex" al cărei erou este poporul vlah sub conducerea domnitorului get Vlad între anii 1064-1101.

Situaţia delicată de la Teatrul Evreiesc de Stat este analizată „la faţa locului" de Angela Stejăreanu.

TADEUSZ DAJCZER

MEDITAŢII DESPRE CREDINŢĂ

Editura Tradiţie, Bucureşti, 2003, 234 pag.

Părintele Tadeusz Dajczer, născut în anul 1931, a studiat la Facultatea de Teologie de la Varşovia, apoi la Universitatea Gregoriană, unde a obţinut titlul de doctor. În 1985 a fondat Mişcarea Familiilor din Nazaret (în Franţa, Comunităţile Sfintei Familii). Această mişcare a fost fondată pentru sfinţirea – în toată profunzimea cuvântului – a familiilor, prin conducerea spirituală.

Cartea este structurată în trei părţi:

- partea întâi – „Virtutea credinţei", ca participare la viaţa divină, ataşare de Hristos, încredinţarea totală în Hristos, ca urmare a recunoaşterii propriei neputinţe.

- partea a doua: „dinamismul credinţei", evidenţiat în convertire, în practică cu bucuria credinţei, în renunţarea la amorul propriu ca sursă de păcate şi în folosirea mijloacelor adecvate.

- partea a treia: „actualizarea credinţei" – pentru îmbogăţirea harului prin Sfintele Taine, prin ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu, prin rugăciune sau prin iubire ca desăvârşire a sfinţeniei.

Este vizată în primul rând familia, celulă fundamentală a Bisericii şi a societăţii, dar şi comunităţile de preoţi, călugări şi celibatari, oferindu-li-se tuturor idealul creştin propus de Iisus Hristos: "Să aibă viaţă din belşug".

Cartea este rodul reflecţiilor

Vitrina cu cărți și reviste

profunde, cuprinzătoare şi al experienței îndelungate ca îndrumător spiritual, dobândită de autor. Scrisă pe înțelesul tuturor, ea îl invită pe cititor la conştientizarea credinței sale şi la contemplarea a ceea ce Dumnezeu vrea să înfăptuiască în fiecare cu iubirea Sa, prețuită şi însuşită.

Cartea mai este şi un ghid pe drumul credinței. Autorul a pus aici toată credința sa, inclusiv cea de conducere spirituală, căreia îi consacră cea mai luminoasă parte a timpului său.

APOSTOLII

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE PAROHIA VIILE FABRIC
Iunie, 2003, 4 pag.

„Apostolii" este o foaie religioasă editată de parohia Viile Fabric, cu hramul Sf. Ap. Petru şi Pavel şi Asociația „Diaconia", cu apariție lunară. Această „foaie religioasă" cum se autointitulează ar fi de dorit s-o vedem în toate parohiile din Patriarhia Română.

Deşi are numai 4 pagini, este un început în publicistica religioasă românească, o idee mai veche pe care Mitropolia Banatului o pune astăzi în practică.

Din cuprinsul foii, deşi e cam pretențios spus totuşi, spicuim predica prof. de religie Pop Dumi Daniel despre Înălțarea Domnului, „Povestea unei Biserici" – o istorie a Bisericii parohiei din cartierul Viile Fabric etc.

Din pagina a treia amintim un chestionar: „Să ne cunoaştem credința ortodoxă" în care preotul paroh Mihai Pop ne pune cunoştințele de catehism la încercare cu întrebări despre a doua venire a Mântuitorului, despre Sf. Duh şi despre Biserică.

Pagina a patra este rezervată activităților curente ale parohiei, ca: botezuri, cununii, programul „serviciilor religioase" etc.

Îi dorim succes şi la cât mai multe numere de apariție!

SLAWOMIR BIELA

DUMNEZEU SINGUR A JUNGE

Editura Tradiție, Bucureşti, 2003, 108 pag.

Slawomir Biela s-a născut în Polonia în anul 1956. Şi-a făcut studiile la Şcoala Politehnică din Varşovia, unde a obținut doctoratul în fizică. A studiat de asemenea la Facultatea Pontificală de Teologie din Varşovia, în special în domeniul teologiei spirituale.

Începând cu 1977, a cooperat îndeaproape cu Părintele Tadeusz Dajczer, fondatorul „Mişcării Familiilor din Nazaret", punând împreună bazele spiritualității acestei mişcări mondiale.

Cartea „Dumnezeu singur ajunge" este rodul reflecțiilor profunde ale autorului, dezvoltate pe parcursul mai multor ani în domeniul vieții spirituale creştine. El explică şi expune aici diferitele nivele ale vieții interioare. De aceea, cartea sa poate fi de folos atât începătorilor, cât şi celor mai avansați în viața spirituală, conducându-i pe drumul unirii transformatoare cu Hristos.

Parcurgând cu atenție cartea, cititorul face cunoştință cu lumea propteleior umane iluzorii (partea întâi) şi cu prăbuşirea inevitabilă a acestora, mai devreme sau mai târziu (partea a doua). Eliberat de iluzii (partea a treia), sufletul capătă unda verde pentru aflarea lui Dumnezeu în toate (partea a patra).

Meditând în spirit de credință, cum a făcut, desigur, şi autorul, putem ajunge la concluzia notată de el în finalul părții a doua: „La urma urmelor, cel mai important lucru este să te îndrăgosteşti de Dumnezeu, pentru că unindu-te cu El, care te iubeşte cu adevărat, poți să te scufunzi într-o zi, pentru totdeauna în focul transformator al iubirii Sale".

Slawomir Biela ne oferă o analiză lucidă a unui drum serios spre sfințenie, care aminteşte de marile şcoli creştine de spiritualitate. El arată că atunci când ne încredințăm pe noi şi iluziile noastre lui Dumnezeu, contând pe lucrarea Lui în Persoana Sfântului Duh, toate aspectele vieții noastre capătă un sens nou. Acest autor laic, profund spiritual, oferă aici un ghid foarte precis despre sfințenie, pentru cupluri şi pentru persoanele singure care doresc să crească într-o credință profundă, umilă, clară şi angajată.

GHEORGHE FLORIAN

FENOMENOLOGIE PENITENCIARĂ

Editura Oscar Print, Bucureşti, 2003, 328 pag.

Gheorghe Florian s-a născut în anul 1950 la Ploieşti. Devine absolvent al Facultății de Psihologie a Universității Bucureşti în

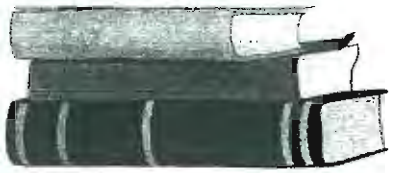

Vitrina cu cărţi şi reviste

anul 1975 iar în anul 1995 îşi susţine lucrarea de doctorat cu tema „Optimizarea structurilor de personalitate prin intermediul relaţiilor interpersonale în timpul executării pedepsei privative de libertate". În prezent este director al Direcţiei Educaţionale, Studii şi Psihologie Penitenciară din Direcţia Generală a Penitenciarelor.

Cartea este structurată în şapte capitole, fiecare dintre ele abordând câte o temă „arzătoare" despre fenomenologia penitenciară.

Penitenciarul are în prezent o semnificaţie politică deosebită, deoarece tratamentul deţinuţilor este o ilustare directă a modului cum se respectă drepturile omului, iar dinamica instituţională este un indicator al democratizării aparatului de stat. Mai mult, un popor este considerat civilizat sau nu, după modul cum se poartă cu categoriile defavorizate: minori, bătrâni, handicapaţi, şomeri, deţinuţi, imigranţi.

Un spaţiu semnificativ este acordat analizei politicilor penitenciare din ultimii 200 de ani: închisoarea mântuire, doctrina apărării sociale, doctrina justei datorii, doctrina detenţiei pozitive şi doctrina proiectului de executare a pedepsei. Problematica dezvoltării umane în penitenciare este tratată în capitolul al doilea al lucrării. Sunt trecute în revistă nevoile educaţionale ale deţinuţilor – ameliorarea cunoştinţelor şcolare, optimizarea deprinderilor sociale, amplificarea unor aptitudini, învăţarea unei meserii, dar mai ales construcţia voinţei morale.

Al treilea capitol al lucrării este consacrat fenomenelor umane şi instituţionale atipice din închisorile româneşti şi, cu siguranţă, din închisorile de oriunde: supraaglomerarea, autorănirile şi greva foamei, suicidul, frica şi decăderea deţinuţilor în timpul executării pedepsei.

Al cincilea capitol este consacrat unui grup distinct de deţinuţi care absorb mare parte din efortul personalului de a menţine ordinea, siguranţa şi spiritul de dreptate în unitate: deţinuţii periculoşi.

Un amplu capitol abordează problematica violenţei şi revoltelor în penitenciare, clarificând factorii care îi determină pe deţinuţi să devină violenţi.

Ultimul capitol abordează o problemă permanent actuală în toate instituţiile penitenciare – sănătatea organizaţională.

Cartea mai prezintă şi sursele de stabilitate în închisorile de oriunde: bune relaţii între deţinuţi şi personal, grija pentru cei vulnerabili, autoritate rezonabilă, cunoaşterea deţinuţilor ca individualităţi şi simplificarea normativă.

ANA BĂLAN, EMILIAN STĂNIŞOR, MARINELA MINCA

PENOLOGIE

Editura Oscar Print, Bucureşti, 2003, 311 pag.

Această carte reprezintă primul curs teoretic de Penologie şi se adresează viitorilor magistraţi, judecători şi procurori.

Lucrarea este împărţită în cinci capitole şi conţine informaţii utile şi absolut necesare despre:

- Justiţia penală;
- Tipurile de sancţiuni folosite de-a lungul istoriei în diferitele ţări ale lumii;
- Modalităţi neprivative de executare a pedepsei în închisoare;
- Probaţiunea de la începuturi şi până în zilele noastre;
- Regimul general de executare a pedepsei în închisoare;
- Tratamentul acordat în penitenciar persoanelor private de libertate;
- Regimuri speciale de executare a pedepselor – minori, tineri, femei, bolnavi, deţinuţi condamnaţi la detenţiune pe viaţă sau la pedepse lungi;

Nu în ultimul rând, fiecare din subiectele menţionate au fost prezentate comparativ cu practicile existente pe plan european.

Toate prelegerile se regăsesc în conţinutul acestui volum, alături de cele mai importante documente internaţionale care au aplicaţie în sistemul penitenciar:

- Declaraţia Universală a Drepturilor Omului;
- Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale;
- Ansamblul de Reguli Minime pentru Tratamentul Deţinuţilor;
- Regulile Europene pentru Penitenciare;
- Recomandarea referitoare la Detenţie şi Tratamentul Deţinuţilor Periculoşi.

"Penologia" constituie, prin prezentarea sistemului penitenciar românesc într-un mod deschis şi realist, o bogată sursă de informaţii nu numai pentru auditorii Institutului Naţional al Magistraturii, ci şi pentru judecători, procurori, studenţi ai facultăţilor de drept, sociologie şi asistenţă socială, pentru toţi cei care doresc să cunoască şi acest segment controversat, dar necesar în orice societate omenească.

OCTAVIAN POP
Doctor în drept, conferenţiar universitar
Universitatea de Criminologie Chişinău – R. Moldova

Revistă de cultură, opinie și informare
a Școlii Generale nr. 5 Găești, jud. Dâmbovița
Editată de Centrul de Reeducare Găești

Phoenix

An III • Nr. 7-12
iulie-decembrie 2003

Întâlnirea deținuților condamnați pe viață cu Hristos Domnul

Prima carte a Vechiului Testament ne spune că Dumnezeu l-a creat pe om „după chipul Său" (Facere I, 27). Chipul lui Dumnezeu în om se referă la cele trei elemente esențiale ale sufletului, și anume la: rațiune, voință liberă și sentiment sau afectivitate. Cu ajutorul rațiunii, omul poate înțelege că tot ceea ce există este opera Creatorului și astfel poâte exclama ca psalmistul David: „Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut" (Psalmul 103, 25). Cu ajutorul afectivității, omul se poate apropia de Părintele Ceresc, de ceilalți semeni și de tot ceea ce îl înconjoară. Voința liberă este dovada că Dumnezeu l-a creat pe om din iubire, căci i-a dat acestuia posibilitatea să aleagă între ceea ce este bine și ceea ce este rău, între viață și moarte, între rai și iad.

Fiind înzestrat cu libertate, omul este lăsat să decidă care este calea pe care o va urma în viață. De aceea, oamenii se împart în două categorii: cei care urmează calea lui Hristos și cei care urmează calea fărădelegii. Unii dintre cei care aleg a doua posibilitate își atrag nu doar pedeapsa venită din partea lui Dumnezeu pentru călcarea legilor divine, ci și pedeapsa privării de libertate pe viață pentru călcarea legilor civile.

Viața dusă în conformitate cu Evanghelia Mântuitorului și participarea la Sf. Liturghie în zilele de duminică și sărbătoare, constituie pentru adevăratul credincios o întâlnire permanentă cu Hristos Domnul. Pentru cei care aleg să ducă o viață plină de păcate, întâlnirea cu Hristos va avea loc în ziua judecății, când vor primi ca răsplată chinurile veșnice. Cu toate aceastea, la deținuții condamnați pe viață, întâlnirea cu Hristos poate avea loc și în închisoarea unde își ispășesc pedeapsa.

Preotul închisorii este cel care îl poate ajuta pe un astfel de om să-L întâlnească pe Hristos în închisoare. Cu siguranță că faptele celor închiși pe viață sunt dintre cele mai grave, fiindcă lezează atât legile divine, cât și pe cele civile. Consecința stării în care se găsesc acești oameni și cauza ce i-a determinat să comită oribila faptă pentru care au primit condamnarea pe viață este una singură: viața trăită departe de Hristos și înafara Bisericii ce El a instituit-o în mod tainic pe Sf. Cruce.

Preotul din închisoare are rolul de a le sădi celor condamnați pe viață încrederea că Dumnezeu nu le întoarce spatele, ci îi iubește în continuare, iar Hristos nu le închide ușile raiului, ci îi așteaptă cu bucurie în Împărăția Sa.

Pentru ca aceste lucruri să fie posibile, este nevoie ca cei aflați în detenție pe viață să-L cunoască îndeaproape pe Hristos și să-I împlinească voia Sa cea Sfântă. Cuvintele duhovnicești, sfaturile și toate învățăturile preotului capelan au rolul de a-i ajuta pe cei condamnați pe viață să înțeleagă că viața trăită fără Hristos nu are nici un sens. Chiar dacă ei mai erau în libertate, dar ar fi dus o viață mizeră datorită păcatelor săvârșite, acea libertate nu le-ar fi adus nici-un câștig sufletesc. Viața trăită în Hristos și cu Hristos este comoara noastră cea mai de preț și „pașaportul" primit pentru Împărăția Cerurilor.

Cunoscând toate aceste lucruri, condamnații pe viață vor fi ajutați și de preotul închisorii să transforme fiecare participare la Sfânta Liturghie dar și la celelalte slujbe dumnezeiești, în momente de întâlnire cu Hristos Domnul. Fiecare rugăciune înălțată către Tronul îndurării, fiecare faptă bună și gând curat va constitui pentru cei condamnați pe viață o clipă în care se pot întâlni cu Iisus Mântuitorul lumii. Deși fizic sunt privați de libertate, sufletul lor este liberat din temnița păcatului, căci Hristos este cel care a făcut posibil acest lucru prin Moartea și Învierea Sa.

Scriitorul rus F. M. Dostoievski este autorul romanului „Crimă și pedeapsă". Personajul principal, Rodion Rascolnikov, pentru a scăpa de sărăcie, omoară o cămătăreasă bătrână. Crima sa nu a fost descoperită, dar conștiința îl mustra puternic pentru ceea ce făcuse. De aceea, a hotărât să se predea autorităților și să-și mărturisească fapta pentru a-și găsi pacea sufletească. Pentru fapta comisă a fost condamnat la muncă silnică, într-o închisoare din Siberia. Aici, el a renăscut sufletește prin suferință și a devenit un om noub căci L-a întâlnit pe Hristos datorită unei tinere credincioase Sonia Marmeladova.

Fiecare dintre cei aflați în închisoare pe viață poate fi un Rodion Rascolnikov. Așa cum acesta a fost închis pentru o faptă oribilă, tot astfel și ei au ajuns a fi privați de libertate pe viață, datorită fărădelegilor săvârșite. Însă asemănarea celor aflați pe viață în spatele gratiilor cu personajul lui

Dostoievski trebuie să meargă mult mai departe. Aşa cum Rodion Rascolnikov a devenit un alt om datorită faptului că L-a inclus pe Hristos în viaţa sa, tot astfel şi cei condamnaţi la închisoare pe viaţă pot deveni oameni în care chipul lui Dumnezeu a început să fie din ce în ce mai luminos datorită faptului că închisoarea a devenit locul de întâlnire cu Hristos Domnul.

Preotul închisorii este cel care trebuie să-i ajute să înţeleagă faptul că Hristos S-a născut, a murit pe Cruce şi a înviat şi pentru ei. Şi pe ei îi cheamă în cadrul Sfintei Liturghii să se apropie de El, prin glasul preotului slujitor al închisorii, atunci când zice: „Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi!"

Aşa cum Pavel, marele prigonitor al creştinilor L-a întâlnit pe Hristos pe drumul Damascului şi a devenit „apostolul neamurilor", tot astfel şi cei condamnaţi pe viaţă pentru faptele lor Îl pot întâlni pe Hristos în închisoare pentru a dobândi iertarea păcatelor şi pentru a moşteni viaţa cea de veci în Împărăţia Cerurilor.

Preot Conf. Univ. Dr. OCTAVIAN POP

Despre recunoştinţă

"Dar cei nouă unde sunt? Nu s'a găsit să se întoarcă şi să dea mărire lui Dumnezeu, decât numai acesta de neam străin?"

O vorbă din popor spune: fă bine şi aşteaptă rău. Ea cuprinde în sine mult adevăr: binele, mult puţin cât este în lumea aceasta, n-a fost răsplătit totdeauna după cuviinţă, ci adesea disprețuit şi chiar osândit. În această privinţă, avem pilda bunătăţii întrupate în persoana Mântuitorului. El, Cel mai mare Binefăcător al omenirii nu s-a bucurat de recunoştinţa oamenilor, ci mai curând a avut parte de ocara lor şi, în cele din urmă, de crucea lor. Pe unde trecea dumnezeiescul Mântuitor împărtăşea cu dragoste darul Său bogat, tămăduind toată patima şi toată neputinţa din popor. Ce a primit în schimb? Ura fariseilor şi cărturarilor, pentru vina că făcea bine; nerecunoştinţa celor ce s-au folosit de darurile Sale. Căci prea puţini au fost aceia care au adus mulţumiri Binefăcătorului şi Tămăduitorului.

-În Sfânta Evanghelie de la Luca (cap. XVII, 12-19), ni se vorbeşte despre cei zece leproşi, cari au întâmpinat pe Domnul cu rugămintea: "Miluieşte-ne pe noi Iisuse Învăţătorule". Iar Domnului I s-a făcut milă de ei, tămăduindu-i prin cuvintele: "Mergeţi şi vă arătaţi preoţilor". După ce s-au vindecat s-a dus fiecare la casa sa, uitând să-şi arate recunoştinţa faţă de Binefăcătorul lor. S-a găsit totuşi unul, şi acela de neam străin, care s-a simţit dator să se întoarcă şi să aducă mulţumire Domnului. Mişcat de fapta neaşteptată a Samarineanului, Mântuitorul îl întreabă: "Dar cei nouă unde sunt? Nu s-au aflat să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu?" Aspră mustrare nu numai pentru cei nouă nerecunoscători dar şi pentru noi, care cerem nelimitat ajutor de la Dumnezeu dar uităm să-I mulţumim.

Într-adevăr, recunoştinţa este o floare rară, ce abia creşte în grădina acestei lumi. Şi atunci când ea se arată, pare că este copleşită de alte patimi.

E adevărat că Mântuitorul nu avea trebuinţă de recunoştinţa şi mulţumirea oamenilor. El făcea binele fără să aştepte vreo răsplată din partea oamenilor, dar dorea să vadă suflete iubitoare de dreptate şi recunoştinţă. Şi aceasta nu pentru El, ci pentru a ne da nouă mai mult îndemn pe calea binelui. Ce curaj poate avea omul în calea virtuţii câtă vreme vede că binefacerea lui este nebăgată în seamă sau chiar ocărâtă? Cum să se arate frumuseţea unei fapte bune, când e umbrită de nepăsarea şi răutatea omenească? Căci lipsa recunoştinţei vădeşte o inimă împrietită şi plină de răutate. Cel vârtos la inimă şi încrezut la minte vrea să se arate după ce a biruit necazul, că ar fi în stare să se ţină pe propriile picioare. De aceea, Dumnezeu îngăduie să-i vină iarăşi necaz, ca să-I ceară ajutor. Într-adevăr, omul este un cerşetor obraznic al milei dumnezeeşti. Vine la Dumnezeu numai când a dat de necaz, cerându-I milă şi ajutor. De nu ar avea suferinţă de n-ar fi bântuit de neputinţă, ar fi nesimţitor şi poate nu s-ar întoarce la Dumnezeu niciodată. De aceea, Dumnezeu lasă să vie peste noi multe încercări, ca neîncetat să ne

aducem aminte de El, şi aşa să ne constrângă oarecum la rugăciune şi fapte bune.

Viaţa creştină nu este numai cerere şi primire de dar dumnezeesc ci şi laudă şi recunoştinţă pentru darul primit. Prin rugăciunea de cerere ne arătăm noi smerenia faţă de Dumnezeul a toată mângâierea, cerându-i ajutor în ziua necazului. Prin cea de laudă ne ridicăm deasupra grijilor, înălţându-ne mintea noastră alături de îngerii lui Dumnezeu, care neîncetat Îl laudă în ceruri. Dacă cererea făcută lui Dumnezeu ne dă dreptul să ne numim robi netrebnici al Lui, lauda şi recunoştinţa ce-I aducem ne înalţă la cinstea de fii ai Tatălui. Iată ce dar mare ne pregăteşte recunoştinţa pe care o dispreţuim adeseori. Ea este un dar dumnezeiesc ce vrea să ne apropie tot mai mult de cer.

Recunoştinţa, cât este ea de rară, poate să crească şi să rodească în fiecare suflet ce se cunoaşte pe sine înaintea lui Dumnezeu. Pe cât de mare şi nesfârşită este bunătatea şi mila dumnezeească, pe atât de mică şi sărmană este făptura omenească. Dacă ea este înzestrată cu alese daruri, aceastea au fost date cu împrumut să-i ajute la mântuire. Omul cinstit va recunoaşte totdeauna pe binfăcătorul său. El este marele Binefăcător care ne-a curăţit pentru totdeauna de lepra păcatului prin jertfa Sa pe cruce. Şi neîncetat face această curăţire prin Sfânta Sa Biserică, unde preoţii legiuiţi sunt rânduiţi să facă curăţirea sufletelor de păcate. Dacă Mântuitorul trimite pe cei zece leproşi la preoţii legii vechi, cu atât mai vârtos îndeamnă pe toţi leproşii lumii acesteia, să meargă să se arate preoţilor legii noi, căci acestora s-a încredinţat darul tămăduirii sufletelor. Vom fi noi recunoscători pentru acest mare dar? Această recunoştinţă vom arăta-o noi prin dragostea ce datori suntem să o arătăm sfintei noastre Biserici. Prin Ea, Mântuitorul împarte şi astăzi daruri bogate pentru toate sufletele dornice de mântuire. Vom fi noi recunoscători faţă de acest mare dar? Cu durere trebuie să mărturisim că sunt astăzi mulţi din aceia care au primit darul bogat al Sfintei Biserici, dar n-au ştiut să-l folosească spre a lor mântuire.

Creştinii bun şi adevăraţi nu sunt aşa. Ei ştiu să mulţumească lui Dumnezeu atât în ziua bucuriei cât şi la grea încercare, căci lui Dumnezeu se cade să-I fim recunoscători în toată viaţa noastră, căci de la El vine slava şi închinăciunea, în veci.

Preot Dr. OCTAVIAN POP

MISIUNEA BISERICII ÎNTR-UN CENTRU DE REEDUCARE

Biserica este corabia care-i duce pe toţi fiii ei la limanul mântuirii, este staulul ce îi adăposteşte pe cei botezaţi în numele Sfintei Treimi şi-i fereşte pe aceştia de vrăjmaşul diavol, care prin tot felul de ispite caută cu orice preţ să-i îndepărteze de la adevăr şi astfel să-i lipsească de împărăţia iubirii de arginţi. Biserica întotdeauna şi-a arătat grija sa faţă de fiii ei, ocrotindu-i pe aceştia cu nespusă dragoste. Pe cei care s-au depărtat de la adevărurile descoperite de întemeietorul ei i-a chemat ca o mamă iubitoare şi cu braţele deschise i-a primit şi le-a călăuzit din nou paşii spre lumină.

Pentru fiecare credincios, Biserica are un rol covârşitor în viaţa lui, pentru că ea întotdeauna îi dă siguranţa că nu este părăsit şi de fiecare dată în biserică îşi găseşte pacea lăuntrică. Biserica prin activitatea ei socială, este permanent lucrătoare în viaţa credincioşilor. Ea îşi desfăşoară această activitate prin actele de caritate, prin răspândirea învăţăturii celei mântuitoare şi prin diferitele slujbe în cadrul cărora cei care participă se împărtăşesc cu harul cel dumnezeiesc. O altă latură a activităţii sociale a Bisericii este şi cea învăţătorească, prin care omului îi este făcută cunoscută învăţătura cea mântuitoare. Prin acest mod, omului îi este arătat ceea ce este bine să săvârşească pentru sine şi pentru societatea în care-şi desfăşoară activitatea, dar în acelaşi timp i se arată şi ceea ce trebuie să evite pentru a nu-i dăuna nici lui, nici celor din jur şi nici comunităţii respective. Numai însuşindu-şi principiile şi normele morale ale Bisericii, fiecare individ duce o viaţă liniştită şi întreaga sa activitate este pusă în slujba binelui şi a societăţii.

Trăim astăzi într-o societate în care omul acestui început de secol şi de mileniu este nu numai modern, ci o fiinţă singură, egoistă şi lipsită de cele mai nobile sentimente, care trăieşte doar absenţa prezenţei lui Dumnezeu fără a mai avea capacitatea de a se defini şi cunoaşte pe sine însuşi ca fiind chip al lui Dumnezeu.

Biserica, fiind întemeiată în chip tainic de Fiul lui Dumnezeu pe Crucea de pe Dealul Golgotei şi în chip văzut la Cincizecime, nu-i lasă pe omul acestei societăţi să rămână acolo unde se află, ci

îi dă puterea şi ţelul de a înainta spre desăvârşire, îi dă sentimentul că Dumnezeu este aproape de el şi îl ajută să urce treptele desăvârşirii.

Societatea are nevoie de Biserică, are nevoie de Iisus Hristos Mântuitorul pentru că fără de El „nimic nu putem face" (Ioan XV, 5) numai aşa societatea poate fi prosperă, asigurând tuturor membrilor ei un viitor mai bun, prin comuniune cu Cel care a creat toate şi numai aşa poate triumfa înaintea tuturor intemperiilor timpului.

După cum se ştie, Biserica Ortodoxă Română este prezentă prin slujitorii ei şi în penitenciarele româneşti, în urma protocolului încheiat la 21 octombrie 1993 între Ministerul Justiţiei şi Patriarhia Română, protocol care prevede acordarea asistenţei religioase în unităţile subordonate Direcţiei Generale a Penitenciarelor.

Activitatea preoţilor din închisori s-a dovedit a fi o acţiune ce constituie temelia activităţii de reabilitare sau de resocializare, şi de redare societăţii a celor care la un moment dat au încălcat legea penală dar şi pe cea morală.

Înarmat cu credinţa în Dumnezeu şi în Biserică, fiecare deţinut va putea să biruie patimile şi pe vrăjmaşul din el şi să se împotrivească patimilor altor oameni. Tocmai de aceea, oamenii aceştia au nevoie de doctor pentru a-şi tămădui sufletele bolnave de păcate.

Într-un penitenciar, cei aflaţi în detenţie pentru ispăşirea unor pedepse primite în urma faptelor comise au nevoie de cineva care să le redea încrederea în propria persoană şi în Dumnezeu Creatorul, care este Părintele cel bun ce îi aşteaptă pe fiii pierzării cu braţele deschise să se întoarcă la El şi cu siguranţă că Domnul nu-şi va întoarce faţa de la ei, atâta vreme cât în sufletele lor flacăra credinţei şi a dragostei încă mai arde.

Preotul capelan dintr-un penitenciar este păstorul oilor care s-au pierdut pe drumul păcatului. El are datoria de a-i readuce în turma lui Hristos. Pentru această misiune, preotul are nevoie de multă pricepere, experienţă şi tact pastoral. El trebuie să realizeze o legătură indisolubilă între persoana sa şi deţinuţi prin exemplul personal şi printr-un dialog permanent, direct şi deschis. Sufletul celui aflat în detenţie este asemenea unei mări agitate sau a unei cetăţi la care porţile sunt închise cu lanţuri groase de fier în care razele soarelui nu pot pătrunde.

Preotul din penitenciar este cel care, cu multă dibăcie aduce pacea lăuntrică unui astfel de suflet mâhnit şi necăjit, potolind furtuna păcatului.

Implicarea Bisericii Ortodoxe în societate s-a materializat în ultimii ani şi prin implementarea unor aşezăminte de cult în Centrele de Reeducare a minorilor, locuri mult mai sensibile decât penitenciarele, deoarece copiii vor fi întotdeauna primiţi de către comunitatea creştină după exemplul Mântuitorului: „Lăsaţi copiii să vină la Mine".

Copilul neintegrat în societate sau cel ce păşeşte încă din fragedă vârstă pe calea păcatului rămâne, în România zilelor de astăzi o problemă cotidiană la care Biserica s-a apleca spre a le dărui speranţa în Hristos şi a-i împăca cu sufletele lor rătăcite.

Scopul urmărit de către asistenţa şi educaţia moral – religioasă într-un Centru de Reeducare îl constituie formarea tineretului delincvent minor în perspectiva scopului său cel mai înalt, a binelui grupurilor din care tânărul face parte şi în slujba cărora îşi va exercita el activitatea după liberarea dintr-un astfel de centru.

Dacă rolul preotului în penitenciare este indispensabil, într-un Centru de Reeducare e absolut vital, dar şi răspunderea lui este mai mare. Pe lângă consilierea religioasă, acesta are şi rolul de educator spiritual, formator de cugete.

Pentru o mai clară înţelegere a întregului sistem corecţionar vom da un exemplu elocvent prin prezentarea activităţii moral – religioase din Centrul de Reeducare Găeşti, unde, de mai bine de 8 ani păstoreşte Preotul Conf. Univ. Dr. Octavian Pop şi roadele nu se lasă aşteptate.

În incinta Centrului există o Biserică (capelă), care zilnic îşi primeşte micii enoriaşi pentru a le oferi hrană spirituală zilnică şi pentru a-i îndruma pe Calea Adevărului. În fiecare zi, părintele capelan săvârşeşte Utrenia şi Vecernia, rostind de fiecare dată cuvânt de învăţătură, iar Duminica oficiază Sfânta Liturghie şi un Acatist de mulţumire. Programul zilnic începe la ora 7^{30} şi se termină în jurul orei 17^{30}, precedat de o consiliere spirituală şi personală, atunci când părintele vizitează fiecare cameră şi discută cu fiecare minor, ajutându-l să înţeleagă cuvântul lui Dumnezeu.

Sărbătorile sunt o adevărată desfătare spirituală a minorilor privaţi de libertate, ei având parte, pe lângă Sfânta Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie şi de concursuri pe teme religioase sau diverse discuţii la care sunt motivaţi să participe. Dintre temele de discuţie enumerăm câteva: „Ziua a şaptea", „Intrarea Maicii Domnului în Biserică", „Buna Vestire", „Noaptea de Crăciun", etc.

Demn de menţionat este faptul că, în cadrul

acestui Centru de Reeducare se derulează trei programe, unicat în spațiul românesc, program realizat în colaborare cu Protoieria Găești.

Unul dintre aceste programe se intitulează „*Reabilitarea prin credință*", ce se desfășoară în parteneriat cu Protoieria Găești și care are ca scop resocializarea minorilor internați în Centrul de Reeducare Găești. La baza programului se află activitatea moral – religioasă desfășurată atât în cadrul Centrului, cât și în afara acestuia, în parohiile și mânăstirile din cuprinsul Arhiepiscopiei Târgoviștei. Coordonatorii acestui proiect sunt: preotul militar dr. Octavian Pop și preotul Protoiereu Adrian Constantin, iar 17 preoți din Protoieria Găești și 3 teologi, ce activează ca misionari, respectiv ca voluntari creștini la Centrul de Reeducare Găești.

Programul este aprobat de Direcția Generală a Penitenciarelor din subordinea Ministerului Justiției. Acesta urmărește dezvoltarea la minori a capacității de autodezvăluire, învățarea lor cu deprinderi socio – morale și cunoașterea de către ei a Sfintei Scripturi și a învățăturii Bisericii, destructurarea comportamentelor lor negative prin credință și fapte bune. Pentru dezvoltarea capacității de comunicare, ei se vor întâlni periodic cu tineri din parohiile de pe raza Protoieriei Găești. De asemenea, programul va urmări restabilirea legăturii minorilor cu familiile din care provin și îi va sprijini pe cei care vor fi liberați din centru să se reintegreze în societate. Ca activități specifice, programul prevede conferințe moral – religioase cu tematică socio – educativă, ore de consiliere moral – religioasă și vizite în parohii și la mânăstiri.

Cel de-al doilea program, tot în curs de derulare, se numește *„Întoarcerea acasă"*.

Una dintre cauzele recidivei este, din păcate, respingerea comunitară. Studiile realizate până în prezent demonstrează că primele 6 luni sunt cele mai grele în procesul de reabilitare a minorilor delincvenți. Acolo unde familia și prietenii nu asigură suportul moral al reabilitării, Biserica, elementul primordial al comunității, vine să completeze și să sprijine întoarcerea „fiului rătăcitor".

Programul are ca scop creșterea gradului de permisivitate comunitară postpenală, grupul țintă fiind minorii internați în Centru, cu domiciliul stabil în județele Dâmbovița și Argeș.

Obiectivul principal al acestui program experimental este schimbarea atitudinii comunitare față de minorii delincvenți eliberați din Centrul de Reeducare Găești. Activitățile programului sunt identificarea și selecționarea minorilor ce fac parte din grupul țintă și formarea unei echipe tehnice alcătuite din preotul capelan, asistentul social și psihologul unității, care cu o lună înainte de liberarea minorului va lua legătura cu preotul paroh din parohia de domiciliu al minorului. În ultima duminică înainte de liberarea minorului, acesta, însoțit de preotul capelan și de un membru al echipei tehnice, va fi prezentat credincioșilor din comunitate în cadrul Sfintei Liturghii.

Al treilea program se intitulează *„În slujba semenilor"*. Scopul programului este sprijinirea comunității, a parohiilor și enoriașilor, care s-au implicat și au fost colaboratori activi și în derularea celorlalte două programe, prin activități edilitare de curățenie a cimitirelor și a gospodăriilor unor familii de bătrâni. Ca obiective educaționale, programul urmărește formarea unor trăsături pozitive de caracter, hărnicie, cinste dar și a unor sentimente moral – civice de dragoste și prietenie, dar și de formare a unor atitudini conștiente și responsabile față de cerințele societății.

Așa cum într-un spital bolnavii au nevoie de asistență medicală pentru a se putea vindeca de boala ce a cauzat suferințele trupului, tot astfel și cei internați într-un centru de reeducare au nevoie de asistență și consiliere religioasă pentru a-și ispăși păcatele săvârșite. Dacă trupul are nevoie de îngrijire, atunci când sănătatea îi este periclitată, cu atât mai mult sufletul.

Tinerii certați cu legea și nevoiți ca o perioadă de timp să fie internați într-un Centru de Reeducare sunt de cele mai multe ori victimele neștiinței și ignoranței celor din jur. Nimeni nu i-a învățat să deosebească binele de rău, virtutea de păcat, întunericul de lumină. Din aceste motive, asistența și consilierea religioasă sunt indispensabile într-un centru de reeducare.

Printr-o astfel de asistență și consiliere s-a făcut lumină în viața tinerilor internați într-un astfel de centru.

Rolul esențial în acordarea asistenței îl are preotul capelan și preoții misionari, ajutați de voluntari creștini. Printr-un program de consiliere bine pus la punct s-a reușit ca tinerii internați să-și regrete trecutul și să pună început bun unui viitor clădit pe credința în Dumnezeu. În cadrul orelor de consiliere s-a reușit ca prin diferite mijloace și metode, să îi determinăm pe acești tineri să spună „nu" păcatului.

Teolog drd. DANIEL CÎRSTEA
Facultatea de Teologie Ortodoxă – București

MĂSURILE DE SIGURANȚĂ

(Studiu monografic)

I. CONCEPTUL DE MĂSURI DE SIGURANȚĂ

1. O îndelungată experiență a omenirii a arătat că apărarea societății împotriva infracțiunilor, fenomen deosebit de grav în viața societății și cu profunde implicații materiale și morale, nu poate fi asigurată în mod eficient numai prin aplicarea de pedepse, oricât de severe ar fi acestea. Săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală nu poate să pună în evidență pe lângă un anumit grad de pericol pentru valorile sociale fundamentale și existența unor realități umane sau sociale asupra cărora pedepsele să nu aibe nici o influență, ori o influență extrem de redusă, la baza acestora fiind situații care nu constituie încălcări ale legii penale[1].

Aceasta subliniază necesitatea ca infracțiunea să fie examinată nu numai în raport cu pericolul pentru valorile sociale ocrotite de legea penală, dar și în raport cu anumite stări de pericol pe care le dă în vileag fapta prevăzută de legea penală (fără să derive din acestea) și care impun luarea unor măsuri cu caracter preventiv pentru a preîntâmpina ca făptuitorul să comită fapte prevăzute de legea penală.

Aceste măsuri preventive, făcând parte din sfera mai amplă a sancțiunilor de drept penal sunt *măsurile de siguranță*. În știința dreptului penal și în legislația penală, prin măsuri de siguranță se înțeleg acele măsuri specifice cu caracter preventiv pe care organele judiciare le pot lua față de persoanele care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală, relevând prin aceasta o stare de pericol care n-ar putea fi altfel înlăturată și preîntâmpinând astfel săvârșirea de noi fapte prevăzute de legea penală numai prin luarea unor asemenea măsuri.

Măsura de siguranță nu poate fi, prin urmare, decât o măsură *post factum* sau *post delictum*; ea apare ca o consecință a săvârșirii unei fapte prevăzute de legea penală ca o sancțiune de drept penal care legea o prevede pentru comiterea unei asemenea fapte în legătură cu care a apărut starea de pericol și care urmează să fie înlăturată sau redusă cu ajutorul acelei măsuri.

2. Întotdeauna infracțiunile au constat din comiterea de fapte care, prin ele însele, prezentau un pericol social deosebit, împotriva căruia societatea încerca să acționeze prin aplicarea de pedepse.

În procesul de combatere a acestor fapte periculoase, prin legea penală nu este în măsură însă să acționeze decât asupra efectelor unor fenomene și nu asupra cauzelor mai profunde ale acestora, adică asupra acelor realități sociale, economice, culturale, din care izvorăsc asemenea manifestări. Altfel zis, dreptul penal nu își poate propune reformarea societății și a individului, ci numai să influențeze, prin aplicarea sancțiunilor penale, comportarea exterioară a acestuia, determinându-l să se abțină de la transgresarea legii, de la tulburarea bunei conviețuiri a oamenilor în societate și să adopte o conduită compatibilă cu interesele acestei conviețuiri.

Cercetarea atentă a realității a relevat însă că unele încălcări de lege sunt determinate de cauze profund sociale, economice dar și de cauze imediate care rezidă chiar în persoana autorului și care îl împing pe acesta spre manifestări contrare legii penale și intereselor de ansamblu ale societății.

Într-un anumit moment al evoluției gândirii juridice a apărut întrebarea dacă nu s-ar putea acționa mai eficient asupra acestor cauze, nemijlocite, chiar de către organele judiciare, dat fiind că aceste cauze sunt date în vileag de însăși fapta prevăzută de legea penală, astfel ca prin eliminare să se înlăture posibilitatea ori temerea că se vor săvârși noi fapte de acest fel. În acest caz, nu s-ar acționa asupra efectelor faptelor prevăzute de legea penală comise de o persoană, ci asupra cauzelor imediate ale acestora. Nici asupra acestor cauze în totalitatea lor (unele ar fi greu de înlăturat fără transformări adânci în gândirea făptuitorului ori ar impune transformarea condițiilor social - economice în care acesta trăiește), ci numai asupra celora care ar-putea fi eliminarte imediat și fără sacrificii importante. Așa, de pildă, dacă o persoană săvârșește, în mod repetat, fapte penale din cauza alienației mintale ori a toxicomaniei, prin luarea măsurii internării medicale se va remedia starea de boală și, implicit, va dispare temerea că va săvârși

noi infracțiuni. În cazul celui care, din cauza intoxicării cronice cu alcool, stupefiante sau alte asemenea substanțe, comite o faptă prevăzută de legea penală; în acest caz obligarea la tratament medical va putea să înlăture această realitate și, implicit, posibilitatea săvârșirii de noi fapte prevăzute de legea penală.

În același mod raționăm când este vorba de un făptuitor care comite fapte prevăzute de legea penală datorită nepregătirii, incapacității sau altor cauze care îl fac necorespunzător pentru ocuparea unei funcții ori pentru exercitarea unei profesii, meserii, ocupații. Luarea măsurii privitoare la interzicerea ocupării unei anumite funcții ar remedia această situație prin înlăturarea cauzei imediate care determină săvârșirea faptei prevăzute de legea penală.

Tot astfel, dacă rămânerea într-o anumită localitate ar constitui cauza săvârșirii de fapte prevăzute de legea penală, măsura interzicerii de a se afla în anumite localități ar fi de natură să suprime temerea că pe viitor s-ar putea săvârși noi infracțiuni.

3. Preocuparea de a identifica anumite cauze imediate ale infracțiunilor susceptibile a fi eliminate și, implicit, înlăturată temerea că autorul va repeta fapta, nu face parte din problematica dreptului penal deoarece o atare preocupare nu relevă în principiu dorința de a reprima fapta concretă prevăzută de legea penală săvârșită de o persoană determinată, ci de a acționa asupra cauzelor acesteia și, prin aceasta, de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni. Unii autori au mai adăugat la deosebirile menționate și faptul că măsura de siguranță nu poate fi asemănată cu o sancțiune penală deoarece aceasta din urmă este corelativă unei acțiuni sau inacțiuni săvârșite de făptuitor, pe când măsura de siguranță privește un status al persoanei, și anume starea de periculozitate, ca urmare a inadaptării sale sociale. În acest caz, nu ne aflăm în fața unei acțiuni sau inacțiuni care violează un precept, ci în fața unei stări endogene a persoanei, susceptibile, datorită aceste situații, să comită noi infracțiuni. Ca atare, măsura de siguranță nu este o reacție contra violării preceptului ci contra stării de pericol a persoanei.

Preocuparea de a identifica existența cauzelor profunde ale infracțiunii și de a sugera căile de combatere a acestora în vederea prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni face parte mai degrabă din sfera criminologiei. Mai mult chiar, sarcina prevenirii actelor ilicite nu este numai a criminologiei, dar și a organelor administrative care, de asemenea, au obligația să prevină orice acțiune ce ar putea să tulbure ordinea de drept; așa se explică de pildă, reglementările administrative contra bolnavilor psihici periculoși, ca și faptul că mulți autori consideră că toate măsurile preventive, chiar cele impuse de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, sunt în esență măsuri cu caracter administrativ și excluse, ca atare, din problematica dreptului penal. Indiferent de controversa[2] dacă măsurile preventive luate de organele judiciare au caracterul unor măsuri de drept administrativ sau penal este de reținut faptul că într-o anumită etapă a dezvoltării gândirii și practicii juridico - penale s-a admis că alături de pedepse trebuie să se prevadă și posibilitatea ca organul judiciar să dispună luarea unor măsuri preventive, adică să acționeze și asupra unor cauze nemijlocite ale infracțiunii.

4. Pentru a se ajunge la această soluție legislativă (intervenția legii penale în combaterea unor cauze imediate ale infracțiunii), a fost necesar să se facă mai multe concesii. Mai întâi să se recunoască adevărul că măsurile preventive, chiar dacă nu combat în mod direct fapta prevăzută de legea penală comisă de agent (sarcină principală și specifică dreptului penal), indirect aceste măsuri înlăturând acele realități imediate care au generat într-o anumită măsură fapta ilicită și împiedicând prin aceasta noi fapte de încălcare a legii, pot servi ca instrument de combatere a criminalității. În al doilea rând, să se admită că măsurile preventive ar putea fi dispuse de și de organele judiciare; din moment ce acestea descoperă și trag la răspundere pe făptuitor pentru fapte în cadrul cărora au fost date în vileag realitățile menționate, de ce n-ar putea ele înșela să ia și măsurile de înlăturare a acelor cauze nemijlocite care au generat faptele menționate, chiar dacă această sarcină, principal, nu le-ar reveni lor, ci organelor administrative? O a treia concesie a fost renunțarea la conceptul de sancțiune penală, pedepsele, ca unic instrument de ocrotire, de legea penală a valorilor fundamentale ale societății admițându-se ca alături de pedeapsă să funcționeze și anumite măsuri preventive pentru realizarea scopului legii penale. În locul acestei noțiuni de sancțiune penală s-a sugerat adoptarea unui nou concept mai cuprinzător, cel de «sancțiune de drept penal» care să cuprindă atât pedepsele cât și măsurile de siguranță și cele educative. În acest mod s-a ajuns la sistemul sancționator modern al «dublei căi», admițându-se posibilitatea sancțiunilor preventive alături de cele represive, cu motivarea că prevenirea constituie și ea un obiectiv al pedepsei.

Această asimilare este, desigur, discutabilă. În realitate suntem în fața unor semnificații diferite ale conceptului de prevenire în fiecare din situațiile de mai sus. Prevenirea prin pedeapsă este o consecință inevitabilă a oricărei măsuri represive: cel represiv desprinde numai anumite învățăminte din pedeapsa suferită; la fel, persoanele din jurul celui pedepsit înțeleg că amenințarea legii penale este serioasă și că trebuie să se abțină pe viitor de la săvârșirea de fapte ilicite.

Prevenirea ca efect indirect al constrângerii nu poate fi pusă pe același plan cu prevenirea directă prin luarea unor unor de eliminare a unor cauze imediate ale infracțiunii, aceste măsuri nefiind efectul constrângerii, ci dimpotrivă ele generează o stare de constrângere deoarece se iau contra voinței celui supus acestor măsuri[3].

5. *Măsurile de siguranță* urmărind înlăturarea unor cauze care generează acțiuni, acționează asupra realizărilor care materializează aceste cauze; ca atare, ele sunt indiferente de existența sau nu a răspunderii penale a făptuitorului[4]. La stabilirea și individualizarea acestor măsuri nu se iau în seamă criteriile generale de individualizare prevăzute în art. 72 Cod penal, ci natura și gravitatea starii de pericol, ca și posibilitățile de înlăturare a acesteia, implicit a unor cauze imediate care generează faptele prevăzute de legea penală.

Starea de pericol nu poate tratatră într-un institut medical de specialitate altfel decât prin tratarea bolii psihice de care suferă făptuitorul și care generează fapta prevăzută de legea penală. Tot astfel starea de incapacitate și de nepregătire a făptuitorului este «tratată» prin măsura de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii și, prin aceasta, este combătută starea de pericol care se naște din starea de nepregătire a subiectului în măsura în care acesta generează fapte prevăzute de legea penală.

6. În doctrina penală a fost multă vreme discutată natura juridică a măsurilor de siguranță: sunt ele măsuri extra penale, cu caracter administrativ ori sunt sancțiuni de drept penal?

În concepția școlii clasice penale, dreptul penal nu putea folosi alte mijloace de reacțiune contra infractorilor decât pedepsele.

La fel de exclusivistă era și școala pozitivistă penală care pretindea ca pedepsele să dispară iar în locul lor să nu existe decât măsurile preventive, dreptul penal urmând să devină un drept al apărării sociale. S-a formulat ideea că trebuie conceput un sistem unitar în sensul contopirii pedepselor cu măsurile de siguranță unitar de reacțiune contra criminalității[5].

Pedepsele au în principal un rol represiv și numai indirect un rol preventiv, măsurile de siguranță au, dimpotrivă, un rol preponderent preventiv, pedepsele sunt determinate de vinovăția infractorului iar măsurile de siguranță de starea de pericol a făptuitorului (periculozitate subiectivă) sau a lucrurilor (periculozitate obiectivă) constatată de organele judiciare. Pedepsele se aplică pe o durată determinată iar măsurile de siguranță cât timp durează starea de pericol care a provocat aplicarea lor[6].

II. REGLEMENTAREA MĂSUAILOR DE SIGURANȚĂ ÎN CODUL PENAL ROMÂN

Aspecte generale

1. Nu există o reglementare a modalităților de aplicare și executare a măsurilor de siguranță ca sancțiuni de drept penal comună tuturor acestor măsuri. Aplicarea și executarea măsurilor de siguranță se subordonează însă unui scop comun și anume acela de a elimina anumite stări de pericol care pot genera fapte prevăzute de legea penală.

2. Aplicarea și executarea măsurilor de siguranță sunt reglementate în Titlul VI, Capitolul I, Capitolul II din Codul penal și Titlul III, Capitolul II din Codul de procedură penală.

Potrivit dispozițiilor art. 112 Cod penal, măsurile de siguranță sunt:

a) obligarea la tratament medical

b) internarea medicală

c) interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, o meserie ori o altă ocupație

d) interzicerea de a se afla în anumite localități

e) expulzarea străinilor

f) confiscarea specială

g) interdicția de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată

În raport cu *natura stării de pericol* deosebim măsuri de siguranță personale care privesc persoana infractorului (obligarea la tratament medical, internarea medicală).

- reale, deoarece se referă la starea de pericol rezultând din lucrurile produse, care au servit sau au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni dacă sunt ale infractorului, lucrurile date

pentru a determina săvârşirea unei infracţiuni, cele dobândite prin săvârşirea infracţiunii, lucrurile deţinute contra dispoziţiilor legale.

În raport cu conţinutul lor, adică după drepturile pe care le răpesc sau le îngrădesc, se clasifică în:

- privative de libertate
- restrictive de libertate
- patrimoniale

În raport cu durata lor se împart în:

- absolut indeterminate
- relativ determinate
- absolut determinate

• Condiţii speciale de aplicare a măsurilor de siguranţă

1. Obligarea la tratament medical

Potrivit art. 113 C. pen., această măsură se dispune de către instanţa judecătorească când se constată că făptuitorul a săvârşit fapta din cauza unei boli sau intoxicaţii cu stupefiante, alcool şi că acesta prezintă în continuare pericol pentru societate. Măsura obligării la tratament medical poate fi dispusă provizoriu în cursul urmăririi penale sau în timpul judecăţii de către procuror sau instanţă.

Pentru a se putea dispune această măsură trebuie să se verifice condiţiile:

- persoana faţă de care se dispune să fi săvârşit o faptă prevăzută de legea penală
- făptuitorul să prezinte pericol pentru societate
- pericolul social prezentat de făptuitor să provină din cauza bolii

Este important să se stabilească legătura de cauzalitate între boala făptuitorului şi pericolul pe care acesta îl prezintă.

Unitatea sanitară care asigură tratamentul este obligată să comunice instanţei de judecată:

- dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul
- dacă după prezentare se sustrage de la efectuarea tratamentului
- dacă măsura dispusă nu mai este necesară sau dacă este necesar un alt tratament
- dacă se impune internarea medicală

2. Internarea medicală

Internarea medicală poate fi dispusă de către instanţă în cazul în care făptuitorul este bolnav mintal, toxicoman şi se află într-o stare care prezintă pericol pentru societate:

Pentru a se dispune măsura internării medicale trebuie să se constate îndeplinirea condiţiilor:

- persoana să fi săvârşit o faptă penală
- făptuitorul este bolnav mintal sau toxicoman
- făptuitorul prezintă pericol pentru societate datorită bolii mintale de care suferă sau toxicomaniei

3. Interzicerea unei funcţii sau profesii

Este o măsură de siguranţă restrictivă de drepturi care poate fi aplicată de instanţa de judecată când se constată că făptuitorul a săvârşit fapta datorită incapacităţii, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu pentru ocuparea unei funcţii, exercitarea unei profesii, meserii.

Pentru a se dispune această măsură de siguranţă instanţa de judecată trebuie să constate:

- să se fi comis o faptă prevăzută de legea penală indiferent dacă, în concret, aceasta constituie sau nu infracţiune
- fapta să fi fost comisă cu prilejul îndeplinirii unei funcţii, profesii sau meserii
- fapta săvârşită să fie consecinţa incapacităţii, nepregătirii sau a altor motive care îl fac impropriu pe făptuitor pentru funcţia, profesia sau ocupaţia în exercitarea căreia a comis fapta

Această măsură de siguranţă poate fi revocată atunci când au încetat temeiurile care impuseseră luarea măsurii.

Prin rezolvarea măsurii de siguranţă persoana reintră în drepturile sale anterioare.

4. Interzicerea de a se afla în anumite localităţi

Măsura se aplică şi constă în interdicţia ca acesta să se afle în anumite localităţi după executarea pedepsei cu închisoarea, pronunţată de către instanţă prin hotărâre de condamnare.

Pentru aceasta trebuie să se îndeplinească următoarele condiţii:

- persoana să fi săvârşit o infracţiune
- infractorul să fi fost condamnat la pedeapsa închisorii de cel puţin un an
- infractorul să mai fi fost condamnat pentru alte infracţiuni
- prezenţa infractorului în localitatea unde a săvârşit infracţiunea să prezinte un pericol grav pentru societate

Conform art. 116 alin. 3 Cod penal măsura poate fi aplicată pe o durată de maxim 5 ani şi poate fi prelungită dacă pericolul subzistă.

Revocarea măsurii se poate realiza şi din oficiu

de către instanța în a cărei rază teritorială locuiește persoana respectivă, dacă instanța apreciază că a dispărut starea de pericol ce a stat la baza luării acestei măsuri de siguranță.

5. Expulzarea străinilor

Potrivit art. 117 Cod penal, unui cetățean străin sau persoană fără cetățenie care nu are domiciliu în țară, în cazul săvârșirii unei infracțiuni i se poate interzice rămânerea pe teritoriul țării dacă se constată că prezența lui pe acest teritoriu prezintă pericol.

Pentru aceasta trebuie să se constate existența următoarelor condiții:

- să fi săvârșit o infracțiune și nu o faptă prevăzută de legea penală
- infractorul trebuie să aibă calitatea de cetățean străin sau apatrid cu domiciliul în străinătate, aceasta în momentul săvârșirii infracțiunii
- constatarea pericolului în fiecare caz dat, în sensul că rămânerea infractorului pe teritoriul țării este o premisă obiectivă a săvârșirii de noi infracțiuni
- trebuie să se constate că în țara în care urmează a fi expulzat străinul nu există pericolul ca acesta să fie supus la tortură.

Revocarea poate să fie dispusă de către instanță și după executarea pedepsei cu închisoarea, când, de exemplu, cetățeanul străin devine prin căsătorie cetățean român.

6. Confiscarea specială

Este singura măsură cu caracter patrimonial și uneori starea de pericol izvorăște din însăși natura lucrurilor, coroborată cu anumite împrejurări. Măsura confiscării speciale privește bunuri care aparțin făptuitorului și poate fi dată de către procuror sau instanța de judecată.

Potrivit art. 118 bunurile supuse confiscării pot fi:

a) lucrurile produse prin fapta prevăzută de legea penală

b) lucrurile care au servit sau care au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni dacă sunt ale infractorului

c) lucrurile care au fost date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a răsplăti infractorul;

d) lucrurile dobândite în mod vădit prin săvârșirea infracțiunii dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;

e) lucrurile deținute în contra dispozițiilor legale.

7. Interdicția de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată

Art. 118[1] – Când persoana condamnată la pedeapsa închisorii de cel puțin 1 an pentru loviri sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice și psihice, săvârșite asupra membrilor familiei, dacă instanța constată că prezența acesteia în locuința familiei constituie un pericol grav pentru ceilalți membri ai familiei, poate lua față de această persoană măsura interzicerii de a reveni în locuința familiei, la cererea părții vătămate. Această măsură poate fi luată pe o durată de până la doi ani.

O problemă deosebită o ridică aplicarea prevederilor legale privitoare la măsurile de siguranță în cazul succesiunii de legi în timp.

În doctrină și legislație s-a consacrat principiul după care dispozițiile privitoare la măsurile de siguranță și educative se aplică retroactiv, adică ele intră în vigoare de la data prevăzută de lege indiferent că faptele comise de inculpat s-ar situa înainte de apariția noii legi. S-a argumentat în doctrina penală că față de finalitatea și funcțiile măsurilor de siguranță acestea nu sunt guvernate de principiul legii mai blânde ci de principiile legii celei mai conforme cu nevoile de apărare socială[7].

Asupra acestei rezolvări s-au exprimat unele rezerve[8], arătându-se că unele măsuri de siguranță ar putea fi private de libertate, deci măsuri grave care n-ar putea fi dispuse retroactiv. Pe de altă parte, o atare dispoziție apare ca fiind contrară Constituției care permite numai legii penale, mai blândă, să retroactiveze (art. 15 alin. 2). De aceea am sugera ca într-o viitoare reformă penală să se examineze și modul de formulare a articolului 12 alin. 2 din Codul penal pentru a corespunde prevederilor constituționale. Necesitatea apărării societății împotriva faptelor socialmente periculoase nu se poate înfăptui decât într-un cadru legal și cu respectarea prevederilor constituționale menționate.

III. REFERINȚE ISTORICE ȘI DE DREPT COMPARAT

• Referințe istorice

1. Măsurile de siguranță își au originea în concepțiile școlii pozitiviste penale care, opunându-

se părerilor tradiționale, a preconizat, pentru prima dată, necesitatea de a înlocui pedeapsa ca reacție contra infracțiunii cu un instrument mai eficient: în loc de a acționa asupra *defectelor* activității criminale se propunea o acțiune energică asupra *cauzelor* criminalității însăși. În concepția școlii pozitiviste se considera zadarnică aplicarea unei pedepse din momnet ce omul este determinat de cauze naturale și sociale să comită o infracțiune, lipsindu-i libertatea de a alege o altă conduită decât cea impusă de împrejurări. În locul ideii de pedeapsă este promovată ideea apărării sociale contra făptuitorilor a căror persoană prezintă un pericol social. Rolul statului este să prevină, adică să pună pe indivizii socialmente periculoși în imposibilitatea de a prejudicia societatea, fie luând anumite măsuri curative pentru a fi recuperați, fie prin măsuri de izolare de societate a infractorilor înnăscuți, alienați sau de obicei. În felul acesta, statul își îndeplinește datoria de a apăra societatea contra oricărui pericol care ar compromite condițiile sale de existență. Asemenea idei ale școlii pozitiviste penale și mai ales ideea de apărare socială erau în poziție flagrantă cu concepția clasică după care individul constituie un scop în sine și nu constituie un mijloc de a se ajunge la o altă finalitate, gândirea pozitivistă în domeniul dreptului penal situându-se sub acest aspect pe o poziție de negare a individului și a oricărei concepții care pune pe individ în centrul atenției[9]. În viziunea pozitivistă societatea, colectivitatea se situează pe primul plan, individul fiind absolvit, dispărând în cadrul colectivității; apărarea socială înseamnă o subevaluare a omului privit ca valoare socială.

Pe drept cuvânt, în doctrina italiană s-a subliniat că măsura de siguranță ca mijloc de luptă contra infracțiunii este în total dezacord cu o concepție liberală asupra statului, dând expresie unei viziuni social – colectiviste[10].

Cu toate aceste laturi negative ale pozitivismului, nu se poate nega meritul acestei concepții de a fi stimulat cercetarea omului infractor ca o totalitate de procese fizice și psihice, supus influențelor din mediul familial și social, sugerând legiuitorului anumite mijloace de profilaxie individuală și socială. Ceea ce este citabil la pozitiviști este o anumită unilateralitate, o negare a realității și o absolutizare a concluziilor pe care le-au desprins din cercetarea fenomenului criminal[11].

Meritul școlii pozitiviste rămâne însă contestabil în privința demonstrării necesității de a adopta măsuri menite să conducă la combaterea stării de pericol a unor persoane care, fie prin construcția lor bio-psihică, fie ca urmare a influenței mediului sunt susceptibile să comită infrcțiuni. Ei au demonstrat că există anumite stări individuale sau sociale periculoase, decurgând din cauze ce nu pot fi combătute sau remediate cu ajutorul pedepselor. În cazul în care aceste stări sunt date în vileag prin săvârșirea de fapte prevăzute de legea penală este justificată luarea de măsuri de siguranță adecvate pentru înlăturarea acelor stări de pericol și a cauzelor care le determină. Această idee a fost ulterior admisă în știința dreptului penal, preconizându-se introducerea în legislația penală a unor măsuri preventive care împreună cu pedepsele să realizeze în mod eficient apărarea societății împotriva unor infractori înrăiți, vicioși, bolnavi mintali sau toxicomani.

Uniunea Internațională de drept penal a ales pentru aceste sancțiuni preventive denumirea de *măsuri de siguranță*, denumire care evidențează deosebirea care există între pedepse și sancțiunile preventive; ea a fost acceptată de aproape toate legislațiile care au introdus aceste noi mijloace de luptă împotriva criminalității[12].

2. Legiuirile române mai vechi conțineau și ele măsuri cu caracter preventiv dar nu le denumeau măsuri de siguranță ci le considerau fie ca pedepse complementare, fie ca simple consecințe ale condamnării. Astfel, în pravilele lui Matei Basarab, Vasile Lupu, se prevedea că cel care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și era bolnav mintal trebuia să fie supravegheat de familia sa. În condica criminalistică a lui Ioniță Sandu Sturdza s-a prevăzut expulzarea străinilor. Prin Codul Știrbei s-au introdus ca măsuri preventive confiscarea specială și supravegherea polițienească.

3. Codul penal din 1864 prevedea (art. 62) ca măsuri de siguranță pentru minorii care au acționat fără discernământ *încredințarea lor părinților ori internarea lor într-o mănăstire pentru a fi corijați*, măsură ce se lua cu privire la condamnații la o pedeapsă criminală (art. 596, alin. 2 Cod de procedură penală)[13]. Același cod reglementa și *confiscarea specială*, prevăzându-se în art. 37 că judecătorii pot ordona confiscarea:

a) lucrurilor produse prin crime delict sunt contravenții

b) lucrurile care au servit sau care au fost destinate spre a comite o infracțiune, dacă aceste lucruri vor fi ale autorului infracțiunii sau ale vreunui complice

c) scrierilor, imaginilor sau figurilor care ar prezenta elementele unei acţiuni comandabile; pentru aceasta se va ordona în acelaşi timp distrugerea tuturor exemplarelor ce vor fi găsite, precum şi a planchetelor sau tiparelor care vor fi destinate spre a le reproduce; confiscarea sau distrugerea vor fi parţiale în cazul când numai acele pasaje sau unele părţi din planchete, formaturi sau tipărituri vor fi contrare legii.

d) toate lucrurile făcute sau deţinute în contra regulamentelor poliţieneşti; acestea, în caz de a fi vătămătoare sănătăţii publice, se vor distruge în total sau în parte[14].

4. Într-o formă modernă, măsurile de siguranţă au fost introduse în legislaţia română prin Codul penal din 1936 (intrat în vigoare în 1937). Aceste măsuri erau prevăzute în Cartea I, titlul IV, cap. I şi II, având o reglementare distinctă de aceea a pedepselor.

În expunerea de motive la acest cod se arată că lupta contra criminalităţii dusă numai în limitele pedepselor fixate de cod s-a dovedit în multe cazuri şi pentru unele categorii de interacţiuni ca ineficace. De aceea s-a impus introducerea de noi mijloace şi măsuri care să întregească opera de îndreptare şi refacere morală a infractorilor.

Legiuitorul din 1936, inspirându-se din rezoluţiile congresului Asociaţiei Internaţionale de drept penal (Bruxelles, 1926), ale celei de-a doua conferinţe internaţionale de unificare a dreptului penal (Roma, 1928) şi ale congresului Comisiunii internaţionale penale şi penitenciare (Praga, 1930) a reglementat materia măsurilor de siguranţă pe baza celor mai avansate idei în materie. Astfel, a prevăzut că măsurile de siguranţă se pot dispune numai în baza legii şi numai dacă s-a comis o faptă prevăzută de legea penală, înlăturându-se în acest mod starea de pericol a făptuitorului (respingându-se ideea unor măsuri de siguranţă ante delictum); că numai instanţa de judecată, în principiu, poate să dispună luarea acestor măsuri, că măsurile de siguranţă se pot dispune însoţind o pedeapsă dar şi de sine stătător; că măsurile de siguranţă se dispun în raport cu starea de pericol a făptuitorului şi nu în raport cu gravitatea faptei şi cu vinovăţia acestuia[15].

În comentariul său asupra capitolului măsurilor de siguranţă, profesorul Vintilă Dongoroz arăta care sunt criteriile pentru luarea unor asemenea măsuri: să se constate existenţa unei infracţiuni; să se constate că cel în cauză a săvârşit infracţiunea (singur ori în participaţie), să se constate existenţa uneia din stările de pericol în raport cu care se prevede luarea unei măsuri de siguranţă; să se constate că din starea de pericol a infractorului decurge un alt pericol, adică o reală şi serioasă temere că el va săvârşi noi fapte penale[16].

Codul penal din 1937 prevedea ca măsuri de siguranţă *privative de libertate:* internarea infractorilor periculoşi din cauza alienaţiei mintale, anormalităţii sau viciilor; internarea infractorilor periculoşi din cauza perseverenţei criminale (infractori din obişnuinţă, profesionişti); internarea infractorilor periculoşi din cauza vieţii parazitare (vagabonzi, cerşetori).

Alte măsuri de siguranţă erau *restrictive de libertate* şi anume interdicţia de a intra în anumite localuri de consumaţie şi petrecere, interdicţia de a părăsi localitatea sau de a se afla în anumite localităţi, expulzarea. Ca măsuri de siguranţă *privative şi restrictive de drepturi* erau reglementate: interdicţia de a exercita o profesie sau o meserie, închiderea localului, dizolvarea sau suspendarea persoaneleor juridice. Ultimele măsuri de siguranţă aveau caracter patrimonial (confiscarea specială şi pe cauţiunea de bună purtare).

5. În lumina prevederilor ulterioare ale Codului penal din 1969 s-a constatat că dispoziţiile din Codul penal din 1937 nu aveau o redactare pe deplin corespunzătoare, întrucât în conţinutul lor se făcea referire la aplicarea «măsurilor de siguranţă» şi la «starea de pericol a infractorului». În ceea ce priveşte măsurile de siguranţă - care sunt consecinţele constatării unei stări de pericol – se poate afirma că acestea «se iau«. Nu era adecvată nici expresia «starea de pericol a infractorului», deoarece, în unele cazuri, măsurile de siguranţă se iau şi faţă de persoanele care, deşi au săvârşit fapte prevăzute de legea penală, nu răspund penal datorită alienaţiei mintale sau a altor cauze. Aceştia nu sunt infractori, ci făptuitori. Ca atare, textul ar trebui să se refere la «starea de pericol a făptuitorului»[17].

6. Codul penal prevedea şi măsura de siguranţă a confiscării speciale în art. 80. Potrivit acestor dispoziţii, putea fi dispusă confiscarea:

a) lucrurilor produse prin infracţiune;

b) lucrurilor care au servit sau erau destinate să servească la săvârşirea unei infracţiuni (dacă acestea aparţineau autorului infracţiunii sau, în caz de participaţiune, instigatorului sau complicelui);

c) lucrurilor deţinute în contra legilor sau regulamentelor.

Pentru lucrurile arătate la litera a) şi b)

confiscarea specială putea fi dispusă numai în caz de condamnare şi fără a se aduce vreo atingere drepturilor altor persoane decât infractorii. În ceea ce priveşte lucrurile de la litera c), ele puteau fi confiscate chiar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal.

Comparând dipoziţiile din art. 118 al Codului penal actual, constatăm că cele trei categorii de lucruri supuse confiscării din textul codului anterior corespund categoriilor de la litera a, d şi e din textul art. 118 al Codului actual, dar cu unele deosebiri.

Astfel, în codul anterior confiscarea lucrurilor menţionate la litera a era condiţionată de existenţa unei infracţiuni, pe când în dispoziţiile din art. 118 lit. a Codului penal actual, confiscareà specială are în vedere existenţa unei fapte prevăzute de legea penală, ceea ce înseamnă că măsura se poate dispune şi în cazul unei fapte prevăzute de legea penală care constituie infracţiune fiind comisă fără vinovăţie.

Potrivit art. 80 lit. b din Codul penal anterior, lucrurile nu erau supuse confiscării dacă aparţineau altor persoane decât vreunuia dintre făptuitori, (autor, instigator, complice). Dispoziţia de la litera b din ărt. 118 al Codului actual conţine o restricţie similară, prin infractor – în sensul acestei restricţii – înţelegându-se, potrivit art. 144 din Codul penal, atât acela care a comis o infracţiune consumată, cât şi o tentativă ori dacă a participat ca ajutor, instigator sau complice la comiterea faptei.

O deosebire importantă între reglementarea anterioară şi reglementarea ulterioară constă şi în aceea că: pe când în legislaţia actuală se prevede că luarea măsurii confiscării speciale este obligatorie, textul prevede imperativ «sunt supuse confiscării» şi aceasta indiferent de soluţia dată din punct de vedere penal, din codul penal anterior confiscarea era facultativă, instanţa putând sau nu să o dispună; iar în cazul lucrurilor de la literele a şi b măsura de siguranţă a confiscării nu putea fi luată decât în caz de condamnare.

Sub acest din urmă aspect reglementarea anterioară a confiscării speciale era defectuoasă şi fiindcă restrângea, în mod nejustificat, câmpul de incidenţă al acestei măsuri de siguranţă (de ex: dacă un falsificator de monede devenea alienat mintal în crusul procesului, nemiputându-se pronunţa o condamnare, instanţa nu ar fi putut dispune confiscarea lucrurilor produse eprin infracţiune, adică a monedelor false). Numai în mod excepţional codul anterior, în art. 163 alin. 2, prevedea că se poate aplica confiscarea specială chiar dacă învinuitul nu a fost condamnat dacă a decedat.

O altă deosebire importantă faţă de reglementarea anterioară se referă la prevederile de la litera c şi d din art. 118, categorii de lucruri confiscabile care nu erau prevăzute în enumerarea cuprinsă în art. 80 din Codul penal anterior.

Lucrurile din categoria la care se referă litera c din art. 118 Codul penal actual, erau supuse în legislaţia anterioară unei măsuri oarecum similare cu măsura confiscării speciale, dar limitat numai la câteva infracţiuni, şi anume: în cazul luării şi dării de mită (art. 251 alin. ultim) şi în cazul traficului de influenţă (art. 252. alin ultim). Ori această limitare, privită cu atenţie, din punct de vedere al existenţei unei stări de pericol social, nu avea nici o justificare deoarece nu exista nici o deosebire, sub raportul stării de pericol, între situaţia în care prin darea unei sume de bani sau a unor obiecte de valoare unui funcţionar pentru a-l determina să comită infracţiunea de luare de mită sau a unui individ lipsit de scrupule ca să-şi trafice influenţa şi situaţia în care banii sau lucrurile de valoare sunt date pentru a determina pe cineva să ucidă, să trădeze, să falsifice să fure etc.

De asemenea, nu există nici un motiv pentru a face o deosebire între banii sau lucrurile predate înainte de comiterea faptei şi banii sau lucrurile remise după ce fapta a fost săvârşită. În toate aceste ipoteze păstrarea unor astfel de lucruri constituie o incitare la săvârşirea de noi infracţiuni, deci prezintă o evidentă stare de pericol. În legislaţia actuală, banii şi obiectele date ca preţ pentru determinarea sau răsplătirea infractorilor constituie o categorie de lucruri confiscabile în cadrul reglementării generale a confiscării speciale, indiferent de infracţiunea comisă ori de momentul când au fost predate foloasele[18].

Potrivit art. 80 alin 2 din Codul penal anterior, lucrurile confiscate care sunt prin ele însele vătămătoare vor fi distruse cu avizul procurorului. Codul penal în vigoare numai conţine o astfel de dispoziţie numai în codul de procedură penală măsura de siguranţă a confiscării speciale luată prin ordonanţă sau hotărâre se execută după cum urmează:

a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispoziţiilor legii;

b) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezenţa, după caz, a procurorului sau a judecătorului, întocmindu-se

proces verbal care se depune la dosarul cauzei (art. 439 C. pr. pen.).

Aşa cum se observă, unele din dispoziţiile Codului penal din 1937 au fost preluate de Codul penal român în vigoare, care a dat o reglementare modernă şi ştiinţifică a acestei materii.

Analiza prevederilor referitoare la confiscarea specială din codul penal în vigoare va constitui obiectul acestei lucrări.

• Referinţe de drept comparat

1. Instituţia măsurilor de siguranţă şi în special aceea a confiscării speciale este cunoscută de toate legislaţiile moderne, cu soluţii de reglementare apropiate de cele ale legii penale române.

În concepţia legislaţiei penale *franceze*, de exemplu, măsurile de siguranţă sunt măsuri de semnificaţie morală, impuse indivizilor periculoşi pentru ordinea socială în scopul de a preveni săvârşirea infracţiunilor pe care starea lor o face posibilă; ele nu au caracter retributiv, scopul lor fiind exclusiv preventiv.

Măsurile de siguranţă nu implică existenţa vinovăţiei şi pot fi dispuse numai în baza legii penale şi a principiului ocrotirii demnităţii persoanei[19].

Legea penală franceză a respins teza *dualistă* în sensul că măsurile de siguranţă trebuie să se înfăţişeze ca un sistem autonom independent de pedepse (teza adoptată şi la cel de-al VI – lea Congres AIDP, Roma 1953), adoptând teza *monistă* care propune fuziunea dintre pedepse şi măsuri de siguranţă. În această teză se argumentează că nu există o deosebire esenţială între măsura de siguranţă şi pedeapsă, de aceea ar fi dificil de creat un regim de executare diferenţiat după cum ar trebui să se execute o pedeapsă ori o măsură de siguranţă; aceste dificultăţi devin şi mai serioase în cazul în care individul ar trebui să execute concomitent o pedeapsă ori o măsură de siguranţă. Această teză a fost susţinută şi de Marc Ancel, fondatorul teoriei noii apărări sociale, care preconiza încă mai de mult necesitatea unui sistem unic de măsuri de apărare socială împotriva sistemului dualist actual[20]. După părerea sa nevoia unor acţiuni eficiente de readaptare a delincventului prin luarea în considerare a personalităţii acestuia impune unificarea celor două categorii de măsuri (pedepse şi măsuri de siguranţă).

Pe lângă acestea, între persoana care execută o condamnare şi cea contra căreia s-a luat măsura de siguranţă privativă de libertate, nu există o deosebire prea mare; intimidarea prin pronunţarea unei condamnări se realizează şi prin luarea unei măsuri de siguranţă; distincţia între pedeapsă şi măsuri de siguranţă este adeseori greu de făcut; aşa de pildă, confiscarea specială poate fi când o măsură de siguranţă, când o pedeapsă. În raport cu ideile aceste doctrine nu are loc, propriu zis o unificare, ci o integrare a pedepselor şi a măsurilor de siguranţă într-un sistem unitar de acţiuni penale condus după criterii în acelaşi timp sociale, morale şi dirijat printr-o politică criminală în care dreptul penal joacă un rol esenţial menit să servească ca o garanţie a libertăţii individuale[21]. Acest punct de vedere a fost acceptat şi de alţi autori francezi, de exemplu Bouzat.

Înscriindu-se pe liniile acestor poziţii doctrinare cu noul cod penal francez (în vigoare de la 1 martie 1994), cuprinde într-un singur sistem sancţionator atât pedepsele, cât şi măsurile de siguranţă, unele ca şi celelalte putând fi aplicate, cumulativ, unui infractor. În raport cu pedepsele, noua lege penală franceză atribuie măsurilor de siguranţă un rol extrem de modest; singurele care sunt organizate în mod raţional şi supuse unor reguli tehnice speciale sunt măsurile de reeducare a minorilor delincvenţi[22]. Se recunoaşte caracterul de măsuri de siguranţă unor pedepse complementare cum ar fi confiscarea lucrurilor calificate de lege ca periculoase (art. 131 – 31; 132 – 38). Acelaşi caracter este recunoscut de jurisprudenţă şi altor pedepse complementare cum ar fi interdicţia de a se afla în anumite localităţi, retragerea permisului de circulaţie, interdicţia de a exercita anumite profesii; pe această cale, jurisprudenţa avansează tot mai mult[23].

Confiscarea specială este reglementată în codul penal francez ca o pedeapsă alternativă când infracţiunea săvârşită este prevăzută cu închisoare sau amendă. În acest caz, instanţa poate dispune confiscarea unuia sau mai multor vehicule aparţinînd condamnatului (art. 131 – 6 pct. 4), sau confiscarea uneia sau mai multor arme proprietatea condamnatului sau asupra cărora are dreptul să dispună în mod liber (art. 131 – 6 pct. 7) şi confiscarea lucrurilor care au servit sau au fost destinate să servească la comiterea unei infracţiuni sau a lucrurilor care sunt produsul infracţiunii (cu excepţia delictelor de presă). Potrivit art. 131 – 9 închisoarea sau amenda nu pot fi pronunţate cumulativ cu o pedeapsă privată sau restrictivă de drepturi (implicit cu confiscarea specială). Aceaşi măsură şi în aceleaşi ipoteze se poate lua şi în cazul contravenţiilor care fac parte din clasa a V – a

(amenda între 10.000 – 200.000 franci). În acest caz, de asemenea, amenda nu poate fi cumulată cu pedeapsa privativă sau restrictivă de drepturi.

Alteori, confiscarea specială apare ca o pedeapsă complementară. Un atare caracter îl are confiscarea în cazul crimelor şi delictelor când, printre altele, instanţa poate să dispună confiscarea unor lucruri (art. 131 – 10). De asemenea, în materie contravenţională actul normativ care stabileşte contravenţia dacă făptuitorul este o persoană fizică, poate prevedea ca pedeapsă complementară, printre altele, confiscarea armei sau confiscarea lucrului care a servit sau era destinat să servească la comiterea unei infracţiuni precum şi a lucrului produs prin infracţiune (art. 131 –16)[24].

Jurisprudenţa şi doctrina admit, cum am mai arătat, că unele din pedepsele alternative sau complementare pot avea şi caracterul unor măsuri de siguranţă (de pildă confiscarea lucrurilor calificate de lege ca periculoase)[25].

Privit art. 131 – 21 pedeapsa confiscării este obligatorie în cazul obiectelor calificate de lege sau regulamente ca periculoase şi vătămătoare. De asemenea, sunt confiscabile lucrurile care au servit sau au fost destinate să servească la comiterea unei infracţiuni precum şi lucrurile care sunt produsul infracţiunii cu excepţia lucrurilor susceptibile de restituire.

În afară de acestea, confiscarea poate să opereze asupra oricărui obiect mobil prevăzut de lege sau regulament. Lucrul care constituie obiectul infracţiunii este asimilat cu lucrul care a servit la comiterea unei infracţiuni sau care este produsul infracţiunii. Dacă lucrul confiscat nu a fost sechestrat sau nu poate fi înfăţişat, confiscarea este dispusă asupra valorii bunului.

În doctrina penală franceză, confiscarea specială a fost considerată de unii autori ca o măsură de siguranţă mai mult decât o pedeapsă[26].

Alţi autori, întocmai ca legea penală, o caracterizează ca o pedeapsă alternativă sau complementară[27]. În viziunea doctrinei franceze, confiscarea specială nu poate fi dispusă decât asupra unor locuri în legătură cu infracţiunea comisă de făptuitori; măsura se dispune de instanţa de judecată (în afară de cazul unei dispoziţii contrare a legii), măsura nu poate să aducă atingerea intereselor terţilor, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege (de exemplu art. 222 – 49 alin. 1 obligă la confiscarea instalaţiilor, a materialelor şi a oricărui lucru care a servit direct sau indirect la comiterea infracţiunii de trafic de stupefiante, ca şi a oricărui produs provenit din această infracţiune în mâna oricărei persoane căreia i-ar aparţine şi din orice loc, dacă se stabileşte că proprietarul nu putea să ignore originea sau utilizarea frauduloasă a instalaţiilor sau a materialelor respective)[28]. Nu sunt confiscabile lucrurile susceptibile de restituire; aceasta operează numai în raport cu posesorii sau detentorii de bună credinţă a lucrurilor, al căror titlu de proprietate, posesor sau detentor este legal.

În înţelesul doctrinei franceze, lucrul care a constituit obiectivul infracţiunii (confiscabil potrivit art. 131 – 21) este corpul delict[29] cum ar fi sumele primite de funcţionar în cazul corupţiei pasive (art. 432 – 17). Această semnificaţie a noţiunii de corp delict diferă de cea a legislaţiei române care prin corp delict (art. 95 C.pr.pen.) înţelege acele obiecte care au fost folosite sau au fost destinate să survenească la săvârşirea unei infracţiuni precum şi lucrurile care sunt produsul infracţiunii. Ori, aceste lucruri sunt confiscabile, potrivit legii franceze, în baza altui alienat din art. 131 – 21, iar corpul delict este *asimilat* cu aceasta. În concepţia doctrinei penale române, sumele de bani date şi primite drept mită nu constituie corpul delict al infracţiunii şi nici nu poate fi asimilat cu lucrile care au servit ori au fost destinate să servească la săvârşirea infracţiunii cu produsul infracţiunii ci se înfăţişează ca o plată în vederea săvârşirii unei infracţiuni sau răsplată, în ambele sensuri constituind o retribuţie pentru actul efectuat de funcţionar[30].

Tot astfel, Jean Pradel consideră că lucrul confiscat, ca produs al infracţiunii, ar fi similar cu obiectul furat sau cu beneficiul realizat din infracţiune[31]. În doctrina română prin lucruri produse prin infracţiune se înţeleg acele lucruri care nu au existat înainte, în materialitatea lor fiind realizate prin activitatea infracţională (ex. monede false, înscrisuri false etc.), în timp ce câştigul realizat din infracţiune este un lucru dobândit dintr-o activitate ilicită; aceste lucruri au existat anterior şi au ajuns direct sau indirect în stăpânirea ilegitimă a infractorului prin comiterea infracţiunii; fapta ilicită a reprezentat un mijloc de însuşire a lucrurilor şi nu de producere a acestuia[32]. Alţi autori tratează confiscarea monedelor confiscate şi a instalaţiilor de fabricare a acestora printre lucrurile calificate de lege ca periculoase sau vătămătoare[33], deşi primele sunt produsul infracţiunii în sensul doctrinei române iar celelalte sun lucruri destinate să servească la săvârşirea infracţiunii.

Referindu-se la dispoziţia din art. 131 – 21 care

prevede confiscarea obligatorie şi nu facultativă, cum se dispune de regulă, a lucrurilor declarate de lege sau vătămătoare, autorii francezi subliniază existenţa în legea penală a unor dispoziţii care prevăd explicit confiscarea unor lucruri intrând în categoria celor menţionate chiar dacă nu sunt în legătură cu o infracţiune concretă cu condiţia ca posesorul lucrurilor să fie chiar făptuitorul. De exemplu, aparatele neautorizate de interceptare de sunete şi imagini de la distanţă, monedele falsificate, biletele de bancă falsificate. În acest caz, măsura se dispune obligatoriu indiferent de gravitatea faptelor şi de vinovăţia condamnatului[34]. În ipoteza că lucrurile nu pot fi confiscate în natură, ele vor putea fi confiscate în echivalent. În doctrina franceză s-a apreciat că o atare măsură apare ca amendă penală egală cu valoarea obiectului confiscabil[35].

2. În legislaţia penală *belgiană* confiscarea specială este posibilă în cazul lucrurilor a căror deţinere este prin ea însăşi ilicită şi periculoasă; asupra lucrurilor produse prin infracţiune (monede falsificate, videocasete cu imagini contrare bunelor moravuri etc.) şi asupra lucrurilor care au servit ori au fost destinate să servească la săvârşirea unei infracţiuni (arme, otrăvuri etc.) şi aparţin condamnatului (art. 42, 43 Cod penal). Printr-o lege din 17 iulie 1990 s-a admis posibilitatea confiscării şi a lucrurilor constituind foloasele obţinute din infracţiune precum şi a lucrurilor valorilor care s-au substituit acestora (art. 43 Cod penal). Tot printr-o lege specială, lege din 24 februarie 1991, privind traficul de stupefiante şi al substanţelor otrăvitoare, s-a admis posibilitatea confiscării vehiculelor, aparatelor, instrumentelor sau lucrurilor care au servit sau au fost destinate să servească la săvârşirea acestor infracţiuni sau care au făcut obiectul infracţiunilor respective, chiar dacă nu sunt proprietatea condamnatului.

În doctrina penală *belgiană* se face deosebire între confiscare ca pedeapsă şi confiscare ca măsură de siguranţă, măsură care se referă la obiectele periculoase care trebuie retrase din circulaţie chiar dacă nu aparţin făptuitorilor. În ce priveşte *confiscarea vamală* este socotită ca având un caracter mixt, adică atât pedeapsă cât şi de măsură reparatorie faţă de prejudiciul adus fiscului. Legea asupra vămilor şi accizelor (art. 220) prevede posibilitatea confiscării vehiculelor sustrase de la impozitarea vamală sau plata contravalorii vehiculului respectiv[36].

3. În concepţia legislaţiei *italiene*, măsurile de siguranţă sunt clasificate în măsuri de siguranţă *personale* şi *patrimoniale*.

Primele măsuri constă într-o restrângere a libertăţii individuale în timp ce măsurile patrimoniale constă într-o limitare a posibilităţii de a dispune de un lucru.

Măsurile de siguranţă *personale* se împart, la rândul lor, în măsuri privative de libertate şi neprivative de libertate (art. 215). Sunt măsuri privative de libertate: internarea într-o colonie agricolă sau într-o unitate de muncă; internarea într-un spital de alienaţi, internarea înr-o casă de corecţie. Sunt măsuri de siguranţă neprivative de libertate: libertatea supraveghetată, interzicerea de a frecventa localurile unde se vând băuturi alcoolice, expulzarea[37].

Măsurile de siguranţă se aplică numai în baza legii şi dacă sunt prevăzute explicit de lege. Orice prezumţie de stare de pericol care justifică luarea automată a măsurii de siguranţă a fost înlăturată ca urmare a intervenţiei Curţii Constituţionale şi a Legii 663/1986.

Măsurile de siguranţă *patrimoniale* sunt cauţiunea de bună purtare şi confiscare.

Confiscarea este prevăzută în articolul 240 Cod penal şi urmăreşte să înlăture lucrurile care sunt periculoase prin ele însele sau în legătură cu săvârşirea unui fapt concret prevăzut de legea penală. Confiscarea se exercită asupra lucrurilor, însă acestea sunt periculoase numai în măsura în care ar putea sugera agentului ideea de a comite noi infracţiuni. De la lucruri, starea de pericol se răsfrânge asupra subiectului[38].

Confiscarea constă din exproprierea în favoarea statului a lucrurilor care au servit ori au fost destinate să servească la comiterea infracţiunii precum şi a lucrurilor care sunt produsul ori folosul rezultat de pe urma infracţinii. Confiscarea este facultativă când este lăsată la aprecierea judecătorului; acesta nu poate dispune măsura confiscării decât dacă pronunţă o condamnare şi dacă lucrul nu aparţine unei persoane străine de infracţiune. Confiscarea este obligatorie când este vorba de lucruri care constituie preţul infracţiunii, lucruri a căror fabricare, folosire, deţinere sau înstrăinare constituie infracţiunea, chiar dacă nu s-a pronunţat o hotărâre de condamnare. Confiscarea obligatorie nu se dispune asupra lucrurilor care constituie preţul delictului dacă acestea aparţin unei persoane străine de delict[39].

O altă măsură de siguranţă patrimonială este

cauțiunea de bună purtare (art. 237 Cod penal) şi constă în depunerea unei sume de bani nu inferioară sumei de 200.000 de lire şi peste 4 milioane de lire ori din prezentarea unei garanții; această garanție se pierde dacă făptuitorul comite o altă infracțiune. Această măsură nu poate fi dispusă pe o durată sub un an sau mai mare de 5 ani; dacă cel în cauză are o bună conduită, suma se restituie. Măsura se ia, de regulă, cu privire la cei liberați de la unitățile de muncă sau din coloniile agricole dacă judecătorul nu dispune libertatea supravegheată, se mai dispune cu privire la cei care au încălcat obligația de a frecventa localurile unde se vând băuturi alcoolice[40].

4. În reglementarea Codului penal *grec*, capitolul IV, secțiunea III, sub denumirea de «măsuri de siguranță», legiuitorul a prevăzut următoarele: internarea infractorilor iresponsabili; plasarea alcoolicilor şi toxicomanilor într-un institut terapeutic; plasarea într-o casă de muncă; interdicția de a se afla în anumite localități; expulzarea străinilor; confiscarea specială.

Confiscarea specială se referă la bunurile care sunt produsul unei crime sau delict intenționat, la suma reprezentând valoarea de înlocuire a acestóra precum şi orice al lucru obținut în schimb. De asemenea, sunt supuse confiscării bunuri care au servit sau au fost destinate să servească la săvârşirea unor asemenea infracțiuni, dacă aparțin autorului sau participanților la săvârşirea infracțiunilor.

Obiectele care prin natura lor prezintă pericol pentru ordinea publică se confiscă în mod obligatoriu de la cei care le posedă (chiar dacă aceştia nu pot fi condamnați). Dacă nu se dispune trimiterea în judecată a celui care deține obiectele, deşi acestea prin natura lor prezintă un pericol social, confiscarea se dispune de instanță pe baza cererii procurorului. Instanța va hotărî şi dacă obiectele vor fi distruse sau nu.

În conformitate cu prevederile Codului penal, măsurile de siguranță se prescriu în termen de trei ani de la rămânerea definitivă a hotărârii prin care a fost dispusă luarea acestora[41].

5. În Codul penal *german*, măsurile de siguranță sunt reglemenate în Titlul III, secțiunea VI sub denumirea de «Măsuri de îndreptare şi sigurnță» (67 – 71a).

Paragraful 61 prevede care sunt măsurilede siguranță: internarea într-un spital de boli psihiatrice, internarea într-un institut de dezintoxicare; internarea într-un institut socio – terapeutic; internarea într-o unitate cu supraveghere riguroasă, exercitarea unui control asupra comportamentului; retragerea permisului de conducere pentru conducătorii de autovehicule; interdicția de a exercita o profesie. Aşa cum se observă, primele măsuri de siguranță sunt privarea de libertate iar celelalte trei sunt neprivative de libertate[42].

Internarea într-un spital de psihiatrie se dispune împotriva persoanelor care au săvârşit o infracțiune într-o stare de iresponsabilitate ori de iresponsabilitate atenuantă iar din ansamblul circumstanțelor rezultă temerea că va comite noi infracțiuni în această stare (conform 63).

Internarea într-un institut pentru dezintoxicare (64) se dispune față de persoanele care au săvârşit o faptă prevăzută de legea penală ca urmare a consumului excesiv de băuturi alcoolice sau de alte substanțe similare. Internarea nu se dipune în situațiile în care poate aprecia, de la început, că nu există şanse de reuşită în urma curei de dezintoxicare.

Internarea într-o unitate cu supraveghere riguroasă se dispune împotriva infractorilor recidiviști şi a celor care au înclinații spre săvârşirea de infracțiuni, elemente considerate periculoase pentru societate.

Internarea înr-o asemenea unitate se poate dispune pe o durată de până la zece ani. În timpul executării acestei măsuri, instanțele judecătoreşti pot dispune revocarea sau înlocuirea ori încetarea acestora.

Exercitarea unui control asupra comportamentului este o măsură de siguranță neprivativă de de liberate, care se poate lua pe lângă o pedeapsă ori în situația în care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării unei sancțiuni privative de libertate. Controlul comportamentului se exercită de către un organ de supraveghere sau de către agenții de probațiune numiți de instanță.

Pe perioada respectivă, instanța poate impune unele obligațiuni constând în:

- interzicerea păstrării domiciliului, a reşedinței sau a unei anumite zone;
- interzicerea de a frecventa anumite localuri care ar crea condițiile săvârşirii de noi infracțiuni;
- interzicerea de a frecventa, găzdui sau angaja anumite persoane sau grupuri care l-ar instiga pe condamnat la săvârşirea de noi infracțiuni;
- interzicerea executării unor activități determinate care ar crea condiții favorabile săvârşirii de infracțiuni;

- restricția de a deține diferite obiecte (bunuri) care i-ar da ocazia să comită infracțiuni;

- interzicerea de a poseda sau a conduce autovehicule;

- obligația prezentării la anumite date la organul de supraveghere;

- obligația declarării imediate a schimbării domiciliului sau a locului de muncă.

În cazul în care controlul comportamentului însoțește o pedeapsă, măsura de siguranță se execută după ispășirea pedepsei.

Paragraful 69 prevede o măsură restrictivă de drepturi – retragerea permisului de conducere – care poate să fie luată atât împotriva persoanelor care răspund penal cât și față de cei care au comis fapte penale în stare de iresponsabilitate. Trebuie îndeplinite 2 condiții: fapta să fie săvârșită cu ocazia conducerii unui autovehicul și să rezulte că conducătorul este inapt de a conduce un autovehicul.

Interdicția exercitării unei profesii este reglementată ca măsură de siguranță în paragraful 70. Se dispune față de cei care au comis o infracțiune abuzând de profesia sau meseria lor, ori au nesocotit grav obligațiile ce decurgeau din exercitarea acestora.

Măsura confiscării speciale este reglementată separat de celelalte măsuri de siguranță, în secțiunea VII sub titlul «Confiscarea și preluarea lucrurilor».

Potrivit paragrafului 73, confiscarea se dipune în legătură cu lucrurile dobândite pentru săvârșirea unei infracțiuni sau au rezultat din săvârșirea infracțiunii, iar preluarea lucrurilor are în vedere trecerea în proprietatea statului a lucrurilor care au fost produse prin fapta ilicită sau au fost folosite la săvârșirea ori pregătirea infracțiunii ori au fost destinate la aceasta.

Așa cum se observă,legea penală germană tratează în dispoziții diferite și sub denumiri deosebite ipotezele de confiscare specială pe care legea română le cuprinde într-un singur text.

Ca trăsături comune ambelor măsuri, în doctrina germană se subliniază că ele presupun existența unei fapte prevăzute de legea penală (nu este necesar să se stabilească vinovăția făptuitorului), iar din această faptă să se fi obținut ceva ca răsplată pentru săvârșirea infracțiunii sau un alt avantaj material fie pentru autor sau pentru ceilalți participanți la infracțiune.

Se poate lua una dintre măsurile de mai sus și dacă lucrul aparține unui terț neparticipant la infracțiune, dacă se dovedește că făptuitorul a lucrat în folosul terțului sau acesta a cunoscut modul cum va fi folosit lucrul ce-i aparținea. De asemenea, se poate lua una din măsurile de mai sus și sub formă de echivalent bănesc dacă lucrurile nu pot fi confiscate sau preluate în natură[43].

Confiscarea specială (paragraful 73) este o măsură care se dispune în cazul în care făptuitorul a obținut un folos pentru sau din infracțiune și dacă persoana vătămată nu a ridicat nici o pretenție pe care făptuitorul trebuie să o satisfacă din folosul obținut. Se confiscă și lucrurile achiziționate din sumele dobândite ilicit sau din sumele reprezentând echivalentul lucrurilor confiscabile. Se confiscă și lucrurile dobândite de un terț neparticipant la infracțiune dacă făptuitorul a comis fapta pentru acesta. Tot astfel, se confiscă bunurile aparținând unui terț dacă au fost oferite de acesta pentru săvârșirea faptei în cunoștință de circumstanțele faptei.

Dacă lucrurile nu pot fi confiscate în natură, pot fi confiscate în echivalent (paragraful 73 a); la fel, dacă valoarea bunului dobândit în natură, la data judecății este sub valoarea inițială a lucrului, se va confisca echivalentul diferenței. Potrivit paragrafului 73 c, confiscarea nu se dispune dacă pentru cel în cauză aceasta ar însemna o măsură de o asprime inechitabilă sau dacă valoarea lucrului obținut prin infracțiune (chiar de la început) a fost de minimă importanță și dacă valoarea bunului dobândit nu se mai află în patrimoniul celui în cauză (ca urmare, de pildă, a plății impozitelor pentru avantajul material obținut).

În doctrina germană s-a susținut că măsura confiscării speciale nu este nici o măsură de siguranță și nici o pedeapsă (de aceea, legea germană le reglementează într-o secțiune specială) ci o măsură specială cu trăsături propii, urmărindu-se să treacă în folosul statului orice avantaj material dobândit printr-o faptă ilicită de la dobânditorul ilegitim. Confiscarea operează indiferent de vinovăție și ca atare prin ea se realizează mai curând obiectivele prevenției generale decât cele ale prevenției speciale[44]. Unii autori consideră că numai fapta intenționată poate atrage confiscarea, alți autori susțin că întocmai ca și în cazul preluării lucrurilor este posibilă confiscarea și dacă fapta a fost comisă din culpă când fapta este incriminată și dacă se comite din culpă ori cel puțin dacă s-a stabilit că, obiectiv, prin fapta comisă s-a încălcat o obligație de diligență[45].

Confiscarea este posibilă numai dacă lucrul prezintă o valoare economică, iar lucrul dobândit să fie rezultatul nemijlocit al faptei (este exclusă confiscarea banilor obținuți prin specularea sumelor dobândite prin fapta ilicită); confiscarea poartă asupra tuturor sumelor dobândite ilicit nu numai a câștigului net. De regulă, confiscarea este obligatorie, excepțiile trebuie să fie prevăzute de lege. Sunt confiscabile și lucrurile găsite asupra făptuitorului dar a căror proveniență nu poate fi stabilită cu certitudine, însă cu o mare probabilitate că provin din săvârșirea unei infracțiuni (dispoziția are în vedere traficul de stupefiante, activitatea asociațiilor criminale și a infractorilor profesioniști).

Prin confiscarea lucrurilor, acestea au valoarea lor de înlocuire, trec în proprietatea statului cu respectarea drepturilor terților asupra lucrurilor respective. Preluarea lucrurilor este reglementată în paragraful 74, prevăzându-se că această măsură se dispune cu privire la lucrurile care au fost produse prin infracțiune ori au fost folosite la săvârșirea ori pregătirea infracțiunii sau au fost destinate la aceasta. Preluarea este permisă numai dacă obiectele s-au aflat în raport cu fapta și cu circumstanțele faptei și sunt periculoase pentru societate ori există pericolul să servească la săvârșirea unei fapte ilicite.

Preluarea are loc chiar dacă făptuitorul a acționat fără vinovăție. Nu interesează dacă fapta a fost comisă cu intenție sau din culpă suficient să existe, obiectiv, pericolul că lucrul va servi la săvârșirea unei infracțiuni (de exemplu un autocamion condus de o persoană care nu are permis de conducere ori existența unor mari sume de bani în mâinile unor teroriști)[46]. Nu interesează ce fel de fapte ilicite ar putea să comită cu lucrul și dacă ar fi numai din partea făptuitorului ori a proprietarului bunului neparticipant la acțiune[47]. Preluarea poate avea loc (dacă legea trimite la dispoziția respectivă) și asupra lucrului care în momentul hotărârii aparținea făptuitorului dacă cel puțin din ușurință acesta a contribuit ca lucrul să fie folosit la infracțiune ori la pregătirea acesteia sau dacă lucrurile au fost dobândite într-un mod reproșabil[48].

6. Codul penal *spaniol*, intrat în vigoare în luna mai 1996, prevede în partea generală un capitol distinct intitulat Măsuri de siguranță (de las medias de seguridad). Unele măsuri de siguranță sunt privative de libertate (internarea într-un centru psihiatric, internarea într-un centru de dezintoxicare, internarea într-un centru special educativ). Alte măsuri de siguranță sunt nonprivate de libertate (interzicerea de a se afla în localități, retragerea dreptului de a conduce un autovehicul, anularea licenței sau a permisului de port armă, interzicerea unei profesii, expulzarea de pe teritoriul național a străinilor care nu locuiesc legal în Spania (art. 96).

De asemenea, într-un titlu separat, Codul penal spaniol prevede posibilitatea confiscării instrumentelor cu care făptuitorul a săvârșit o infracțiune intenționată, precum și a foloaselor provenite din infracțiune, oricare ar fi transformările pe care le-ar fi suferit, în afară de cazul în care ar aparține unui terț de bună credință și care le-ar fi obținut în mod egal. Din vânzarea acestor lucruri se vor acoperi prejudicii ale părților vătămate.

Dacă există o disproporție între valoarea instrumentelor ori a foloaselor confiscate și gravitatea infracțiunii, instanța va putea să nu dispună confiscarea sau ar putea să dispună confiscarea parțială (art. 28). În partea specială a Codului penal se prevede confiscarea sumelor date și primite ca mită ori ca urmare a traficului de influență (art. 131).

7. Codul penal al *Federației Ruse* (intrat în vigoare la 1 ianuarie 1997 cu modificările până la 1 noiembrie 1997) prevede în art. 97 mai multe împotriva măsurii de constrângere cu caracter medical. Aceste măsuri se iau persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală aflată în stare de iresponsabilitate, împotriva persoanelor care, după săvârșirea infracțiunii au devenit iresponsabile; împotriva persoanelor care au săvârșit faptele în condiții semi iresponsabile, precum și împotriva persoanelor în stare de intoxicație alcoolică ori cu stupefiante, dacă există pericolul săvârșirii de noi infracțiuni ori dacă persoanele menționate au devenit periculoase pentru sine sau pentru altă persoană.

Scopul luării acestei măsuri este de a asigura vindecarea celui în cauză, ameliorarea situațiilor și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Aceste măsuri constă în:

a) supravegherea forțată ambulatorie și supunerea lor unui tratament psihiatric;

b) obligarea la tratament într-o unitate de psihiatrie cu caracter general;

c) obligarea la tratament medical într-o unitate de psihiatrie cu caracter special;

d) obligarea la tratament medical într-o unitate de psihiatrie de tip special şi sub o supraveghere deosebită.

De asemenea, în art. 44, enumerându-se diferitele pedepse principale, sunt trecute şi interzicerea dreptului de a ocupa o funcţie şi de exercita o anumită activitate, precum şi interzicerea de a purta semne onorifice.

Toate aceste măsuri ar putea avea caracterul unor măsuri preventive cu caracter *personal*, similare celor din alte legislaţii chiar dacă legea le tratează ca pedepse ori ca măsuri de constrângere cu caracter medical.

În ceea ce priveşte măsurile preventive cu caracter *patrimonial,* Codul penal al Federaţiei Ruse nu are nici o dispoziţie în partea generală. Asemenea măsuri nu apar nici în partea specială (de pildă, la infracţiunile contra patrimoniului ori la infracţiunile economice sau în legătură cu infracţiunea de luare de mită, de contrabandă etc.). În toate cazurile când legea se referă la formele agravate de ale unor infracţiuni se prevede pedeapsa confiscării averii, dar nu măsura confiscării speciale.

Confiscarea specială este reglementată nu în codul penal, ci în codul de procedură penală, unde se prevede posibilitatea trecerii în proprietatea statului în mod gratuit a lucrurilor care au constituit mijloacele, instrumentele de săvârşire ale unei infracţiuni, dacă aparţin făptuitorului, a lucrurilor a căror deţinere este interzisă de lege, precum şi a lucrurilor (bani sau alte valori) obţinute din infracţiune.

8. Rod al unei experienţe şi reflexii colective a specialiştilor din toate ţările, asupra pericolului crimei organizate şi asupra căilor de stăvilire a activităţii acesteia sunt adresate statelor, organizaţiilor neguvernamentale, forţelor politice de răspundere din fiecare stat, ca şi fiecărui specialist în parte spre a le avea în vedere în procesul de reformă a legislaţiei penale naţionale.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

• Vintilă Dongoroz, *Drept penal*, Editura Tirajul, Bucureşti, 1939

• Vintilă Dongoroz şi colaboratorii, *Explicaţiile teoretice ale Codului penal român, Partea generală*, volumul II, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1970

• Vintilă Dongoroz şi colaboratorii, *Explicaţiile teoretice ale Codului penal român, Partea specială*, volumul IV, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1972

• Vintilă Dongoroz şi colaboratorii, *Explicaţiile teoretice ale Codului de procedură penală română*, volumul II, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1976

• Valentin Mirişan, *Consideraţii privind unele cauze care înlătură caracterul penal al faptei*, Editura GIL, Zalău, 1996

• Gheorghe Nistoreanu, *Prevenirea infracţiunuilor prin măsuri de siguranţă*, Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, 1998

1. Vintilă Dongoroz şi colaboratorii, *Explicaţii teoretice ale Codului Penal român*, vol II, Editura Academiei, Bucureşti, 1970, p. 273. Gheorghe Nistoreanu, *Prevenirea infracţiunilor prin măsuri de siguranţă*, Editura Ministerului de Interne, Bucureşti, 1991, p. 10, Viorel Paşca, *Măsurile de siguranţă*.

2. Jean Pradel, *Droit penal general*, Cujas, Paris, 1991, p. 527-537

3. V. Dongoroz şi colab., *Explicaţii teoretice ale Codului penal român*, vol II, op. cit, p. 274 – autorul arată că măsurile de siguranţă sunt mijloace de prevenire dar pot fi şi mijloace de constrângere.

4. Ibidem

5. Marc Ancel, *La defense sociale nouvelle*, Cujas, Paris, 1971, p. 310. Autorul se ridică cu vehemenţă contra tendinţei dogmatice de a opune pedeapsa măsurii de siguranţă.

6. V Dongoroz, Tratat..., op. cit., 639 – 640.

7. V Dongoroz, Tratat..., op. cit., p. 138

8. Practica judiciară penală, vol. I, sub redacţia G. Antoniu, C. Bulai, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1988, p. 24

9. Giuseppe Bettiol, op. cit., p. 808

10. Idem, op. cit. p. 809

11. Giuseppe Bettiol, op. cit. p. 812

12. Uniunea Internaţională de drept penal a fost înfiinţată în anul 1889 de profesorii M. Von Hamel, Ad. Pins şi Von Liszt şi s-a dizolvat la începutul primului război mondial în anul 1914. Activitatea acesteia a fost reluată de Asociaţia Internaţională de Drept Penal în anul 1924.

13. V. Dongoroz, *Drept penal*, Bucureşti, 1939, p. 644-645

14. Mihai Papadopolu, *Codul penal adnotat*, Bucureşti, 1930, p. 21

15. Const. I. Ratescu, I. Ionescu – Dolj, I. Gr. Perieţeanu, Vintilă Dongoroz, H. Aznavorian, Traian Pop, Mihail Papadopolu, N. Pavelescu, *Codul penal Carol al II-lea*, adnotat vol. I, partea generală, editura Socec, Bucureşti, 1939, p. 163 – 196.

16. V. Dongoroz, *Comentariu în lucrarea Codul penal Carol al II-lea*, op. cit., p. 170 – 175

17. Vintilă Dongoroz şi colab., op., vol. II. p. 325; Teodor Vasiliu şi colab., *Codul penal, comentat şi adnotat, Partea generală*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972, p. 575-576

18. Teodor Vasiliu şi colab., op. cit., p. 600-

19. Jean Pradel, op. cit. p. 530

20. Marc Ancel, op. cit. p. 224-225, Jean Pradel, op. Cit, p. 537

21. Gaston Stefani, Lavasseur, Bernard Buloc, *Droit penal general*, Dalloz, Paris, 1994, p. 375

22. Stefani, Levasseur, Bouloc, op. cit., p. 378

23. Philippe Salvage, *Droit penal general*, Presse Universitaire, Grenoble, 1994

24. H. Renout, *Droit penal general*, Paris, 1999, p. 272

25. Philippe Savage, op. cit., p. 110

26. Fr. Despotes, Fr. Le Gunehec, *Le nouveau droit penal*, vol. I, Economica, Paris, 1998, p. 647

27. J. Henry Robert, *Droit penal general*, PUF Paris, 1999, p. 75; H. Renout, op. cit., p. 271; Jean Pradel, *Principes de droit criminel*. Cujas, Paris, 1999, p. 218

28. De oservat că legea penală franceză, în cazul traficului de stupefiante prevede şi pedeapsa confiscării în întregime sau în parte a averii, mobile sau imobile, şi chiar dacă se află în indiviziune. O asemenea pedeapsă se mai poate pronunţa şi în cazul crimelor contra umanităţii; J. Pradel, *Principes*, op. cit., p. 217; H. Renout, op. cit., p. 273; aceeaşi soluţie în cazul armelor chimice.

29. Jean Pradel, *Principes*, op. cit., p. 219; F. Desportes, Fr. Le Gunehec, op. cit., p. 648

30. V. Dongoroz şi colab., *Explicaţii teoretice ale Codului penal român*, vol IV, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1972, p. 133

31. J. Pradel, *Principes*, op. cit., p. 219

32. V. Dongoroz şi colab., *Explicaţii teoretice ale Codului penal român*, vol. IV, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1972, p. 322

33. Fr. Desportes, Fr. Le Gunehec, op. cit., p. 647-648

34. Fr. Desportes, Fr. Le Gunehec, op. cit., p. 650; H. Renout, op. cit., p. 272; autorul arată că în acest caz confiscarea apare ca măsură de siguranţă

35. Fr. Desportes, Fr. Le Gunehec, op. cit., p. 650; H. Renout, op. cit., p. 272

36. Christiane Hennau, Jacques Verhaegen, *Droit penal general*, Bruxelles, 1995, p. 355 – 358

37. F. Antonisei, *Manuale de diritto penale*, Milano, 1994, p. 739 – 740; G. Fiandaca, F. Musco *Diritto penale*, Bologna, 1995, p. 765-781

38. G. Bettiol, op. cit., p. 849

39. Tullio Padovani, *Diritto penale*, Milano, p. 445; Finadaca, Musco, op. cit., p. 789-790

40. Tullio Padovani, op. cit., p. 790

41. Dionysos Spinelis, Calliope Spinelis, Greece, Criminal Justice Systems, Neuni Finnland, 1999, p. 38

42. H. H. Jescheck, *Lehrbuch des Strafescht Allgemeiner Teil*, Dancker und Humboldt, Berlin, 1988, p. 724 – 790

43. Rudolphi/Horn/Samson, Systematischer Kommentar zur Strafegesetzbuch, Allgemeiner Teil, Berlin, 1993, p. 1/paragraful 73; Eberhard Schumidause, Straferecht Allgemeiner Teil, Tubingen, 1982, p. 450-451; Harro Otto, Grundkurs Strafrecht, Berlin, 1982, p. 4

44. Rudolphi, Horn, Saamson, op. cit., p. 9 – 10/73. De observat că în înţelesul legislaţiei şi doctrinei germane, noţiunea vinovăţiei nu este sinonimă cu cea de proces psihic care este la baza intenţiei, culpei şi praeterintenţiei din legea penală română, ci ea se înfăţişează ca un reproş pe care instanţa îl adresează condamnatului pentru opţiunea de a încălca legea în loc să o respecte. Conceptele de intenţie sau culpă sunt folosite în legătură cu latura obiectivă a infracţiunii, ele clarificând poziţia subiectivă a autorului în săvârşirea faptei în materialitatea ei.

45. Rudolphi Horn, Saamson, op. cit., p. 10/73, Hermman Blei, *Strafecht*, München, 1983, p. 447/448

46. Rudolphi, Horn, Saamson, op. cit., p. 32/73

47. Idem p. 33/73

48. Rudolphi Horn, Saamson, op. cit., p. 34/73; H. H. Jescheck, op. cit., p. 719

OCTAVIAN POP
Doctor în drept, Conferenţiar universitar

Vitrina cu cărți și reviste

CANDELA

Revistă de teologie şi cultură a Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor Nr. 5-6, Suceava, 2003, 56 pag.

În „Pilda semănătorului" (Matei XIII, 1-23), Mântuitorul ne spune că un Semănător a aruncat sămânța sa în 4 locuri.

Din tâlcuirea acestei pilde făcută de Hristos, înțelegem că „sămânța" este cuvântul lui Dumnezeu, iar cele 4 locuri unde a căzut aceasta simbolizează sufletele oamenilor. Adevăratul creştin îşi hrăneşte sufletul prin cuvântul lui Dumnezeu, căci aşa cum a spus Însuşi Fiul lui Dumnezeu: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu" (Matei IV, 4). Acest cuvânt îl pot găsi atât în Sf. Scriptură, cât şi în operele Sf. Părinți, cărțile şi revistele teologice.

„Candela" este una dintre revistele în paginile căreia cititorii pot găsi merindea necesară sufletelor lor. Conținutul bogat al acestei reviste dau posibilitatea celor care o răsfoiesc să mai pună o cărămidă la zidirea lor în Hristos.

Revista începe cu rubrica intitulată „Întru trăirea şi mărturisirea dreptei credințe", în cadrul căreia găsim cuvinte ziditoare de suflete despre gândurile cele hulitoare şi despre ferirea de păcate. P. S. Gherasim Putneanul semnează articolul „Despre apostazia mireanului" (renunțarea la propria credință religioasă) în care arată în ce constă acest păcat.

„Candela" cuprinde şi mesajul Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul B.O.R. la ziua praznicului Naşterii Sf. Ioan Botezătorul şi a pomenirii Sf. Ioan cel Nou de la Suceava. Boala este una dintre consecințele păcatului. Cu toate acestea, cei bolnavi au nevoie de asistență religioasă. Însuşi Mântuitorul i-a cercetat pe cei bolnavi, tămăduindu-le bolile care le măcinau sănătatea trupurilor. Mai multe despre grija pentru cei bolnavi găsim în articolul „Pastorația bolnavilor", semnat de Pr. Dragoş Buta.

Biserica este „a doua vitezdă" pentru că ea tămăduieşte neputințele sufletelor noastre, aducând în ființa noastră harul mântuitor care ne curățeşte de toate fărădelegile. În „Puterea vindecătoare a Bisericii" (mastерand Justin Nistoroaea) citim că: „Prin Biserică şi ca Biserică, umanitatea este vindecată şi sfințită, mântuită şi îndumnezeită".

La „Cina cea de taină" Mântuitorul a instituit Sf. Euharistie, doctoria şi hrana sufletelor noastre, zicând: „Luați mâncați..." şi „Beți dintru acesta toți...". Euharistia este însuşi Trupul şi Sângele Domnului, cu care noi ne unim ori de câte ori îl primim cu inimă curată şi credință. Pr. mrd. Florin Hostiuc ne prezintă mai multe lucruri despre Sf. Împărtăşanie în articolul „Sf. Euharistie – taină a comuniunii în Biserica Ortodoxă".

Revista conține şi răspunsul Sf. Sinod al B.O.R. în şedința sa de lucru din 26 – 27 noiembrie 2002, dat raportului P. S. Arhiereu Vicar Corneliu Bârlădeanul în legătură cu necesitatea delegării unor reprezentanți ai Bisericii pentru elaborarea unui martirologiu al celor căzuți în închisorile comuniste.

Alte articole de un real interes sunt: „Proprietatea în Vechiul Testament" (prof. Anişoara Dumbravă), „Atitudinea Bisericii față de fenomene care amenință unitatea bisericească şi națională" (Pr. Emil Roman), „Perspectivele relației cult – cultură în mileniul III" (mrd Vasile Florin Florescu), „Raportul domnie – Biserică în secolul al XVII-lea în Moldova (Pr. Iacob Ovidiu), etc.

„Candela" se încheie cu prezentarea itinerariilor pastorale ale Î.P.S. Pimen, Arhiepiscopul

Vitrina cu cărți și reviste

Sucevei şi Rădăuţilor şi ale P.S. Gherasim Putneanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor.

REVISTA NAȚIONALĂ DE DREPT

Chişinău, Nr. 1/2003, 80 pagini

Primul număr pe anul 2003 al „Revistei naţionale de Drept" ce apare la Chişinău, conţine articole interesante ce tratează probleme de actualitate din sfera Dreptului, articole care furnizează cititorilor noţiuni noi sau le completează pe cele acumulate în decursul timpului.

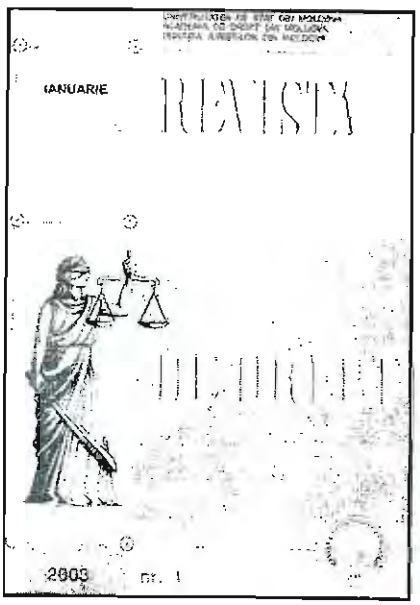

Pentru asigurarea principiului legalităţil proprlu statului de drept există mai multe mecanisme. Valeria Şterbeţ prezintă în articolul de început al acestui număr 2 mecanisme esenţiale: controlul constituţionalităţii şi controlul legalităţii. Omul este fiinţa cea mai de preţ din acest univers. El are nu doar datorii, ci şi drepturi. Cu toate acestea, drepturile sale au fost încălcate într-un fel sau altul. Acesta este motivul pentru care s-a avut în vedere ca drepturile sale să fie protejate. În articolul „Protecţia drepturilor omului prin reprimarea crimelor de război şi crimelor contra umanităţii", Oleg Bălan expune mai multe lucruri cu privire la această problemă. Tot cu privire la drepturile şi libertăţile omului, Alexei Potângă prezintă mai multe lucruri pe această temă, în articolul despre „Drepturile şi libertăţile omului stipulate în Constituţia Republicii Moldova". În acest articol se face referire la drepturile civile şi politice, cele economice, sociale şi culturale.

Ziua de 11 septembrie 2001 este ziua în care întreaga omenire a conştientizat că se află în faţa celui mai mare pericol: terorismul. Actele teroriste care au avut loc în acea zi au născut o întrebare: „Terorismul – delict sau crimă internaţională?". La această întrebare încearcă să dea un răspuns Maria Mutu în articolul pe care le semnează în paginile acestui număr.

În cazul judecării unei fapte contrare legilor statului, se are în vedere intenţia pe care făptaşul a avut-o atunci când a săvârşit-o. În Dreptul Penal, intenţia este socotită ca fiind cea mai gravă formă a vinovăţiei, datorită faptului că în conţinutul său se concentrează întreaga capacitate spirituală pe care o are subiectul în momentul comiterii faptei. Alexandru Mariţ dezbate problema intenţiei ca formă gravă a vinovăţiei în articolul intitulat „Definiţia intenţiei". Un alt articol care are în vedere problema terorismului este cel semnat de Ludmila Dumneanu, „Aspectul legislativ de combatere a terorismului pe plan naţional".

„Limitele răspunderii penale a minorilor delincvenţi" semnat de Aliana Corcenea este un alt articol captivant prin prisma subiectului pe care îl expune. Pentru a lămuri acest subiect, autoarea afirmă că: „Sunt posibile de răspundere penală persoanele fizice responsabile care, la momentul săvârşirii infracţiunii grave, deosebit de grave sau excepţional de grave, au atins vârsta de 14 ani şi care la momentul săvârşirii infracţiunii uşoare sau mai puţin grave au atins vârsta de 16 ani.

Printre semnatarii articolelor din acest număr mai amintim pe: Vasile Rotaru („Conceptul acordului de recunoaştere a vinovăţiei"), Nicolae Gorelco („Legea cu privire la modul de stabilire şi reexaminare a salariului minim ca izvor de drept"), Valeriu Kuciuk („Principiile de dezvoltare ale pieţei valorilor mobiliare"), etc.

Vitrina cu cărți și reviste

REVISTA NAȚIONALĂ DE DREPT

Chișinău, Nr. 2/2003, 72 pagini

Numărul 2 al acestei reviste cuprinde 20 de articole al căror conținut aduce noțiuni interesante pentru cei dornici de a-și însuși cât mai multe din domeniul Dreptului.

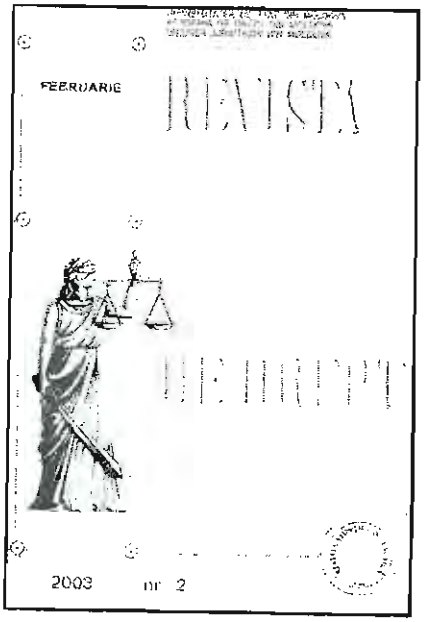

Omul este o ființă complexă, care are nu doar drepturi ce trebuie respectate, ci și obligații de care trebuie să se achite în modul cel mai onorabil. Una dintre aceste obligații este și cea cu privire la întreținere. Prin această obligație, înțelegem îndatorirea impusă de lege unei persoane de a acorda altei persoane mijloacele necesare vieții de zi cu zi. În „Prevederi legale privind obligația de întreținere", Valentina Cebotari prezintă acest subiect având la bază articolele care vizează această problemă, articole desprinse din Codul familiei al Republicii Moldova. Pentru că tot am amintit de faptul că omul are nu doar drepturi, ci și obligații, Nicolae Grădinaru face o „Clasificare a obligațiilor civile. În acest articol autorul clasifică obligațiile civile în funcție de următoarele criterii:

1. în funcție de izvoare;
2. în funcție de obiect;
3. în funcție de întinderea obligațiilor;
4. În funcție de sancțiunea juridică.

Lumea de astăzi este bântuită de numeroase pericole, dar cel mai mare pericol ce amenință întreaga omenire a devenit terorismul. Această afirmație poate fi susținută de realitatea în care trăim, căci terorismul internațional are menirea de a semăna panică în inimile milioanelor de locuitori ai planetei și de a destabiliza grav ordinea în lume. Cel mai mare pericol pe care terorismul îl poate dezlănțui asupra omenirii este cel nuclear. Iurie Richicinschi și Oleg Bălan prezintă în articolul pe care îl semnează care este „Pericolul terorismului nuclear". Autorii afirmă că: „Actele de terorism față de obiectivele și materialele nucleare pot fi clasificate condiționat în următoarele categorii: minarea dispozitivului nuclear exploziv, contaminarea cu materiale radioactive și diversiunea la obiectivele nucleare". Un alt articol al cărui subiect este tot terorismul este cel semnat de Ludmila Dumneanu, intitulat „Personalitatea teroristului".

Democrația este bunul cel mai de preț al unui popor. Prin democrație trebuie să înțelegem ordinea politică și modul de funcționare a unui sistem politic, în care să se realizeze dreptul poporului de a se conduce pe sine însuși. În „Democrația ca formă de guvernare", Ion Malanciuc deosebește câteva tipuri de democrații (directă, semidirectă, reprezentativă, economică și socială) și prezintă alte noțiuni cu privire la această temă.

Alexandra Armeanic expune „Sistemul fiscal în Canada", Valerii Bujor reliefează în articolul său „Unele probleme ale Dreptului Penal și Criminologiei în Republica Moldova", etc. Alte articole interesante prin prisma temelor abordate sunt: „Victima în Dreptul Penal și Criminologie" (Mihail Lașcu), „Unele aspecte privind condițiile și cauzele fraudelor economice" (Anatolie Danciu), „Teoria stigmei" (Maria Mutu), etc.

Revista LEGEA ȘI VIAȚA

Chișinău, Nr. 2/2003, 68 pagini

Revista „Legea și viața" este o publicație științifico – practică ce are ca fondator Ministerul Justiției

Vitrina cu cărți și reviste

al Republicii **Moldova**. Articolele cuprinse **în acest** număr dezbat **subiecte variate** din domeniul **Dreptului**, deosebit de interesante.

Primul articol al acestui număr se numeşte „Obiectivele prioritare privind eficientizarea funcționării sistemului politic şi influenței sale asupra dezvoltării durabile a societății". Orice societate care doreşte să parcurgă treptele dezvoltării are nevoie de un sistem politic foarte bine pus la punct, pentru că acest sistem poltici are influențe majore asupra dezvoltării societății. Alexandru Roşca prezintă în articolul său care sunt obiectivele cărora trebuie să li se dea o atenție deosebită pentru ca sistemul politic să contribuie la dezvoltarea societății pe care o conduce.

Fiecare dintre noi este dator să se supună legilor statului. Cu toate acestea, sunt persoane care încalcă aceste legi într-un fel sau altul. Din această cauză trebuie să suporte rigorile legii pe care au încălcat-o. Legea pedepseşte persoanele majore care au încălcat-o într-un anumit fel, iar pe minori în alt fel. Mai multe despre „Răspunderea penală a minorilor" aflăm din articolul semnat de Octavian Pop.

Un alt articol deosebit datorită subiectului pe care îl tratează este „Dimitrie Cantemir – militant al suveranității de stat şi al independenței politice a Moldovei" (Dumitru C. Grama). Autorul îl evidențiază pe Dimitrie Cantemir nu doar ca pe un mare om de cultură, ci şi ca pe un mare domnitor şi om politic, care şi-a închinat viața țării sale pentru care a militat să devină independentă, fără nici o obligație față de marile puteri ale vremii. În acest sens, el a încheiat cu țarul Rusiei, Petru I, un tratat de alianță politico – statală pe data de 13 aprilie 1711, în vederea luptei împotriva stăpânirii otomane. Tot despre acest mare Domnitor al Moldovei şi despre „Idealul politic al lui Dimitrie Cantemir" putem afla mai multe din articolul semnat de Gheorghe Bobână.

Normele care reglementează relațiile sociale din domeniul instituirii şi exercitării puterii de stat sunt cuprinse în Constituție. Mai multe noțiuni despre aceasta putem afla din articolul „Constituția – actul juridic fundamental", semnat de Tatiana Dabija, care încheie acest articol cu următoarele cuvinte: „Constituția trebuie detaşată de celelalte legi, acte normative adoptate potrivit unei proceduri prestabilite de către parlament, care şi ele exprimă – sau ar trebui să exprime voința suverană a poporului, bucurându-se de supremație față de celelalte izvoare ale dreptului".

Dintre autorii care au avut un rol important la realizarea acestul număr datorită articolelor publicate, enumerăm pe: Victor Volcinschi („Aspecte teoretice şi practice ale principiului libertății contractuale"), Victor Juc („Răspunderea internațională: aspecte teoretice"), Gheorghe Gladchi („Originile victimologiei"), Dumitru Tăbăcaru („Libertatea de conştiință între teorie şi practică"), Victor Balmuş („Evoluția legislației cu privire la Poliție în Basarabia 1812-1917"), etc.

REVISTA NAȚIONALĂ DE DREPT

Chişinău, Nr. 6/2003, 80 pagini

În acest număr al revistei cititorii se pot delecta cu numeroase articole care tratează subiecte de drept deosebit de interesante.

La 29 iulie 1994 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Constituția acestei țări, pe care locuitorii ei au datoria de a o respecta. Odată cu adoptarea Constituției era nevoie şi de

Vitrina cu cărți și reviste

crearea unri Curți Constituționale, lucru care avut loc în februarie 1995. Victor Puşcaş ne prezintă mai multe noțiuni despre „Curtea Constituțională – garant al supremației Constituției" în articolul cu acest nume.

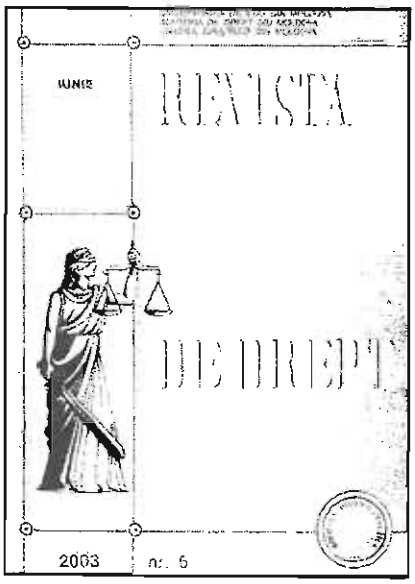

Un frumos proverb spune că: „Munca este brățară de aur". Pentru ca munca să dea roade este necesar ca cei care o desfăşoară în fabrici, uzine, etc., să respecte anumite reguli. Aceste regului sunr cuprinse în noul Cod al muncii, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 28 martie 2003. Din „Noul cod al muncii – garant al protecției social – juridice a salariaților şi angajaților" (Tudor Capşa) aflăm mai multe despre acest subiect. Fiecare țară are un sistem fiscal bine pus la punct. În acest număr, Alexandru Armeanic prezintă „Sistemul fiscal în Franța", una dintre țările europene cu o economie bine dezvoltată.

Tâlhăria este o faptă care intră 1n contradicție cu legile statului. De aceea, cei care săvârşesc o astfel de faptă au de suportat rigorile legii. Emilia Visterniceanu expune în articolul său „Unele consecințe agravante ale tâlhăriei în accepțiunea noului Cod Penal al Republicii Moldova". Astăzi auzim din ce în ce mai des că se întrebuințează cuvintele: „huligan" şi „huliganism". Despre etimologia acestor cuvinte, despre caracterul ilegalității actelor huliganice şi despre alte lucruri legate de aceste cuvinte aflăm din articolul „Noțiunea de huliganism" semnat de Marian Gherman.

O problemă gravă cu care se confruntă în prezent omenirea este şi cea a delincvenței juvenile. Octavian Pop expune această problemă în „Definirea noțiunii de delincvență juvenilă. Situații statice privind starea infracțională în rândul minorilor: curba actelor antisociale în funcție de vârstă". Mihai Corj afirmă în articolul său că: „Evazlunea fiscală e unul dintre fenomenele economico – sociale complexe de maximă importanță cu care statele de astăzi se confruntă şi ale cărei consecințe nedorite caută să le limiteze cât mai mult, eradicarea fiind practic imposibilă". Mai multe despre evaziunea fiscală şi impozitare aflăm din acest articol.

Dintre articolele care alcătuiesc acest număr mai amintim: „Corelația dintre relația socială şi valoarea socială în contextul obiectului infracțiunii" (Sergiu Brânza), „Adopțiile internaționale (Gheorghe Avornic), „Aspecte teoretico – metodologice ale problemelor teritoriului în dreptul internațional" (Alexandru Dumbrăveanu), etc.

VIAȚA CULTELOR

Buletin săptămânal de informare religioasă
Nr. 521 (7 septembrie), Editura „Tradiție", Bucureşti, 2003

Acest număr al buletinului săptămânal de informare religioasă conține numeroase articole din viața Bisericii, unele dintre ele prezentând evenimente deosebite.

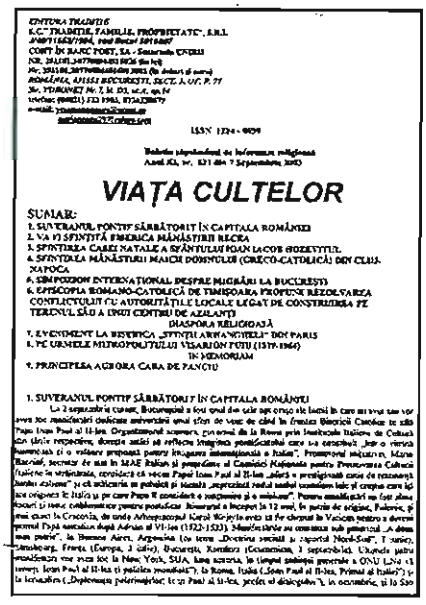
VIAȚA CULTELOR

SUMAR:
1. SUVERANUL PONTIF SĂRBĂTORIT ÎN CAPITALA ROMÂNIEI
2. VA FI SFINȚITĂ BISERICA MĂNĂSTIRII RECEA
3. SFINȚIREA CRUCII NATALE A SFÂNTULUI IOAN IACOB HOZEVITUL
4. SFINȚIREA MĂNĂSTIRII MAICII DOMNULUI (GRECO-CATOLICĂ) DIN CLUJ-NAPOCA
5. SIMPOZION INTERNAȚIONAL DESPRE MIGRĂRI LA BUCUREŞTI
6. EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ DE TIMIŞOARA PROPUNE REZOLVAREA CONFLICTULUI CU AUTORITĂȚILE LOCALE LEGAT DE CONSTRUIREA PE TERENUL SĂU A UNOR CENTRII DE AZALANȚĂ
DIASPORA RELIGIOASĂ
7. EVENIMENT LA BISERICA „SFINȚII ARHANGHELI" DIN PARIS
8. PE URMELE MITROPOLITULUI VISARION PUIU (1879-1964)
IN MEMORIAM
9. PRINCIPESA AGRIPINA CARA DE PANCIU

1. SUVERANUL PONTIF SĂRBĂTORIT ÎN CAPITALA ROMÂNIEI

Acum un sfert de veac, pe scaunul papal a urcat Ioan Paul al II-lea. Cu această ocazie, în 8

Vitrina cu cărți și reviste

oraşe ale lumii au avut loc sau vor avea loc manifestări dedicate acestui eveniment, iar Bucureştiul a fost unul dintre aceste oraşe. Mai multe despre manifestarea desfăşurată în sala mare de concerte a Ateneului Român din data de 2 septembrie, aflăm din articolul „Suveranul Pontif sărbătorit în capitala României". În cadrul acestui articol sunt redate şi pasaje din mărturiile oamenilor Bisericii: P.F. Părinte Teoctist, Patriarhul B.O.R., Î.P.S. Ioan Robu, Î.P.S. Lucian Mureşan şi P.S. Virgil Bercea.

În viaţa poporului nostru mănăstirile au avut un rol deosebit, ele fiind acele oaze de spiritualitate duhovnicească. Credincioşii vin în număr mare la mănăstiri pentru a-şi pleca genunchii înaintea Sf. Icoane şi pentru a înălţa rugăciuni Părintelui Ceresc. Unele dintre mănăstirile răspândite pe teritoriul ţării noastre sunt vestite pentru viaţa călugărilor ce se ostenesc în ele. Una dintre acestea este şi Mănăstirea Recea din judeţul Mureş, care a fost sfinţită pe data de 7 septembrie a.c. Despre acest eveniment aflăm mai multe în articolul „Va fi sfinţită Biserica Mănăstirii Recea".

O altă mănăstire (greco – catolică) ce a fost sfinţită la 8 septembrie a.c. este şi Mănăstirea Maicii Domnului din Cluj Napoca. Despre această sfinţire putem afla mai multe amănunte din articolul cu acelaşi nume.

Poporul nostru este un popro creştin. Unii dintre sfinţii care împodobesc calendarul ortodox sunt de origine română. Unul dintre aceşti sfinţi este şi Sf. Ioan Iacob Hozevitul, prăznuit pe data de 5 august de către B.O.R. La 6 septembrie a.c., în localitatea Horodiştea, comuna Păltiniş, Î.P.S. Daniel Ciobotea, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei a inaugurat şi a sfinţit casa în care, în urmă cu 90 de ani, s-a născut acest Sfânt. Despre acest eveniment cât şi date pe scurt despre acest Sfânt român găsim în articolul „Sfinţirea casei natale a Sf. Ioan Iacob Hozevitul".

În secolul al XIX-lea, cu sprijinul primilor regi ai României, Carol I şi Ferdinand I a fost ctitorită Biserica „Sf. Arhangheli", biserică ce „a devenit epicentrul prezenţei româneşti la Paris". La 24 august a.c. a avut loc în cadrul acestei biserici un eveniment deosebit, atât pentru viaţa ortodoxiei locale din Franţa, în general cât şi a celei româneşti, în special. După 31 de ani în care nici un episcop român nu a mai slujit în această biserică, acest lucru a fost posibil la această dată. În „Eveniment la Biserica <Sf. Arhangheli> din Paris" putem afla mai multe despre acest eveniment deosebit.

Alte articole din cuprinsul acestui număr sunt: „Simpozion internaţional despre migrări la Bucureşti", „Episcopia romano – catolică de Timişoara propune rezolvarea conflictului cu autorităţile locale legat de construirea pe terenul său a unui centru de azilanţi", „Pe urmele Mitropolitului Visarion Puiu" şi „Principesa Aurora Caba de Panciu".

Revista LEGEA ŞI VIAŢA

Chişinău, Nr. 1/2003, 52 pagini

Revista „Legea şi viaţa" este o publicaţie ştiinţifico – practică fondată de Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova.

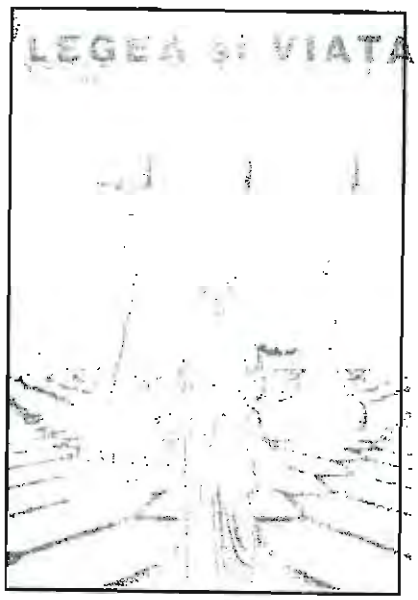

Primul număr al acestei reviste a apărut în anul 2003 conţine 12 articole din domeniul Dreptului.

Legile normative ale unui stat sunt cuprinse în Constituţie. În decursul timpului anumite legi nu mai au aceeaşi valabilitate, astfel că este nevoie ca acestea să fie înlocuite cu altele. De ase-

Vitrina cu cărți și reviste

menea este cunoscut şi faptul că o nouă Constituţie trebuie adoptată. Andrei Smochină prezintă în articolul său unele „Consideraţiuni referitoare la problema adoptării unei noi Constituţii a viitorului stat federal Republica Moldova". Încă de la începutul articolului arată că: „În prezenta comunicare vom contura, în linii generale, unele consideraţiuni referitoare la problema adoptării unei noi constituţii..."

La 14 februarie 2002, în Republica Moldova a fost adoptată noua Lege a salarizării. Această lege determină principiile economice, juridice şi organizatorice ale salarizării angajaţilor aflaţi în raporturi de muncă cu unităţile economice. Mai multe despre această lege citim în „Aplicarea Legii salarizării: realizări, probleme, dificultăţi" semnat de Tudor Capşa.

Relaţiile sociale stau la baza comuniunii dintre oameni. Normele sociale sunt expresia raţiunii omului. Ele au fost formulate pentru a stabili relaţiile interumane. Unele dintre categoriile de norme au un rol esenţial în reglementarea relaţiilor sociale. N. Brânzan prezintă „Rolul unor categorii de norme în reglementarea relaţiilor sociale", într-unul din articolele interesante ale acestui număr al revistei.

Delincvenţa juvenilă este o problemă majoră cu care societatea de astăzi se confruntă. Cauzele şi condiţiile care îi determină pe numeroşi tineri să încalce normele penale sunt multiple. Aceste cauze ale delincvenţei juvenile sunt expuse de Octavian Pop în articolul cu acest nume.

Pentru a-şi putea îndeplini funcţiile sale, statul percepe pentru bugetul ţării şi încasează în mod obligatoriu o anumită cotă din veniturile dobândite pe parcursul unui an fiscal de către persoanele fizice şi juridice care îşi derulează activitatea pe teritoriul ţării, fără ca aceştia să poată pretinde anumite servicii în schimbul lor. Principiul de impozitare este o noţiune necunoscută pentru mulţi. Mai multe despre acest subiect ne oferă Mihai Corj în „Principii de impozitare în statul de drept".

Codul civil arată că femeile au aceleaşi drepturi ca şi bărbaţii. Unul dintre aceste drepturi al femeii este şi cel de participare la acţiunile militare. În ce constă acest drept şi rolul femeilor în decursul timpului la aceste acţiuni aflăm din articolul „Dreptul internaţional şi femeile participante la acţiunile militare" (Ludmila Cuşmir).

Dintre articolele ce alcătuiesc acest număr al revistei „Legea şi viaţa" amintim: „Ordinea de drept şi statul de drept" (Gh. Costachii şi V. Balmuş). „Protecţia obiectelor de proprietate intelectuală în comerţul internaţional" (V. Lebedev), „Teritorii cu regimuri juridice internaţionale speciale" (O. Bălan), „Infracţiuni specifice în sectorul transportului maritim (I. Cîrlig), etc.

Revista LEX CIVITAS

Revistă ştiinţifică şi didactică
Chişinău, nr. 1/2003, 72 pagini

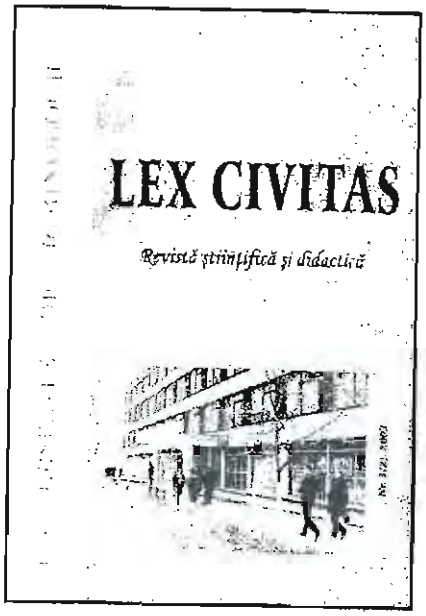

„Lex Civitas" este revista Universităţii de Criminologie din Chişinău. Primul număr pe anul 2003 este unul bogat în articole, în care sunt tratate diverse noţiuni din sfera dreptului şi nu numai. Varietatea temelor expuse în această revistă fac din ea o revistă de cultură şi de informare pentru cei care doresc să adauge noţiuni noi la bagajul lor de cunoştinţe.

Revista începe cu articolul semnat de Mihail Laşcu, Preşedintele Universităţii de Criminologie („Viaţa universitară, aşa cum este ea") în care se arată evenimentele mai importante desfăşurate în cadrul U.C.M. şi realizările acestei instituţii. Rubrica „Alma mater – mândria

Vitrina cu cărți și reviste

noastră" continuă cu alte două articole semnate de Valerii Bujor („Cercetarea științifică universitară") și Eduard Baidaus („Managementul universitar: probleme și soluții").

Învățământul juridic universitar privat din Moldova a cunoscut în ultimul timp progrese considerabile. Pentru ca pe viitor această ramură a învățământului să poată da rezultatele dorite este nevoie de perfecționarea acesteia. Mai multe despre „Problemele privind perfecționarea învățământului juridic universitar privat din Republica Moldova" aflăm din articolul semnat de Mihail Lașcu și Valerii Bujor. Consumul de dorguri este una dintre marile probleme ale acestui început de mileniu. Numărul persoanelor care consumă stupefiante este din ce în ce mai mare. Alarmant este însă faptul că media acestor persoane este din ce în ce mai mică. Astfel, copii de 11 – 12 ani încep să consume aceste stupefiante, periclitându-și viața. Pentru identificarea stupefiantelor este nevoie de multă muncă, dar și de metode și mijloace moderne. Constantin Drăghici expune în articolul său care sunt „Metodele și mijloacele tehnico – științifice de laborator folosite la identificarea produselor și substanțelor stupefiante.

Acest număr conține și articole din domeniul Dreptului Penal. Dintre acestea amintim „Probleme privind răspunderea penală" semnat de Violeta Cojocaru și „Narcomania și narcobusiness-ul, obiecte deosebite de incriminare penală" semnat de Valeriu Grosu, articole care dezbat probleme noi din acest domeniu.

Octavian Pop semnează articolul „Starea subiectivă de marginalitate" în care dezbate această temă prezentând declanșarea comportamentului deviant și apartenența la grupul stradal marginal sau „subcultura delincventă".

La rubrica „Imperative didactice" autorii articolelor sunt: Dumitru Baltag („Instruirea la distanță – o nouă realitate în învățământul național"), Victor Guțuleac („Specificul prelegerilor, seminariilor și lecțiilor practice în învățământul universitar fără frecvență"), Ilie Lupu („Metode și procedee tradiționale și moderne de predare – învățare"), etc.

Dimitrie Cantemir a fost unul dintre marii domnitori ai Moldovei și unul dintre marii cărturari ai vremurilor sale. UNESCO a decis ca anul 2003 să fie declarat anul „Dimitrie Cantemir". Marele cărturar și domnitor (1673-1723) a lăsat în urma sa numeroase opere literare. Mai multe despre aceste opere și despre concepția juridică a lui Dimitrie Cantemir citim în articolul „Dimitrie Cantemir – savant cu renume european", semnat de Mihail Rotaru. Un alt articol interesant este cel intitulat „Legile romane scrise pe 12 table" (Ștefan Lupan).

Revista devine atractivă și prin selecția de proverbe, maxime și termeni juridici latinești realizată de Ion Pîrău.

Rubrica „Aniversări" este rezervată d-lui Valeriu Bujor cu ocazia împlinirii a 45 de ani și d-lui Victor Leancă cu ocazia împlinirii vârstei de 65 de ani. Cu această ocazie le dorim multă sănătate și tradiționalul „La mulți ani!".

Revista se încheie cu prezentarea noutăților editoriale.

Revista CUVÂNT ȘI SUFLET

Buletinul Capelei Ortodoxe „Sf. Ioan Gură de Aur" a C. R. Găești
Nr. 7-12/2003, 40 pagini

CUVÂNT ȘI SUFLET

Despre lăcomie

Ultimul număr pe anul 2003 al revistei „Cuvânt și suflet" cuprinde numeroase articole

Vitrina cu cărți și reviste

religioase, dar şi două articole de Drept.

Sf. Scriptură ne spune că Dumnezeu îi iubeşte pe oamenii virtuoşi, iar pe cei care se lasă biruiţi de păcate îi alungă de la faţa Sa, căci păcatul este cel care denaturează relaţia om – Dumnezeu. Unul dintre cele 7 păcate capitale care îl depărtează de Creator pe cel creat după chipul Său este păcatul lăcomiei. „Despre lăcomie" este titlul articolului care ne prezintă noţiuni despre acest păcat (Pr. Leontin Stoica). Dacă păcatul întinează haina sufletului, „Adevărata pocăinţă" ca cea a lui Zaheu Vameşul prezentată în articolul semnat de Cătălin Ciobanu este cea care ne repune pe treapta de unde căzusem în urma săvârşirii fărădelegilor.

Prin învierea Sa din morţi, Hristos ne-a deschis din nou uşile Raiului. Dumnezeu ne cheamă pe toţi la „cină", adică în Împărăţia Sa. De noi depinde dacă vrem sau refuzăm să fim moştenitorii Împărăţiei celei veşnice. Pr. Gheorghe Valeriu vorbeşte în articolul său despre „Poftirea la cină", pe care Dumnezeu a făcut-o tuturor oamenilor.

Rubrica „Misiunea Bisericii într-un Centru de Reeducare" este alcătuită din 16 articole religioase. Dintre acestea enumerăm: „Orele de religie într-un Centru de Reeducare, prilej de cunoaştere a învăţăturii de credinţă", „Rolul icoanelor în viaţa minorilor dintr-un Centru de Reeducare", „Importanţa predicii şi a catehezei într-un Centru de Reeducare", „Rolul Bisericii într-un Centru de Reeducare", etc. În articolul „Întâlnirea minorilor cu Hristos prin credinţă şi fapte bune", Pr. Conf. Dr. Octavian Pop spune: „Faptele bune ca rod al adevăratei credinţe întăresc permanent puterea sufletului minorului spre o continuă înnoire a vieţii în Hristos, până la „statura bărbatului desăvârşit, la măsura plinătăţii lui Hristos" (Efeseni IV, 13).

Dintre articolele religioase mai amintim: „Cuvântarea de introducere în misiunile religioase" (Protopop Vasile Bujor Păcurar) şi „Lupta pentru credinţă" (Ştefan Ciolcă).

Cele două articole din domeniul Dreptului sunt semnate de Conf. univ. Octavian Pop („Cauze ce pot influenţa minorii în comiterea de infracţiuni") şi de Conf. univ. Dr. Valeriu Bujor („Plan de intervenţie din perspectiva probaţiunii privind resocializarea minorilor delincvenţi").

La rubrica „Slujind lui Dumnezeu, slujim semenilor" sunt prezentate cele 3 programe ce s-au derulat în cadrul C. R. Găeşti la iniţiativa Pr. Capelan Octavian Pop:

1. „Reabilitarea prin credinţă", derulat în 2003 la parohiile şi mănăstirile din cadrul Arhiepiscopiei Târgovişte;

2. „De la credinţă la fapte", derulat în perioada 7-14 iulie 2003 în colaborare cu fundaţia „Keros" din Timişoara;

3. „Întoarcerea acasă", derulat în 2003 la unele parohii din cadrul Arhiepiscopiei Târgovişte.

Revista se încheie cu prezentarea programului săptămânal de asistenţă moral – religioasă şi a orarului slujbelor religioase pentru perioada 15.09 – 31.12.2003, ambele întocmite de Pr. Militar Dr. Octavian Pop.

Daniela Ionescu

CONSUMUL DE ETANOL ŞI NICOTINĂ: factori de risc într-o comunitate industrială izolată

Editura „Mirton" Timişoara, 2003, 120 pagini

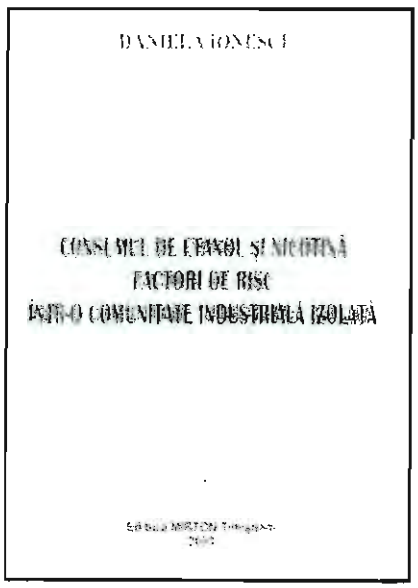

„Consumul de etanol şi nicotină: factori de risc într-o

Vitrina cu cărți și reviste

comunitate industrială izolată" a apărut la Editura „Mirton" din Timişoara în acest an. Autorul acestei cărţi este doamna dr. Daniela Ionescu, medic primar, doctor în medicină şi coordonator la disciplina de Toxicologie a Facultăţii de Farmacie din cadrul Universităţii de Medicină şi Farmacie „Victor Babeş" din Timişoara.

Lucrarea de faţă este structurată în 7 capitole:

Cap. I: „Factorii de risc – aspecte teoretice"

Cap. II: „Consumul etanolic – factor de risc"

Cap. III: „Fumatul – factor de risc"

Cap. IV: „Descrierea zonei Nădrag"

Cap. V: „Descrierea procesului tehnologic – noxe profesionale"

Cap. VI: „Cercetări personale"

Cap. VII: „Discuţii şi concluzii"

Viaţa omului ar fi mult mai frumoasă dacă boala nu ar periclita sănătatea acestuia. Sănătatea omului este ameninţată de numeroşi factori de risc pe care autoarea acestei cărţi îi prezintă în primul capitol. În acest capitol sunt definiţi termenii: „factori de risc", „riscul", „riscul de îmbolnăvire". Totodată sunt prezentate categoriile factorilor de risc: factori nemodificabili (biologici, genetici, rasa, grupul sanguin, tipul constituţional) şi factori modificabili (factorii de mediu, economico – sociali, factorii de risc profesional, factorii socio – culturali, etc.).

În cel de-al doilea capitol este prezentat un alt factor de risc pentru sănătatea noastră şi nu numai: consumul de alcool. Consumul excesiv de alcool are urmări nefaste nu doar asupra organismului nostru, ci şi pe plan social şi economic. Statisticile cuprinse în acest capitol trag un semnal de alarmă vis-a-vis de consumul alcoolului în cantităţi mari.

Sunt prezentate circumstanţele în care consumul alcoolului este interzis, criteriile de diagnosticare ale sindromului de dependenţă la alcool, cele cu privire la abuzul de alcool, formele clinice de alcoolism, aspectele metabolismului etanolului, etc.

Cel de-al treilea capitol este rezervat unui alt factor de risc: fumatul. Este cunoscut faptul că tutunul reprezintă prima cauză a mortalităţii premature. Statisticile cu privire la fumători sunt cutremurătoare. Numărul mare al fumătorilor face ca previziunile pentru viitor să fie foarte sumbre. Astfel, se estimează că, în anul 2030, numărul deceselor anuale cauzate de consumul de tutun să fie mai mare decât al celor produse de SIDA, TBC, accidente rutiere, crime şi suicid, toate la un loc. În acest capitol d-na Daniela Ionescu prezintă noţiuni despre nicotină şi componenţii fumului de tutun, acţiunea acestora asupra organismului, criterii de apreciere a fumatului ca factor nociv pentru sănătate şi multe alte lucruri interesante despre acest factor de risc.

În capitolul al patrulea sunt expuse reperele istorice, geografice, demografice şi ocupaţionale ale zonei Nădrag.

Cel de-al cincilea capitol al cărţii prezintă generalităţi şi descrie procesul tehnologic pe secţii la Întreprinderea „Ciocanul" din localitatea Nădrag.

Penultimul capitol este alcătuit, aşa cum arată şi numele, din cercetări personale. În urma acestor cercetări, autoarea a ajuns la concluzia că factorii de risc care au reieşit în urma utilizării chestionarului screening sunt: alimentaţia dezechilibrată, sedentarismul, stresul, excesul ponderal, antecedentele heredo – colaterale, relative la bolile digestive şi metabolice, consumul de alcool şi fumatul.

În ultimul capitol, d-na Daniela Ionescu concluzionează că „Studiul efectuat a avut menirea, prin analizarea unor aspecte de morbiditate, de a releva complexitatea patologiei existente la nivelul întreprinderii şi importanţa manierii cumulative la acţiune a factorilor de risc socio – economici, profesionali şi comportamentali, cu impact asupra strategiilor de asistenţă curativo – profilactică necesare pentru ameliorarea stării de sănătate a comunităţii investigate".

Preot Dr. OCTAVIAN POP

LEGEA ŞI VIAŢA

OCTOMBRIE

2003

ŞCOALA CLASICĂ DE DREPT PENAL ŞI CRIMINOLOGIE

Aceste elemente sînt explicate prin prisma metodei metafizice în felul următor: infracţiunea sau crima este considerată o entitate juridică distinctă, ruptă de realitate şi chiar de autor, de circumstanţele de viaţă în care este săvîrşită. Criminalul nu este studiat deloc. E studiată doar infracţiunea în materialitatea ei.

Pedeapsa a fost considerată ca un echivalent al infracţiunii, o retribuire morală şi juridică a infracţiunii. Adepţii acestei şcolii au preconizat aplicarea la aceeaşi faptă a acelelaşi pedepse, în acelaşi cuantum.

Responsabilitatea îşi are temeiul în voinţa autorului infracţiunii, infracţiunea însăşi fiind considerată ca un rezultat al voinţei individului.

Cesare Beccaria, în lucrarea „Dei deliti e della poene" (Despre infracţiuni şi pedepse), abordează instituţiile de bază ale dreptului penal: infracţiunea, infractorul, pedeapsa şi responsabilitatea.

Astfel, în capitolul care se referă la furturi, Cesare Beccaria arată că furtul este o infracţiune a mizeriei, a sărăciei, a neputinţei, fiind convins că mizeria economică ar putea fi o adevărată cauză a criminalităţii.

Cesare Beccaria se ocupa şi de profilaxia criminalităţii: în acest sens el arăta că este mai important să previi decît să pedepseşti o infracţiune, stabilind chiar şi un program de măsuri pentru prevenirea infracţionalităţii, care constă în următoarele: iluminarea străzilor, organizarea gărzilor de noapte, edictarea de legi simple şi clare, combaterea parazitismului social, perfecţionarea educaţiei, acesta din urmă fiind cel mai eficient mijloc de prevenire a criminalităţii.

Referitor la pedepse, Cesare Beccaria susţine că pedeapsa trebuie să fie corespunzătoare nu numai faptei comise dar şi personalităţii infractorului, acceptînd că acesta din urmă poate fi influenţat de anumiţi factori externi, factori de mediu fizic şi social. De asemenea, la aplicarea pedepsei trebuie să se ţină seama de particularităţile individuale fizice şi morale ale individului.

Jeremy Bentham este alături de Cesare Beccaria un alt reprezentant de seamă al şcolii clasice de criminologie. A scris multe lucrări în materia penologie, intitulate: „The theory of legislation" (Teoria legislaţiei), „An introduction to the Principles of Morals and Legislation", (Introducere în principiile moralei şi legislaţiei) şi „Rationale of Punishment" (Analiza raţională a pedepsei).

Teza fundamentală a lui Bentham constă în aceea că scopul pedepsei este de a preveni recidivismul şi de a-i determina pe alţii de a se abţine de la comiterea unor infracţiuni similare. Jeremy Bentham a fost un gînditor hedonist, care a considerat că natura a plasat umanitatea între doi stăpîni suverani: durerea şi plăcerea. În acest context, crima, ca orice comportare umană obişnuită, reprezintă un efort în obţinerea plăcerii, care, de regulă, este maximizată în raport cu durerea. Criminalul obţine, însă plăcerea pe cheltuiala comunităţii, întrucît căutarea fericirii personale implică durerea pentru alţii.

Pedeapsa trebuie să fie pe măsura crimei, în sensul că durerea cauzată trebuie să fie egală cu plăcerea ce decurge din actul infracţional.

A) ŞCOALA CARTOGRAFICĂ (geografică) a fost fondată de adepţi care evidenţiau rolul factorilor de mediu, geografici, asupra comportamentului criminal, rolul aşa numitelor geografii sau hărţi ale criminalităţii, zone geografice criminogene. În acest context, crimele depind de teritoriu şi de particularităţile acestuia cum sînt: clima, temperatura, altitudinea, latitudinea, factori ecogenetici, erupţiile solare.

Reprezentanţii acestei şcoli sînt: Adolf Quetelet şi Andre Michel Guerry.

Adolf Quetelet, fiind statistician, matematician şi astronom, a efectuat o serie de cercetări statistice pentru stabilirea pe baza acestora a facultăţilor omului şi a comportamentului acestuia, căutînd să descopere legile natalităţii, ale creşterii fizice şi intelectuale şi ale comportamentului uman.

Andre Michel Guery era avocat şi se ocupa şi de statistică. Este creatorul ordinatorului statistic. A scris o lucrare despre statistica morală, fiind părintele acestui concept. Lucrarea se intitulează „Eseu asupra statisticii morale din Franţa comparată cu cea din Anglia" (1833).

Şcoala cartografică a formulat două teze fundamentale.

a. Prima teză constă în aceea că fenomenul criminalităţii se repetă în timp în mod constant, astfel încît se poate aprecia cu aproximaţie cîte crime se vor comite în viitor (Legea dezvoltării constante şi în mod regulat a criminalităţii în timp). La această lege s-a ajuns pe baza datelor statistice.

b. A doua teză afirmă legea tehnică a criminalităţii. Potrivit acestei legi, criminalitatea depinde de climă şi de temperatură. Astfel s-a ajuns la concluzia că în sud şi în sezonul cald se comit mai multe infracţiuni contra persoanei, iar infracţiunile împotriva proprietăţii se comit în nord şi în sezonul rece.

Aceste teze neagă faptul că omul este şi un produs social nu doar natural; în mod neştiinţific, adepţii acestei şcoli pun vina comiterii crimelor doar pe mediu, neocupîndu-se absolut deloc de culpa indivizilor.

B) ŞCOALA POZITIVISTĂ, avînd ca reprezentanţi pe **Cesare Lombroso, Rafaele Garofalo, Enrico Ferry** şi **Antonio Marro,** a cuprins idei valoroase ale unor gînditori, idei care nu s-au ridicat la rangul unei şcoli. Aceste idei au fost materializate în curentele: fiziognomie, frenologie, antropologie generală şi alienism. Toate aceste idei au ca trăsătură comună o tentă pozitivistă. Toţi aceşti gînditori se orientează pentru studierea comportamentului criminalilor cu privire la cauze şi profilaxie, spre structurile individuale, biopsihice ale criminalului.

Referitor la metodă, s-a substituit metodei *a priori* abstracte, metoda experimentală.

S-a renunţat la studierea infracţiunii ca entitate juridică, în favoarea studiului infractorului, adică a omului viu, care a comis infracţiunea. Cauzele criminalităţii sînt descoperite chiar în organismul criminalului.

C) FIZIOGNOMIA, studiază caracterele omului după trăsăturile feţei, respectiv după fizionomie. Teza de bază a fiziognomiei este aceea privind postulatul existenţei unei corelaţii necesare, indispensabile şi inevitabile între trăsăturile feţei pe de o parte şi calităţile psihice, afective, volitive, emoţionale, caracteriale şi comportamentale pe de altă parte.

Întemeietorul fiziognomiei este **Gian Batista Dalla Porta,** care a scris lucrarea „Fiziognomia umană", însă cel care a constituit-o ca ştiinţă a fost scriitorul, filozoful şi teologul elveţian Johan Gaspar Lavater (1741-1801). El a mai arătat că în fiziognomie se reflectă şi sufletul omului, însă totodată a admis că nu se poate descoperi uşor sufletul omului după trăsăturile feţei, aceasta fiind posibilă numai prin voinţa „celui de sus" şi putîndu-se realiza numai de către cei aleşi.

Această teză însă nu este în conformitate cu rigorile unei ştiinţe, fiind o **pseudoştiinţă.** Cu toate acestea, chiar şi azi minţile oamenilor sînt puternic influenţate de fiziognomie. Acest lucru se reflectă îndeosebi în literatură, unde deosebirile dintre personaje pozitive şi negative constau nu numai în comportamente diferite ci mai ales prin aspectele lor fiziologice, exterioare, fizice.

D) FRENOLOGIA derivă din cuvintele greceşti „frenos" (minte) şi „logos" (cuvînt, idee, ştiinţă). Frenologia relevă împrejurarea că facultăţile psihice ale indivizilor sînt localizate pe anumite suprafeţe creierului pe de o parte şi nivelul de dezvoltare, de perfecţionare a facultăţilor şi funcţiilor psihice ale indivizilor, pe de altă parte.

Întemeietorul frenologiei este considerat medicul neurolog german **Franz Josef Gall** (1758-1828).

Acesta a efectuat studii de craniоscopie pornind de la premisa existenţei unor denivelări, protuberanţe, ieşiri, minusuri şi plusuri, cucuie pe suprafaţa cutiei craniene, care în mod ciudat se reflectă corespunzător şi pe suprafaţa creierului. El a fost înclinat să creadă că facultăţile şi funcţiile psihice ale indivizilor sînt localizate tocmai în aceste denivelări, pe care le numeşte bose craniene (fr. „bosse" – ieşitură, proeminenţă). Doctorul

Gall a identificat 85 de asemenea bose craniene. În opinia sa, este suficient să pipăi craniul unei persoane pentru a-ţi da seama de nivelul intelectual al acestuia. În acest fel se poate indica şi predistinaţia unor indivizi spre criminalitate.

Napoleon Bonaparte, referindu-se în mod critic la tezele doctorului Gall, a menţionat că nu poate fi de acord cu acestea întrucît uită rolul medicului social în geneza comportamentului infracţional. Napoleon Bonaparte s-a întrebat: „Ce ar fi „bosa crimei" dacă nu ar fi proprietatea, ori „bosa beţiei" dacă n-ar exista băuturile spirtoase, ori „bosa ambiţiei" dacă n-ar exista societatea".

După părerea specialiştilor în domeniu, frenologia, deşi este în esenţa o teorie neştiinţifică, are meritul de a fi orientat pentru prima dată cercetările asupra scoarţei cerebrale şi de a fi relevat legăturile ce există între aceasta şi **„anatomia sufletului"** (a psihicului uman).

E) ANTROPOLOGIA GENERALĂ este ştiinţa care studiază omul ca fiinţă biologică, precum şi evoluţia acestuia prin studierea raselor şi etniilor, a formelor şi dimensiunilor omului precum şi a capacităţii de adaptare a acestuia la mediu.

Întemeietorul acestui curent este considerat a fi **Paul Broca.**

În ţara noastră s-a ocupat de antropologie **Iosif Francisc Rainer,** care a subliniat pericolul deosebit pe care îl reprezintă promovarea cadrelor incopetente în învăţămîntul superior, în orientarea spre un comportament criminal.

Criticii au subliniat faptul că antropologia poate contribui la cunoaşterea ştiinţifică a omului şi explicarea comportamentului general al acestuia, deci şi a celui infracţional, dacă se ţine seama de faptul că omul este nu doar o fiinţă biologică, ci mai ales una socială.

F) ALIENIŞTII (medicii psihiatrii) au fost aceea care au adus o orientare cu totul nouă, inedită, considerînd sub aspect etiologic că fenomenul criminal îşi are izvorul în bolile psihice ale indivizilor. Cu alte cuvinte, în concepţia alieniştilor, criminalul nu este considerat doar un anormal biologic, fiziologic, organic ci un anormal psihic.

Cesare Lombroso a fost medic, psihiatru şi profesor la universităţile din Pavia şi Torino, trăind între anii 1835-1909.

În timpul vieţii sale, Cesare Lombroso a desfăşurat o prodigioasă activitate ştiinţifică în domeniul studiului antropologic al criminalităţii. Investigaţiile sale au avut drept subiecţi personal militari şi deţinuţi ai închisorilor militare din Sicilia.

Cesare Lombroso a efectuat vize la o serie de închisori şi spitale de boli mintale, a practicat sute de disecţii, a efectuat măsurători, cercetării şi studii asupra cadavrelor. A stat de vorbă cu criminali şi a desfăşurat o bogată activitate didactică, scriind o serie de articole, studii şi lucrări de specialitate.

Tezele criminologice ale lui Cesare Lombroso pot fi grupate în următoarele categorii:

a. Teza privind demonstrarea caracterului universal şi general al crimelor.

În această categorie intră teza privind stabilirea existenţei crimelor în rîndul plantelor şi animalelor, precum şi aceea privind existenţa crimelor în rîndul oamenilor sălbatici, primitivilor şi copiilor.

b. Teze privind demonstrarea existenţei în persoana criminalului a unor particularităţi care îl disting faţă de ceilalţi oameni.

În această categorie intră teza privind stabilirea anormalităţii şi inferiorităţii organice a criminalului, teza sigmatelor şi teza privind existenţa tipului criminal ca tip de om aparte.

c. Teze privind stabilirea caracterului atavic, ereditar al comportamentului criminal.

În această categorie intră teza criminalului înăscut şi teza caracterului ereditar (atavic) al crimei.

d. Teze privind explicarea mecanismelor de producere a crimei.

În această categorie intră teza identificării criminalului cu nebunul moral şi teza privind natura epileptoidală a crimei.

Concepţiile lui Lombroso au determinat dispute vii încă de la început. Criticii au subliniat lipsa de fundament ştiinţific a unor principii, prezenţa unor erori de ordin metodologic, neglijarea aspectului dinamic, a evoluţiei anatomo-fiziologice a individului.

Eroarea centrală a studiilor sale a constat în faptul că cei mai mulţi dintre subiecţii săi erau sicilieni, care au un fizic distinct. Aceştia au comis mai multe crime decît populaţia generală, nu datorită tipologiei fizice ci pentru că proveneau dintr-un mediu cultural orientat mai mult în direcţia comiterii unor acte criminale.

Deşi concepţia sa privind criminalul înăscut a fost criticată şi abandonată, nu trebuie să fie ignorată contribuţia lui Lombroso la stu-

diul criminalităţii, care poate fi sintetizată astfel:

a. promovarea studiului direct, nemijlocit al criminalului şi înlocuirea analizei filozofice cu cercetarea empirică;

b. lărgirea sferei de discuţie privind cauza crimei;

c. crearea unei şcoli de criminologie;

d. realizarea unei reforme în raport cu şcoala clasică de criminologie.

Enrico Ferl (1856-1929), a fost cel mai de seamă adept al tezelor lui Lombroso. A fost profesor de drept penal la Universitatea din Pisa şi apoi la cea din Roma.

A scris lucrarea intitulată „Sociologia criminală" în anul 1892, în care arăta că fiecare delict are o determinare multiplă. În concepţia lui, crima este un fenomen complex biologic, fizic şi social. Criminalitatea îşi are izvorul în structura individuală, biologică, antropologică, fizică şi psihică a individului, cu care acesta se naşte şi care generează comportamentele criminale. Factorii de mediu social şi fizic au un rol secundar în explicarea fenomenului criminal.

Infracţiunile şi infractorii se caracterizează printr-o varietate cantitativă şi calitativă, determinată de varietatea factorilor care concură la producerea fenomenului criminal. Acest lucru determină însă şi o varietate corespunzătoare a pedepselor, precum şi individualizarea strictă a acestora.

Pedeapsa nu reprezintă o retribuire morală a crimei, ci o măsură de apărare socială împotriva criminalului.

În lupta împotriva criminalităţii, Enrico Ferri arată că trebuie acţionat nu numai cu mijloace penale ci şi cu mijloace extrapenale, adică cu substitutive speciale, care pot fi:

a. substitutivele politice pot fi libertăţile cetăţeneşti, existenţa unui parlament democrat, descentralizarea, un sistem electoral drept, etc.;

b. substitutivele economice pot fi libertatea comerţului şi a emigraţiei, condiţii corespunzătoare de locuit, retribuirea corespunzătoare a funcţionarilor, o politică raţională a impozitelor, etc.;

c. substitutivele ştiinţifice pot fi fotografierea delincvenţilor, metode moderne de identificare a otrăvurilor, telegraf, etc.;

d. substitutivele legislative şi administrative pot fi cele care privesc elaborarea unor legi drepte, legislaţie testamentară oportună, dreptul cercetării paternităţii, etc.;

e. substitutive religioase pot fi interzicerea procesiunii religioase înafara bisericilor, abolirea celibatului preoţilor, etc.;

f. substitutivele familiale pot fi admiterea divorţului, prohibirea căsătoriei indivizilor degeneraţi, obligativitatea căsătoriei civile;

g. substitutivele educative pot fi interzicerea spectacolelor indecente, perfecţionarea metodelor de creştere şi de educare a copiilor.

G) ŞCOALA SOCIOLOGICĂ FRANCEZĂ a fost fondată de un grup de oameni de ştiinţă criminologi, având ca teză fundamentală pe aceea conform căreia factorul determinant al fenomenului criminal îl constituie mediul social şi îndeosebi cel de natură economică.

Reprezentanţii cei mai importanţi ai şcolii sociologice franceze au fost medicul legist Alexandre Lacassagne, antropologul Leonce Manouvrier şi juristul, filozoful şi sociologul Gabriel Tarde.

Andre Lacassagne a susţinut că individul criminal nu este înnăscut criminal, ci că este produsul mediului social în care trăieşte, în special al condiţiilor necorespunzătoare ale vieţii economice. În concepţia lui Lacassagne, mediul social nu are un rol exclusiv în criminalitate, ci doar un rol iniţial, indispensabil şi preponderent. El a recunoscut şi importanţa factorilor psihologici individuali.

A fost de părere că în producerea criminalităţii pot avea un rol şi factorii fizici (climatici şi meteorologici), afirmînd că numărul crimelor împotriva preoprietăţii creşte iarna şi scade vara, în timp ce acela al infracţiunilor împotriva persoanelor creşte odată cu temperatura, atingînd cel mai înalt în timpul verii.

Gabriel Tarde (1834-1904), a fost jurist, filozof şi sociolog preocupat de criminalitate, aducînd o contribuţie deosebit de importanţă, atît prin numărul şi valoare operelor sale originale, cît şi prin talentul şi stilul său literar.

Lucrările sale cele mai importante sînt: „Criminalitatea comparată", „Transformările dreptului", „Legile imitaţiei", „Filozofia Penală".

În concepţia lui Gabriel Tarde nu există un tip criminal anatomic înnăscut, ci un tip criminal profesional sau social. Deci crima se învaţă în societate ca orice altă profesie. A ajuns la această concepţie studiind relaţia dintre criminalitate şi profesie, susţinînd şi conceptul de criminal profesionist, spre deosebire de conceptul de

criminalul de ocazie, de criminal înnăscut pe care l-a susţinut Lombroso.

Angajarea individului pe cale criminală nu s-ar datora unor impulsuri organice, ci influenţelor psihosociale pe care acesta le prea prin imitaţie. Imitaţia constituie cauza principală a criminalităţii.

Gabriel Tarde a susţinut că, în ansamblul ei, criminalitatea este un fenomen social, cum sînt mizeria, incultura, influenţele mediului înconjurător, etc., fără a nega însă influenţa altor factori, cum sînt factorii fizici (infracţiunile sînt mai puţin numeroase în părţile nordice nu datorită temperaturilor mai scăzute ci pentru că nordul este mai civilizat), sau factorii bioogici, care pot crea o anumită predispoziţie criminală.

Gabriel Tarde considera infractorul ca pe un parazit, ca pe un intrus care se strecoară în sînul societăţii.

Avînd în vedere consecinţele negative, directe sau indirecte pe care le produce, Gabriel Tarde refuza să considere crima ca pe un fenomen normal al vieţii sociale.

Emile Durkheim (1858-1917), întemeietorul şcolii franceze de sociologie, a fost sociolog, profesor universitar la Bordeaux, iar apoi la Universitatea Sorbona şi prima personalitate din lume care a ocupat o catedră de sociologie.

Principalele sale lucrări sînt: „Diviziunea socială a muncii" (1883), „Regulile metodei sociologice" (1859), „Suicidul" (1897), „Prohibirea incestului şi originile sale" (1897), „Educaţie şi sociologie" (postum). Pornind de la premisa caracterului social al criminalităţii, Emile Durkheim a abordat-o în lucrările sale formulînd o serie de idei originale privind geneza, natura şi perspectivele acesteia.

Principalele idei criminologice ale lui Emile Durkheim sînt:

a. Crima este o parte integrantă a tuturor societăţilor, întrcît crima este un act care trebuie pedepsit, o societate scutită de crimă este absolut imposibilă.

b. Faptele sociale se divid în „normale „ şi „anormale". Din acest punct de vedere, criminalitatea este un fenomen normal, însoţitor permanent şi veşnic al oricărei colectivităţi sănătoase. Societatea este un fenomen autohton, care se autodetermină, numai socialul explică socialul.

c. Crima este după opinia lui Durkheim nu numai necesară, ci, fiind legată de condiţiile fundamentale ale oricărei vieţi sociale şi utilă, deoarece condiţiile cu care aceasta este unită sînt indispensabile evoluţiei normale.

d. Infracţionalitatea poate îndeplini două funcţii:

1. de promovare a schimbărilor şi a progresului, în sensul că infractorul de azi poate fi considerat mîine un erou;

2. de consolidare a raporturilor sociale, de integrare, în sensul că reacţia colectivă negativă împotriva infractorilor dezvoltă conştiinţa socială şi evidenţiază mai clar hotarul dintre bine şi rău.

e. Criminalitatea este generată de structura socială şi de năzuinţele fireşti ale indivizilor, care nu vor putea fi niciodată satisfăcute în mod absolut.

f. În perioadele de mari frămîntări sociale, de regulă economice, se produc fenomene de dezorientare a individului, de dezorganizare a societăţii, manifestată prin lipsa unor suficiente reglementări juridice. Această stare pe care Durkheim o numeşte „anomie", are drept consecinţă creşterea criminalităţii.

H) ORIENTAREA SOCIALISTĂ în criminologie se constituie în deceniul al V-lea al secolului XIX, fiind fundamentată de către Karl Marx şi Friederich Engels. Doctrina care a stat la baza acestei orientări a fost materialismul dialectic şi istoric, care în esenţă constă în aceea că cel mai important fenomen într-o societate este economia, celelalte fenomene: dreptul, morala, religia, filosofia, arta, etc., formează o suprastructură, iar raporturile economice sînt într-o continuă evoluţie şi atrăgînd în mod firesc şi schimbarea suprastructurii.

Principalele teze cu privire la criminalitate sînt următoarele:

a. Criminalitatea este un produs al condiţiilor economice nefavorabile, care derivă din sistemul economic capitalist.

b. Cauzele criminalităţii constau în existenţa proprietăţii private, a claselor antagoniste, a mizeriei, inculturii, nedreptăţii şi a altor fenomene sociale pe care acestea le generează.

c. Criminalitatea este un fenomen istoric, deci un fenomen trecător, care poate fi combătut cu succes, diminuat treptat şi în cele din urmă lichidat, numai după şi prin desfiinţarea orînduirii capitaliste, lichidarea proprietăţii private, a claselor antagoniste şi a exploatării ce caracterizează această orînduire.

Autorii de specialitate nu sînt însă de acord cu aceste idei, care

sînt contrazise de realitate. Criminalitatea nu este un fenomen inerent societăţilor bazate pe clase antagoniste şi nu îşi au izvorul în proprietatea privată, întrucît este la fel de prezentă şi într-o societate socialistă.

Cauzele ei nu sînt numai de natură economică, ci în primul rînd de natură culturală. Este evident că o situaţie economică oricît de înfloritoare ar fi nu l-ar putea face pe un incult să se comporte ca un intelectual, chiar dacă acesta din urmă ar avea o situaţie economică dezastruoasă.

Octavian POP,
doctor în drept,
conferenţiar universitar

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. M. Rutter, E. Taylor, L. Hersov., Child and Adolescent Psychiatry, Blackwell Science, 1994.

2. George E. Berkley, Michael V. Giles, Jerry F. Haket, Norman C. Kassoff, Introduction to Criminal Justice-Police, Courts, Corrections, Holbrook Press, Inc, Boston, 1976.

3. R. Stănoiu, Introducere în criminologie, Ed. Academiei R.S.R., Bucureşti, 1989.

4. H. Becher, Outsides, Studies in Sociollogy of Deviance, 1977.

5. Thorsten Sellin, Culture Conflict and Crime, New York, 1934.

6. I. Pinatel, Criminologie, Montreal, 1967.

8. A. Dincu, Criminologie, Universitatea Bucureşti, 1984.

1-2

REVISTĂ DE CRIMINOLOGIE, DREPT PENAL ŞI CRIMINALISTICĂ

2003

STUDIU COMPARATIV ASUPRA EVOLUŢIEI MINORULUI ÎN FAMILIILE: DESTRUCTURATĂ ŞI LEGAL STRUCTURATĂ

Octavian POP

„Fiindcă valoarea şi puterea unei societăţi atîrnă în ultimă instanţă de caracterul cetăţenilor care o formează şi fiindcă educaţia este mijlocul cel mai sigur de a înrîuri asupra caracterului lor, urmează în chip firesc că fericirea oricărei societăţi este întemeiată pe aceea a familiei".

Herbert Spencer

„Copilul se numeşte viitorul. Atunci cînd creştem un copil contribuim la progresul viitorului".

Victor Hugo

În cadrul societăţii există mai multe instanţe de socializare şi, deci, este firesc să existe instituţii. De pildă, familia realizează socializarea într-un anumit climat afectiv, promovînd un anume stil educativ şi utilizînd sancţiunile parentale cunoscute, precum şi un anumit tip de control asupra conduitei adolescenţilor; şcoala, la rîndul ei, utilizează alte modalităţi şi mijloace de socializare, mult mai sistematizate şi mai fundamentale decît cele folosite de familie; grupurile de prieteni sau de clasă realizează o socializare informală, uneori cu efecte mult mai puternice decît familia sau şcoala. La nivelul fiecăreia dintre aceste instanţe de socializare există modele educative diverse, unele aflate în consens cu modelul normativ şi cultural al societăţii, altele, dimpotrivă, sunt divergente faţă de acesta.

În urma a numeroase studii, cercetări au putut fi identificate familii care practică un stil educativ deficitar, lipsit de valenţe morale, care adoptă o atitudine tolerantă şi permisivă faţă de conduitele deviante ale copiilor, tinerilor; familii care nu-şi îndeplinesc sarcinile educaţionale, realizînd, de fapt, o „subsocializare" morală, lipsind astfel pe tînăr (copil) de un model valoric şi cultural adecvat; alte familii dimpotrivă, realizează, o „supraso-cializare" a adolescentului ferindu-l de orice contact cu dificultăţile vieţii sociale, crescîndu-l într-un climat protector, diminuîndu-i în felul acesta toleranţa la frustrare. Sunt şi familii care practică un stil educaţional autoritar (despotic) privîndu-l pe adolescent (tînăr) de afecţiune şi securi-

tate emoţională paternă, ceea ce conduce la tendinţe de fugă din familie, acte de violenţă şi agresivitate. De asemenea, există unele familii care realizează o socializare negativă a copiilor, inducîndu-le modele de conduită aflate în discordanţă cu normele şi valorile sociale, favorizînd astfel propensiunea spre devianţa acestora.

Organizarea familiei influenţează, mai ales, modelele de identificare şi motivaţiile tînărului (minorului), dezorganizarea ei generînd o serie de tensiuni şi conflicte pe care minorul le va interioriza profund în structura personalităţii sale.

Eşecul unităţii familiale antrenează un eşec al educaţiei morale.

I. Evoluţia comportamentală şcolară şi profesională a minorului în cadrul familiei dezorganizate

A. Familia dezorganizată: consideraţii teoretice. Familia dezorganizată este familia care îşi pierde integritatea ca urmare a separării părinţilor datorită unor motive, precum:

- desfacerea căsătoriei prin divorţ;
- decesul unuia dintre părinţi;
- abandon;
- relaţia de concubinaj a unuia sau a ambilor părinţi;
- alcoolismul;
- infracţionalitatea etc.

Studiile asupra delincvenţei juvenile au arătat că, în mare măsură, atmosfera din familiile dezorganizate, lipsa autorităţii parentale, a supravegherii îndeaproape, a educaţiei şi, nu în ultimul rînd, a afecţiunii materne şi paterne, i-au determinat pe copii la adoptarea unor acte şi fapte antisociale. Peste jumătate dintre adolescenţii delincvenţi, aşa cum indică statisticile, aparţin familiilor dezorganizate, copilul fiind expresia cea mai acută a dificultăţilor familiale, în care se reflectă, ca într-o „cutie de rezonanţă", orice neînţelegere între părinţi, orice conflict care strică armonia grupului conjugal.

Aşadar, nu numai structura familiei ca atare se face vinovată de apariţia conduitelor deviante, ci şi marile ei lipsuri, carenţa familiei, incapacitatea sa psihologică, pedagogică şi morală.

B. Evoluţia comportamentală a minorului crescut în sînul familiei dezorganizate *(91 de minori din eşantion).* Aşa cum reiese din analiza datelor cercetării efectuate pe un eşantion de 120 de minori, 91 dintre ei (75,83%) provin din familii dezorganizate, iar 29 dintre minori (24,17%) provin din familii legal structurate.

1. Vîrsta declanşării comportamentului deviant al minorului în cadrul familiei dezorganizate.

Referindu-ne la vîrsta declanşării conduitei deviante a minorului, putem sublinia că:

- în cazul a 50 de minori (54,95%) din 91 de minori perioada critică de declanşare şi manifestare a comportamentului deviant se situează în intervalul de vîrstă de la 12 pînă la 14 ani;
- în cazul a 21 de minori (17,5%) vîrsta minimă constatată este de aproximativ 8–9 ani.

2. Principalele cauze ale manifestării conduitei deviante a minorului în sînul familiei dezorganizate, implicit în societate.

Analizînd cauzele declanşării şi manifestării conduitei deviante a minorilor, putem face următoarele menţiuni:

a) pentru un număr de 61 de minori (67,03%), cauzele principale care au dus la declanşarea comportamentului sunt:
   - lipsa de educaţie familială şi socială, de supraveghere îndeaproape a minorilor;
   - lipsa de autoritate parentală sau a unuia dintre părinţi;
b) în cazul unui număr de 53 de minori (58,24%), principalele cauze ale declanşării şi manifestării conduitei deviante a copiilor sunt:
   - influenţa prietenilor cu un comportament necorespunzător, deviant;
   - dorinţa de distracţie (teribilismul vîrstei);
   - lipsa de interes pentru învăţămînt, de conştientizare a importanţei asimilării unui anumit volum de cunoştinţe, de informaţii pentru asigurarea unui trai decent în viitor;
c) în cazul unui număr de 26 de minori (28,57%), principalele cauze care au declanşat comportamentul deviant, ulterior delincvent, sunt:
   - situaţia materială precară a familiei;
   - lipsa de suport moral şi material din partea unuia sau a ambilor părinţi.
d) capacitatea intelectuală necorespunzătoare vîrstei a constituit pentru un număr de 12 minori (13,19%) una dintre cauzele ce au declanşat conduita deviantă a acestora, aceştia fiind uşor influenţaţi şi manipulaţi de grupul de prieteni (grup stradal marginal);
e) în cazul a 17 minori (18,68%) climatul familial conflictogen reprezintă cauza principală care a declanşat comportamentul deviant al acestora. Aceşti minori s-au confruntat cu situaţii tensionate şi critice:
   - agresivitatea fizică şi verbală, pe fondul consumului frecvent de alcool;
   - hiperautoritatea tatălui, lipsa de comunicare cu acesta, desfacerea căsătoriei prin divorţ a părinţilor;
   - ambii părinţi au comis fapte antisociale, executînd pedeapsa închisorii în mod repetat (recidivist) etc.

Principalele forme de manifestare a comportamentului deviant, aşa cum decurge din analiza datelor şi a informaţiilor cercetării efectuate, sunt abandonul şcolar (într-un procent considerabil) şi vagabondajul (partici-

parea la petreceri, discoteci, practicarea jocurilor de noroc, a jocurilor electronice, hoinăreala, utilizarea unui limbaj agresiv, adoptarea unor atitudini lipsite de respect faţă de vecini, precum şi faţă de alte persoane cu care au intrat în contact din diverse motive); fuga de acasă ocazional sau în repetate rînduri; consumul de alcool, tutun şi substanţe halucinogene etc.

C. Evoluţia şcolară şi profesională. Datorită lipsei de educaţie familială, de supraveghere şi autoritate din partea părinţilor cu un potenţial sociomoral şi educaţional diminuat, cu posibilităţi materiale minime, uneori inexistente, 32 de minori (26,67%) nu au frecventat cursurile şcolare rămînînd analfabeţi; 59 de minori (64,84%) au abandonat cursurile şcolare, înregistrînd un număr foarte mare de absenţe, avînd o situaţie slabă la învăţătură, rămînînd corigenţi şi chiar repetenţi.

II. Evoluţia comportamentală şcolară şi profesională a minorului în cadrul familiei legal structurată

A. Familia legal structurată: consideraţii teoretice. Totalitatea manifestărilor comportamentale ale adolescentului (tînărului) depinde, în cea mai mare măsură, de integritatea funcţionalităţii familiei. Absenţa realizării funcţiilor principale ale familiei (subzistenţa, protecţia, afecţiunea, socializarea) determină apariţia unor tendinţe neconforme cu normele de conduită valorizate pozitiv de societate. Diferenţele înregistrate în comportamentul şi valorile morale ale adolescenţilor de aceeaşi vîrstă se explică, deseori, prin diferenţele înregistrate în practicile părinţilor în materie de educaţie. Din acest punct de vedere există o mare varietate de atitudini şi concepţii familiale care influenţează sensibil comportamentul viitorului tînăr, fără a se putea stabili însă un raport cauzal direct între deficienţele procesului de socializare familială şi conduitele negative ale anumitor minori, ci doar o *legătură mediată* de absenţa climatului afectiv în familie, de prezenţa unor carenţe educaţionale, de existenţa unor relaţii conflictuale între părinţi. Aşadar, variaţiile în comportamentul adolescenţilor şi al tinerilor depind nu numai de contextul familial şi de tehnicile de socializare parentală, ci de un ansamblu complex de „agenţi" şi de instanţe de socializare.

B. Evoluţia comportamentală a minorului în cadrul familiei legal structurate *(29 de minori din eşantion).*

1. Vîrsta declanşării conduitei deviante a minorului crescut în cadrul familiei structurate.

Aşa cum rezultă din analiza datelor cercetării, perioada critică de declanşare şi manifestare a comportamentului deviant se situează în intervalul de vîrstă de la 12 la 14 ani, vîrsta minimă constatată fiind de 11–12 ani.

2. Privind *cauzele declanşării conduitei deviante*, menţionăm următoarele situaţii:

a) în cazul unui număr de 19 minori (65,52%) cauza principală a declanşării şi manifestării conduitei deviante o reprezintă potenţialul socioeducaţional al familiei diminuat prin:
   - indiferenţa manifestată de părinţi referitor la educaţia şi evoluţia şcolară şi socială a minorului (copilului) sau implicarea superficială în acest proces educaţional;
   - lipsa de supraveghere îndeaproape şi autoritate parentală sau a unuia dintre părinţi;
   - climat familial conflictogen.

b) 10 minori (34,48%) reprezintă procentul de minori a căror conduită deviantă s-a declanşat din următoarele cauze:
   - influenţa negativă a prietenilor;
   - dorinţa de distracţie şi de satisfacere a capriciilor;
   - dezinteres faţă de procesul de educaţie şi învăţătură.

   Alte cauze care pot schimba conduita minorului sunt:
   - vagabondajul;
   - fuga de acasă ocazională, în repetate rînduri;
   - abandonul şcolar;
   - consumul de tutun, alcool şi substanţe halucinogene („aurolac", heroină, injectabil, ţigară şi ecstasy (un singur caz).

C. Evoluţia şcolară şi profesională. Menţionăm că dintr-un eşantion de 29 de minori, proveniţi din familii legal structurate, 13,79% nu au frecventat cursurile şcolare, iar 79,31% au abandonat cursurile şcolare.

Făcînd o comparaţie între situaţia şcolară a minorilor crescuţi în sînul unor familii dezorganizate şi situaţia şcolară a minorilor crescuţi în sînul unor familii legal structurate, concluzionăm că nivelul de şcolarizare al acestora din urmă este mai ridicat decît al celor proveniţi din familiile dezorganizate.

Concret, cei 23 de minori (eşanţionul de 29 de minori) au abandonat cursurile şcolare la nivel gimnazial, pe cînd cei 59 de minori (eşanţionul de 91 de minori) au abandonat cursurile şcolare în perioada ciclului I–IV, învăţămînt primar.

Concluzia generală ce se desprinde din cele relatate este următoarea: nu numai structura familiei ca atare se face vinovată de apariţia conduitelor deviante, ci şi *absenţa realizării funcţiilor principale ale familiei* (afecţiune, subzistenţă, protecţie, socializare) şi lipsa influenţei altor *instanţe de socializare*.

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent ● Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Luni, 20 octombrie 2003 ● Nr. 2311 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) ● 16 pagini - 5000 lei

Cuvântare eshatologică

DĂRÂMAREA IERUSALIMULUI

CONSILIERE SPIRITUALĂ

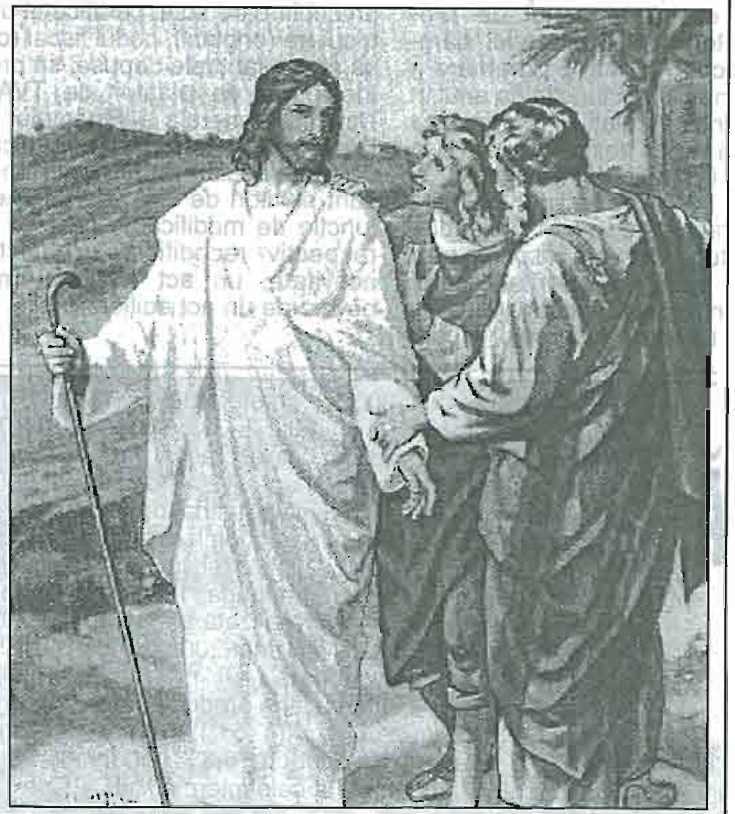

Mâhnit fiind de necredința conducătorilor spirituali, Domnul iese din Templu și se îndreaptă spre Muntele Măslinilor, fiind însoțit de ucenicii săi. Ajunși la Muntele Măslinilor, ucenicii își îndreaptă privirile spre Ierusalim și spre frumusețea Templului mâhniți, pentru că Domnul le-a prezis dărâmarea lui. Părându-le rău, s-au gândit să-L roage pe Domnul pentru a cruța Templul, dar El, cunoscându-le gândurile, accentuează afirmația despre distrugerea Templului, zicând că nu va rămâne piatră pe piatră care să nu fie dărâmată. Ucenicii îi cer Domnului să le spună când se vor întâmpla toate câte le-a spus El, și care este semnul celei de-a doua veniri a Lui și a sfârșitului veacurilor. Evanghelistul Marcu spune că întrebarea a fost pusă de Petru, Iacov, Ioan și Andrei. Domnul le răspunde pe rând întrebărilor lor. Mai întâi le arată ce se va întâmpla înainte de dărâmarea Ierusalimului și îi învață cum să se comporte în astfel de situații. Le descoperă semnele ce vor precede a doua venire și le arată în ce condiții trebuie să se împlinească aceste evenimente, le descoperă rostul venirii Sale. Evenimentele ce vor precede dărâmarea Ierusalimului sunt: ● își vor face apariția mulți proroci mincinoși (pseudo-mesia) și mulți le vor da crezare și-i vor urma; ● vor avea loc războaie și calamități; ● creștinismul va fi persecutat; ● îi previne pe Apostoli că în acele vremuri nu se va putea corecta căderea multora de la credință. Cu toate acestea, Evanghelia se va propovădui la toată lumea (la toate neamurile pământului); ● se vor profana temple și se vor face fapte nelegiuite; urgia va fi așa de mare, încât le recomandă să fugă în munți, lăsând toate ale lor.

Conf.univ.dr. Octavian POP

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Miercuri, 22 octombrie 2003 • Nr. 2313 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

VINDECAREA FIICEI FEMEII CANANEENCE

Consiliere spirituală

După ce Mântuitorul a vorbit cu fariseii și cărturarii despre datina spălării mâinilor, a plecat din acel ținut către părțile Tirului și ale Sidonului. În urma Lui striga o femeie: „Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon". El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt și nu pentru că nu a auzit, ci pentru că dorea să-i încerce credința. Apostolii au intervenit zicând: „Slobozește-o, că strigă în urma noastră". Ei nu îndrăzneau să-L roage direct să o vindece pe fiica femeii cananeence pentru că nu știau cum Mântuitorul va face aceasta, ci îl roagă să zică un cuvânt de ușurare. Cuvintele Mântuitorului „Nu sunt trimis decât către oile pierdute ale casei lui Israel" au sensul că El avea misiunea de a convinge poporul Israel, care era pe cale de a se pierde, de mesianitatea Lui. Către celelalte popoare nu este trimis, pentru că ele nu aveau pregătirea necesară ca să-L poată înțelege. Mântuitorul n-a vrut să spună că va renunța la opera Sa de mântuire universală, ci doar că predicarea celorlalte popoare nu cade în sarcina Sa. Această sarcină va reveni apostolilor și ucenicilor, după Înviere. Apropiindu-se de Mântuitorul, femeia zice: „Doamne, ajută-mă!" și s-a închinat Lui. El însă răspunzând i-a zis: „Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor." Aici, pâinea reprezintă binefacerile pe care Mântuitorul le aduce în lume. De aceea trebuia să se împărtășească în primul rând fiii poporului ales cu aceste daruri. Păgânii, cei ce nu cunoșteau pe Dumnezeu cel adevărat și duceau o viață de necurățire, erau asemănați cu câinii. Răspunsul femeii este: „Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor". Prin acest răspuns, ea recunoaște cuvântul Mântuitorului și crede că și popoarele păgâne pot fi admise într-o anumită măsură să ia parte la marile binecuvântări. Admirându-i credința, Mântuitorul i-a împlinit rugămintea vindecându-i fiica, zicând: „O femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești".

conf. univ. dr. Octavian Pop

NR.7
16-31 octombrie 2003
Ziar editat de
CONSILIUL LOCAL
AL ORAȘULUI
GĂEȘTI

CRONICA Găeștiului

VALOAREA REALITĂȚII DUMNEZEIEȘTI

Dumnezeu găsește în El însuși și în împărtășirile sale dumnezeiești o activitate veșnică și un veșnic subiect de iubire. Dumnezeu își este suficient sieși. Nu-i lipsește nimic. Fericirea sa este infinită. Numai în ceruri vom putea aprecia așa cum se cuvine realitatea lui Dumnezeu. Pe pământ mintea omenească rămâne foarte slabă, ca să poată pricepe toată forța adevărurilor revelate. Valoarea realității dumnezeiești depășește tot ceea ce noi putem spune despre ea. S-ar putea multiplica termenii ce exprimă măreția, dar nu se va ajunge să se epuizeze toate calitățile vieții dumnezeiești. Dumnezeu este o atare ființă, încât nu se poate concepe ceva mai bun decât El. Domnul nostru Iisus Hristos ni l-a descoperit pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt. „Eu nu vă mai numesc pe voi servitori, căci servitorul nu știe ce face stăpânul său. Pe voi v-am numit prieteni, deoarece v-am adus la cunoștință tot ce am auzit de la Tatăl meu" (Ioan, 15).

Octavian Pop

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Joi, 30 octombrie 2003 • Nr. 2319 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

PILDA NEGHINELOR

Pilda neghinelor este strâns legată de parabola semănătorului. Cuprinsul pildei ne arată că semănătorul se îngrijește întotdeauna să semene numai sămânță bună pe ogorul lui. La fel face și vrăşmaşul: se îngrijește totdeauna, dar nu cu un scop nobil. El vrea să strice munca aproapelui, semănându-i sămânță rea peste cea bună. Ambele răsar, iar când slugile semănătorului observă că printre spicele de grâu este și neghină, merg la el și îl întreabă nedumerite dacă nu cumva prin grâul semănat era și neghină. Acesta le răspunde că vrăşmaşul a făcut acest lucru urât, semănând neghină peste sămânța cea bună. Slugile îi cer stăpânului să le lase să smulgă neghina, dar le refuză de teamă ca nu cumva plivind neghina să fie smuls și grâul. El le spune că neghina din grâu va fi scoasă la seceriș și o va arde. Sensul acestei parabole este foarte folositor. Stăpânul ogorului este Dumnezeu. Ogorul reprezintă lumea. Grâul reprezintă oamenii buni, iar neghina pe cei răi. Slugile stăpânului care vor să despartă grâul de neghină sunt îngerii Domnului. Faptul că El refuză separarea lor până la seceriș, se explică prin dorința lui Dumnezeu de a le lăsa timp pentru pocăință oamenilor celor răi, până la judecata obștească. Atunci, cei buni vor fi separați de cei răi, fiecare fiind răsplătit sau pedepsit după faptele lui.

Conf.univ.dr. Octavian POP

LEGEA ŞI VIAŢA

NOIEMBRIE

2003

ORIENTAREA ECLECTICĂ

Orientarea eclectică a apărut la începutul secolului XX, încercînd să preia elementele pozitive din teoriile fiecărui şcoli, clasică şi pozitivistă.

Aceste orientări îi aparţin următoarele şcoli: a treia şcoală italiană, şcoala politico-criminală, şcoala pragmatică, şcoala umanistă şcoala unitară şi şcoala tehnică-juridică.

A) A TREIA ŞCOALĂ ITALIANĂ (Terza scuola), denumită şi „şcoala critică", a limitat pentru prima dată importanţa factorului biologic şi etiologia crimei prin separarea de şcoala lombrosiană şi a pus înainte influenţele sociale.

Promotorii acestei şcoli au fost: **Bernardino Alimena, Guakler, Vaccaro** şi **E. Carnevale.**

Tezele fundamentale ale acestei şcoli sînt următoarele:

a. predominanţa cauzalităţii sociale în geneza criminalităţii;

b. Inadmisibilitatea tezei criminalului înăscut şi a tipului criminal, a asemănării criminalului cu nebunul, cu epilepticul, cu sălbaticul sau bolnavul;

c. acceptarea ideii imputabilităţii şi responsabilităţii morale;

d. afirmarea caracterului de apărare socială a pedepsei, care se aplică infractorului responsabil;

e. crima avînd cauze diverse, nu este un fenomen fatal;

f. reformele sociale şi morale trebuie să conducă la ameliorare.

B) ŞCOALA POLITICO-CRIMINALĂ promovează un punct de vedere eclectic, de conciliere între şcoala clasică, şcoala pozitivistă şi şcoala sociologică de criminologie.

Promotorii acestei şcoli sînt: **Adolphe Prins, Francisc von Liszt** şi **Van Hamel**, profesor de drept penal la universităţile din Bruxelles, Berlin, respectiv Amsterdam.

Teza lor fundamentală constă în aceea că fenomenul criminal şi remediile lui trebuie studiate într-un complex juridic, antropologic, social şi fizic. Mijloacele de luptă împotriva criminalităţii trebuie să tindă la anihilarea influenţei acestor factori asupra criminalităţii.

De asemenea, ei au remarcat importanţa profilaxiei, insistînd pentru intensificarea ei, în sensul că pedeapsa trebuie să se conformeze condiţiilor personale ale infractorului, susţinînd totodată necesitatea unui sistem special de responsabilitate pentru minori, precum şi un regim represiv cu tendinţa de corijare.

Crima are rădăcina sa profundă în condiţiile sociale, iar politica socială este cel mai bun mijloc de luptă împotriva ei.

C) ŞCOALA PRAGMATICĂ întemeiată de **Quintiliano Saldano**, profesor de drept penal la Universitatea din Madrid, susţine că trebuie să se recurgă la „experienţă", întrucît numai rezultatele practice pot confirma valoarea unei măsuri.

Adepţii acestei idei au constatat însă, că studiul antropologic al omului criminal dă rezultate utile doar în domeniul practic al educaţiei corecţionale şi că ceea ce contează este fixarea bazelor ştiinţifice ale antropologiei penitenciare sau penologiei.

D) ŞCOALA PENALĂ UMANISTĂ întemeiată şi condusă de **Vincento Lanza,** profesor de drept penal la Universitatea Catalană, susţine următoarele idei criminologice:

a. pedeapsa este forma cea mai energică a dezaprobării societăţii faţă de conduita ilicită a indivizilor;

b. sursa unică a criminalităţii o reprezintă energia dinamică a pasiunilor, deci infractorul lucrează din pasiune.

c. în ce priveşte asistenţa ce trebuie acordată condamnaţilor, idealul este materializarea sentimentului de caritate faţă de infractor, impunîndu-se prin aceasta convingerea că ei nu sînt separaţi de societate, ci dimpotrivă, sînt uniţi cu ea prin multiple legături, ceea ce îi face mai buni.

E) ŞCOALA PENALĂ UNITARĂ, a fost înfiinţată de **Guglilmo Sabatini,** profesor de drept penal la Universitatea din Roma.

Ideile principale ale acestei şcoli în materie de criminalitate sînt următoarele:

a. imputabilitatea derivă din capacitatea normală de înţelegere şi voinţă;

b. pedeapsa trebuie să fie adaptată la personalitatea culpabilului şi urmăreşte modificarea

acestei personalităţi prin efectele sale utile din punct de vedere individual şi social;

c. infracţiunea este o conduită proprie a subiectului, în contradicţie cu preceptele dreptului penal, prin care se manifestă personalitatea psihică a individului;

d. periculozitatea criminală este călăuza pentru a stabili tratamentul adecvat delincventului. Periculozitatea unui individ, care nu a comis nici o infracţiune, este periculozitate criminală dacă acest individ este criminalmente periculos.

F) ŞCOALA TEHNICO-JURIDICĂ avînd ca reprezentanţi de seamă pe **Luigi Lucchim, Arturo Rocco, Vicenzo Manzini, Giulio Battaghini** şi **Eduardo Massari,** susţine următoarele idei criminologice:

a. infracţiunea ia naştere din conflictul dintre realitatea materială şi norma juridică;

b. noţiunea antropologică şi sociologică a criminalităţii trebuie să constituie baza construcţiei juridice, care revine juristului, pentru competenţa sa tehnică specifică.

Octavian POP,
doctor în drept,
conferenţiar universitar

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. E. Sutherland, D. Cressy, Principes de Criminologie, Paris, Clujas, 1966.

2. E. Seeling, Traite de criminologie, PUF, Paris, 1956.

3. Ion Oancea, Probleme de criminologie, Editura All Educaţional SA, Bucureşti, 1994.

4. G. Vold, Criminologia teoretică, Oxford, 1958.

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Miercuri, 5 noiembrie 2003 • Nr. 2325 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

ÎNTREBAREA SADUCHEILOR DESPRE ÎNVIERE

Fariseii negau învierea morților, susținând că după moarte sufletul dispare odată cu trupul și nu poate fi vorba despre răsplată sau pedeapsă după moarte. Argumentul adus de ei era scos din dispoziția legii mozaice cu privire la căsătoria de levirat. Ei ziceau că legea mozaică poruncește ca legătura căsătoriei să fie monogamă. Ea cerea însă ca în cazul în care cine moare fără urmaș, văduva aceluia să fie luată în căsătorie de fratele necăsătorit al decedatului. Primul copil rezultat din căsătorie trebuia să poarte numele celui decedat, pentru ca numele lui să nu se piardă. Saducheii căutau să-L compromită pe Domnul, pentru ca prestigiul lor în fața poporului să crească... Domnul îi mustră că nu știu Scriptura și deci nesocotesc puterea lui Dumnezeu. Potrivit Scripturii, la Înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită cineva și toți sunt ca îngerii lui Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel zice: „Puterea lui Dumnezeu va spiritualiza trupurile celor înviați, întrucât aceștia vor trăi ca îngerii, fără nevoi corporale și fără nevoia de a duce o viață de familie". În al doilea rând, pentru a argumenta existența vieții după moarte, Domnul citează din Ieșire III; 6, unde se spune: „Dumnezeu este Dumnezeul lui Avraam, Isac și Iacov". Se istorisește că Dumnezeu, arătându-se lui Moise în rugăciune, s-a recomandat prin aceasta că fiind Dumnezeul protopărinților săi. Face acest lucru pentru că dorește să înțeleagă Moise cum sufletele acelor bărbați trăiesc încă și că la rugămintea lor a hotărât să scape poporul iudeu din robia egipteană. Deci, întrucât sufletele nu mor, este firesc să existe și învierea. Poporul rămâne uimit auzind această mărturisire a Domnului despre nemurirea sufletului și învierea morților. În continuarea discuției, Domnului i se pune întrebarea: care poruncă este mai mare din lege? Poruncile se împart în pozitive și negative. Numărul celor pozitive este de 248, după numărul oaselor scheletului omenesc, iar numărul negativelor este 365, după numărul zilelor anilor. Poruncile pozitive sunt și ele de două feluri: mici și mari. Domnul le spune că cea mai mare poruncă din lege pretinde din partea omului iubire față de Creator, iar cea de-a doua pretinde iubire față de semen. Le spune că cea de-a doua este la fel ca și prima, pe motiv că în iubirea de aproapele se reflectă iubirea de Dumnezeu. Domnul ține să precizeze că în aceste două porunci se cuprind toată scriptura și proorocii. Evanghelistul Matei nu ne spune cum a reacționat cel ce a pus această întrebare, dar evanghelistul Marcu ne informează cum tânărul a afirmat că răspunsul a fost corect. Domnul cunoștea concepția greșită a contemporanilor Săi despre misiunea și originea lui Mesia. Ei credeau că este urmașul lui David, dar, fără a-i contrazice, El le spune că este Fiul lui Dumnezeu. Acest lucru este afirmat chiar de David, atunci când, inspirat de Sfântul Duh, zice: „Zis-a Domnul Dumnezeului meu, șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune vrăsmașii Mei așternut picioarelor Tale". David, având în vedere înalta demnitate a urmașului său, nu îndrăznea să-L numească pe Mesia Fiu al Său, ci îl numește Domnul meu, punându-L alături de Dumnezeu însuși. Prin aceasta demonstrează celor de față că Mesia este Fiul lui Dumnezeu.

Conf.univ.dr. Octavian POP

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Luni, 10 noiembrie 2003 • Nr. 2329 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere Spirituală

PARABOLA NĂVODULUI

„Asemenea este iarăsi Împărăția Cerurilor cu un năvod aruncat în mare și care adună tot felul de pești. Iar când s-a umplut, l-au tras pescarii la mal și, șezând, au ales în vase pe cei buni, iar pe cei răi i-au aruncat afară". (Matei XIII, 47 – 48). Ideea pildei este aceeași cu a parabolei neghinei: în biserică trebuie primiți și oameni buni, și oameni răi. Separarea lor va avea loc la sfârșitul veacurilor, tocmai pentru a se da un timp pentru pocăință celor păcătoși. Terminând parabolele, Mântuitorul îi întreabă pe Apostoli dacă au înțeles ceva, iar ei au răspuns afirmativ. Au înțeles totodată să se conformeze acestor parabole și să le propovăduiască mai departe în lume. În încheiere le arată că fiecare propovăduire a împărăției lui Dumnezeu se aseamănă unui om gospodar, care arată oaspeților săi nu numai cele câștigate pe urma, ci și pe cele mai dinainte. După rostirea poruncii pe loc, Domnul părăsește Capernaumul și pleacă din nou în misiune, în Galileea. În acest drum misionar s-a abătut și prin Nazaret. A luat chiar și cuvântul în sinagoga de acolo, unde s-a făcut remarcat prin învățătura sa și prin înțelepciune. Desigur, dacă nu din văzute, cel puțin din auzite toți cunoșteau minunile săvârșite de El. Cunoscându-l viața, faptul că nu a împărtășit educația și învățătura oamenilor înstăriți, ar fi trebuit să conchidă în mod firesc că înțelepciunea și mai ales puterea lui erau de la Dumnezeu. Fie din invidie, fie din alte motive, ei nu-l considerau pe El Mesia și nu vedeau la El nimic extraordinar.

conf. univ.
dr. Octavian Pop

NR.8
1-15 noiembrie 2003
Ziar editat de
CONSILIUL LOCAL
AL ORAȘULUI
GĂEȘTI

CRONICA Găeștiului

CREDINȚA, CA DAR AL LUI DUMNEZEU

Credința este un dar al lui Dumnezeu, este o virtute pe care Dumnezeu o imprimă în suflet. Noi nu o putem dobândi prin propriile puteri supranaturale. Cunoașterea tainelor divine care caracterizează credința nu se datorează numai eforturilor minții noastre. Desigur, Dumnezeu se arată și în natură. Pornind de la lucrurile create, omul poate ajunge la o anumită cunoaștere a lui Dumnezeu. Dar, credința supranaturală se referă la o cu totul altă descoperire a lui Dumnezeu. Credința este în sine o anumită unire cu Dumnezeu, iar o astfel de unire nu este posibilă fără har. Biserica a subliniat caracterul supranatural al credinței în necesitatea harului pentru a crede. Credința este un dar a lui Dumnezeu, o iluminare supranaturală, acordată sufletului în care el cunoaște adevărul descoperit, îl socotește ca dumnezeiesc și-l însușește și devine capabil să participe de acum într-un mod potrivit la viața de cunoaștere dumnezeiască ce nu va fi desăvârșit decât în slava cerească. Ca să-L cunoaștem cu adevărat pe Iisus Domnul, avem nevoie de lumina lui Dumnezeu. În a doua Epistolă către Corinteni, Sf. Apostol Pavel spune: „Dumnezeu care a zis: din întuneric să fulgere lumina, el a fulgerat inimile noastre, ca să strălucească cunoașterea măreției lui Dumnezeu prin viața lui Hristos" (II Corinteni IV, 6). Așadar, ca să ajungem la credință, e necesară influența lui Dumnezeu, puterea Sa tainică și harul Său, care-l va atrage pe om la El.

Preot conf.univ.dr. Octavian POP,
Capelanul Militar al CR Găești

Jurnal de Dâmbovița
Cotidian incomod și independent • Lider în mass-media județului
100% LOCAL
Director: TEODOR VASILIU Marți, 11 noiembrie 2003 • Nr. 2330 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) • 16 pagini - 5000 lei

Consiliere spirituală

PARABOLA MĂRGĂRITARULUI

Parabola mărgăritarului este cuprinsă în versetele 45 și 46 din capitolul XIII al Evangheliei după Matei, unde ni se spune că: „Iarăși este asemenea împărăția cerurilor cu un negustător care caută mărgăritare bune. Și aflând un mărgăritar de mult preț, s-a dus, a vândut toate câte avea și l-a cumpărat. Ideea acestei parabole este că împărăția lui Dumnezeu reprezintă o valoare uriașă pentru om, valoare incomparabilă cu toate bunurile materiale pe care le are omul. Precum pentru ajungerea în posesia unei perle rare, negustorul își vinde toată averea sa (la fel cum s-a întâmplat și în Pilda comorii ascunse), tot așa și pentru dobândirea împărăției cerurilor se cuvine din partea omului să sacrifice toate valorile lui pământești. Câștigarea împărăției cerurilor este o misiune înaltă pentru oricare om.

Conf.univ.dr. Octavian POP

100% LOCAL

Cotidian incomod și independent ● Lider în mass-media județului

Jurnal de Dâmbovița

Director: TEODOR VASILIU Vineri, 28 noiembrie 2003 ● Nr. 2345 - SERIE NOUĂ - ANUL III (X) ● 16 pagini - 5000 lei

PROFETUL IONA

Numele Iona înseamnă „porumbel". Despre persoana sa aflăm că a trăit şi a profeţit în regatul Israel sub domnia regelui Ieroboam II, căruia i-a prezis, după cuvântul Domnului, restabilirea vechilor hotare ale regatului său de la intrarea Hamatului şi până la Marea Arabă. În ultimii ani ai domniei acestuia, Dumnezeu l-a trimis pe Iona în cetatea Ninive să propovăduiască poporului pocăinţa. Cartea profetului Iona are 4 capitole şi nu este o profeţie în sensul propriu al cuvântului, cu toate că scrierea este aşezată printre cărţile profetice. Ea prezintă o întâmplare din viaţa profetului, când a fost trimis de Dumnezeu să predice pocăinţa în Ninive. Profetul încearcă să se sustragă prin fugă de la această poruncă. Se îmbracă pe o corabie feniciană care mergea la Tarşiş. Însă o puternică furtună se dezlănţuie pe mare şi corabia este pusă în pericol. Oamenii sunt cuprinşi de groază şi, aflând care este cauza furtunii, adică Iona, îl aruncă pe acesta în mare... Apoi Dumnezeu a trimis un peşte mare care l-a înghiţit pe Iona. L-a dus pe acesta prin apele mării până la ţărm, unde îl scuipă pe uscat, într-un loc necunoscut. Spăşit, Iona se duce să vestească nimicirea cetăţii. Ninivenii se supun îndemnurilor profetului şi se pocăiesc, iar Dumnezeu, văzându-le pocăinţa, nu mai distruge cetatea şi tot ce se afla în ea. Partea a treia (cap.IV). Iona, aprins de mânie fiindcă Dumnezeu n-a distrus cetatea, s-a întristat şi şi-a cerut moartea. Atunci profetul a ieşit din cetate şi s-a aşezat la răsăritul ei; şi-a făcut o colibă şi stătea la umbra ei, ca să vadă ce se va întâmpla cu cetatea. Şi Dumnezeu a făcut să crească un vrej deasupra capului lui Iona, ca să-i ţină umbră şi să-şi potolească mânia. Scopul cărţii este de a arăta marea idee a universalităţii mântuirii. Mântuirea nu aparţine numai lui Israel, ci tuturor neamurilor ce se pocăiesc. Textul original al cărţii este scris în limba ebraică, cu unele particularităţi proprii dialectului galileean. Stilul ei este, în general, frumos şi elegant, ideile fiind exprimate cu multă agerime şi naturaleţe. Autoritatea istorică a cărţii, deşi a fost contestată de unii critici, este adeverită prin mărturia Domnului Iisus Hristos. Mântuitorul vorbeşte de petrecerea lui Iona în pântecele unui peşte uriaş ca de un fapt real. Evreii au introdus cartea lui Iona printre cărţile profeţilor, aceasta fiind o dovadă că ei erau convinşi de inspiraţia ei dumnezeiască. Canonicitatea cărţii lui Iona n-a fost niciodată contestată, aceasta făcând parte totdeauna din canonul iudaic şi creştin. Domnul Iisus Hristos o foloseşte împotriva cărturarilor şi fariseilor ca Scriptură divină.

Conf.univ.dr. Octavian POP

LEGEA ȘI VIAȚA

DECEMBRIE

2003

ORIENTĂRI PSIHOLOGICE ÎN EXPLICAREA COMPORTAMENTULUI CRIMINAL

Primele preocupări de cunoaștere a sufletului omenesc datează din cele mai îndepărtate timpuri. În antichitate, de pildă, lucrarea filozofului grec Aristotel „De anima" (Despre suflet), poate fi considerată una din primele cărți de psihologie.

Termenul de psihologie a fost utilizat încă din secolul XVI, însă accepțiunea actuală, modernă a dobîndit-o abia în secolul XVIII, psihologia devenind știința de sine stătătoare abia în secolul XIX, odată cu trecerea la studierea pe scară largă a fenomenelor psihice prin metode experimentale.

În secolul XX, psihologia a devenit cea mai importantă și răspîndită știință despre om, cu aplicații diverse și utile în cele mai variante sectoare ale activității umane.

Dintre multiplele ramuri aplicative ale psihologiei face parte și psihologia judiciară, disciplină de importanță deosebită pentru formarea juriștilor criminaliști și penaliști.

În decursul dezvoltării istorice a psihologiei s-au înregistrat o serie de orientări privitoare la abordarea diferitelor aspecte ale psihicului uman în ansamblu și ale comportamentului, printre care amintim: asociaționismul, behaviorismul, gestaltismul și freudismul.

A) ASOCIAȚIONISMUL este o concepție psihologică de orientare materialist-mecanistă, conform căreia mecanismul fundamental al formării însușirilor și proceselor psihice umane îl reprezintă procesul de asociere, care constă în faptul că fiecare însușire sau proces psihic superior este rezultatul unui lanț de compoziții asociative, constituite în conștiința individului independent de voința acestuia.

Plecînd de la ideea rolului primordial al mecanismelor asociative în formarea însușirilor și proceselor psihice s-a ajuns la concluzia că prin transmiterea pe cale verbală a unor idei s-ar putea ajunge la descoperirea dintr-o mulțime de suspecți a persoanei care a săvîrșit realmente delictul și care pe această cale va ajunge să-și recunoască fapta.

B) BEHAVIORISMUL sau teoria comportamentelor este un curent psihologic american ce a apărut la începutul secolului XX, ca o reacție împotriva introspecționismului, care reprezintă o metodă de explicare a mecanismelor și proceselor psihice prin intermediul „autoobservării", sau „observării în interior" ori a *introspecției*.

La baza orientării behavioriste stă neurofiziologia pavloviană. Explicarea proceselor psihice este redusă în totalitate la raportul dintre stimulii externi și răspunsuri, fără a se lua în considerare existența și rolul conștiinței individului. Adepții acestei teorii nu țin seama de faptul că în realitate același stimul exterior poate produce efecte diferite (divergență) sau că stimuli diferiți pot produce același efect.

Această orientare este considerată însă ca fiind neștiințifică și unilaterală, întrucît nu sesizează cauzele reale, adînci ale fenomenului criminalității, comportamentul criminal fiind explicat în exclusivitate prin relația stimuli externi și răspunsuri, ignorînd în totalitate existența și rolul conștiinței individului.

C) HESTALTISMUL este un curent psihologic întemeiat pe concepția filosofică structuralist sistematică, și a apărut la începutul secolului XX. Potrivit acestei concepții, psihicul uman în ansamblu este o structură integrală, o configurație (germ. „gestalt" = structură, configurație).

Aceasta se caracterizează printr-o existență de sine stătătoare, apriorică, nefiind supusă simțurilor și în același timp printr-o legătură indisolubilă cu elementele componente care sînt evidențiate în permanență ca părți ale întregului.

De aici decurg următoarele caracteristici ale structurilor și configurațiilor psihice:

a. nesumabilitate: întregul nu

reprezintă o sumă aritmetică a elementelor componente;

b. tendinţa spre întreg: elementele componente pot fi recunoscute chiar şi atunci cînd se reduc ca număr;

c. transponibilitatea: posibilitatea ca elementele componente ale întregului să fie recunoscute şi în situaţia în care ele s-ar transforma, cu condiţia ca raporturile iniţiale să rămînă aceleaşi.

Această orientare în criminologie face ca psihicul uman să nu poată fi dissociat în elementele lui componente. Astfel, la fel ca medicul ce tratează o anumită boală şi criminologul sau juristul, cînd examinează o anumită conduită umană nu are în vedere doar acea conduită ci întreaga personalitate a autorului.

Specialiştii în criminologie sînt de părere că această concepţie este neştiinţifică şi unilaterală pentru că atribuie un caracter prioric şi întotdeuna sincron fenomenelor psihice şi afirmă postulatul existenţei unui paralelism rigid, mecanicist între structurile psihice şi fizice ale individului.

D) FREUDISMUL este o orientare psihologică care a sesizat pentru prima dată existenţa unei personalităţi antisociale în psihologia normală şi a explicat procesele şi mecanismele de formare a acestora.

Această orientare reprezintă punctul de trecere de la psihologia criminală la criminologia psihologică.

Cel mai de seamă reprezentant al acestei doctrine a fost Sigmund Freud (1856-1939).

Sigmund Freud s-a născut în localitatea Freiberg, pe teritoriul Cehoslovaciei. A fost medic neurolog şi psihiatru vienez de mare renume.

Sigmund Freud şi-a petrecut întreaga copilărie la Viena, unde a început studiile liceale, pe care le-a absolvit cu „suma cum laudae". A avut o predilecţie deosebită pentru limbile străine, însuşindu-şi latina, greaca, ebraica, franceza, engleza şi spaniola alături de germană. A avut ca modele pe Hanibal, Cromwell, Napoleon, iar dintre literaţi pe Shakespeare şi Goethe.

A desfăşurat o vastă activitate practică în calitate de medic. Iniţial a efectuat practica la Spitalul Salpetriere, unde a luat contact cu un mare specialist în ghipnoză, francezul Jean Charcot.

În continuare, Freud a desfăşurat o intensă activitate practică şi ştiinţifică, care a reprezentat un pas important pe linia asociaţiilor libere de idei.

Ulterior, Freud a creat o doctrină originală numită *doctrina psihanalistă* sau *freudistă*, aproape zece ani fiind singurul reprezentant al acesteia.

Principalele lucrări ale lui Sigmund Freud au fost următoarele: „Interpretarea viselor", „Psihopatologia vieţii cotidiene", „Trei eseuri asupra teoriei sexualităţii", „O amintire a lui Leonardo Da Vinci", „Totem şi tabu", „Eul şi sinele", „Dincolo de principiul plăcerii", „Noi prelegeri de psihanaliză", „Inhibaţie, simptom, angoasă", „Metapsihologia", „Psihologia maselor şi analiza eului", „Moise şi monoteismul".

Realizările lui Freud au fost utilizate cu succes în medicină, reuşindu-se vindecarea unor tulburări psihice cu ajutorul unor metode psihanalitice.

În concepţia lui Freud, psihicul uman este format din trei instanţe, aflate într-o strînsă legătură şi interdependenţă, şi anume: Sinele, Eul, Supraeul.

a. *Sinele,* denumit şi id, eu personal, gîndirea inconştientă, este acea instanţă a psihicului uman, care cuprinde instinctele, tendinţele şi înclinaţiile primare refulate, care nu sînt trăite în mod conştient. Dintre acestea, rolul cel mai important îl au instinctele sexuale (libidoul), la care se adaugă cele hedoniste (gr. „hedone" = plăcere), precum şi cele agresive, distructive (de violenţă).

Sinele reprezintă partea cea mai veche, cea mai ascunsă şi cea mai adîncă a sufletului, respectiv partea abisală a acestuia, în ea fiind refulate toate instinctele primare cu care noi nu putem fi de acord.

b. *Eul,* denumit şi egou, conştiinţa de sine, viaţa psihică conştientă sau pur şi simplu conştientul, include totalitatea cunoştinţelor şi a aptitudinilor individului faţă de el însuşi precum şi faţă de interesele şi valorile individuale şi sociale.

Eul realizează echilibrul dintre sine şi supraeu sau supraegou. El asigură conduita normală a individului. El realizează aşanumita „constanţă individuală", şi se supune supraeului.

REVISTA ROMÂNĂ DE VERSURI ŞI PROZĂ

Nr. 5-6 (25-26) / 2003.

An VII ; 16 pagini

PERIODIC AL SOCIETĂŢII SCRIITORILOR ROMÂNI

Actul criticii

Existenţa psihică a poeziei este analizată şi interpretată de critic cât mai creator, făcând din actul său de cunoaştere o adevărată fenomenologie a spiritului poetic. Prin actul criticii s-ar putea vedea în ce fel unele poezii constituie exemple de subiectivitate abstractului, infinitului, absolutului, iar unele poezii reprezintă abstractivarea, absolutizarea stărilor subiective. Criticul este în primul rând un om al demonstrări unei matematici dificile care este poezia. Partea cea mai grea pentru critic e de a face din interpretarea sa un act de convingere, încât publicul cititor să se vadă în ea ca în lumea adevărului şi realităţii.

Critica poate da liricului şi fantasticului semnificaţii proprii realităţii, încât existenţa să se cunoască mai mult prin intuiţie reflexivă şi creatoare decât prin intuiţia senzorială. Aceasta din urmă este elementară şi superficială, în timp ce intuiţia creatoare face din critică o operă având caracterul valorii şi duratei. Se întâmplă însă că publicul cititor să caute în poezie mai mult înţelesul decât revelarea. Criticul este puterea care descoperă taina, el arată relieful, viaţa, sufletul, care prin intensitatea lor au dat naştere la poezie. Criticul vede mai just opera decât poetul care îi atribuie o valoare exagerată fiindcă o iubeşte.

conf. univ. dr. Octavian POP

LACRIMA

[illegible]ISTĂ [illegible] LIGIO[illegible] [illegible]IEM[illegible]IE-DEC[illegible]BRIE 20[illegible]

ÎNFRÂNAREA
ȘI POSTUL SUNT
ÎNCEPUTUL ȘI
POVĂȚUIREA A
TOATĂ CALEA
VIEȚII CALUGĂ-
REȘTI.

Participarea omului la viaţa intimă a lui Dumnezeu

De la început, Dumnezeu i-a dat omului harul care să-l facă participant la viaţa intimă a lui Dumnezeu. Creându-i pe Adam şi Eva, Dumnezeu le-a insuflat sufletul, apoi viaţa dumnezeiască. Ridicarea la starea harului este arătată de relaţiile filiale ale primilor noştri părinţi cu Dumnezeu, în paradisul pământesc. Sfântul Apostol Pavel învaţă că Hristos-Domnul, al doilea Adam, a restabilit ceea ce a pierdut primul Adam, adică starea de sfinţenie şi de dreptate. Însă dacă primul Adam a pierdut aceste daruri înseamnă că el le-a primit mai înainte. (Romani V, 12 şi I Corinteni VI, 11). Dumnezeu l-a pus pe om pe acest pământ în asemenea condiţii încât nimic să nu-i micşoreze fericirea, în aşteptarea celei veşnice. Aceasta este semnificaţia grădinii din Eden. Acesta este şi sensul prezenţei familiare a lui Dumnezeu, care stă de vorbă cu creaturile Sale. Primii reprezentanţi ai neamului omenesc erau transfiguraţi de climatul divin, de această prezenţă a lui Dumnezeu în ei. Ei trăiau într-o stare de echilibru religios şi moral, a cărui armonie se răsfrânge într-un sentiment de fericire destinat să dureze. Prietenia lui Dumnezeu le crease condiţii de viaţă fără tulburări şi suferinţe. Însă această scutire de suferinţe nu însemna nicidecum inactivitate. Primii noştri părinţi au fost stabiliţi în grădina Edenului ca să o cultive şi să o păzească. (Geneză II, 15)

Aşa se face că Adam şi Eva au primit de la Dumnezeu un dar al ştiinţei. Intrând în existenţă prin starea omului adult şi fiind primii stăpâni şi educatori ai omenirii, Dumnezeu le-a dăruit o cunoaştere a adevărurilor naturale şi supranaturale, conformă cu starea lor.

Adam şi Eva nu trebuiau să cunoască moartea. Ei trebuiau să treacă cu trupul şi cu sufletul în starea de dincolo, pentru vederea lui Dumnezeu faţă către faţă, într-o fericire veşnică. Trupul omului şi-ar fi terminat timpul său printr-un fel de transfigurare misterioasă, desigur, dar foarte reală, ca să ducă o viaţă nouă în afara condiţiilor timpului şi spaţiului de care noi suntem legaţi aici, pe pământ.

Aceste amplificări gratuite ale naturii lui Adam şi Eva pregăteau fiinţa lor la viaţa dumnezeiască a harului şi le uşurau în mod fericit misiunea în lumea aceasta. Şi, de drept, printr-o solidaritate dumnezeieşte instituită, harul originar, însoţit de darurile supranaturale, era un har comun, transmisibil întregului neam omenesc.

Pr. Conf. Univ. Dr. Octavian POP